

MOGILEŃSKA SŁUŻBA WETERYNARYJNA XX WIEKU LUDZIE I WYDARZENIA

Zeszyty Historyczne
Kujawsko-Pomorskiej
Izby Lekarsko-Weterynaryjnej

Vol. nr 6, część II

***Lekarze weterynarii powiatu mogileńskiego na odprawie służby weterynaryjnej
woj. bydgoskiego w Lubostroniu w czerwcu 1989 r.***

Na zdjęciu od lewej w pierwszym rzędzie od góry:

***Edward Siemczyk, Antoni Krakowski, Piotr Glanc, Ryszard Węglewski, Ryszard
Michalak, Michał Chmielnik, Bartosz Winięcki,***

W rzędzie środkowym:

***Leszek Mazepa, Jan Wójcik, Jerzy Nowacki, Janusz Góralczyk, Zbigniew Zaród,
Stanisław Fraś.***

W rzędzie dolnym: Julita Fraś, Ryszard Tyborski, Błażej Popiela, Lucyna Popiela.

Mogileńska służba weterynaryjna XX wieku.

Ludzie i wydarzenia.

**Zeszyty Historyczne
Kujawsko-Pomorskiej
Izby Lekarsko-Weterynaryjnej**

Vol. nr 6, część II

Marzec 2021 r.

Materiały przygotowane na sesję historyczną w Mogilnie, która organizowana w kilku terminach nie doszła do skutku z powodu pandemii Covid-19.

Materiały przygotowano z inicjatywy
Koła Seniorów Lekarzy Weterynarii
przy Kujawsko – Pomorskiej Izbie Lekarsko – Weterynaryjnej
w Bydgoszczy

ISBN 978-83-60019-81-8

Układ i opracowanie graficzne:
Ryszard Tyborski, Daniel Wierzchucki

Korekta: dr n. wet. inż. Bartosz Winiecki

Wydano ze środków:
Kujawsko – Pomorskiej Izby Lekarsko – Weterynaryjnej

Wydawca, druk:
Firma Usługowo-Wydawnicza „DANIEL” Ewa Wierzchucka
89-400 Sępólno Krajeńskie, ul. Wiatrakowa 3, tel. 52 388 38 56
www.drukarniadaniel.pl

Sępólno Krajeńskie 2021

Spis treści

1. Powiatowi Lekarze Weterynarii w Mogilnie i Strzelnie - <i>Ryszard Tyborski, Bartosz Winięcki</i>	5
2. Państwowe Zakłady Lecznicze dla Zwierząt w powiecie mogileńskim oraz obsada stanowisk lekarzy weterynarii - <i>Ryszard Tyborski</i>	7
3. Biografie i biogramy lekarzy weterynaryjnych pracujących w powiecie Mogilno - <i>Ryszard Tyborski, Bartosz Winięcki</i>	23
4. Technicy weterynarii pracujący w powiecie mogileńskim w państwowej służbie weterynaryjnej od 1953 r. do prywatyzacji państwowej służby weterynaryjnej - <i>Ryszard Tyborski</i>	66
5. Technicy weterynarii w pow. mogileńskim w latach 1953 – 2020 - <i>Bartosz Winięcki</i>	77
6. Sanitariusze weterynarii w powiecie mogileńskim w latach 1949 – 1970 - <i>Bartosz Winięcki</i>	78
7. Personel służby weterynaryjnej powiatu mogileńskiego pracujący w administracji i obsłudze - <i>Bartosz Winięcki</i>	79
8. Obwody urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa w powiecie mogileńskim - <i>Bartosz Winięcki</i>	84
9. Wykaz oglądaczy zwierząt rzeźnych i mięsa w powiecie mogileńskim z dnia 1 lutego 1973 r. - <i>Bartosz Winięcki</i>	86
10. Lekarze weterynarii wykonujący czynności organu urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa w powiecie mogileńskim w latach 1945 – 2016 - <i>Bartosz Winięcki</i>	87
11. Historia służby weterynaryjnej powiatu mogileńskiego zapisana w prasie - <i>Bartosz Winięcki</i>	89
12. Wybrane przepisy dotyczące zwalczania chorób zakaź- nych zwierząt, obowiązujące i stosowane w Polsce w okresie 1927 – 1998. Choroby zakaźne zwierząt w powiecie mogileń- skim występujące w latach 1969 – 1975 oraz w gminach należących do Oddziału Terenowego WZWet. w Mogilnie w okresie 1975 – 1998 - <i>Ryszard Tyborski</i>	100

13. Wyróżnienia Powiatowego Zakładu Weterynarii oraz Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Mogilnie - Bartosz Winięcki	113
14. Historia Specjalistycznej Lecznicy dla Zwierząt w Mogilnie zapisana w „Kronice ważniejszych wydarzeń” - Bartosz Winięcki	115
15. Dyplomy i wyróżnienia Lecznicy dla Zwierząt w Mogilnie - Bartosz Winięcki	128
16. Wydarzenie kulturalne, rozrywka i wypoczynek w środowisku lekarsko – weterynaryjnym Mogilna w latach 1954 – 2018 we wspomnieniach autora - Bartosz Winięcki	139
17. Wykazy praktyk lekarsko – weterynaryjnych na terenie powiatu mogileńskiego - Ryszard Tyborski	159
18. Geneza powstania zakładu utylizacyjnego w Jezuickiej Strudze, pow. inowrocławski - Bartosz Winięcki	166
19. "Józef Hoppe - ziemianin, lekarz weterynarii, inżynier rolnik, działacz społeczny, ofiara hitlerowskiego bestialstwa podczas "Krwawej Niedzieli" - Bartosz Winięcki	168
20. 90 rocznica śmierci dr. fil. Franciszka Fischoedera - Bartosz Winięcki	173
21. Lekarz weterynaryjny dr Grams Helmut Erwin hitlerowskim zbrodniarzem - Bartosz Winięcki	183
22. Prof. dr hab. Oļģerts Jānis Parčinskis (Olģierd Jan Parczyński) – wspomnienie - Bartosz Winięcki	185

Powiatowi Lekarze Weterynarii w Mogilnie i Strzelnie

Powiat Mogilno

W latach 1919 – 1920 po zwycięskich walkach powstania wielkopolskiego powiat mogileński istniał jako obszar wyzwolony spod pruskiego panowania i był zarządzany przez radę robotniczo – żołnierską. Po odzyskaniu niepodległości w latach 1920 – 1939 leżał w granicach administracyjnych województwa poznańskiego.

W okresie okupacji niemieckiej powiat mogileński został w październiku 1939 roku wcielony do Okręgu Poznań (Reichsgau Posen), który w styczniu 1940 roku został przekształcony w Kraj Warty (Reichsgau Wartheland).

Po wojnie od 1945 – 1950 leżał w granicach administracyjnych województwa poznańskiego. W latach 1950 – 1999 powiat mogileński wszedł w skład województwa bydgoskiego.

Od roku 1999 jest w województwie kujawsko-pomorskim.

Źródło: Wikipedia, wolna encyklopedia.

Powiatowi Lekarze Weterynarii w Mogilnie

Lata 1918 – 1939		
Imię i nazwisko	Okres pracy	Uwagi
Max Kettritz *	(1903) – 1918 – 1921	1903 -1921 Kreistierarzt in Mogilno
Maksymilian Rak *	22.04.1921 – 31.08.1924	
Marian Lanowski*	1925 -1939	
Lata 1945 – 2020		
Marian Lanowski	1945 - 30.08.1946	Naczelnik Wydziału Weterynarii UW w Gdańsku
Tomasz Ostrowski	01.09.1946 - 31.12.1947	
Tadeusz Winiecki	01.01.1948 - 31.08.1973	
Dr n. roln. Stanisław Górski	01.09.1973 - 30.05.1975	Wojewódzki Lekarz Weterynarii w Toruniu (1975 - 1999)
Ryszard Tyborski	01. 06.1975 - 31.08.2003	Kierownik OT WZWet. Rejonowy Lekarz Weterynarii, Powiatowy Lekarz Weterynarii**
Dr n. wet. inż. Bartosz Winiecki	01.09.2003- 15.09.2016	
Krzysztof Kosiński	16.09.2016 – obecnie	

*Ustalenia dr. Bartosza Winieckiego.

** Zmiany stanowisk zostały ujęte w biografii.

Powiat Strzelno

W latach 1919 – 1920 po zwycięskich walkach powstania wielkopolskiego powiat strzeliński istniał jako obszar wyzwolony spod pruskiego panowania i był zarządzany przez radę robotniczo – żołnierską. Po odzyskaniu niepodległości w latach 1920 – 1932 do czasu jego likwidacji leżał w granicach administracyjnych województwa poznańskiego. Siedziba Powiatowego Lekarza Weterynarii w Strzelnie mieściła się w Kruszwicy. **

Powiatowi Lekarze Weterynarii w Strzelnie **

Lata 1918 – 1932		
Imię i nazwisko	Okres pracy	Inne uwagi
Krüger	1918 – 1920	
Teofil Weigt	14.04.1920 – 25.04.1921	Tymczasowy PLW
Teofil Weigt	25.04.1921 – 31.08.1924	
Vacat	01.09.1924 – 8.12.1924	
Aleksander Szczepański	9.12.1924 – 31.05.1928	
Czesław Wiktor Kłostowski	1.06.1928 – 17.02.1930	
Kazimierz Sentkowski	18.02.1930 – 31.03.1932	01.04.1932 likwidacja powiatu

** Ustalenia dr. Bartosza Winieckiego.

Opracowanie: lek. wet. Ryszard Tyborski, dr Bartosz Winiecki.

Państwowe Zakłady Lecznicze dla Zwierząt (PZZL) w powiecie mogileńskim oraz obsada stanowisk lekarzy weterynarii.

PZZL w Mogilnie

Lecznica dla Zwierząt w Mogilnie powstała w roku 1949 po wejściu w życie ustawy z dnia 1 lipca 1949 r. o zakładach leczniczych dla zwierząt. Początkowo mieściła się w mieszkaniu lekarza weterynarii Tomasza Ostrowskiego, który od 1 września 1945 r. był Miejskim Lekarzem Weterynarii w Mogilnie i w tym czasie mieszkał przy Pl. Wolności w posesji gospodarstwa rolnego należącego do rodziny Radomskich. W latach 1950 – 1953 siedziba lecznicy została przeniesiona do Rzeźni Miejskiej. W roku 1953 lecznicę przeniesiono do wybudowanego w latach 1952 – 1953 nowego obiektu przy ul. Kościuszki 15. Poprzednio w tym miejscu znajdowały się zabudowania gospodarstwa rolnego. Działkę pod budowę lecznicy przekazano służbie weterynaryjnej mocą uchwały PPRN w Mogilnie.

Lecznica dla zwierząt w Mogilnie przy ul. Kościuszki 15 wybudowana w latach 1952 - 1953. Zdjęcie z albumu Powiatowego Zakładu Wet. w Mogilnie wykonanego w 1968 r.

W roku 1955 pomajątkowe pomieszczenia gospodarcze, zniszczone w wyniku pożaru adoptowano na stajnię i garaże.

Stajnia i garaże adaptowane do użytku w 1955 r. Zdjęcie z albumu PZWet. w Mogilnie z 1968 r.

Dom z mieszkaniami służbowymi dla pracowników PZLZ Mogilno. Od 1979 r. własność prywatna. Zdjęcie z 1968 r.

Dwa mieszkania dla lekarzy weterynarii znajdowały się na parterze w budynku mieszkalnym, w którym na strychu wygospodarowano jeszcze dwa jednoizbowe pomieszczenia mieszkalne. W późniejszym okresie urządzono dla nich wspólną małą toaletę, gdyż lokatorzy tych izb korzystali z łazienki lekarza weterynarii. W końcu dla tych jednoizbowych mieszkań zagospodarowano małe pomieszczenie na wspólną kuchnię. Ponadto w podwórzu w przylegającym do garaży i magazynu małym budynku było mieszkanie zajmowane przez technika weterynarii. Taki stan trwał do roku 1977.

W roku 1977 w Mogilnie przy ul. Obrońców Mogilna 1 zbudowano pierwszy w województwie obiekt Specjalistycznej Lecznicy dla Zwierząt. Był to piętrowy podpiwniczony budynek administracyjno – mieszkalny.

Nowy obiekt Specjalistycznej Lecznicy dla Zwierząt w Mogilnie przy ul. Obrońców Mogilna 1. Na parterze mieściły się biura lecznicy oraz laboratorium. Na piętrze były biura Oddziału Terenowego WZWet., sala narad, pokoje gościnne i mieszkanie kierownika Oddziału Terenowego. Zdjęcie z uroczystości otwarcia w październiku 1978 r. (ze zbiorów R. Tyborskiego).

Na parterze mieściły się biura PZLZ, magazyn sprzętu i leków oraz pomieszczenia laboratorium ZHW w Bydgoszczy. Piętro zajmowały biura Oddziału Terenowego WZWet., sala narad, dwa pokoje gościnne oraz mieszkanie kierownika OT.

Budynek główny był połączony łącznikiem (tzw. „L-ką”) z budynkiem parterowym, w którym mieściła się lecznica. Była ona wyposażona w sale zabiegową i operacyjną, wydzieloną stajnię dla leczonych stacjonarnie zwierząt, w tym tzw. „boks kolkowy”. Jego podłoga i ściany były wyłożone gumowymi matami zabezpieczającymi przed urazami. Boks kolkowy wyposażono w urządzenie do podwieszania.

Przy ulicy Obrońców Mogilna wybudowano 8 rodzinny dom mieszkalny z garażami dla każdego lokatora. Prywatyzacja państwowego lecznictwa weterynaryjnego i skomunalizowanie w 1991 r. była początkiem końca funkcji jakiej lecznica służyła przez 14 lat.

Nie można powiedzieć, że inwestycja była chybiona bowiem ówczesnie mogileńska służba weterynaryjna była wiodącą w województwie, czego odzwierciedleniem są chociażby niektóre publikacje dr. B Winickiego zamieszczone w VI Zeszytach Historycznym KPILW. Opisywane w nich tematy mogą być asumptem do przyszłych badań poświęconych historii zawodu lekarsko - weterynaryjnego.

Współczesny widok obiektu od strony parkingu PIW w Mogilnie. Na parterze znajdują się biura Powiatowego Urzędu Pracy. Piętro zajmuje PIW w Mogilnie. (zdjęcie R. Tyborski – X/2020)

Po komunalizacji obiektu w części zabiegowo – klinicznej urządzono prywatny zakład leczniczy dla zwierząt, a pomieszczenia sal zabiegowej i operacyjnej zajął Powiatowy Urząd Pracy w Mogilnie. Na piętrze mieści się siedziba Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Mogilnie, a pomieszczenia byłego mieszkania są użytkowane przez Powiatowy Urząd Pracy.

W 2019 r. prywatny zakład leczniczy dla zwierząt zakończył swoją działalność i jego pomieszczenia są aktualnie wystawione na sprzedaż.

Współczesny widok obiektu od strony wjazdu z ul. Padniewskiej. Na parterze są biura Powiatowego Urzędu Pracy. Piętro zajmuje Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Mogilnie. (zdjęcie R. Tyborski X/2020 r.)

**Obsada kadrowa lekarzy weterynarii w lecznicy
w Mogilnie od czasu powstania zakładów leczniczych
dla zwierząt do ich prywatyzacji**

Imię i nazwisko	Czas pracy	Skąd przyszeli	Dokąd poszedł	Uwagi
Kierownicy				
Tomasz Ostrowski	1949	Wolna praktyka w Mogilnie	Rzeźnia w Mogilnie	Zmarł 27.08.2002 r.
Benedykt Płoszyński	10.06.1949-30.11.1954	Wolna praktyka w Mogilnie	Renta chorobowa	Zmarł 7.04.1990 r.
Roman Repa	1954-1959	PZLZ Wschowa	WIS Toruń	Zmarł 01.01.2001 r.
Erhard Chmielnik	1959-1986	Kier. PZLZ Trzemeszno	X	Zmarł 22.04.1986 r.
Zbigniew Woźniak	06.1986-06.1989	Ordynator PZLZ Trzemeszno	Prywatna praktyka w Janikowie	Zmarł 20.09.2008 r.
p.o. Edward Siemczyk	1989-1990	Ordynator PZLZ Mogilno	Prywatna praktyka w Mogilnie	
Ordynatorzy				
Kazimierz Witkowski	01.06.1961-31.12.1963	z Zielonej Góry	Ordynator PZLZ Strzelno	Zmarł 23.05.2016 r.
Edward Siemczyk	01.08.1963-06.1989	Kierownik PZLZ Orchowo	p.o. kier. PZLZ w Mogilnie	
Antoni Kacperski	01.01.1964-01.01.1965	PZLZ Strzelno	Kier. PZLZ Dąbrowa	Zmarł 08.06.2005 r.
Ryszard Tyborski	16.03.1967-31.12.1974	Po studiach	Kierownik Oddz. Terenowego, Oddz. Rejon., Powiat. Lekarz Wet.	WZWet. * Bydgoszcz 01.09.2003-15.04.2015 r.

Bernard Chilczuk	01.01.1974-1984	PZLZ Trzemeszno	WZWet. Bydgoszcz	Zmarł 31.12.2010
Zbigniew Fronczak	15.03.1975-31.05.1975	PZLZ Szubin	PZLZ Bądkowo	
Ryszard Michalak	01.05.1975-09.1976	Po studiach	PZLZ w Trzemesznie	
Jan Wójcik	1976 - 30.11.1990	Po studiach	Prywatna praktyka s.c. w Mogilnie	
Julita Fraś	01.04.1977-30.11.1990	Po stażu	Prywatna praktyka w Mogilnie	
Stanisław Fraś	01.04.1977-30.11.1990	Po stażu	Prywatna praktyka w Mogilnie	
Adam Nowacki	01.10.1980-31.03.1983	Po stażu	Ordynator PZLZ Dąbrowa Biskupia	
Zdzisław Mularczyk	1983-1985	Po Szkole Oficerów Rezerwy	PZLZ Trzemeszno	Zginął tragicznie w 1985 r.
Elżbieta Woźniak	1981-30.11.1990	Po stażu	Prywatna praktyka w Mogilnie	
Anna Sztukowska	01.12.1921-30.11.1990	PZLZ Rzęczkowo	Prywatna praktyka w Mogilnie	
Zygmunt Sztukowski	01.12.1982-13.04.1989	PZLZ Rzęczkowo	Prywatna praktyka w Mogilnie	
Michał Chmielnik	01.10.1985-30.11.1990	Po studiach	Prywatna praktyka w Mogilnie	Zmarł 25.10.2020 r.
Antoni Krakowski	01.07.1988-30.04.1990	Po studiach	Prywatna praktyka w Mogilnie	
Piotr Marczewski	styczeń 1990-czerwiec 1990	Po studiach	Prywatna praktyka lek. wet. Woźniaka	

PZLZ w Strzelnie

Po zakończeniu II wojny światowej kierownikiem Rzeźni Miejskiej w Strzelnie był dr Edmund Paluszkiewicz, który pracował w Strzelnie od 1942 r. jako lekarz wolnej praktyki. Po wyzwoleniu był kierownikiem Rzeźni Miejskiej w Strzelnie przy ul. Spichrzowej. Z chwilą powstania PZLZ w Strzelnie w 1949 r. został kierownikiem tej lecznicy, której biuro mieściło się obiekcie Rzeźni Miejskiej. Magazyn lecznicy był usytuowany w przedsiönku mieszkania słuźbowego dr Paluszkiewicza. Zabiegi lecznicze wykonywano na podwórzu Rzeźni. W teren do przypadków chorych zwierząt jeździł własnym zaprzęgiem konnym. Budowę nowego obiektu rozpoczęto w 1955 r. przy ul. Powstania Wielkopolskiego, przy wyjeździe do Konina. W nowych pomieszczeniach urzędowanie rozpoczęto wiosną roku 1957. W roku 1959 PZLZ „wzbogacił” się w samochód słuźbowy jakim po kapitalnym remoncie była Syrena 101 pozyskana z PZWet. w Elku. Od roku 1991 jest siedzibą prywatnego Gabinetu Weterynaryjnego lek. wet. Piotra Głanca.

PZLZ w Strzelnie – widok od strony wejścia do mieszkań słuźbowych. Obiekt wybudowano w 1957 r.

PZLZ w Strzelnie – ekspozycja zdjęcia z wejściem do biura oraz na część obiektu z salą zabiegową i pomieszczeniami do leczenia stacjonarnego. Widok od podwórza. Zdjęcia pochodzą z albumu PZWet. Mogilno z 1968 r.

Obsada kadrowa lekarzy weterynarii w lecznicy w Strzelnie od czasu powstania zakładów leczniczych dla zwierząt do ich prywatyzacji

Imię i nazwisko	Czas pracy	Skąd przyszedł	Dokąd poszedł	Uwagi
Kierownicy				
Edmund Paluszkiewicz	1949- 14.08.1950	Wolna praktyka w Strzelnie	PLW w Gnieźnie	
Aleksy Flieger	1950-1951	z woj. poznańskiego	PLW w Wyrzysku	
Ludwik Janiszewski	1951-1957	Kier. PZLZ w Rypinie	Rzeźnia Miejska w Rypinie	Zmarł 15.10.1976 r.
Mieczysław Joachimczyk	01.04.1957- 31.01.1970	Kier. PZLZ Radzyń pow. Wąbrzeźno	WZWet. w Poznaniu	Zmarł 19.03.1998 r.
Antoni Kacperski	01.04.1970- 31.05.1988	Kier. PZLZ w Dąbrowie Mogileńskiej	Emerytura	Zmarł 08.06.2005 r.
Janusz Góralczyk	01.06.1988- prywatyzacji	Ordynator PZLZ Strzelno	Prywatna praktyka Strzelno	Zmarł 15.09.1995 r.
Ordynatorzy				
Andrzej Żuchowski	04.1954	Po stażu	PZLZ Borek Wlkp.	
Edmund Tracz	01.03.1957- 31.12.1958	PZLZ Unisław	PZLZ Celestynów, pow. Otwock	
Stanisław Osiak	01.03.1959- 31.07.1963	Po stażu w PZWet. w Żninie	Kier. PZLZ Orchowo	Zmarł 16.12.1980 r.
Antoni Kacperski	01.08.1963- 31.12.1963	woj. łódzkie	Ordynator PZLZ Mogilno	Zmarł 08.06.2005 r.
Kazimierz Witkowski	01.01.1964- 01.07.1970	PZLZ Mogilno	Cent. Przem. Mięsnego Warszawa	Zmarł 23.05.1016 r.
Stanisław Leszczyński	01.08.1970- 28.02.1973	PZLZ Sadlno, pow. Radziejów	Z-ca PLW w Węgrowie	
Jerzy Małarski	1971-1974	PZLZ Bądkowo	PZLZ Łubianka	Zmarł 07.09.1993 r.
Zbigniew Zaród	1978- do prywatyzacji	PZLZ Jeziora Wielkie	PZLZ Dąbrowa Prywatna praktyka w Strzelnie	Zmarł 16.05.1998 r.
Janusz Góralczyk	1976-1988	Po stażu	Kier. PZLZ w Strzelnie	
Piotr Glanc	01.11.1984- do prywatyzacji	Po stażu	Prywatna praktyka w Strzelnie	

PZLZ w Trzemesznie

Przed wybuchem drugiej wojny światowej w Trzemesznie pracował mjr lek. wet. Stanisław Dzur, który był lekarzem wolnopracującym. W 1945 r. w Trzemesznie rozpoczął pracę ppłk lek. wet. Roman Hulewicz. Od 1949 r. objął stanowisko kierownika PZLZ w Trzemesznie. Obiekt mieścił się wówczas w wynajętym lokalu sklepowym przy ul. Kościuszki.

Budynek nowej Przychodni dla Zwierząt oddano do użytku w roku 1958 przy ul. 22 stycznia 4.

Po prywatyzacji mieścił się tam prywatny gabinet weterynaryjny. W 2001 r., w wyniku zmian granic województwa kujawsko-pomorskiego, gminę Trzemeszno włączono do pow. gnieźnieńskiego w woj. wielkopolskim.

Obiekt PZLZ Trzemeszno. Zdjęcie z albumu PZWet w Mogilnie z 1968 r.

Obsada kadrowa lekarzy weterynarii w lecznicy w Trzemesznie od czasu powstania zakładów leczniczych dla zwierząt do ich prywatyzacji.

Imię i nazwisko	Czas pracy	Skąd przyszedł	Dokąd poszedł	Uwagi
Kierownicy				
Roman Hulewicz	1949 - 30.04.1954	Lekarz wolnej praktyki w Trzemesznie	Emerytura w 1955 r.	Zmarł 23.07.1975 r.
Jerzy Lubański	05.1955 - 1957	PZLZ w Nadarzynie koło Warszawy	PZLZ w Nadarzynie	Zmarł w 2005 r.

Erhard Chmielnik	1957 - 31.08.1959	PZLZ w Orchowiu	Kierownik PZLZ w Mogilnie	Zmarł 22.04.1986 r.
Bernard Chilczuk	01.09.1959 - 30. 11.1973	PZLZ Gościno, pow. Kołobrzeg	Ordynator PZLZ w Mogilnie	Zmarł 31.12.2010 r.
Marian Poznań	1.12. 1973 - 14.08.1987	PZLZ w Orchowiu		Zmarł 22.08.1988 r.
Ryszard Michalak	1.09.1987 - do prywatyzacji	Ordynator PZLZ Trzemeszno	Prywatna praktyka w Trzemesznie	
Ordynatorzy				
Marian Poznań	1957-1959	Po stażu	PZLZ Orchowo	Zmarł 22.08.1988 r.
Ryszard Michalak	09.1976 - 09.1987	Po stażu	Kierownik PZLZ w Trzemesznie	
Zbigniew Woźniak	1983 -1986	Ordynator PZLZ w Jeziorach Wielkich	Kierownik PZLZ w Mogilnie	Zmarł 20.09.2008 r.
Ryszard Węglewski	1983 - do prywatyzacji	Po stażu	Prywatna praktyka w Trzemesznie	PIW Gniezno

PZLZ w Orchowiu

We wrześniu 1955 r. rozpoczął działalność Punkt Weterynaryjny w Orchowiu. Na potrzeby lecznicy Państwowy Fundusz Ziemi wydzielił w centrum wsi Orchowo część zabudowań z poniemieckiego gospodarstwa rolnego. Zostały one przystosowane do najważniejszych potrzeb placówki weterynaryjnej. Urządzono w nich pomieszczenie mieszkalne, biuro, pomieszczenie na sprzęt i leki oraz na zabiegi ambulatoryjne. Drugą część budynków gospodarskich użytkował rolnik – repatriant.

Kierownikiem Punktu Weterynaryjnego w Orchowiu został po odbyciu podyplomowego stażu pracy lek. wet. Erhard Chmielnik.

W 1957 r. rozpoczęto budowę nowego obiektu zlokalizowanego przy obecnej ul. Wyzwolenia, na końcu wsi przed rozjazdem w kierunku Trzemeszna i Bielska. Od 1959 r. przeniesiono Punkt Weterynaryjny do nowego obiektu, w którym powołano Przychodnię dla Zwierząt. Środkiem lokomocji lek. wet. E. Chmielnika był motocykl marki WFM.

W późniejszym czasie aż do roku 1969 środkiem lokomocji był konny zaprzęg.

Do Orchowa w 1954 r. po ukończeniu szkoły sanitariuszy weterynarii w Szczytnie został skierowany nakazem pracy Konstanty Romaniuk późniejszy prof. dr hab. Wydziału Weterynaryjnego ART w Olsztynie. Pracę jednak podjął w PZLZ w Mogilnie, skąd w 1955 r. został skierowany na dalszą naukę do Państwowego Technikum Weterynaryjnego w Bydgoszczy. W latach 1960 – 1966 studiował na Wydziale Weterynaryjnym SGGW w Warszawie, gdzie uzyskał dyplom lekarza weterynarii.

W lipcu 1975 r. obiekt PZLZ wraz z wyposażeniem przekazano do Oddziału Terenowego WZWet. w Słupcy. W związku z prywatyzacją służby weterynaryjnej, na przełomie lat 1991/1992 obiekt został skomunalizowany i od tego czasu jest w posiadaniu Urzędu Gminy w Orchowie.

*Przychodnia dla Zwierząt w Orchowie – obiekt typowy.
Zdjęcie z 1968 r. pochodzi z albumu PZWet. w Mogilnie.*

Obsada kadrowa lekarzy weterynarii w lecznicy w Orchowie od czasu powstania zakładów leczniczych dla zwierząt do ich prywatyzacji.

Imię i nazwisko	Czas pracy	Skąd przyszeli	Dokąd poszedł	Uwagi
Kierownicy				
Erhard Chmielnik	1955 - 1957	Po stażu	PZLZ w Trzemesznie	Zmarł 22.04.1986 r.
Marian Poznań	1957 - 01. 1959	PZLZ w Trzemesznie	PZLZ w Trzemesznie	Zmarł 28.08.1988 r.
Edward Siemczyk	01.02.1959- 31.07.1963	Po stażu w PZWet. w Mogilnie	Ordynator PZLZ w Mogilnie	

Stanisław Osiak	01.08.1963- 30.10.1967	PZLZ w Strzelnie	PZLZ w Wągrowcu	Zmarł 16.12.1980 r.
Marian Poznań	1967 - 1969	PZLZ w Trzemesznie	PZLZ w Trzemesznie	Zmarł 22.08.1988 r.
Jerzy Grzywacz	15.05.1969- 28.02.1973	WIS ZM w Ostródzie	PZLZ w Mieścisku pow. Wągrowiec	Zmarł 15.01.2013 r.
Ryszard Bielawski	1973 - 1975	Brak danych	OT WZWet w Słupcy	

PZLZ w Jeziorach Wielkich

PZLZ – jako Punkt Weterynaryjny działał od 1955 r w prymitywnych warunkach w opuszczonym i zdewastowanym budynku w Jeziorach Wielkich. Warunki pracy były bardzo trudne. W 1957 r. placówkę przeniesiono do miejscowości Krzywe Kolano do budynku po pruskiej komorze celnej. Obiekt nowego Punktu Weterynaryjnego w Jeziorach Wielkich zbudowano w 1960 r. na działce po protestanckiej parafii, naprzeciw kościoła katolickiego. W 1978 r. przeprowadzono kapitalny remont mieszkań służbowych i biur PZLZ.

W 1990 r. obiekt skomunalizowano na rzecz Urzędu Gminy w Jeziorach Wielkich.

PZLZ w Jeziorach Wielkich - ujęcie od ulicy.

PZLZ w Jeziorach Wielkich – ujęcie od strony podwórza. Zdjęcia z 1968 r. pochodzą z albumu PZWet Mogilno.

**Obsada kadrowa lekarzy weterynarii w lecznicy
w lekarzy weterynarii w lecznicy w Jeziorach Wielkich
od czasu powstania zakładów leczniczych dla zwierząt
do ich prywatyzacji.**

Imię i nazwisko	Czas pracy	Skąd przyszedł	Dokąd poszedł	Uwagi
Kierownicy				
tech. wet. Władysław Stasiewicz	1955 - 1960	z PZLZ w Orchowic	Pow. Świecie w 1961	
Zbigniew Paradowski	01.05.1957 - 30.11.1957	Siedlce	Ordynator PZLZ Lubraniec	
Jerzy Kaczmarek	01.02. 1960 - 31.12.1971	Bartoszyce woj. olsztyńskie	PZLZ we Wtelnie	
Zbigniew Zaród	01. 1972 15.11.1976	PZLZ w Dąbrowie	PZLZ w Strzelnie	Zmarł 16.05.1998 r.
Mieczysław Kowalik	16.11.1976 - 15.09. 1984	Po stażu w OT WZWet w Mogilnie	WZWet. Bydgoszcz	
Ewa Kowalik	16.09.1984 - 31.08.1985	Ordynator PZLZ w Jeziorach Wielkich	OT WZWet. w Koronowie	
Błażej Popiela	01.09.1985 - 31.10. 1989	PZLZ Sośno	Prywatna praktyka w Jeziorach Wielkich	

Ordynatorzy				
Zbigniew Woźniak	1981 - 1982	Po stażu w OT WZWet. w Mogilnie	Ordynator PZLZ w Trzemesznie	Zmarł 20.09.2008 r.
Ewa Kowalik	1976 - 1985	Po stażu	Kierownik PZLZ w Jeziorach Wielkich	
Lucyna Popieła	01.09.1985 do prywatyzacji	PZLZ Sośno	Prywatna praktyka w Jeziorach Wielkich	
Krzysztof Kosiński	01.01.1989 - 15.04.1990	Po stażu	PPGR w Strzelnie	

PZLZ w Dąbrowie – w Mokrem – w Dąbrowie

Punkt Weterynaryjny w Dąbrowie rozpoczął działalność w styczniu 1965 r. w wynajętym budynku jednorodzinym w centrum Dąbrowy. W 1969 r. PZLZ przeniesiono na okres 2 lat do Mokrego do budynku po byłej Gromadzkiej Radzie Narodowej.

*Budynek po Gromadzkiej Radzie Narodowej w Mokrem.
Stan obecny IX/2020 r.*

W 1974 r. PZLZ ponownie wraca do Dąbrowy do budynku, w którym mieścił się w latach 1965 – 1972. Od roku 1974 obiekt po jego wykupieniu od prywatnych właścicieli stał się własnością PZWet. w Mogilnie. Po prywatyzacji służby weterynaryjnej, w skomunalizowanym obiekcie działał do 2016 r. prywatny gabinet weterynaryjny.

*Budynek, w którym był Punkt Weterynaryjny w Dąbrowie – stan obecny.
Zdjęcia wykonał Ryszard Tyborski we wrześniu 2020 r.*

Imię i nazwisko	Czas pracy	Skąd przyszedł	Dokąd poszedł	Uwagi
Kierownicy				
Antoni Kacperski	01.01.1965-31.03.1970	Ordynator PZLZ Mogilno	Kier. PZLZ w Strzelnie	Zmarł 08.06.2005 r.
Zbigniew Zaród	1970 - 1972	Po stażu	PZLZ w Jeziorach Wielkich	Zmarł 16.05.1998 r.
Jerzy Wrzeszcz	01.12.1972 do 1988	PZLZ w Bielsku Białej	PZLZ w Wiekowie, woj. Koszalin	Zmarł 01.07.2002 r.
Leszek Mazepa	1989 - do prywatyzacji	Po stażu	Prywatna praktyka w Dąbrowie	Zmarł 02.11.2016 r.

Punkt Weterynaryjny ds. Hodowli Wielkostadnej w Przedsiębiorstwie PGR w Szczeglinie

Punkt utworzony w 1973 roku na potrzeby Przedsiębiorstwa PGR w Szczeglinie.

Imię i nazwisko	Czas pracy	Skąd przyszedł	Dokąd poszedł	Uwagi
Bartosz Winiecki	1973-1975	Powiatowy Zakład Wet. w Gnieźnie	RWIS w Mogilnie	

PZLZ w Pakości

Państwowa Lecznica dla Zwierząt w Pakości powstała w roku 1949 na bazie prywatnej praktyki lek. wet. Maksymiliana Czerwińskiego. Biuro lecznicy mieściło się w jednym pokoju jego mieszkania na piętrze przy ul. Szerokiej 1. W roku 1954 gmina Pakość w ramach reformy administracyjnej przeszła z pow. Mogilno do pow. Inowrocław. Lek. wet. Maksymilian Czerwiński był kierownikiem PZLZ w Pakości do 1964 r. W 1966 r. oddano nowy obiekt Przychodni dla Zwierząt w Pakości przy ul. Barcińskiej 9, w którym lecznica funkcjonowała do prywatyzacji.

*Nowy obiekt PZLZ w Pakości wybudowany w 1966 r.
Zdjęcia ze zbiorów lek. wet. St. Grudzińskiego.*

Źródła:

1. archiwum akt osobowych WIW w Bydgoszczy,
2. materiały i pamięć autora lek. wet. Ryszarda Tyborskiego,
3. publikacje dr. n. wet. inż. Bartosza Winieckiego w Bydgoskim Biuletynie Weterynaryjnym nr 2, 4/1992 oraz nr 3 i 4/1993 r.
4. zdjęcia: album lecznic weterynaryjnych pow. Mogilno z 1968 r., fotografie współczesne lek. wet. Ryszarda Tyborskiego.

Biografie i biogramy lekarzy weterynaryjnych pracujących w powiecie Mogilno

Powiatowi Lekarze Weterynarii w latach 1918 - 2020

MAX KETTRITZ

W okresie 1903 – 1921 Kreistierarzt in Mogilno. Innych danych brak.
Źródło: dr n. wet. inż. Bartosz Winiecki

MAKSYMILIAN RAK

Urodził się w 1881 r. Absolwent uczelni berlińskiej z 1908 r. Pracował w Mogilnie jako lekarz wolnej praktyki. W latach 1921 – 1924 był Powiatowym Lekarzem Weterynaryjnym w Mogilnie.

Millak K.: Słownik polskich lekarzy weterynaryjnych biograficzno-bibliograficzny 1394-1918. Lublin - Warszawa 1960-1963, str. 215.

Ponadto biografia Maksymiliana Raka jest zamieszczone w opracowaniu pt. „Lekarze weterynaryjni powiatów mogileńskiego i strzelińskiego (cz. I). - II Rzeczypospolita.

MARIAN LANOWSKI

Biografia zamieszczona w opracowaniu pt. „Lekarze weterynaryjni powiatów mogileńskiego i strzelińskiego (cz. I). - II Rzeczypospolita.

TOMASZ OSTROWSKI

Biografia zamieszczona w opracowaniu pt. „Zasłużeni lekarze weterynaryjni pracujący w powiecie mogileńskim”.

TADEUSZ WINIECKI

Biografia zamieszczona w opracowaniu pt. „Zasłużeni lekarze weterynaryjni pracujący w powiecie mogileńskim”.

STANISŁAW GÓRSKI

Urodził się 19 kwietnia 1934 r. w Wyrzysku. W roku 1953 ukończył Państwowe Technikum Weterynaryjne w Bydgoszczy. Jako technik wet. pracował w PZLZ Lipnica pow. Chojnice od 1 sierpnia 1953 r. do 30 września 1954 r. Studia weterynaryjne rozpoczął w Uniwersytecie Marii Curie – Skłodowskiej w Lublinie, a dyplom lekarza weterynarii uzyskał w 1960 r. na Wydziale Weterynarii Wyższej Szkoły Rolniczej,

wydzielonej w 1955 r. z UMCS. Po stażu odbytym w Powiatowym Zakładzie Weterynarii w Szubinie w styczniu 1961 r. został kierownikiem PZLZ Wierzychucin Królewski, pow. Bydgoszcz i pracował tam do końca 1968 r. Od stycznia 1969 r. do 30 sierpnia 1973 r. był kierownikiem PZLZ Mrocza, pow. Wyrzysk. Od 1 września 1973 r. do 30 maja 1975 r. zajmował stanowisko Powiatowego Lekarza Weterynarii w Mogilnie.

W wyniku reformy zmieniającej podział administracyjny Polski przeprowadzonej w 1975 r., w czerwcu tego roku został powołany na stanowisko Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii w Toruniu i pełnił ten urząd do 30 czerwca 1999 r., jako jedyny z powołanych w 1975 r. w kraju wojewódzkich lekarzy weterynarii.

W dniu 27 listopada 1981 r. uzyskał stopień naukowy dr. n. rolniczych po obronie pracy doktorskiej pt.: „Zachowanie się bezazotowych składników organicznych” przeprowadzonej na Wydziale Zootechnicznym Akademii Techniczno – Rolniczej w Bydgoszczy.

Był odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi i Srebrnym Krzyżem Zasługi oraz medalami: „Za zasługi dla województwa toruńskiego”, „Za zasługi dla miasta Torunia”. Był wyróżniony odznakami resortowymi Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Zmarł nagle w dniu 9 stycznia 2009 r. Jest pochowany w Toruniu na cmentarzu komunalnym przy ul Grudziądzkiej
Źródła: Akta osobowe z archiwum WIW Bydgoszczy 1968 po 1975, materiały z PZW Szubin 5/73, kwestionariusz osobowy St. Górskiego, przekaz pisemny żony Pani A. Górskiej. Opracował: Ryszard Tyborski.

RYSZARD TYBORSKI

Urodził się 4 sierpnia 1942 r. w Bydgoszczy. Po ukończeniu Szkoły Podstawowej nr 1 w Bydgoszczy w roku 1956 podjął naukę w 5-letnim Państwowym Technikum Weterynaryjnym w Bydgoszczy.

Po maturze w 1961 r. rozpoczął studia na Wydziale Weterynaryjnym SGGW w Warszawie. Dyplom lekarza weterynarii otrzymał w marcu 1967 r. Po odbyciu rocznego stażu pracy w Powiatowym Zakładzie Weterynarii w Mogilnie w okresie od 16 marca 1968 r. do 31 grudnia 1973 r. pracował

jako ordynator w Lecznicy dla Zwierząt w Mogilnie. Od czerwca do września 1969 r. pełnił obowiązki kierownika PZLZ w Dąbrowie/k Mogilna. Od 1 stycznia 1974 r. przeszedł do pracy w Powiatowym Zakładzie Weterynarii w Mogilnie na stanowisko kierownika Oddziału ds. Hodowli Wielkostadnej. Od czerwca 1974 r. pełnił obowiązki zastępcy Powiatowego Lekarza Weterynarii w Mogilnie.

Od 1 czerwca 1975 r. został powołany na stanowisko Powiatowego Lekarza Weterynarii w Mogilnie.

Po reformie zmieniającej podział administracyjny Polski przeprowadzonej w lipcu 1975 r. , od września tego roku objął stanowisko kierownika Oddziału Terenowego WZWet. w Mogilnie. Jako kierownik Oddziału Terenowego, później Rejonowy Lekarz Weterynarii w Mogilnie i Powiatowy Lekarz Weterynarii w Mogilnie, pracował łącznie 28 lat do sierpnia 2003 r. Od 1 września 2003 r. przeszedł do pracy w Wojewódzkim Inspektoracie Weterynarii w Bydgoszczy na stanowisko wojewódzkiego inspektora ds. nadzoru farmaceutycznego. W tym czasie przez okres 10 lat był przewodniczącym Komisji Dyscyplinarnej przy Wojewódzkim Inspektoracie Weterynarii. Przeszedł na emeryturę w sierpniu 2015 r.

W czasie pracy w PZLZ i OT WZWet. w Mogilnie odbył liczne kursy zawodowe w Puławach, Warszawie i Krakowie.

W latach 1992 – 2003 był także zatrudniony jako dyrektor bydgoskiego Oddziału „NATURAN” JVC w firmie zajmującej się dystrybucją preparatów do dezynfekcji w medycynie i weterynarii, a także artykułami pielęgnacyjnymi i środkami żywienia zwierząt.

Od roku 1975 r. zajmuje się pszczelarstwem. Jego pasją jest prowadzenie amatorskiej pasieki. Od 1977 r. posiada uprawnienia mistrza pszczelarskiego. Po odbyciu studiów podyplomowych w zakresie chorób owadów użytkowych, zrealizowanych na Wydziale Weterynaryjnym Akademii Rolniczej w Lublinie otrzymał w 1990 r. tytuł specjalisty w dziedzinie „Choroby owadów użytkowych”. W latach 1991 – 1994 był przewodniczącym komisji chorób pszczół przy Wojewódzkim Związku Pszczelarskim w Bydgoszczy. W roku 2004 uzyskał tytuł specjalisty w dziedzinie „Higiena zwierząt rzeźnych i żywności pochodzenia zwierzęcego”.

W latach 1993 - 2016 był biegłym sądowym z dziedziny weterynarii ustanowionym na liście biegłych sądowych Sądu Wojewódzkiego w Bydgoszczy i Sądu Okręgowego w Bydgoszczy.

Od roku 1974 był członkiem Zrzeszenia Lekarzy Weterynarii i Techników Weterynarii (ZLiTW), aż do zakończenia działalności tej organizacji. W okresie 1976 - 1982 r. był przewodniczącym komisji ds. socjalnych w Oddziale ZLiTW w Bydgoszczy.

W latach 1974 – 1977 był przewodniczącym Rady Oddziałowej Związku Zawodowego Pracowników Rolnictwa przy Powiatowym Zakładzie Weterynarii w Mogilnie.

Jest długoletnim działaczem samorządu lekarsko – weterynaryjnego. Był członkiem Rady Okręgowej Bydgoskiej Izby Lekarsko - Weterynaryjnej w kadencji 1991 – 1994 . Z powodów osobistych po roku zrezygnował z członkostwa w Radzie. Był członkiem Rady Okręgowej Kujawsko – Pomorskiej Izby Lekarsko - Weterynaryjnej (KPILW) w latach 2008 – 2012 oraz 2013 – 2017. Również w kadencji 2017 – 2021 jest członkiem Rady Okręgowej KPILW. W kadencjach 2001 – 2005, 2005 – 2009, 2009 – 2013, 2013 – 2017 był delegatem na Zjazdy Krajowej Izby Lekarsko – Weterynaryjnej,

W kadencjach 2001 – 2005 oraz 2005 – 2009 był przewodniczącym Okręgowego Sądu Lekarsko – Weterynaryjnego w Toruniu, a następnie w Bydgoszczy. Był członkiem Krajowego Sądu Lekarsko – Weterynaryjnego w kadencji 2013 – 2017.

W roku 2009 założył Koło Seniorów Lekarzy Weterynarii przy KPILW w Bydgoszczy. Od 13 lat organizuje corocznie wiele imprez i spotkań dla seniorów. Jest redaktorem Biuletynu Koła Seniorów KPILW ukazującego się od roku 2012. Organizuje sesje historyczne dotyczące historii zawodu lekarsko – weterynaryjnego na terenie województwa kujawsko – pomorskiego. Jest redaktorem wydawanych od roku 2015 Zeszytów Historycznych KPILW. Nieustannie pracuje nad opracowywaniem i uzupełnianiem treści biogramów lekarzy weterynarii, którzy od odzyskania niepodległości w roku 1918 do czasów współczesnych, związani byli pracą z województwem kujawsko – pomorskim w jego zmieniających się granicach administracyjnych. Jest autorem biogramów, które zostały zamieszczone w Drugim Słowniku Lekarzy Weterynarii 1919 – 2000 - Tom III – K wydanym w 2013 r. przez Krajową Izbę Lekarsko – Weterynaryjną.

Od 2016 r. jest członkiem Kapituły Medalu „BENE DE VETERINARIA MERITUS” przy Krajowej Izbie Lekarsko Weterynaryjnej.

Posiada odznaczenia państwowe: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Srebrny Krzyż Zasługi, Brązowy Krzyż Zasługi, Złoty Medal „Za długoletnią służbę”.

Ma odznaki resortowe: „Za Wzorową Pracę w Służbie Weterynaryjnej” oraz „Zasłużony Pracownik Rolnictwa”.

Posiada odznaczenie wojskowe: Brązowy Medal „Za zasługi dla obronności kraju”.

Ma wyróżnienia samorządowe: Złotą Odznakę Zrzeszenia Lekarzy i Techników Weterynarii oraz Srebrną Odznakę Zrzeszenia Lekarzy

i Techników Weterynarii, Odznakę Honorową Krajowej Rady Lekarsko – Weterynaryjnej ”Meritus” – Zasłużony dla Samorządu Lekarsko – Weterynaryjnego oraz Medal KPILW „Primus Inter Pares”

W lutym 2020 r. został wyróżniony Medalem Honorowym Krajowej Izby Lekarsko Weterynaryjnej nr 64 „BENE DE VETERINARIA MERITUS” przyznawanym za wybitne zasługi stanowiące znaczący wkład w rozwój i prestiż zawodu lekarza weterynarii, a także za działalność i czyny przynoszące mu chwałę.

W dniu 6 marca 2020 r., jako przedstawiciel Kujawsko – Pomorskiej Izby Lekarsko Weterynaryjnej, otrzymał Medal Okolicznościowy z okazji Jubileuszu 100 – lecia Pierwszego Organizacyjnego Wszechpolskiego Zjazdu Lekarzy Weterynaryjnych z 1919 r.

Źródła: Akta osobowe WIW w Bydgoszczy, dokumenty własne.

Opracował: Ryszard Tyborski.

BARTOSZ WINIECKI

Biografia zamieszczona w opracowaniu pt. „Lekarze weterynarii urodzeni w powiecie mogileńskim i strzeleńskim w XIX i XX wieku”.

KRZYSZTOF KOSIŃSKI

Biogram zamieszczony w opracowaniu „Lekarze weterynarii urodzeni w powiecie mogileńskim i strzeleńskim w XIX i XX wieku”.

PZLZ Mogilno - kierownicy

BENEDYKT PŁOSZYŃSKI

Biografia zamieszczona w opracowaniu „Lekarze weterynarii urodzeni w powiecie mogileńskim i strzeleńskim w XIX i XX wieku”.

ROMAN REPA

Urodził się 19 grudnia 1919 r. we Lwowie, gdzie w Akademii Medycyny Weterynaryjnej w 1938 r. rozpoczął studia weterynaryjne przerwane przez wybuch wojny. Studia kontynuował po wojnie na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. Dyplom lekarza medycyny weterynaryjnej otrzymał w 1947 r. Pracę zawodową rozpoczął w Urzędzie Ziemskim w Chojnicach w roku 1945, nie posiadając jeszcze

dyplomu. Po studiach pełnił służbę wojskową w Wojsku Polskim, zajmując etat kpt. lek. wet. w jednostkach wojskowych w Jarosławiu, Nowym Sączu i Krośnie. W latach 1948 – 1953 był Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Zielonej Górze. Od 1953 do 1954 r. był kierownikiem PZLZ we Wschowie. W latach 1955 – 1959 zajmował stanowisko kierownika Lecznicy dla Zwierząt w Mogilnie. W roku 1959 przeprowadził się do Torunia i do roku 1990 pracował na stanowisku kierownika Zakładowego Weterynaryjnego Inspektoratu Sanitarnego przy Zjednoczeniu Jajczarsko – Drobiarskim (później Poldrob). Zmarł 1 stycznia 2001 r. Pochowany w Toruniu na cmentarzu przy ul. Gałczyńskiego.

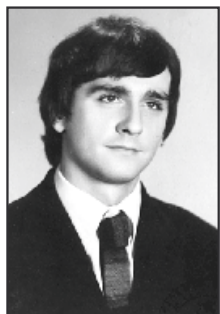
Źródła: Akta osobowe – archiwum WIW w Bydgoszczy - Toruń 15R/38, Życie Weterynaryjne nr 7 z 2002 r. **Opracował:** Ryszard Tyborski.

ERHARD CHMIELNIK

Biogram zamieszczony w opracowaniu:
**„Zasłużeni lekarze weterynaryjni pracujący
w powiecie mogileńskim”.**

ZBIGNIEW WOŹNIAK

Urodził się 25 grudnia 1957 r. w Wągrowcu. Szkołę podstawową i Liceum Ogólnokształcące (1976 r.) ukończył w Trzemesznie. Po maturze podjął studia na Wydziale Weterynaryjnym Akademii Rolniczo – Technicznej w Olsztynie. Dyplom lekarza weterynarii uzyskał w 1981 r.. Staż rozpoczął 15 listopada 1981 r. w Oddziale Terenowym WZWet. w Mogilnie. Po stażu pracował na stanowisku ordynatora w PZLZ w Jeziorach Wielkich (1982 r.). W latach 1983 – 1986 był ordynatorem PZLZ w Trzemesznie. W czerwcu 1986 został kierownikiem Specjalistycznej Lecznicy dla Zwierząt w Mogilnie i na tym stanowisku pracował do czerwca 1989 r. Był pierwszym lekarzem weterynarii w powiecie mogileńskim,

który w lipcu 1989 r. rozpoczął prywatną działalność weterynaryjną w Janikowie. Od 1993 r. prowadził prywatną praktykę weterynaryjną Mogilnie oraz był właścicielem Hurtowni Leków Weterynaryjnych w Mogilnie. Po roku 2001 prowadził Gabinet Weterynaryjny w Trzemeszalu, gm. Trzemeszno. Zmarł 20 września 2008 r. Pochowany na cmentarzu parafialnym w Mogilnie.

Źródła: Akta osobowe archiwum WIW w Bydgoszczy 1704 po 1975 r. Kwestionariusz osobowy Bydgoskiej Izby Lekarsko - Weterynaryjnej. **Opracował:** Ryszard Tyborski.

EDWARD SIEMCZYK

Urodził się 12 stycznia 1932 r. w Rozłopach, pow. Zamość woj. lubelskie.

W rodzinnej miejscowości ukończył 4 klasy szkoły podstawowej. Naukę kontynuował w Szczep-rzeszynie, gdzie ukończył szkołę podstawową i dwie klasy gimnazjum. Naukę w szkole średniej kontynuował w Gimnazjum i Liceum Ogólno-kształcącym w Krasnymstawie i Połczynie Zdroju, gdzie uzyskał świadectwo dojrzałości. Po maturze przez rok pracował w Wydziale Oświaty Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Koszali-

linie jako nauczyciel wychowania fizycznego w koszalińskich szkołach średnich.

W roku 1952 rozpoczął studia na Wydziale Weterynaryjnym Uniwersytetu Marii Curie - Skłodowskiej w Lublinie. Tytuł lekarza weterynarii uzyskał w 1958 roku po reformie uczelni na Wydziale Weterynaryjnym Wyższej Szkoły Rolniczej. Zamieszkał w Mogilnie wraz z rodzicami, którzy osiedlili się w gospodarstwie rolnym. Od 2 maja 1958 r. do 9 lutego 1959 r. odbywał w PZWet. w Mogilnie staż podyplomowy. W okresie od lutego 1959 r. do końca lipca 1963 r. kierował pracą PZLZ w Orchowie. W sierpniu 1963 r. objął stanowisko ordynatora w Lecznicy dla Zwierząt w Mogilnie, które zajmował do lipca 1989 r. W okresie od lipca 1989 r. do końca 1990 r. był p.o. kierownika Specjalistycznej Lecznicy dla Zwierząt w Mogilnie. Dnia 31 grudnia 1990 r. przeszedł na emeryturę. Po prywatyzacji do roku 2008 prowadził prywatną praktykę weterynaryjną w Mogilnie. Mieszka w Mogilnie.

Posiada odznaczenia państwowe: Złoty Krzyż Zasługi oraz Brązowy Krzyż Zasługi. Ma odznakę resortową „Zasłużony Pracownik Rolnictwa”.

Źródło: Akta osobowe – archiwum WIW w Bydgoszczy 1335 po 1975 r. **Opracował:** Ryszard Tyborski.

PZLZ Mogilno – ordynatorzy

KAZIMIERZ WITKOWSKI

Biogram zamieszczony w części PZLZ Strzelno.

ANTONI KACPERSKI

Biogram zamieszczony w części PZLZ Strzelno.

EDWARD SIEMCZYK

Biogram zamieszczony w części PZLZ Mogilno - kierownicy.

RYSZARD TYBORSKI

Biografia zamieszczona w części Powiatowi Lekarze Weterynarii w latach 1918 – 2020.

RYSZARD MICHALAK

Biogram zamieszczony w części PZLZ Trzemeszno.

JAN WÓJCIK

Biografia zamieszczona w opracowaniu pt. „Lekarze weterynarii urodzeni w powiecie mogileńskim i strzelneńskim w XIX i XX wieku”.

BERNARD CHILCZUK

Biogram zamieszczony w części PZLZ Trzemeszno.

ZBIGNIEW FRONCZAK

Urodził się 5 października 1948 r. w Płońsku. Jest absolwentem Wydziału Weterynaryjnego SGGW w Warszawie z 1973 r. Po stażu w Powiatowym Zakładzie Weterynarii w Płońsku, od 15 grudnia 1973 r. do 14 marca 1975 r. był ordynatorem w PZLZ Szubinie. W Lecznicy dla Zwierząt w Mogilnie pracował od 15 marca do 31 maja 1975 r. Od dnia 1 czerwca 1975 r. przeszedł do pracy w PZLZ w Bądkowie pow. Aleksandrów Kujawski. W roku 1979 przeniósł się do PZLZ w Drobinie, gdzie pracował na stanowisku ordynatora, do prywatyzacji lecznictwa weterynaryjnego. Następnie prowadził w Drobinie prywatną praktykę weterynaryjną. Mieszka w Drobinie. Aktualnie przebywa na emeryturze.

Źródła: Akta osobowe – archiwum WIW w Bydgoszczy - PZWet. w Mogilnie 4/30, telefoniczna konsultacja z lek. wet. Zbigniewem Fronczakiem z 17.10.2020 r. Opracował: Ryszard Tyborski.

ADAM NOWACKI

Urodził się 17 listopada 1955 r. w Inowrocławiu. Jest absolwentem Wydziału Weterynaryjnego Akademii Rolniczej we Wrocławiu z 1980 r. Po stażu od 1 października 1980 r. do 31 marca 1983 r. pracował w Specjalistycznej Lecznicy dla Zwierząt w Mogilnie na stanowisku ordynatora. Od 1 kwietnia 1983 r. do prywatyzacji państwowego lecznictwa weterynaryjnego był ordynatorem PZLZ w Dąbrowie Biskupiej. Od 1 października 1990 r. prowadzi własną praktykę weterynaryjną w Dąbrowie Biskupiej. Od 2003 r. jest organem urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa w ZM „Viando” w Radojewicach, gm. Dąbrowa Biskupia. Jest odznaczony odznaką resortową „Zasłużony dla Rolnictwa”.

Źródła: Akta osobowe – archiwum WIW w Bydgoszczy 1604 po 1975 r., konsultacja z lek. wet. Adamem Nowackim. **Opracował:** Ryszard Tyborski.

JULITA ORLEWICZ - FRAŚ

Urodziła się 12 lutego 1952 r. w Warszawie. Po otrzymaniu świadectwa dojrzałości w 1969 r. w LO im. Marii Konopnickiej w Warszawie rozpoczęła studia na Wydziale Weterynaryjnym SGGW w Warszawie. Dyplom lekarza weterynarii uzyskała w 1977 r. Po studiach, od 1 kwietnia 1977 r. rozpoczęła podyplomowy staż pracy w Oddziale Terenowym WZWet. w Mogilnie, a po jego ukończeniu pracowała w Specjalistycznej Lecznicy dla Zwierząt w Mogilnie na stanowisku ordynatora do 31 listopada 1990 r. Zajmowała się głównie leczeniem zwierząt towarzyszących. W roku 1997 uzyskała tytuł specjalisty w dziedzinie „Choroby psów i kotów”. Po prywatyzacji państwowego lecznictwa weterynaryjnego, od 1 grudnia 1990 r. pracowała w ramach spółki cywilnej jako lekarz weterynarii wolnej praktyki w Lecznicy dla Zwierząt s.c., do 30 kwietnia 2018 r. Od 1 września 2017 r. jest nauczycielem zawodu w Technikum Weterynaryjnym w Zespole Szkół im. Powstańców Wielkopolskich w Bielicach, pow. mogileński.

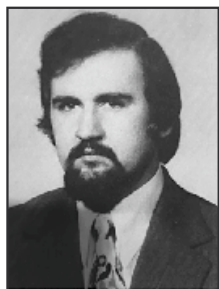
Przez dwie kadencje, w latach 1991- 1999, udzielała się w Bydgoskiej Izbie Lekarsko - Weterynaryjnej, będąc członkiem Rady Okręgowej w I kadencji oraz zastępcą Okręgowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej (w II kadencji).

W kwietniu 2010 r. była wyróżniona Odznaką Honorową Krajowej Rady Lekarsko – Weterynaryjnej „Zasłużony dla Samorządu Lekarzy Weterynarii” „Meritus”.

Zainteresowania: literatura, biografie, pisanie wierszy, kulinaria.

Źródła: Akta osobowe – archiwum WIW w Bydgoszczy - 1477 po 1975 r. **Bydgoski Biuletyn Weterynaryjny** Nr 4/1995 r., **pisemny przekaz lek. wet. Julity Orlewicz – Fraś. Opracował: Ryszard Tyborski.**

STANISŁAW FRAŚ

Urodził się 27 stycznia 1952 r. w Krakowie. Po maturze w Technikum Melioracji Wodnych w Krakowie w 1971 r. rozpoczął studia na Wydziale Weterynaryjnym SGGW w Warszawie. Dyplom lekarza weterynarii uzyskał w lutym 1977 r. Od 1 kwietnia 1977 r. rozpoczął poddyplomowy staż pracy w Oddziale Terenowym WZWet. w Mogilnie, po którym pracował w Specjalistycznej Lecznicy dla Zwierząt w Mogilnie na stanowisku ordynatora, aż do prywatyzacji państwowego lecznictwa weterynaryjnego,

tj. do dnia 30 listopada 1990 r. W okresie od listopada 1987 r. do listopada 1990 był zastępcą kierownika tej jednostki. Od dnia 1 grudnia 1990 r. nadal pracował w Mogilnie jako lekarz wolnej praktyki w składzie Lecznicy dla Zwierząt s.c. w Mogilnie. Pracę zakończył w dniu 30 września 2018 r. w momencie przejścia na emeryturę. W okresie 1977 – 1989 prowadził kronikę ważniejszych wydarzeń w Specjalistycznej Lecznicy dla Zwierząt w Mogilnie.

Był członkiem Okręgowej Komisji Rewizyjnej Bydgoskiej Izby Lekarsko – Weterynaryjnej w latach 1991 – 1999.

Za wzorowe prowadzenie działki w Pracowniczym Ogrodzie Działkowym im. Karola Świerczewskiego w Mogilnie otrzymał Srebrną Odznakę: „Zasłużony Działkowiec”.

Zainteresowania: fotografia, ornitologia.

Źródła: Akta osobowe – archiwum WIW w Bydgoszczy 1473 po 1975, **kwestionariusz osobowy Bydgoskiej Izby Lekarsko – Weterynaryjnej, pisemny przekaz lek. wet. Stanisława Frasia. Opracował: Ryszard Tyborski.**

ELŻBIETA WOŹNIAK

Urodziła się 7 lutego 1957 r. w Choszczynie. Po maturze w 1976 r. rozpoczęła studia weterynaryjne na Wydziale Weterynaryjnym Akademii Rolniczo – Technicznej w Olsztynie. Dyplom lekarza weterynarii otrzymała w roku 1981. Po stażu podyplomowym odbywanym w Oddziale Terenowym WZWet. w Mogilnie podjęła pracę w Zakładzie Higieny Weterynaryjnej w Bydgoszczy Laboratorium Terenowym w Mogilnie, gdzie pracowała do 1982 r. Następnie była ordynatorem w Specjalistycznej Lecznicy dla Zwierząt w Mogilnie, zajmowała się chorobami drobiu. Pracę na stanowisku ordynatora zakończyła w listopadzie 1990 r. Po prywatyzacji prowadziła z mężem prywatną praktykę weterynaryjną w Mogilnie. Od 2007 do 2017 pracowała w Powiatowym Inspektoracie Weterynarii w Gnieźnie jako inspektor weterynaryjny ds. pasz i utylizacji.

W 2017 r. podjęła pracę w Powiatowym Inspektoracie Weterynarii w Obornikach na stanowisku inspektora weterynaryjnego ds. IRZ i kontroli Cross-Compliance. Przeszła na emeryturę w 2018 roku.

W 1997 r. uzyskała tytuł specjalisty w dziedzinie „Choroby drobiu i ptaków ozdobnych”.

Źródła: Akta osobowe – archiwum WIW w Bydgoszczy 1705 po 1975 r., pisemny przekaz lek. wet. Elżbiety Woźniak. Opracował: Ryszard Tyborski.

ANNA SZTUKOWSKA

Urodziła się 28 października 1952 r. w Zielonej Górze. Po maturze w 1971 r. podjęła studia na Wydziale Weterynaryjnym ART w Olsztynie, gdzie w roku 1980 uzyskała dyplom lekarza weterynarii. Po stażu realizowanym w Oddziale Terenowym WZWet. w Bydgoszczy rozpoczęła w 1981 r. pracę na stanowisku ordynatora w PZLZ w Rzęczkowie, pow. Toruń. Od grudnia 1982 r. do prywatyzacji państwowego lecznictwa weterynaryjnego (30 listopad 1990 r.) pracowała najpierw w Zakładzie Higieny Weterynaryjnej w Bydgoszczy na stanowisku kierownika Laboratorium Terenowego w Mogilnie, a następnie była kierownikiem laboratorium przenie-

sionego 1 czerwca 1987 r. do Specjalistycznej Lecznicy dla Zwierząt w Mogilnie.

Od końca 1990 r. do 2005 r. była organem urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa w punktach uboju i rzeźniach w pow. mogileńskim w Punkcie Uboju w Gębicach, w Zakładach Mięsnych „Bolan” w Parlunku, w Rzeźni GSSCh w Trzemesznie oraz w Rzeźni w Szczeglinie. W roku 2005 podjęła pracę w Powiatowym Inspektoracie Weterynarii w Inowrocławiu na stanowisku starszego inspektora ds. środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego. Od roku 2010 była również zastępcą Powiatowego Lekarza Weterynarii w Inowrocławiu. Przeszła na emeryturę w czerwcu 2015 r.

W roku 2003 uzyskała tytuł specjalisty w dziedzinie „Higiena zwierząt rzeźnych i żywności pochodzenia zwierzęcego”.

Posiada odznakę resortową „Zasłużony dla Rolnictwa” (2009) r. oraz Złoty Medal „Za Długoletnią Służbę” (2012 r).

Źródła: Akta osobowe – archiwum WIW w Bydgoszczy Toruń 15/68, 1670 po 1975, pisemny przekaz lek. wet. Anny Sztukowskiej. **Opracował:** Ryszard Tyborski.

ZYGMUNT SZTUKOWSKI

Urodził się 15 listopada 1950 r. w Bytomiu. Maturę uzyskał w 1968 r. w V Liceum Ogólnokształcącym we Wrocławiu. Jest absolwentem Wydziału Weterynaryjnego Akademii Rolniczo – Technicznej w Olsztynie. Dyplom lekarza weterynarii uzyskał w 1978 r. Po stażu podyplomowym odbytym w Oddziale Terenowym WZwet. w Toruniu pracował od 1978 r. do 30 listopada 1982 r. na stanowisku ordynatora w PZLZ w Rzęczkowie, pow. Toruń.

Od grudnia 1982 r. do 13 kwietnia 1989 r. był ordynatorem w Specjalistycznej Lecznicy dla Zwierząt w Mogilnie. Po prywatyzacji państwowego lecznictwa weterynaryjnego, od 1991 r. prowadzi w Mogilnie gabinet weterynaryjny. Zainteresowania – literatura.

Źródła: Akta osobowe – archiwum WIW w Bydgoszczy - Toruń 15S/73, 1160 po 1975, pisemny przekaz lek. wet. Zygmunta Sztukowskiego. **Opracował:** Ryszard Tyborski.

MICHAŁ CHMIELNIK

Biogram zamieszczony w opracowaniu pt. „Lekarze weterynarii urodzeni w powiecie mogileńskim i strzelneńskim w XIX i XX wieku”.

ANTONI KRAKOWSKI

Biogram zamieszczony w opracowaniu „Lekarze weterynarii urodzeni w powiecie mogileńskim i strzelneńskim w XIX i XX wieku”.

PZLZ Strzelno – kierownicy

EDMUND PALUSZKIEWICZ

Urodził się 14 czerwca 1909 r. w Toruniu. Był absolwentem Wydziału Weterynaryjnego Uniwersytetu Warszawskiego z 1933 r. Po studiach pracował w woj. kieleckim, zwalczając nosaciznę. Staż rzeźniany odbył w rzeźni eksportowej w Nakle. Od dnia 10 sierpnia 1933 r. rozpoczął pracę w Rzeźni Miejskiej w Gnieźnie. Pracując zawodowo współpracował w latach 1936–1938 z Instytutem Weterynarii Uniwersytetu Poznańskiego oraz Akademią Medycyny Weterynaryjnej w Lwowie, gdzie w roku 1939 uzyskał tytuł doktora n. wet., broniąc pracy doktorskiej pt: „Pasożyt *Cytoides nudus* w drogach oddechowych kur”.

W czasie okupacji w latach 1939–1942 pracował dalej w Rzeźni Miejskiej w Gnieźnie.

W 1942 r. przeniósł się do Strzelna w pow. Mogilno i pracował tam jako lekarz wolnej praktyki. Po wyzwoleniu od 1945 r. był kierownikiem Rzeźni Miejskiej w Strzelnie i wykonywał dalej praktykę kliniczną. W roku 1949 r. został pierwszym kierownikiem zorganizowanego w Strzelnie Państwowego Zakładu Leczniczego dla Zwierząt i pracował

na tym stanowisku do 15 października 1950 r. Przez 2 m-ce pracował w Poznaniu, a od września 1950 r. do 31 maja 1954 r. piastował urząd Powiatowego Lekarza Weterynarii w Gnieźnie. Następnie krótko pracował w pow. Inowrocław. Od 1 sierpnia 1954 r. został Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Brodnicy. Na tym stanowisku pracował do końca września 1962 r. Następnie do emerytury do października 1974 r. pracował w Weterynaryjnej Inspekcji Sanitarnej w ZMs w Brodnicy. Przeniósł się do Poznania.

Źródła: Stanisław Sroka „Nauki Weterynaryjne we Lwowie do roku 1945” – Rzeszów 1999, akta osobowe archiwum WIW w Bydgoszczy 292 po 1975, Biuletyn Bydgoskiej Izby Lekarsko Weterynaryjnej Nr 4 z 1991 r. i Nr 3 z 1992 r. Opracował: Ryszard Tyborski.

ALEKSY FLIEGER

Urodził się w 1913 r. w Pniewach. W roku 1938 otrzymał dyplom lekarza weterynarii po studiach na Wydziale Weterynaryjnym Uniwersytetu Warszawskiego. Po studiach odbywał szkolenie wojskowe w ramach VII kursu w Wołyńskiej Szkole Podchorążych Rezerwy Artylerii im. Marcina Kątskiego. Po ukończeniu szkolenia wojskowego rozpoczął pracę jako lekarz wolnej praktyki w woj. poznańskim. (w spisie lekarzy weterynaryjnych RP z 1939 r. brak jego miejsca pracy). W okresie 1945 – 1950 r. również brak danych o miejscu pracy. Od 1950 r. do 1951 r. był kierownikiem PZLZ w Strzelnie. Od 1951 r. do 1966 r. piastował stanowisko Powiatowego Lekarza Weterynarii w Wyrzysku. W okresie 1966 r. do końca października 1973 r. brak danych o zatrudnieniu. Od listopada 1973 do listopada 1975 pracował jako organ urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa w rzeźni w Szamotułach. Od 1 listopada 1975 r. do 1978 r. był Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Szamotułach. Wrócił do pracy w rzeźni w Szamotułach i pracował tam do emerytury, do końca 1982 r. Zmarł w 1992 r. Pochowany w Pniewach.

Źródła: Drugi Słownik Biograficzny Polskich Lekarzy Weterynarii 1919 – 2000 str.106, Wł. Gibasiewicz Wielkopolska Weterynaria 1919 – 2019 str. 323, 325, zdjęcie otrzymane z PIW w Szamotułach. Opracował: Ryszard Tyborski.

LUDWIK JANISZEWSKI

Urodził się 3 sierpnia 1908 r. w Juncewie k. Żnina. Po maturze w szkole średniej im. Bolesława Chrobrego w Gnieźnie podjął studia weterynaryjne w Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie, gdzie uzyskał dyplom lekarza medycyny weterynaryjnej w 1935 r. Po studiach przez niecały rok pracował w Damasławku, pow. Żnin jako lekarz wolnej praktyki. Od kwietnia 1936 r. przeszedł do pracy w Rypinie, gdzie do wybuchu wojny pracował jako organ urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa. Zmobilizowany w sierpniu 1939 r. był dowódcą ambulansu polowego w armii gen. Kleberga. Został wzięty do niewoli pod Stoczkiem i osadzony w poznańskiej Cytadeli, skąd uciekł pod koniec października 1939 r. Początkowo ukrywał się, a potem pracował pod Rypinem jako lekarz wolnej praktyki, do 1949 r. Od 1949/50 r. do r. 1951 był budowniczym i pierwszym kierownikiem PZLZ w Rypinie (był to trzeci PZLZ powstały w ówczesnym województwie bydgoskim). We wrześniu 1950 r. był przez kilka miesięcy aresztowany przez Urząd Bezpieczeństwa w Rypinie - oskarżony o dywersję we własnym gospodarstwie w miejscowości Wilcza Łapa koło Rypina. Po uwolnieniu z aresztu został zmuszony do wyjazdu z Rypina. Wraz z rodziną wyjechał do Strzelna w pow. mogileńskim, gdzie od 1951 r. do roku 1957 pracował jako kierownik w Państwowym Zakładzie Leczniczym dla Zwierząt. W tym okresie powstał w Strzelnie nowy obiekt PZLZ. W roku 1957 po „odwilży” politycznej wrócił do Rypina. Początkowo pracował w PZLZ w Rypinie jako ordynator, a następnie jako organ urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa w Rzeźni Miejskiej. Od 1968 r. do emerytury w roku 1974 pracował jako Powiatowy Weterynaryjny Inspektor Sanitarny w Rypinie. Zmarł 15 października 1976 r. Pochowany na cmentarzu w Rypinie.

Źródła: *Życie Weterynaryjne* 1977, 52 (3), 85, akta osobowe J/4 Włocławek, Piotr Galkowski „Z dziejów weterynarii w powiecie rypińskim (1945 – 1990)” - *Tygodnik Regionu Rypińskiego* z dnia 27 lipca 2017 r. Opracował: Ryszard Tyborski.

MIECZYŚLAW JOACHIMCZYK

Urodził się 12 grudnia 1922 r. w Chojnicach. Podczas okupacji niemieckiej pracował w Chojnicach jako kierowca. W 1942 r. przymusowo wcielony do niemieckiego wojska, z którym przebywał w Holandii, Francji i Danii, gdzie w maju 1945 r. dostał się do niewoli amerykańskiej. Po zakończeniu wojny wrócił do kraju w sierpniu 1945 r. Ukończył studia weterynaryjne na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki Wrocławskiej w 1952 r. Po stażu

w Powiatowym Zakładzie Weterynarii w Chełmnie od czerwca 1953 r. do 30 czerwca 1957 r. był ordynatorem, potem kierownikiem w PZLZ Radzyń Chełmiński. Od lipca 1957 r. do 31 stycznia 1970 r. był kierownikiem PZLZ Strzelno, pow. Mogilno. Od 1 lutego 1970 r. przeniósł się do pracy w Wojewódzkim Zakładzie Weterynarii w Poznaniu do Ośrodka Lecznictwa, gdzie zajmował się nadzorem nad zwalczaniem gruźlicy bydła. W późniejszym okresie był kolejno głównym specjalistą ds. rozrodu zwierząt i chorób przychówka, następnie ds. zwalczania schorzeń gruczołu mlekowego. Był zaangażowany w działania szkoleniowe, prowadząc liczne kursy i szkolenia w zakresie chorób zakaźnych zwierząt i chorób związanych z rozrodem oraz gruczołem mlekowym. W WZWet. w Poznaniu pracował do emerytury do roku 1989.

Posiadał odznaczenia państwowe: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski - 1984 r. i Srebrny Krzyż Zasługi – 1976 r. oraz odznakę resortową: „Zasłużony Pracownik Rolnictwa” – 1984 r.

Był uhonorowany Złotą i Srebrną Odznaką Honorową ZL i TW (1973 r. i 1980 r.) oraz Złotą Odznaką Honorową Zarządu Głównego Społecznego Komitetu do walki z gruźlicą i chorobami płuc – 1977 r. Zmarł dnia 19 marca 1998 r. w Poznaniu, gdzie jest pochowany na cmentarzu komunalnym Miłostowo.

Źródła: Akta osobowe archiwum WIW w Bydgoszczy nr 1013 po 1975, Drugi Słownik Biograficzny Polskich Lekarzy Weterynarii 1919–2000 tom II litery I – K wydany w 2013 r. nakładem KILW str. 31. Opracował: Ryszard Tyborski.

KACPERSKI ANTONI

Urodził się 1 kwietnia 1923 r. w Zduńskiej Woli, gdzie ukończył średnią szkołę licealną. Był absolwentem Wydziału Weterynaryjnego Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. Dyplom lekarza weterynarii uzyskał

29 marca 1955 r. Podyplomowy staż pracy odbył w PZWet. w Brzezinach woj. łódzkie. Po stażu pracował jako epizootolog w PZWet. w Brzezinach. W latach 1960 – 1963 był kierownikiem PZLZ w Brąszewicach, pow. Sieradz. Od 1 sierpnia 1963 do końca 1964 r. był ordynatorem w PZLZ Strzelno i PZLZ Mogilno. Od 1 stycznia 1965 r. do końca marca 1970 r. pracował na stanowisku kierownika PZLZ w Dąbrowie Mogileńskiej. Od kwietnia 1970 r. do emerytury, do dnia 30 kwietnia 1988 r. był kierownikiem PZLZ Strzelno, pow. Mogilno. Był członkiem

PZPR od roku 1962. Działał jako I sekretarz organizacji POP w Dąbrowie Mogileńskiej i Strzelnie. Zmarł dnia 8 czerwca 2005 r. Pochowany w Mogilnie.

Źródła: Akta osobowe archiwum WIW w Bydgoszczy nr 1015 po 1975, kwestionariusz osobowy z dnia 30 czerwca 1964 r. i z dnia 26 lutego 1976 r.

Opracował: Ryszard Tyborski.

JANUSZ GÓRALCZYK

Biogram w opracowaniu pt. „Lekarze weterynarii urodzeni w powiecie mogileńskim i strzelneńskim w XIX i XX wieku”.

Ordynatorzy PZLZ Strzelno

ANDRZEJ ŻUCHOWSKI

Absolwent Wydziału Weterynaryjnego UMCS w Lublinie. Od 1 maja 1953 r. do 31 stycznia 1954 r. pracował w ówczesnym Powiatowym Zarządzie Weterynarii Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Mogilnie. Przez okres urlopu wypoczynkowego kierownika PZLZ w Strzelnie lek. wet. Ludwika Janiszewskiego pracował tam w jego zastępstwie. Przeniósł się do powiatu gostyńskiego, woj. wielkopolskie. Od maja 1954 r. został kierownikiem Punktu Weterynaryjnego w Borku Wielkopolskim, pow. Gostyń. Od 1956 r. objął stanowisko kierownika PZLZ w Gostyniu. Od stycznia 1967 r. pracował jako kierownik Oddziału ds. Opieki nad Hodowlą Wielkostatną w PZWet. w Gostyniu. Innych danych brak.

Źródła: Dane uzyskanie od dr. n. wet. inż. Bartosza Winieckiego, Wielkopolska Weterynaria 1919 – 2019 praca zbiorowa pod redakcją dr. Włodzimierza Gibasiewicza str.161 – 168, Wioletta Chałas – Stercula „Monografia Historyczna Powiatu Gostyńskiego”. **Opracował:** Ryszard Tyborski.

EDMUND TRACZ

Urodził się 12 października 1922 r. w miejscowości Zastawie – Bełżce w woj. lubelskim. Po wybuchu wojny przerwał naukę w gimnazjum w Lublinie. W maju 1942 r. wstąpił do AK. Pod ps. „Chmura” brał udział w wielu akcjach sabotażowych przeciwko okupantowi. Czynnie walczył w bitwach pod Radawczykiem, Krężnicą, Bychawą oraz w operacji lotniczej „Most”. Od sierpnia 1944 r. przez 2 lata służył w Wojsku Polskim. Po wojnie jako eksternista otrzymał świadectwo dojrzałości. Studia weterynaryjne rozpoczęte w 1947 r. na Wydziale Weterynaryjnym Uniwersytetu Warszawskiego ukończył w 1952 r. na Wydziale Weterynaryjnym SGGW w Warszawie. Po studiach pracował w PZLZ w Unisławiu w pow. Chełmno. Od marca 1955 do końca 1957 r. pracował jako ordynator w PZLZ Strzelno, będąc jednocześnie organem urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa w Rzeźni w Strzelnie. Współpracował z prof. dr Stanisławem Kirkorem z Swarzędza w zakresie zwalczania chorób pszczoł. W 1958 r. przeniósł się do pow. Otwock, gdzie pracował jako kierownik Rzeźni Miejskiej w Karczewie. Prowadził tam praktyczne zajęcia dla studentów Wydziału Weterynarii SGGW w Warszawie w zakresie badania zwierząt rzeźnych i mięsa. W 1987 r. przeszedł na emeryturę. Odznaczony Krzyżem Armii Krajowej, Krzyżem Partyzanckim, Medalem Wojska Polskiego, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Posiadał odznakę „Weteran Walk o Niepodległość” oraz wiele innych medali, odznak wojskowych i odznak resortowych.

Źródło: Księga Pamiątkowa Absolwentów Wydziału Weterynarii UW i SGGW w Warszawie w latach 1947 - 1952, wydana w maju 2002 r.
Opracował: Ryszard Tyborski.

STANISŁAW OSIAK

Biogram zamieszczony w części kierownicy PZLZ Orchowo.

KAZIMIERZ WITKOWSKI

Urodził się 24 kwietnia 1934 r. w Łanach, woj. stanisławowskie (dzisiejsza Ukraina). Po maturze w 1952 r. pracował przez 2 lata w Zielonej Górze w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Handlu „Centropol” oraz w Zielonogórskiej Bazie Remontowej Przemysłu Materiałów Budowlanych. W 1954 roku podjął studia na Wydziale

Weterynaryjnym SGGW w Warszawie, gdzie w marcu 1960 r. uzyskał tytuł lekarza weterynarii. Staż podyplomowy w Wojewódzkim Zakładzie Weterynarii w Zielonej Górze ukończył w maju 1961 r. Od czerwca 1961 r. do końca grudnia 1963 r. pracował jako ordynator w PZLZ Mogilno, a później do końca lipca 1970 r. w PZLZ w Strzelnie.

W czasie pracy w PZLZ Strzelno uzyskał uprawnienia rzeczoznawcy ds. oceny zwierząt w centrali „POLCAGO” oraz ukończył kursy z zakresu chorób bydła i trzody chlewnej w Centralnym Ośrodku Doskonalenia Kadr Weterynaryjnych w Puławach. Od sierpnia 1970 r. przeszedł do pracy w Centrali Przem. Mięsnego w Warszawie. W listopadzie 1970 r. objął stanowisko kierownika PZLZ Mokotów w Warszawie, gdzie pracował do prywatyzacji. Od 1991 r. do końca czerwca 2002 r. był kierownikiem Oddziału Terenowego WZwet., Rejonowym i Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Piasecznie. Stał się w roku 2002 przeszedł na emeryturę. Następnie do końca stycznia 2007 r. prowadził prywatną praktykę lekarsko – weterynaryjną w Warszawie.

Był aktywnym działaczem ZSL i PSL Przez cztery kadencje był radnym gminy Wilanów, a potem przez następne trzy kadencje v-ce przewodniczącym Rady Dzielnicy Wilanów m.st. Warszawy.

Był odznaczony: Złotym Krzyżem Zasługi i Srebrnym Krzyżem Zasługi. Posiadał odznakę resortową „Za Wzorową Pracę w Służbie Weterynaryjnej” oraz wyróżnienia samorządowe: Srebrną Odznakę Zrzeszenia Lekarzy i Techników Weterynarii oraz medal „Zasłużony dla Warszawy”.

Zmarł 23 maja 2016 r.

Źródła: Akta osobowe – archiwum WIW w Bydgoszczy PZWet. Mogilno 4/16, ustny przekaz z marca 2005 r., *Życie Weterynaryjne* 2007 nr 1 - wspomnienie pośmiertne str. 77. Opracował: Ryszard Tyborski.

STANISŁAW LESZCZYŃSKI

Urodził się 13 marca 1934 r. w Leszczce Dużej, pow. Siemiatycze. Po ukończeniu gimnazjum w Siedlcach pracował początkowo jako sanitariusz wet. W latach 1963 – 1969 studiował na Wydziale Weterynaryjnym Wyższej Szkoły Rolniczej w Lublinie. Po uzyskaniu dyplomu z nakazu pracy rozpoczął staż w Powiatowym Zakładzie Weterynarii w Radziejowie Kujawskim, w PZLZ Sadlno. Po ukończeniu stażu od lipca 1970 r. do końca stycznia 1974 r. pracował jako ordynator

w PZLZ w Strzelnie. W lutym 1974 r. przeniósł się do Węgrowa na stanowisko zastępcy Powiatowego Lekarza Weterynarii. Od lipca 1975 r. został przeniesiony do Wojewódzkiego Zakładu Weterynarii w Siedlcach na stanowisko głównego specjalisty ds. lecznictwa. W 1976 r. został powołany na stanowisko kierownika Oddziału Terenowego WZWet. w Siedlcach, gdzie pracował do emerytury, do czerwca 1999 r. Potem do roku 2006 prowadził w Siedlcach Hurtownię Leków

Weterynaryjnych. Od tego czasu zajmuje się pracą w gospodarstwie rolnym i przydomowej pasiece. Zamiłowanie do pszczelarstwa odziedziczył z domu rodzinnego. Jest to Jego pasja od ponad 70 lat. Z czworga Jego dzieci dwie córki i syn są lekarzami weterynarii.

Odnaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi i wieloma odznakami resortowymi. Mieszka w Siedlcach.

Źródła: Akta osobowe z archiwum WIW Bydgoszcz PZWet 4/1. Przekaz lek. wet. Stanisława Leszczyńskiego z dnia 20 listopada 2020 r. **Opracował:** Ryszard Tyborski.

JERZY MALARSKI

Urodził się 30 września 1935 r. we Lwowie. Absolwent Wydziału Weterynaryjnego WSR we Wrocławiu. Dyplom lekarza weterynarii otrzymał w 1964 r.

Pracę rozpoczął w Powiatowym Zakładzie Weterynarii w Elblągu, gdzie pracował w latach 1965 – 1967. Od 1968 r. do 1971 r. pracował w PZLZ Bądkowo, pow. Aleksandrów Kujawski. W roku 1971 przeniósł się do Strzelna, gdzie pracował na stanowisku ordynatora PZLZ w Strzelnie do 1974 r. Od 1974 r. do prywatyzacji był kierownikiem PZLZ w Łubiance, pow. Toruń. Po prywatyzacji od 1991 r. pracował jako lekarz wolnej praktyki w Gabinetie Weterynaryjnym w Łubiance.

Zmarł nagle 7 września 1993 r.

Źródło: Akta osobowe z archiwum WIW Bydgoszcz - PZWet Mogilno 4/29. **Opracował:** Ryszard Tyborski.

ZBIGNIEW ZARÓD

Urodził się 14 kwietnia 1941 r. w Kończakach Starych, pow. Stanisławów (dzisiejsza wieś na Ukrainie w obwodzie Iwanofrankowskim).

Od 1946 r. roku po repatriacji z ZSSR zamieszkał w Strzelnie, gdzie rodzice mieli gospodarstwo rolne. W roku 1960 zdał maturę w Liceum Ogólnokształcącym w Strzelnie. Po maturze pracował jako nauczyciel przyrody w Szkole Podstawowej w Rzeszynie.

W 1961 r. podjął studia na Wydziale Weterynaryjnym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. Dyplom lekarza weterynarii uzyskał w roku 1969 r. Po stażu podyplomowym w Powiatowym Zakładzie Weterynarii w Mogilnie, w tym stażu klinicznym w PZLZ Strzelno, który zakończył 30 kwietnia 1970 r., został od 1 maja 1970 r. kierownikiem PZLZ w Dąbrowie. Dnia 1 stycznia 1972 r. został przeniesiony na stanowisko kierownika PZLZ w Jeziorach Wielkich, gdzie pracował do 15 listopada 1976 r. Następnie przeszedł do pracy w PZLZ Strzelno na stanowisko ordynatora, skąd został oddelegowany do pracy w PZLZ Mogilno, gdzie do końca 1977 r. zajmował się zwalczaniem niepłodności u bydła w gospodarstwach uspołecznionych. W latach 1978 – 1979 był ordynatorem w PZLZ Mogilno. Od stycznia 1980 r. wrócił do PZLZ Strzelno, gdzie jako ordynator sprawował opiekę nad gospodarstwami Przedsiębiorstwa Gospodarki Rolnej w Strzelnie. Był także w tym czasie organem urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa w rzeźni w Strzelnie.

Po prywatyzacji był udziałowcem prywatnej praktyki weterynaryjnej w ramach s.c. w Strzelnie. Zmarł 16.05.1998 r. Pochowany w Strzelnie.

Źródło: Akta osobowe z archiwum WIW Bydgoszcz 1718 po 1975.

Opracował: Ryszard Tyborski.

JANUSZ GÓRALCZYK

Biogram w opracowaniu pt. „Lekarze weterynarii urodzeni w powiecie mogileńskim i strzelneńskim w XIX i XX wieku”.

PIOTR GLANC

Biogram w opracowaniu pt. „Lekarze weterynarii urodzeni w powiecie mogileńskim i strzelneńskim w XIX i XX wieku.”

PZLZ Trzemeszno - kierownicy

ROMAN HULEWICZ

Biografia zamieszczona w opracowaniu pt. „Zasłużeni lekarze weterynarii pracujący w powiecie mogileńskim”.

JERZY LUBAŃSKI

Urodził się w Biskupicach, pow. Błonie. Studia rozpoczął na Wydziale Weterynaryjnym Uniwersytetu Warszawskiego w 1948 r. Dyplom lekarza weterynarii otrzymał dnia 29 października 1953 r., kończąc studia na Wydziale Weterynaryjnym SGGW w Warszawie.

Po studiach rozpoczął pracę jako ordynator w PZLZ w Nadarzynie, pow. Pruszków.

W sierpniu 1955 r. przeszedł do pracy w powiecie Mogilno na stanowisko kierownika PZLZ w Trzemesznie i pracował tam do sierpnia 1957 r. Wrócił do PZLZ w Nadarzynie i od 1961 r. został kierownikiem tej placówki. W 1979 r. podjął pracę jako graniczny lekarz weterynarii w Porcie Lotniczym im. Fryderyka Chopina w Warszawie. W 1990 r. po prywatyzacji służby weterynaryjnej przeszedł na emeryturę. Zmarł w 2005 r. Pochowany na cmentarzu Powązkowskim w Warszawie.

Źródła: Księga Pamiątkowa SGGW w Warszawie 1906 – 1956 wydana w 1958 r. staraniem Senatu Akademickiego Szkoły. T. II str. 108 poz. 218, Biuletyn BILW Nr 4 (2) 1992 r. 3, (1). Przekaz ustny lek. wet. Lidii Borowicz z Warszawy. Opracował: Ryszard Tyborski.

ERHARD CHMIELNIK

Biogram zamieszczony w opracowaniu: pt. „Zasłużeni lekarze weterynarii pracujący w powiecie mogileńskim”.

BERNARD CHILCZUK

Urodził się 20 sierpnia 1922 r. w Zaliszczu, pow. Włodawa. Absolwent Wydziału Weterynaryjnego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Dyplom lekarza weterynarii uzyskał w 1949 r. Od stycznia 1950 r. pracował w PZLZ Gościno w pow. Kołobrzeg. We wrześniu 1959 r. objął stanowisko kierownika PZLZ w Trzemesznie i pracował na tym stanowisku do końca listopada 1973 r. W latach 1974 - 1984 był specjalistą ds. zwalczania niepłodności w Lecznicy dla Zwierząt

w Mogilnie. Przeniósł się do Bydgoszczy, gdzie w okresie od 1984 r. do 1987 r. pracował na stanowisku starszego inspektora ds. zwalczania nieplodności w Wojewódzkim Zakładzie Weterynarii w Bydgoszczy. Po przejściu na emeryturę pracował do roku 1990 jako inspektor w Chłodni Składowej w Bydgoszczy w niepełnym wymiarze godzin. Zmarł 31 grudnia 2010 r. Pochowany na cmentarzu komunalnym w Bydgoszczy przy ul. Wiślanej.

Źródła: Przekaz osobisty lek. wet. B. Chilczuka, ankieta personalna z akt KPILW w Bydgoszczy i akta osobowe WIW w Bydgoszczy. Opracował: Ryszard Tyborski.

MARIAN POZNAŃ

Urodził się 23 maja 1926 r. w Miasteczku Krajeńskim, pow. Wyrzysk.

W 1938 r. ukończył szkołę podstawową w Miasteczku Krajeńskim.

W 1939 r. ukończył I klasę gimnazjum ogólnokształcącego im. Bolesława Krzywoustego w Nakle. Wraz z rodzicami i bratem został w październiku 1939 r. wywieziony do Karagandy w Kazachstanie (ojciec jego był zawiadowcą stacji kolejowej w Miasteczku Kraj.)

Pobył w ZSSR wspominał niechętnie. Jako 13 - 14 latek woził bezdrożami wozem konnym chleb z piekarni oddalonej od kolonii o kilkanaście kilometrów. Żywił się okruskami chleba, które gromadziły się na dnie wozu konnego. Z narażeniem życia przemycił je do domu w walonkach, pomagając przeżyć rodzinie. Po ukończeniu 16 lat pracował przy wyrębie tajgi, w kopalni węgla, gdzie wydobywano także diamenty. Był świadkiem śmierci swojego ojca pod ziemią przy pracy w kopalni. Zawsze podkreślał, że w Kazachstanie w pierwszych latach pobytu najgorsze było zimno i głód. Szanował każdą kromkę chleba. Mimo, że jako lekarzowi weterynarii nie brakowało żywności, suszył resztki chleba, robił „przetwory”, których miał duże zapasy. Był to efekt traumy, którą przeżył jako młody chłopak. Okres ten wywarł niezatarte piętno na jego osobowości i zdrowiu. Do kraju wrócił z matką i bratem w październiku 1947 r. i zamieszkał w Szczecinie. Chciał nadrobić to co stracił przez osiem lat. Pracował i uczył się zaocznie. W roku 1951 ukończył Gimnazjum i Liceum Wieczorowe im. M. Konopnickiej w Szczecinie. W zastępstwie służby wojskowej w 1950 r. podjął pracę jako rewident w Urzędzie Celnym w Szczecinie, a w latach 1950 – 1952 pracował w Wojewódzkim Urzędzie Zdrowia w Szczecinie.

W 1953 r. podjął studia na Wydziale Weterynaryjnym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. Dyplom lekarza weterynarii otrzymał w 1959 r. Od 1 sierpnia 1959 r. do 31 lipca 1960 r. odbywał podyplomowy staż pracy w Powiatowym Zakładzie Weterynarii w Mogilnie. W czasie stażu pracował w PZLZ Trzemeszno. Po stażu do 1975 r. był ordynatorem w Trzemesznie. Dwukrotnie – od 1957 – 1959 r. oraz od listopada 1967 r. do końca maja 1969 r. był oddelegowany do pracy jako kierownik PZLZ Orchowo. Od stycznia 1974 r. do śmierci w dniu 28 sierpnia 1988 r. był kierownikiem PZLZ Trzemeszno. Pochowany w Gnieźnie.

Źródła: Akta osobowe archiwum WIW w Bydgoszczy nr 1095 po 1975 r. Pobył w ZSSR przekaz ustny lek. wet. M. Poznania. Opracował: Ryszard Tyborski.

RYSZARD MICHALAK

Urodził się 23 lipca 1950 r. w Dzierżysławiu, pow. Konin. Po ukończeniu LO w Kleczewie w 1969 r. rozpoczął studia na Wydziale Weterynaryjnym Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Dyplom lekarza weterynarii uzyskał w roku 1975. Półroczny staż podyplomowy zakończył w OT WZWet. w Mogilnie w październiku 1975 r. Od listopada 1975 r. do 15 września 1976 r. pracował jako ordynator w PZLZ Mogilno. W styczniu 1976 r. został oddelegowany do zwalczania pryszczycy w powiecie sępoleńskim. Od 16 września 1976 r.

do 30 września 1988 r. pracował w PZLZ Trzemeszno jako ordynator. Od 1 października 1988 r. do prywatyzacji, do końca września 1990 r. był kierownikiem PZLZ Trzemeszno.

W okresie od 1979 r. do 1992 r. wykonywał czynności urzędowego organu badania zwierząt rzeźnych i mięsa w rzeźni GSSCH w Trzemesznie. Od 1 października 1990 r. rozpoczął prywatną działalność weterynaryjną w ramach Przychodni dla Zwierząt w Trzemesznie, w dawnym obiekcie PZLZ. Przychodnia obsługiwała także Fermę Przemysłowego Tuczcu Trzody Chlewnej w Kierzkowie

Źródła: Akta osobowe – archiwum WIW w Bydgoszczy, pisemny przekaz lek. wet. Ryszarda Michalaka z listopada 2020 r. Opracował: Ryszard Tyborski.

Ordynatorzy PZLZ Trzemeszno

MARIAN POZNAŃ

Biogram zamieszczony w części kierownicy PZLZ Trzemeszno.

RYSZARD MICHALAK

Biogram zamieszczony w części kierownicy PZLZ Trzemeszno.

ZBIGNIEW WOŹNIAK

Biogram zamieszczony w części kierownicy PZLZ Mogilno.

RYSZARD WĘGLEWSKI

Biogram w opracowaniu pt. „Lekarze weterynarii urodzeni w powiecie mogileńskim i strzelneńskim w XIX i XX wieku.”

PZLZ Orchowo – kierownicy

ERHARD CHMIELNIK

Biogram zamieszczony w opracowaniu pt.: „Zasłużeni lekarze weterynarii pracujący w powiecie mogileńskim”.

EDWARD SIEMCZYK

Biogram zamieszczony w części kierownicy PZLZ Mogilno.

STANISŁAW OSIAK

Urodził się 27 marca 1925 r. w Bałtowie, pow. Puławy. Po ukończeniu szkoły podstawowej pracował jako dezynfektor w Powiatowym Zakładzie Weterynarii w Bolesławcu w woj. wrocławskim. W roku 1950 ukończył kurs sanitariuszy weterynaryjnych w Gdańsku, a w 1952 r. Państwowe Technikum Weterynaryjne w Bydgoszczy. Studia odbywał na Wydziale Weterynaryjnym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. Dyplom lekarza weterynarii uzyskał w 1958 r. Roczny podyplomowy staż pracy odbył w Powiatowym

Zakładzie Wet. w Żninie. Po stażu od maja 1959 r. do końca lipca 1963 r. był ordynatorem w PZLZ w Strzelnie. Od sierpnia 1963 r. do końca

października 1967 r. był kierownikiem PZLZ w Orchowie. Z dniem listopada 1967 r. rozpoczął pracę jako ordynator w PZLZ w Wągrowcu, a w okresie 1969 r. do 1974 r. pracował jako kierownik PZLZ w Ryczywole, pow. Oborniki. Od roku 1974 do śmierci pracował w PZLZ w Wągrowcu, zajmując się rozrodem bydła i chorobami wymienia.

Zmarł 16 grudnia 1980 r. Pochowany w Wągrowcu.

Źródła: Akta osobowe z archiwum WIW Bydgoszcz - PZWet Żnin 48/28, wspomnienie pośmiertne - Życie Weterynaryjne z 1981 r. nr 3. **Opracował:** Ryszard Tyborski.

MARIAN POZNAŃ

Biogram zamieszczony w części kierownicy PZLZ Trzemeszno.

JERZY GRZYWACZ

Urodził się 21 kwietnia 1941 r. w Toruniu. Absolwent Wydziału Weterynaryjnego SGGW w Warszawie, gdzie w 1966 r. otrzymał dyplom lekarza weterynarii. Po stażu w Powiatowym Zakładzie Weterynarii w Ostródzie pracował jako ordynator w PZLZ Olsztynek do 31 lipca 1967 r. Od sierpnia 1967 r. pracował w Zakładach Mięsnych w Ostródzie, Olsztynie i Szczytnie jako inspektor Weterynaryjnej Inspekcji Sanitarnej, do 30 kwietnia 1969 r. Od 15 maja 1969 r. do 31 stycznia 1974 r. był kierownikiem w PZLZ

w Orchowie. Od 1 marca 1974 r. do 31 lipca 1975 r. był ordynatorem w PZLZ w Mieścisku, pow. Wągrowiec. Od 1 września 1975 r. do prywatyzacji był ordynatorem w PZLZ w Golubiu – Dobrzyniu (G–D), oraz inspektorem WIS w rzeźni w G-D. Po prywatyzacji był współwłaścicielem prywatnej lecznicy w G-D do 1 maja 2001 r. kiedy przeszedł na emeryturę. Mieszkał w G-D. Zmarł 15 stycznia 2013 r.

Pochowany w Toruniu na cmentarzu przy ul. Gałczyńskiego.

Źródła: Akta osobowe WIW w Bydgoszczy, PZWet. Mogilno 4/28, przekaz lek. wet. Jerzego Grzywacza. **Opracował:** Ryszard Tyborski.

RYSZARD BIELAWSKI

Od lutego 1974 r. do lipca 1975 r. był kierownikiem PZLZ w Orchowie. Przeszedł do PZLZ w OTWZWet. w Słupcy w wyniku reformy administracyjnej, kiedy powstało województwo konińskie. Gminę Orchowo wcielono do powiatu słupeckiego, a PZLZ Orchowo wraz z wyposażeniem i dokumentacją przekazano protokołarnie do Oddziału

Terenowego w Słupcy na ręce ówczesnego kierownika Leona Kowalczyka. Innych danych brak.

Źródła: Brak materiałów źródłowych. Na podstawie pamięci własnej opracował Ryszard Tyborski.

PZLZ Jeziora Wielkie – kierownicy

WŁADYSŁAW STASIEWICZ – technik weterynarii

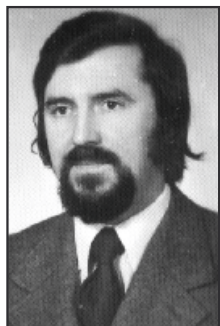
Urodzony 11 lutego 1922 r. w Druszkopolu, pow. Horochów. Absolwent Państwowego Technikum Weterynaryjnego w Bydgoszczy z 1953 r. Pracę w powiecie mogileńskim rozpoczął w sierpniu 1953 r. w Orchowie, skąd w 1955 r. został przeniesiony do PZLZ w Jeziorach Wielkich na stanowisko kierownika tej placówki. Pracował tam do 1961 r. W marcu 1961 r. zrezygnował z pracy w PZLZ w Jeziorach Wielkich i przeszedł do pracy do powiatu świeckiego.

Źródła: Akta osobowe WIW Bydgoszcz 1996 po 1975 r. Przekaz ustny lek. wet. Jerzego Kaczmarka. Opracował: Ryszard Tyborski.

ZBIGNIEW PARADOWSKI

Biografia zamieszczona w opracowaniu „Zasłużeni lekarze weterynarii pracujący w powiecie mogileńskim”.

JERZY KACZMAREK

Urodził się 5 września 1934 r. w Lubieniu Krajeńskim. Po maturze w Gimnazjum Ziemi Kujawskiej we Włocławku w 1952 r. rozpoczął studia na Wydziale Weterynaryjnym SGGW w Warszawie. Dyplom lekarza weterynarii uzyskał w 1958 r. Po studiach odbył poddyplomowy staż pracy i pracował do końca 1960 r. w PZLZ w Bartoszycach, woj. olsztyńskie. Przeszedł do województwa bydgoskiego i od lutego 1961 r. do końca 1971 r. był kierownikiem PZLZ w Jeziorach Wielkich, pow. Mogilno. Następnie rozpoczął pracę w Powiatowym Zakładzie Weterynarii

w Bydgoszczy i od stycznia 1972 r. do końca listopada 1972 r. był kierownikiem w PZLZ Wteln, pow. Bydgoszcz. Od 31 listopada 1972 r. do 31 stycznia 1991 r. – do prywatyzacji był kierownikiem Wojewódzkiej Lecznicy dla Zwierząt w Bydgoszczy. Od 1991 roku prowadził do lutego 2019 r. prywatną praktykę weterynaryjną w Cielu, pow. Bydgoszcz. Na emeryturę przeszedł w 1994 r.

Za pracę został odznaczony odznakami resortowymi: „Zasłużony Pracownik Rolnictwa” i „Za Wzorową Pracę w Służbie Weterynaryjnej”. Przez wiele lat zajmował się myślistwem.

Źródła: Akta osobowe archiwum WIW w Bydgoszczy, przekaz osobisty lek. wet. Jerzego Kaczmarka. Opracował: Ryszard Tyborski.

ZBIGNIEW ZARÓD

**Kierownik PZLZ w okresie od grudnia 1972 r. do 15 listopada 1976 r.
Biogram zamieszczony w w części ordynatorzy PZLZ Strzelno.**

MIECZYŚLAW KOWALIK

Urodził się 29 czerwca 1950 r. w Chorzowie. Po ukończeniu w roku 1969 Technikum Weterynaryjnego w Nysie podjął pracę w pow. brodnickim w PZLZ Nieżywieć i Bobrowo. W 1970 r. rozpoczął studia na Wydziale Weterynaryjnym ART w Olsztynie. Dyplom lekarza weterynarii uzyskał w 1976 r. Wrócił do woj. bydgoskiego i w maju 1976 r. rozpoczął podyplomowy staż pracy w Oddziale Terenowym WZWet. w Mogilnie. Od 16 listopada 1976 r. rozpoczął pracę na stanowisku kierownika PZLZ w Jeziorach Wielkich.

Kierował tą lecznicą od 1 stycznia 1977 r. do 15 września 1984 r. Od 16 września 1984 r. został powołany na stanowisko zastępcy dyrektora WZWet. w Bydgoszczy, które pełnił do dnia 15 lutego 1991 r.

W okresie od 16 lutego 1991 r. pracował na stanowisku wojewódzkiego inspektora ds. zwalczania zakaźnych chorób zwierząt, a później koordynatora Działu ds. Zdrowia i Ochrony Zwierząt Wojewódzkiego Inspektoratu Weterynarii w Bydgoszczy. Jednocześnie, w związku z likwidacją w roku 1991 etatów zastępców dyrektora WZWet. otrzymał upoważnienie do zastępowania dyrektora WZWet. i WIW w Bydgoszczy w czasie jego nieobecności. W roku 2000 ukończył studia podyplomowe w zakresie epizootiologii i administracji weterynaryjnej i uzyskał tytuł specjalisty w tej dziedzinie. Od dnia 10 lutego 2014 r.

do 28 kwietnia 2020 r. był zastępcą Kujawsko – Pomorskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii. Z dniem 29 kwietnia 2020 r. przeszedł na emeryturę.

Odnznaczony Złotym Krzyżem Zasługi i Złotym Medalem Za Długoletnią Służbę.

Mieszka w Koronowie w pow. bydgoskim.

Źródła: Akta osobowe WIW w Bydgoszczy, przekaz pisemny lek. wet. Mieczysława Kowalika. **Opracował:** Ryszard Tyborski.

EWA KOWALIK

p.o. kierownika PZLZ w okresie od 16 listopada 1984 r. do 31 sierpnia 1985 r. Biogram zamieszczony w części ordynatorzy PZLZ Jeziora Wielkie.

BŁAŻEJ POPIELA

Urodził się 1 marca 1943 r. w Kamionce Wielkiej, pow. Nowy Sącz, woj. krakowskie. Po uzyskaniu matury w 1968 r. odbywał służbę wojskową.

W roku 1970 rozpoczął studia na Wydziale Weterynaryjnym WSR we Wrocławiu. Dyplom lekarza weterynarii uzyskał 6 kwietnia 1976 r. Od maja 1976 r. odbywał w PZWet. w Sępólnie Krajeńskim podyplomowy staż pracy w PZLZ Sośno. Po stażu pracował w PZLZ w Sośnie jako ordynator, do dnia 31 sierpnia 1985 r. Od września 1985 r. przeniósł się do powiatu Mogilno i pracował jako kierownik PZLZ w Jeziorach Wielkich,

do prywatyzacji, do 31 października 1990 r. Od listopada 1990 r. prowadził z żoną Lucyną prywatną praktykę „Usługi weterynaryjne” w Jeziorach Wielkich. W roku 1999 z powodu choroby przeszedł na rentę, a od roku 2008 na emeryturę. Mieszka w Jeziorach Wielkich.

Zainteresowania: myślistwo, wędkowanie (własny staw), rzeźbiarstwo w drewnie, kulinaria.

Źródła: Akta osobowe archiwum WIW w Bydgoszczy 1852 po 1975, pisemny przekaz lek. wet. Lucyny Popieli z dnia 24.10.2020. **Opracował:** Ryszard Tyborski.

Ordynatorzy PZLZ Jeziora Wielkie

EWA KOWALIK

Urodziła się 23 maja 1951 r. w Olsztynie. Ukończyła III Liceum Ogólnokształcące w Olsztynie. Absolwentka Wydziału Weterynaryjnego ART w Olsztynie z 1976 r. Po studiach odbyła wstępny staż i rozpoczęła pracę w OT WZWet. Mogilno. Od 1976 r. do 1985 r. była ordynatorem PZLZ Jeziora Wielkie. Przez rok pełniła obowiązki kierownika PZLZ.

W latach 1985 – 1990 pracowała w Oddziale Rejonowym WZWet. w Koronowie w pow. bydgoskim, jako Rejonowy Weterynaryjny Inspektor Sanitarny, a potem do czasu przejścia na emeryturę, w Oddziale Rejonowym WZWet. i PIW w Bydgoszczy na stanowisku powiatowego i starszego inspektora d.s. higieny żywności pochodzenia zwierzęcego. W 2000 r. ukończyła studium specjalizacyjne i uzyskała dyplom specjalisty z zakresu higieny zwierząt rzeźnych i żywności pochodzenia zwierzęcego. Po przejściu na emeryturę w roku 2007, do roku 2014 pracowała w niepełnym wymiarze etatu w PIW Bydgoszcz na stanowisku starszego inspektora wet. ds. nadzoru weterynaryjnego.

Źródła: Akta osobowe WIW w Bydgoszczy, pisemny przekaz lek. wet. Mieczysława Kowalika. **Opracował:** Ryszard Tyborski.

LUCYNA POPIELA

Urodziła się 15 listopada 1950 r. w Krakowie. Świadczenie dojrzałości uzyskała w LO im. M. Reja w Zabrze. W roku 1969 rozpoczęła studia na Wydziale Weterynaryjnym WSR we Wrocławiu. Dyplom lekarza weterynarii uzyskała 13 marca 1978 r. Po studiach pracowała w PZLZ Sośno jako ordynator do 31 stycznia 1986 r. Zajmowała się głównie zwalczaniem niepłodności u bydła na terenie powiatu sępoleńskiego. Od lutego 1986 r. przeniosiła się wraz z mężem Błażejem do powiatu mogileńskiego i zostaje ordynatorem w PZLZ Jeziora Wielkie. Pracuje tam do prywatyzacji do 30 września 1990 r. Po prywatyzacji prowadzi wraz z mężem prywatną praktykę „Usługi Weterynaryjne” w Jeziorach Wielkich do dnia 1 stycznia 2000 roku.

Po tym czasie sama prowadzi „Gabinet Weterynaryjny” wykonując głównie czynności organu urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa w rzeźniach na terenie pow. Mogilno oraz w latach 2006-2014 na terenie PIW Słupca. W roku 2010 przeszła na emeryturę. Pracuje nadal w tym samym charakterze, prowadząc także stację badania w kierunku włośni u trzody chlewnej i dzików metodą wytrawiania. Posiada dwie specjalizacje: „Rozród zwierząt”, oraz ”Higiena zwierząt rzeźnych i żywności pochodzenia zwierzęcego”. Zainteresowania: historia, ogród.

Źródła: Akta osobowe archiwum WIW w Bydgoszczy 1847 po 1975, pisemny przekaz lek. wet. Lucyny Popieli z dnia 24.10.2020 r. Opracował: Ryszard Tyborski.

PZZL Dąbrowa Mogileńska – kierownicy

ANTONI KACPERSKI

Biogram zamieszczony w części PZZL Strzelno.

ZBIGNIEW ZARÓD

Biogram zamieszczony w części PZZL Strzelno.

JERZY WRZESZCZ

Urodził się 4 kwietnia w 1941r. w Sosnowcu. Uczęszczał do Publicznej Szkoły Powszechnej nr 5 oraz Szkoły Podstawowej i Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Kopernika w Bielsku – Białej.

W latach 1968 – 1970 pracował w Przychodni dla Zwierząt w Szlichtyngowej (ówczesny powiat Wschowa) jako sanitariusz weterynaryjny. W 1972 r. uzyskał dyplom i tytuł lekarza weterynarii na Wydziale Weterynaryjnym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. W tym samym

roku odbył półroczną praktykę podyplomową w Katowicach, a następnie został zatrudniony jako lekarz weterynarii w Powiatowym Zakładzie Weterynarii w Bielsku – Białej. Pod koniec 1972 r. podjął pracę na terenie gminy Dąbrowa, początkowo jako kierownik Punktu Weterynaryjnego w Mokrem, a następnie jako kierownik Państwowego Zakładu Leczniczego dla Zwierząt w Dąbrowie. Funkcję tę pełnił

do października 1983 r. Przeniósł się do województwa koszalińskiego, gdzie w latach 1983 – 1990 był kierownikiem Lecznicy dla Zwierząt w Wiekowie, gm. Darłowo. Dzięki jego zaangażowaniu lecznica ta wyróżniała się w swojej działalności i w roku 1985 została nagrodzona „Złotą Wiechą”.

Po prywatyzacji w 1990 r. rozpoczął własną działalność weterynaryjną, prowadząc gabinet weterynaryjny w Wiekowie.

Był ojcem dwójki dzieci – córki Marii i syna Michała. Został zapamiętany jako osoba niezwykle empatyczna, bardzo lubiana wśród ludzi, z dużym poczuciem humoru, oddana swojej pracy, a szczególnie małym i dużym pacjentom. Poza pracą zawodową swój czas poświęcał na dobrą literaturę.

Zmarł 1 lipca 2002 r. po ciężkiej chorobie. Spoczywa na cmentarzu w Mogilnie.

**Źródło: Przekaz pisemny żony T. Walkowskiej – Wrzeszcz z 29.11.2020 r.
Opracował: Ryszard Tyborski.**

LESZEK MAZEPA

Urodził się 16 września 1958 r. w Stargardzie Szczecińskim. Szkołę podstawową ukończył w Grudziądzu. Tam też w 1977 r. ukończył średnią szkołę ogólnokształcącą. Podjął studia na Wydziale Weterynaryjnym Akademii Rolniczo – Technicznej w Olsztynie. Dyplom lekarza weterynarii uzyskał w 1982 r. Po ukończeniu stażu pracy w PZLZ Bydgoszcz, od grudnia 1983 r. został kierownikiem PZLZ w Dąbrowie, pow. Mogilno i pracował na tym stanowisku do prywatyzacji, do dnia 13 lipca 1990 r.

Od 14 lipca 1990 r. prowadził z tech. wet. Piotrem Łagowskim prywatną praktykę weterynaryjną w Dąbrowie. Zmarł 2 listopada 2016 r. Pochowany w Poznaniu.

**Źródło: Akta osobowe z archiwum WIW Bydgoszcz 1832 po 1975.
Opracował: Ryszard Tyborski.**

Lekarze wet. zatrudnieni w Weterynaryjnej Inspekcji Sanitarnej

TOMASZ OSTROWSKI

Biografia zamieszczona w opracowaniu: „Zasłużeni lekarze weterynarii pracujący w powiecie mogileńskim”.

FRANCISZEK RYBAK

Urodził się 4 czerwca 1929 r. w Bydgoszczy. Studia weterynaryjne ukończył w Leningradzie w 1956 r. Po studiach pracował od sierpnia 1956 r. do końca czerwca 1959 r. jako lekarz weterynarii w Zespole PGR Więcbork. W tym czasie od lipca 1957 r. do końca lipca 1959 r. był także ordynatorem w PZLZ w Więcborku.

Od sierpnia 1959 r. został kierownikiem PZLZ w Brusach, pow. Chojnice. W roku 1972 przeniósł się do Mogilna i rozpoczął pracę jako Powiatowy Weterynaryjny Inspektor Sanitarny. Na tym stanowisku pracował do śmierci, do dnia 24 sierpnia 1975 r. Był odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi oraz odznaczeniami resortowymi: „Za Wzorową Pracę w Służbie Weterynaryjnej” oraz „Zasłużony Pracownik Rolnictwa”. Zmarł dnia 2 lipca 1975 r. Pochowany na cmentarzu w Mogilnie.

Źródło: Akta osobowe archiwum WIW w Bydgoszczy. Opracował: Ryszard Tyborski.

BARTOSZ WINIECKI

Biografia zamieszczona w opracowaniu „Lekarze weterynarii urodzeni w powiecie mogileńskim i strzelińskim w XIX i XX wieku.”

JERZY NOWACKI

Urodził się 23 lutego 1951 r. w Poznaniu. Maturę uzyskał w 1969 r. w Liceum Ogólnokształcącym w Trzemesznie Absolwent Wydziału Weterynaryjnego Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu z 1976 r. Po studiach i stażu w Oddziale Terenowym WZWet. w Mogilnie pracował jako inspektor WIS w OT w Mogilnie, wykonując czynności

organu urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa w Rzeźni PSS w Mogilnie, od 20 maja 1976 r. do prywatyzacji, do 28 lutego 1991 r. Po prywatyzacji prowadzi prywatną praktykę w Mogilnie zajmując się głównie badaniem zwierząt rzeźnych i mięsa na terenie powiatu Mogilno i pow. Inowrocław.

Źródło: Akta osobowe archiwum WIW w Bydgoszczy nr 1422 po 1975 r. Opracował: Ryszard Tyborski.

ZDZISŁAW MULARCZYK

Urodzony 13 lipca 1956 r. w Gnieźnie. W 1976 r. ukończył Państwowe Technikum Weterynaryjne we Wrześni i podjął studia na Wydziale Weterynaryjnym ART w Olsztynie. Dyplom lekarza weterynarii otrzymał w 1981 r. Staż pracy odbywał w od 1 listopada 1981 r. w PZLZ w Gnieźnie, ZHW w Poznaniu i PZLZ w Bydgoszczy. Staż zakończył w PZLZ Rogowo.

Po stażu od 15 listopada 1982 r. został zatrudniony w Oddziale Terenowym WZWet. w Mogilnie jako młodszy inspektor WIS w rzeźni w Trzemesznie, zajmując się także zwalczaniem nieplodności u bydła. Pracował w zawodzie z przerwą na przeszkolenie wojskowe w WSO Służb Kwatermistrzowskich w Poznaniu do tragicznej śmierci w dniu 5 listopada 1986 r. Pochowany w Gnieźnie.

Źródło: Akta osobowe archiwum WIW w Bydgoszczy nr 892 po 1975 r. Opracował: Ryszard Tyborski.

RAFAL SZYDŁOWSKI

Urodził się 3 grudnia 1959 r. w Inowrocławiu, Absolwent LO im. Marii Konopnickiej w Inowrocławiu z 1978 r. Po maturze ukończył Policealne Studium Weterynaryjne w Grudziądzu. W 1980 r. rozpoczął studia na Wydziale Weterynaryjnym ART w Olsztynie, otrzymując dyplom lekarza weterynarii w 1985 r. Staż pracy odbył w Oddziale Terenowym WZWet. w Mogilnie. W trakcie stażu we wrześniu 1986 r. został powołany do odbycia służby wojskowej, którą jako lekarz weterynarii odbywał w Wojskowym

Gospodarstwie Rolnym w Łojewie k/Inowrocławia. Po stażu od 1 września 1987 r. do końca marca 1991 r. pracował jako inspektor WIS w Oddziale Rejonowym WZWet. w Mogilnie. Po prywatyzacji

prowadził w Inowrocławiu do roku 2008 prywatną praktykę jednocześnie pracując w Schronisku dla Zwierząt w Inowrocławiu. Po tym czasie prowadzi w Inowrocławiu Gabinet Weterynaryjny. Posiada własną pasiekę, pszczelarz z zamiłowania.

Źródło: Akta osobowe archiwum WIW w Bydgoszczy 1421 po 1975.

Opracował: Ryszard Tyborski.

KATARZYNA TYBORSKA – MICHALCZYK

Biogram w opracowaniu pt. „Lekarze weterynarii urodzeni w powiecie mogileńskim i strzelneńskim w XIX i XX wieku.”

Inni lekarze weterynarii pracujący w mogileńskiej służbie weterynaryjnej

MARIAN SIUDA

Urodził się 29 października 1928 r. w Koronowie. Uczył się zegarmistrzostwa w Koronowie. W 1948 r. ukończył 2 letnie Technikum Rolnicze w Bydgoszczy. Absolwent Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu ze stycznia 1953 r.

W okresie 1953 – 1970 pracował jako: kierownik PZLZ Barcino, pow. Miastko, lekarz wet. w Zespole Hodowli Zarodowej w Wyrzysku, w Stadninie Koni w Walewicach, pow. Łowicz, kierownik PZLZ Lisewo, pow. Chełmno, kierownik PZLZ Chełmno, Zakład Unasieniania Zwierząt w Rybieńcu, pow. Chełmno, członek polskiej ekipy lekarzy wet. zwalczających „choroby hodowlane” w Mongolskiej Republice Ludowej.

W Powiatowym Zakładzie Weterynarii w Mogilnie pracował tylko 6 miesięcy (styczeń – czerwiec 1970 r.), jako lek. wet. ds. zwalczania niepłodności u bydła. Z Mogilna przeniósł się do woj. olsztyńskiego.

Źródło: Akta osobowe archiwum WIW w Bydgoszczy PZWet Mogilno 4/6, Toruń 15S/2. **Opracował:** Ryszard Tyborski.

WIESŁAW SIEMCZYK

Biogram w opracowaniu „Lekarze weterynarii urodzeni w powiecie mogileńskim i strzelneńskim w XIX i XX wieku.”

PIOTR MARCZEWSKI

Biogram w opracowaniu pt. „Lekarze weterynarii urodzeni w powiecie mogileńskim i strzelneńskim w XIX i XX wieku.”

DARIUSZ STAWICKI

Urodzony dnia 26 maja 1967 r. w Bydgoszczy. Po maturze w Liceum Ogólnokształcącym im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Trzemesznie podjął studia na Wydziale Weterynaryjnym ART w Olsztynie, które ukończył w 1992 r. Pracę zawodową rozpoczął w Mogilnie w Lecznicy dla Zwierząt s.c. Następnie do końca 1996 r. pracował w prywatnej praktyce lek. wet. Michała Chmielnika. Od stycznia 1997 r. do chwili obecnej prowadzi w miejscowości Świerkówiec, gm. Mogilno samodzielną praktykę weterynaryjną.

**Źródła: Kwestionariusz osobowy BILW, przekaz lek. wet. Stawickiego.
Opracował: Ryszard Tyborski.**

ALICJA WUJKOWSKA (Z D. TURKOWSKA)

urodziła się 12. sierpnia 1954 r. w Gdańsku, w rodzinie inteligentkiej.

Do Szkoły Podstawowej Nr 2 w Żninie uczęszczała w latach 1961-1968. Naukę kontynuowała w Liceum Ogólnokształcącym im. Braci Śniadeckich w Żninie w okresie 1968-1972 i tamże uzyskała świadectwo dojrzałości. Pięcioletnie, magisterskie studia wyższe odbywała na Wydziale Weterynaryjnym Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie w latach 1975-1980 i zakończyła je otrzymaniem dyplomu lekarza weterynarii.

Od 1. sierpnia 1973 r. do 30. sierpnia 1975 r. pracowała w Powiatowym Zakładzie Weterynarii w Żninie na stanowisku sanitariusza weterynarii. Po studiach – w październiku 1980 r. rozpoczęła podyplomowy staż pracy w Oddziale Terenowym WZWet. w Żninie, który realizowała w Zakładowym Weterynaryjnym Inspektoracie Sanitarnym (ZWIS) przy Zakładach Mięsnych w Janowcu Wlkp., pow. żniński. Po zakończeniu półrocznego stażu, zajmowała w ZWIS stanowisko inspektora weterynaryjnego, a później kierownika stacji trychinoskopii - do 31. grudnia 1986 r. W okresie 1 styczeń 1987 r. – 7 luty 1990 r. pracowała w Oddziale Weterynaryjnego Inspektoratu Sanitarnego przy Rzeźni Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” w Szubinie. Od 1990 r. wykonywała prywatną praktykę lekarsko-

weterynaryjną w ramach podmiotu „Produkcja, handel, usługi” w Żninie przy ul. Aliantów 3, którego była współwłaścicielką wraz z mężem Januszem. Prywatną praktykę lekarsko-weterynaryjną w wymienionym podmiocie prowadziła do 2003 r., a następnie kontynuowała ją w Gabinetcie Weterynaryjnym w Żninie, który prowadziła samodzielnie w okresie 2003-2014. W ramach prywatnej praktyki prowadziła Stację Wytrawiania Włóśni w Żninie, przy ul. Klemensa Janickiego 30.

Od 3. października 2002 r. do 11. lipca 2003 r. była zatrudniona w dziale IRZ w Biurze Powiatowym Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Żninie na stanowisku specjalisty - zootechnika.

W Powiatowym Inspektoracie Weterynarii w Żninie pracowała w wymiarze ½ etatu, w okresie 1 lipiec 2003 r. – 31 październik 2004 r. w charakterze inspektora ds. higieny środków żywienia zwierząt.

Od 16. września 2003 r. podjęła pracę w Powiatowym Inspektoracie Weterynarii (PIW) w Mogilnie, w wymiarze ½ etatu, na stanowisku st. inspektora weterynaryjnego, a od 1. stycznia 2004 r. pracowała na stanowisku st. inspektora weterynaryjnego ds. higieny żywności pochodzenia zwierzęcego, również na ½ etatu. W dniu 1. września 2004 r. objęła pełen etat na stanowisku st. inspektora weterynaryjnego ds. higieny żywności pochodzenia zwierzęcego. W okresie 1 maj 2008 r. – 31 sierpień 2010 r. była zatrudniona na stanowisku st. inspektora weterynaryjnego ds. zwalczania choroby Aujeszky'ego w PIW w Mogilnie.

Od 1. września 2010 r. do 31. sierpnia 2015 r. była zastępcą Powiatowego Lekarza Weterynarii w Mogilnie. Z dniem 1. września 2015 r. przeszła na emeryturę. Od 2. września 2015 r. podjęła pracę w PIW w Mogilnie na stanowisku st. inspektora weterynaryjnego ds. zwalczania chorób zakaźnych, które zajmowała do 31. grudnia 2017 r.

Alicja Wujkowska ukończyła Specjalizacyjne Studia Podyplomowe we Wrocławiu w zakresie Higieny Zwierząt Rzeźnych i Żywności Pochodzenia Zwierzęcego. Jest specjalistką w dziedzinie „Higiena Zwierząt Rzeźnych i Żywności Pochodzenia Zwierzęcego”.

Należała do Bydgoskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej. Była członkinią Kujawsko-Pomorskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej z/s w Toruniu. W latach 2005-2009 wchodziła w skład Sądu Lekarsko-Weterynaryjnego tej Izby. Aktualnie należy do Kujawsko-Pomorskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej.

Jest odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi oraz Złotym Medalem za Długoletnią Służbę. Ma trzech synów.

Opracował: dr n. wet. inż. Bartosz Winiecki.

JANUSZ WUJKOWSKI

urodził się 5. grudnia 1956 r. w Ostaszewie, pow. nowodworski.

Do ośmioklasowej szkoły podstawowej uczęszczał w latach 1963-1971 w Szropach, pow. sztumski. Po jej ukończeniu podjął naukę w Liceum Ogólnokształcącym im. Brygady Grunwald w Sztumie i w 1975 r. uzyskał świadectwo dojrzałości. Pięcioletnie, magisterskie studia wyższe odbywał na Wydziale Weterynaryjnym Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie w latach 1975-1980 i tamże otrzymał dyplom lekarza weterynarii.

Po studiach – w październiku 1980 r. rozpoczął podyplomowy staż pracy w Oddziale Terenowym W.Z.Wet. w Żninie. W okresie od maja 1981 r. do maja 1982 r. odbywał służbę wojskową w 2 Pomorskim pułku chemicznym w Grudziądzu. Staż podyplomowy ukończył 15. października 1982 r. Po stażu podjął pracę w Zakładowym Weterynaryjnym Inspektoracie Sanitarnym przy Zakładach Mięsnych w Janowcu Wlkp., pow. żniński na stanowisku inspektora weterynaryjnego, które zajmował do 30. kwietnia 1985 r.

Po rozwiązaniu umowy o pracę, do maja 1993 r. zajmował się własnym gospodarstwem rolnym w Żninie. Równocześnie w ramach pozarolniczej działalności gospodarczej prowadził własną księgarnię „Na pięterku” w Żninie przy ul. Plac Wolności.

Od 1991 r. wykonywał prywatną praktykę lekarsko-weterynaryjną w ramach podmiotu „Produkcja, handel, usługi” w Żninie przy ul. Aliantów 3, którego był współwłaścicielem wraz z żoną Alicją. W ramach prywatnej praktyki weterynaryjnej (od maja 1993 r.) pełnił funkcję organu urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa w rzeźniach Zakładu Usług Rzeźniczych Janusz Jaślikowski Tadeusz Najberg w Żninie, przy ul. Klemensa Janickiego 30, w Zakładzie Rzeźniczo-Masarskim Morawska i Jakubek sp. z o.o. w Grochowiskach Księżych oraz w obwodzie terenowym „Żnin”.

W okresie styczeń 2005 – grudzień 2016 przebywał w Wielkiej Brytanii. W latach 2005-2006 pracował w firmie Eville & Jones i zajmował się badaniem przed- i poubojowym drobiu oraz bydła. Od 2006 do 2010 r. był inspektorem weterynaryjnym w Meat Hygiene Service (Służba Higieny Mięsa), która odpowiadała za egzekwowanie przepisów dotyczących higieny mięsa. W okresie 2010-2016, po połączeniu się Meat Hygiene Service z Food Standards Agency (FSA) - niezależną

rządową instytucją działającą na rzecz ochrony zdrowia publicznego i szerszych interesów konsumentów związanych z żywnością w Anglii, Walii i Irlandii Północnej, pracował w FSA również na stanowisku inspektora weterynaryjnego w okresie 2010-2016.

W dniu 1. kwietnia 2018 r. podjął pracę w Powiatowym Inspektoracie Weterynarii w Mogilnie na stanowisku inspektora weterynaryjnego ds. rolniczego handlu detalicznego i tamże pracuje nadal.

W pierwszych wolnych wyborach samorządowych zarządzonych na dzień 27. maja 1990 r. uzyskał mandat radnego w okręgu wyborczym Żnin i wszedł w skład pierwszej Rady Miejskiej w Żninie.

Był członkiem Stowarzyszenia na Rzecz Wspierania Rozwoju Regionów w Polsce Południowej z/s w Żywcu i przez jedną kadencję wchodził w skład komisji rewizyjnej.

Należał do Bydgoskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej. Przed wyjazdem na dłuższy pobyt w Wielkiej Brytanii był członkiem Kujawsko-Pomorskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej z/s w Toruniu. W latach 2001-2005 wchodził w skład Okręgowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej tej Izby. W okresie 2005-2016 należał do Royal College of Veterinary Surgeons. Aktualnie jest członkiem Kujawsko-Pomorskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej z/s w Bydgoszczy. Ma trzech synów.

Opracował: dr n. wet. inż. Bartosz Winiecki.

SEBASTIAN PUZIO

urodził się 24. października 1976 r. w Mogilnie. Był uczniem Szkoły Podstawowej w Szczepanowie od 1983 r. do 1991 r. W latach 1991-1996 uczęszczał do Państwowego Technikum Rolniczego w Bielicach i tamże otrzymał świadectwo dojrzałości. Od 1996 r. studiował w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej i po 6 letnich studiach magisterskich, w czerwcu 2002 r. otrzymał dyplom i tytuł lekarza weterynarii.

W listopadzie 2002 r. rozpoczął pracę w własnym Gabinetcie Weterynaryjnym w Szczepanowie, gm. Dąbrowa i nadal w nim pracuje.

Opracował: dr n. wet. inż. Bartosz Winiecki.

ANNA KAPTURSKA

Biogram zamieszczony w opracowaniu pt. „Lekarze weterynarii urodzeni w powiecie mogileńskim i strzelneńskim w XIX i XX wieku”.

ADAM URBAN

Biogram zamieszczony w opracowaniu pt. „ Lekarze weterynarii urodzeni w powiecie mogileńskim i strzelneńskim w XIX i XX wieku”.

ALEKSANDRA ZAREMBA

Biogram zamieszczony w opracowaniu pt. „ Lekarze weterynarii urodzeni w powiecie mogileńskim i strzelneńskim w XIX i XX wieku”.

KATARZYNA TARKOWSKA

urodziła się 23. lutego 1987 r. w Lublinie, w rodzinie inteligenckiej. Do Szkoły Podstawowej Nr 16 im. Fryderyka Chopina w Lublinie uczęszczała w latach 1994-2000. Naukę kontynuowała w Prywatnym Gimnazjum im. Jana Paderewskiego w Lublinie od 2000 r. do 2003 r. W III Liceum Ogólnokształcącym im. Unii Lubelskiej w Lublinie uczyła się w latach 2003-2006 i tamże uzyskała świadectwo dojrzałości. Sześćioletnie, magisterskie studia wyższe odbywała na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie w okresie 2006-2012, które

zakończyła otrzymaniem dyplomu lekarza weterynarii.

Po studiach podjęła pracę, jak sama określa w ramach stażu, przez 6 miesięcy w prywatnej praktyce weterynaryjnej w Lublinie i przez 3 dalsze miesiące w PIW PIB w Puławach.

1. września 2013 r. rozpoczęła pracę w Powiatowym Inspektoracie Weterynarii w Mogilnie na stanowisku inspektora weterynaryjnego ds. pasz i utylizacji, które zajmowała do 30. września 2015 r.

W dniu 1. października 2015 r. była zatrudniona w Wojewódzkim Inspektoracie Weterynarii w Poznaniu na stanowisku inspektora weterynaryjnego ds. nadzoru farmaceutycznego i tę funkcję pełniła do 30. kwietnia 2016 r.

Od 1. maja 2016 r. pracuje w Powiatowym Inspektoracie Weterynarii w Wągrowcu (PIW) na stanowisku inspektora weterynaryjnego ds. zdrowia i ochrony zwierząt, na którym była zatrudniona do 30. września 2018 r. Kolejne stanowisko w PIW to etat inspektora weterynaryjnego ds. bezpieczeństwa żywności od 1. października 2018 r., które zajmuje nadal.

Dotychczas odbyła staże zagraniczne w Belgii i Słowenii. Uczestniczyła w wielu krajowych szkoleniach i kursach. Ukończyła Specjalizacyjne Studia Podyplomowe w Puławach. Jest specjalistką w dziedzinie „Higiena Zwierząt Rzeźnych i Żywności Pochodzenia Zwierzęcego”. Jest współautorką publikacji pt. „Obraz kliniczny zakażeń wirusem Schmallenberg.”

Należy do Lubelskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej.

Obecnie przebywa na urlopie wychowawczym, wychowując córkę.

Opracował: dr n. wet. inż. Bartosz Winiecki.

MAŁGORZATA WEISS-ZAMYŚLEWSKA

ukończyła studia wyższe na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie w 2013 r. Od 1. września 2013 r. do 30. kwietnia 2014 r. pracowała w Powiatowym Inspektoracie Weterynarii w Mogilnie na stanowisku inspektora weterynaryjnego ds. higieny środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego. Następnie wyjechała na stałe do Francji i tam pracuje w zawodzie w prywatnej klinice weterynaryjnej. Należała do Kujawsko-Pomorskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej.

Opracował: dr n. wet. inż. Bartosz Winiecki.

MARCIN MARTYCHIEWICZ

urodził się 10. marca 1973 r. w Lublinie. Był uczniem Szkoły Podstawowej Nr 21 im. Karola Świerczewskiego „Waltera” w Lublinie, w latach 1980-1988. Naukę kontynuował w Lublinie w I Liceum Ogólnokształcącym im. Stanisława Staszica od 1988 r. do 1990 r. i tamże otrzymał świadectwo dojrzałości. Magisterskie studia wyższe odbywał na Wydziale Weterynaryjnym Akademii Rolniczej w Lublinie w latach 1990-1997 i zakończył je otrzymaniem dyplomu i tytułu lekarza weterynarii. W okresie studiów przez rok

oraz po studiach przez rok przebywał w Kanadzie i zajmował się budową domów typu kanadyjskiego. Weterynaryjną pracę zawodową podjął w dniu 1. marca 1998 r. w Klinice Małych Zwierząt „JAR-VET” w Płocku i na stanowisku lekarza weterynarii pracował do 31. maja 2002 r. W tym okresie pełnił również nadzór sanitarno-weterynaryjny nad działem mięsnym w Supermarkecie AUCHAN w Płocku. Kolejnym miejscem pracy była Klinika Małych Zwierząt „CHIRON” w Płocku, gdzie pracował jako lekarz weterynarii od 1. lipca 2002 r. do 31. sierpnia

2003 r. Prowadził w Płocku własną działalność w ramach Gabinetu Weterynaryjnego MAR-VET i zajmował się profilaktyką i leczeniem zwierząt w Płockim Ogrodzie Zoologicznym. W okresie od 11. października 2004 r. do 13. czerwca 2005 r. pracował na stanowisku lekarza weterynarii w Klinice Małych Zwierząt „CANIS” w Zamościu. W 2005 r. (od 3. września do 31. grudnia) zajmował etat lekarza weterynarii w Klinice Małych Zwierząt w Krakowie. Od 1. marca 2006 r. do 28. lutego 2012 r. pracował w Wielkiej Brytanii w firmie Eville@Jones i zajmował kolejno stanowiska: inspektora weterynaryjnego ds. mięsa czerwonego, mięsa białego oraz mięsa dziczyzny; oficjalnego lekarza weterynarii oraz zastępcy okręgowego lekarza weterynarii. W okresie 1 lipiec 2012 r. - 30 czerwiec 2014 r. był urzędowym lekarzem weterynarii na Falklandach. W dniu 1. lipca 2014 r. podjął pracę w Powiatowym Inspektoracie Weterynarii w Mogilnie na stanowisku inspektora weterynaryjnego ds. bezpieczeństwa żywności i zajmował je do 30. czerwca 2016 r. Od 1. lipca 2016 r. pracuje w Powiatowym Inspektoracie Weterynarii w Żninie w charakterze inspektora weterynaryjnego i zajmuje się zagadnieniami bezpieczeństwa żywności oraz zwalczaniem chorób zakaźnych u zwierząt. Jest współautorem publikacji pt. „Caseosus Lymphadenitis in sheep in the Falkland Islands.”

Na Uniwersytecie w Bristolu (Wielka Brytania) odbył szkolenie dla urzędowych lekarzy weterynarii. Uczestniczył w kilku międzynarodowych szkoleniach dla państwowych lekarzy weterynarii - w Irlandii i we Francji.

Należy do Lubelskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej. Jest członkiem Royal College of Veterinary Surgeons.

Zainteresowania: fotografia, podróże, kino, muzyka oraz brydż.

Opracował: dr n. wet. inż. Bartosz Winiecki.

MARIUSZ PRZYBYLSKI

urodził się 3. kwietnia 1966 r. w Inowrocławiu. Był uczniem Szkoły Podstawowej Nr 1 im. Ludowego Wojska Polskiego w Gniewkowie w okresie 1972-1980. Naukę kontynuował w latach 1980-1984 w I Liceum Ogólnokształcącym im. Jana Kasprzowicza w Inowrocławiu i tamże otrzymał świadectwo dojrzałości. Magisterskie studia wyższe odbywał na Wydziale Weterynaryjnym Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie od 1984 r. do 1990 r. i zakończył je uzyskaniem dyplomu

i tytułu lekarza weterynarii. Po studiach podjął pracę w Lecznicy dla Zwierząt w Gniewkowie, w której odbył „staż” oraz dalej pracował na stanowisku lekarza weterynarii do 1993 r.

Następnie zajął się prywatnym biznesem w zakresie przetwórstwa żywności pochodzenia zwierzęcego i w latach 1993-1995 prowadził wraz z współnikiem technikiem weterynarii Wojciechem Mielcarkiem firmę MARWOJ w Gniewkowie w byłej Rzeźni PSS „Społem” w Gniewkowie wraz z Masarnią. W dniu 25. września 1995 r. firma MARWOJ rozpoczęła działalność gospodarczą w Szczeglinie k/. Mogilna, w byłej Rzeźni i Masarni Przedsiębiorstwa PGR w Szczeglinie, którą realizowała do końca 2004 r. W latach 2005-2014 firma MARWOJ prowadziła działalność gospodarczą w Masarni w Mogilnie.

Po 2014 r. Mariusz Przybylski powrócił do wykonywania zawodu lekarza weterynarii i od 2015 r. prowadzi Gabinet Weterynaryjny w Mogilnie, przy ul. Poznańskiej 18, w którym pracuje wraz z synem.

Jest członkiem Kujawsko-Pomorskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej. Ma syna.

Opracował: dr n. wet. inż. Bartosz Winiecki.

KATARZYNA ŁABĘDZKA

urodziła się w Żninie. Ukończyła szkołę podstawową oraz Gimnazjum im. Wandy Dobaczewskiej w Gąsawie. Naukę kontynuowała w II Liceum Ogólnokształcącym im. Dąbrowki w Gnieźnie. Po maturze rozpoczęła studia na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, które ukończyła w 2012 r.

Po skończeniu studiów rozpoczęła pracę zawodową w Powiatowym Inspektoracie Weterynarii w Mogilnie na stanowisku inspektora weterynaryjnego ds. pasz i utylizacji, które zajmowała w okresie 3 lipiec 2012 r. - 2 lipiec 2013 r.

Następnie podjęła pracę urzędowego lekarza weterynarii w województwie wielkopolskim, początkowo w powiecie czarnkowsko - trzcianeckim, a następnie w powiecie poznańskim, gdzie pracuje do dziś.

Podczas pracy w charakterze urzędowego lekarza weterynarii ukończyła studia podyplomowe na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej SGGW w Warszawie w zakresie higieny zwierząt rzeźnych i żywności pochodzenia zwierzęcego. Jest specjalistką w tej dziedzinie.

Opracował: dr n. wet. inż. Bartosz Winiecki.

**Technicy weterynarii pracujący w powiecie
mogileńskim w państwowej służbie
weterynaryjnej od 1953 r. do prywatyzacji
państwowej służby weterynaryjnej**

PZLZ MOGILNO

JĘDRYCKÓWNA HENRYKA

Urodziła się 6. sierpnia 1934 r. w Bydgoszczy.

Absolwentka Technikum Weterynaryjnego w Bydgoszczy.

Od września 1953 r. do lipca 1954 r. pracowała w PZLZ w Mogilnie.

Źródło: Akta osobowe – archiwum WIW w Bydgoszczy nr 1890 po 1975.

CHLEWIŃSKI MIECZYŚLAW

Urodził się 18. lutego 1924 r. w Łuszczanowie,
pow. Gostynin.

Absolwent Liceum Weterynaryjnego w Bydgoszczy.

Zatrudnienie :

sierpień 1951 r. – styczeń 1954 r. PZLZ

w Zalewie, pow. Morąg,

marzec 1954 r. – sierpień 1954 r. PZLZ

w Nowym Mieście Lubawskim,

wrzesień 1954 r. – grudzień 1989 r. PZLZ
w Mogilnie.

Zmarł 17 grudnia 2003 r.

Źródło: Akta osobowe – archiwum WIW w Bydgoszczy nr 1212 po 1975.

MAJCHRZAK STANISŁAW

Urodził się 1. września 1924 r. w Wielodworzu,
gm. Łądek, pow. Konin.

Sanitariusz weterynaryjny 1951 – 1970 r.

Technik weterynarii 1970 r. – 1989 r.

Zatrudnienie :

grudzień 1951 r. – sierpień 1957 r. PGR Kołbacz,

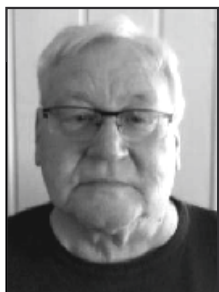
woj. szczecińskie, wrzesień 1957 r. – grudzień

1989 r. PZLZ w Mogilnie.

Zmarł 5. maja 1996 r.

**Źródło: Akta osobowe – archiwum WIW
w Bydgoszczy nr 1183 po 1975.**

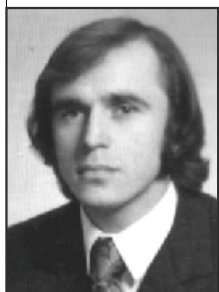
BOSACKI KRZYSZTOF

Urodził się 13. grudnia 1952 r. w Gnieźnie.
Absolwent Technikum Weterynaryjnego
we Wrześni.
Zatrudnienie:
sierpień 1972 – 1974 PZLZ w Mogilnie,
1974 – 1975 r. Punkt Weterynaryjny
ds. Hodowli Wielkostatnej w Przedsiębiorstwie
PGR w Szczeglinie,
1975 r. – styczeń 1991 r. - PZLZ w Mogilnie,

Źródło: Akta osobowe – zasoby PIW w Mogilnie.

HADAM TADEUSZ

Urodził się 6. stycznia 1952 r.
w Szczebrzeszynie, pow. Zamość.
Absolwent Technikum Weterynaryjnego
we Wrześni.
Zatrudnienie :
maj 1973 r. – listopad 1973 r. - PZLZ
w Strzelnie,
grudzień 1973 r. – wrzesień 1975 r. PZLZ
w Jeziorach Wielkich,
wrzesień 1975 r. - styczeń 1991 – PZLZ
w Mogilnie.

Źródło: Akta osobowe – archiwum WIW w Bydgoszczy nr 1500 po 1975.

ALEKSANDROWICZ ANTONI

Urodził się 18. listopada 1956 r. w Chabsku,
pow. Mogilno.
Absolwent Technikum Weterynaryjnego
we Wrześni.
Zatrudnienie:
wrzesień 1976 r. – sierpień 1985 r. - PZLZ
w Mogilnie,
listopad 1985 r. – grudzień 1985 r. – PZLZ
w Trzemesznie.

Źródło: Akta osobowe – archiwum WIW
w Bydgoszczy nr 840 po 1975.

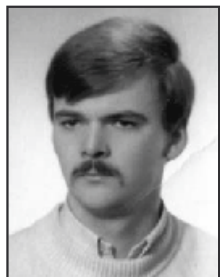
KOZŁOWSKI IRENEUSZ

Urodził się 18. czerwca 1960 r. w Mogilnie.
Absolwent Studium Weterynaryjnego w Bydgoszczy.
Zatrudnienie:
sierpień 1981 r. – sierpień 1984 r. – staż w OT WZWet. w Mogilnie, z przerwą na służbę wojskową,
październik 1984 r. – kwiecień 1985 r. - PZLZ w Jeziorach Wielkich,
kwiecień 1985 r. – lipiec 1990 r. PZLZ w Mogilnie.

Źródło: Akta osobowe – archiwum WIW w Bydgoszczy nr 1555 po 1975.

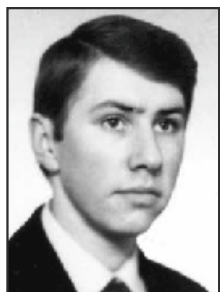
JANICKI TOMASZ

Urodził się 8. listopada 1961 r. we Wrześni.
Absolwent Technikum Weterynaryjnego we Wrześni.
Zatrudnienie:
kwiecień 1985 r. – grudzień 1989 r. PZLZ w Jeziorach Wielkich,
styczeń 1989 r. – listopad 1990 r. PZLZ w Mogilnie.

Źródło: Akta osobowe – archiwum WIW w Bydgoszczy nr 1511 po 1975.

MRÓZ RYSZARD

Urodził się 22. marca 1962 r. w Gnieźnie.
Absolwent Technikum Weterynaryjnego we Wrześni.
Zatrudnienie:
styczeń 1983 r. – styczeń 1991 r. PZLZ w Mogilnie z przerwą na odbywanie służby wojskowej.

Zmarł nagle 2. stycznia 1993 r.
Źródło: Akta osobowe – archiwum WIW w Bydgoszczy nr 1600 po 1975.

NYKIEL JERZY

Urodził się 1. stycznia 1938 r. w Kokaninie k. Kalisza.
Absolwent Technikum Weterynaryjnego w Kluczborku.

Zatrudnienie:

czerwiec 1965 r. – sierpień 1968 r. PZLZ w Jeziorach Wielkich,
wrzesień 1968 r. – listopad 1976 r. PZLZ w Orchowie,
grudzień 1976 r. – czerwiec 1986 r. PZLZ w Strzelnie,
czerwiec 1986 r. – grudzień 1990 r. PZLZ w Mogilnie.

Źródło: Akta osobowe – archiwum WIW w Bydgoszczy nr 311 po 1975.

URBAN JAROSŁAW

Urodził się 31. stycznia 1966 roku w Mogilnie
Absolwent Technikum Weterynaryjnego we
Wrześni.

Zatrudnienie:

październik 1986 r. – grudzień 1990 r. w PZLZ
w Mogilnie, z przerwą na odbycie służby
wojskowej.

**Źródło: Akta osobowe – archiwum WIW
w Bydgoszczy 1683 po 1975.**

PZLZ Strzelno.

JANECZEK ZDZISŁAW

Urodził się 29. marca 1936 r. w Dawidgródku, pow. Stolin,
woj. poleskie.

Absolwent Technikum Weterynaryjnego w Bydgoszczy.

Zatrudnienie:

październik 1955 r. – wrzesień 1957 r. – PZLZ w Chełmnie,
październik 1957 r. – kwiecień 1960 r. PZLZ w Strzelnie.

Przeniósł się do pow. Świecie/n Wisłą.

**Źródło: Akta osobowe – archiwum WIW w Bydgoszczy - PZWet. Mogilno
4/33.**

OLSZAK TADEUSZ

Urodził się 1. lipca 1927 r. w Żerdzi,
pow. Puławy.
Sanitariusz weterynaryjny 1952 r. – 1968 r.,
technik wet. od 1968 r.

Zatrudnienie
lipiec 1957 r. – wrzesień 1978 r. PZLZ
w Strzelnie.

**Źródło: Akta osobowe – archiwum WIW
w Bydgoszczy nr 311 po 1975.**

DRZYCIMSKA BOLESŁAWA (BOROWSKA)

Urodziła się 17. maja 1942 r. w Bydgoszczy.
Absolwentka Technikum Weterynaryjnego
w Bydgoszczy.
Zatrudnienie : lipiec 1960 – 30 listopad 1960
w PZLZ w Strzelnie.
1966 – 1982 r. laborant w Pracowni Serologii
Wojewódzkiego Zakładu Higieny Weterynaryjnej
w Poznaniu.

Była aktywnym działaczem NSZZ "Solidarność"
Regionu Wielkopolska.

Internowana w 1981 r. Posiada status osoby

poszkodowanej.

Od 1983 r. poza zawodem, mieszka w Suchym Lesie k/Poznania

**Źródła: Akta osobowe – archiwum WIW w Bydgoszczy PZWet Mogilno
nr 4a/23, pisemny przekaz B. Drzycimskiej**

STROIŃSKI HENRYK

Urodził się 16. czerwca 1950 r. w Barłogach,
pow. Konin.

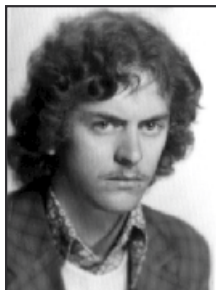
Absolwent Technikum Weterynaryjnego
we Wrześni.

Zatrudnienie:
wrzesień 1969 r. – grudzień 1970 r. PZLZ
w Strzelnie, z przerwą na odbycie służby
wojskowej.

Przeszedł do pracy w PZLZ w Lubiczu, pow.
Toruń.

**Źródło: Akta osobowe - archiwum WIW
w Bydgoszczy, Toruń 15S/110.**

GIŻA TADEUSZ

Urodził się 13. lipca 1956 r. w Ludzisku, pow. Mogilno.

Absolwent Policealnego Zawodowego Studium Weterynaryjnego we Wrześni.

Zatrudnienie:

lipiec 1977 r. – sierpień 1990 r. PZLZ w Strzelnie.

Źródło: Akta osobowe – archiwum WIW w Bydgoszczy nr 1426 po 1975.

ADAMSKI PIOTR

Urodził się 17. maja 1956 r. w Strzelnie. Absolwent Technikum Weterynaryjnego we Wrześni.

Zatrudnienie:

grudzień 1976 r. – kwiecień 1990 r. PZLZ w Strzelnie.

Zmarł 25 czerwca 2018 r.

Źródło: Akta osobowe – archiwum WIW w Bydgoszczy nr 1348 po 1975.

PZLZ Trzemeszno.

GILL STANISŁAW

Zatrudnienie : 1955 r. – 1957 r.

Źródło: Dzieje służby weterynaryjnej ziemi mogileńskiej w latach 1939 – 1970. Autor: Bartosz Winięcki. Przedruk z Bydgoskiego Biuletynu Weterynaryjnego r. 1992 i 1993.

LACHOWSKI ANDRZEJ

Urodził się 8. października 1937 r. w Tarnowie, pow. Łomża.

Absolwent Technikum Weterynaryjnego w Bydgoszczy.

Zatrudnienie:

1956 r. – 1957 r. w PZLZ w Trzemesznie,

1957 r. – 1958 r. w PZLZ w Orchowie.

Dyplom lekarza weterynarii uzyskał na Wydziale Weterynaryjnym WSR w Lublinie w 1963 r.

Jest prof. dr. hab. Był kierownikiem Zakładu Chorób Niedoborowych Instytutu Weterynarii w Puławach / Oddział w Bydgoszczy.

Źródło: Przekaz prof. dr. hab. Andrzeja Lachowskiego.

BUGNO STANISŁAW

Zatrudnienie: 1957 r. – 1961 r.

Źródło: Dzieje służby weterynaryjnej ziemi mogileńskiej w latach 1939 – 1970. Autor: Bartosz Winiecki. Przedruk z Bydgoskiego Biuletynu Weterynaryjnego r. 1992 i 1993.

FISCHER JAN

Urodził się 1. czerwca 1941 r. w Gnieźnie.

Absolwent Technikum Weterynaryjnego we Wrześni.

Zatrudnienie:

marzec 1961 r. - luty 1962 r. PZWet. w Gnieźnie,

marzec 1962 r.– listopad 1962 r. WZWet. Zielona Góra,

styczeń 1963 r. – październik 1963 r. Inspektorat PGR Gniezno,

styczeń 1964 r. – 19 lipiec 1979 r. PZLZ w Trzemesznie.

Zginął w wypadku samochodowym 19 lipca 1984 r.

Źródło: Akta osobowe – archiwum WIW w Bydgoszczy nr 748 po 1975.

KOZIŃSKI STANISŁAW

Urodził się 23. września 1952 r. w Kamionce, pow. Gniezno.

Absolwent Technikum Weterynaryjnego we Wrześni.

Zatrudnienie:

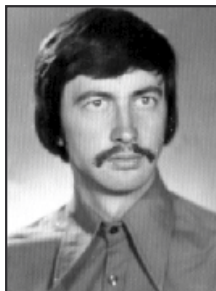
lipiec 1972 r. – wrzesień 1990 r. PZLZ

w Trzemesznie.

Zmarł 30. kwietnia 2001 r.

Źródło: Akta osobowe – archiwum WIW w Bydgoszczy nr 1552 po 1975.

WOLEK GRZEGORZ

Urodził się 18. czerwca 1957 r. w Poznaniu.
Absolwent Technikum Weterynaryjnego
we Wrześni.

Zatrudnienie:

wrzesień 1978 r. – sierpień 1979 r., staż pracy
w PZLZ w Tucholi,

sierpień 1979 r. – grudzień 1990 r. PZLZ
w Trzemesznie.

**Źródło: Akta osobowe – archiwum WIW
w Bydgoszczy nr 1407 po 1975.**

RUTKOWSKI ANDRZEJ

Urodził się 28. listopada 1942 r. w Wilnie.
Absolwent Technikum Weterynaryjnego
we Wrześni.

Zatrudnienie:

1964 – 1973 Wojewódzkie Przedsiębiorstwo
Prz. Mięś. w Bydgoszczy,

1973 – 1976 Specjalistyczny Punkt
Weterynaryjny w Białym Borze PZWet.
w Miastku,

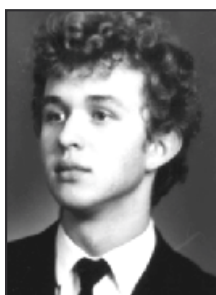
lipiec 1976 - wrzesień 1990 - PZLZ

w Trzemesznie – Ferma Przemysłowego Tuczu

Trzody Chlewnej w Kierzkowie.

Źródło: Akta osobowe – archiwum WIW w Bydgoszczy nr 1638 po 1975.

KABACIŃSKI JAN

Urodził się 26. marca 1967 r. w Trzemesznie.
Absolwent Technikum Weterynaryjnego
we Wrześni.

Zatrudnienie:

sierpień 1987 r. – lipiec 1988 r. staż
w OT WZWet. w Mogilnie

sierpień 1988 r. – wrzesień 1990 r. PZLZ

Trzemeszno - Ferma Tuczu Trzody Chlewnej
w Kierzkowie.

**Źródło: Akta osobowe – archiwum WIW
w Bydgoszczy nr 1733 po 1975.**

MIKOŁAJEWSKI WALDEMAR

Urodził się 16. września 1967 r. w Olsztynie.
Absolwent Technikum Weterynaryjnego
we Wrześni.

Zatrudnienie:

listopad 1987 r. – styczeń 1990 r. PZLZ
w Trzemesznie.

Źródło: Akta osobowe – archiwum WIW
w Bydgoszczy nr 1256 po 1975.

PZLZ Orchowo.

LACHOWSKI ANDRZEJ (1957 – 1958)

Dane osobowe w części PZLZ Trzemeszno.

NYKIEL JERZY

Zatrudnienie:

wrzesień 1968 r. – listopad 1976 r. PZLZ w Orchowie.

Przebieg pracy zawodowej zamieszczony w części PZLZ Mogilno.

Źródło: Akta osobowe – archiwum WIW w Bydgoszczy, nr 889 po 1975.

PZLZ Jeziora Wielkie.

STASIEWICZ WŁADYSŁAW

Urodził się 11. lutego 1922 r. w Druszkopolu,
pow. Horochów, woj. wołyńskie.

Absolwent Technikum Weterynaryjnego
w Bydgoszczy.

Zatrudnienie:

sierpień 1953 r. - 1954 r. PZLZ w Orchowie,
1954 r. – 1961 r. w PZLZ w Jeziorach Wielkich.

Przeszedł do powiatu Świecie/n. Wisłą

Źródło: Akta osobowe WIW Bydgoszcz 1996 po
1975 r.

SZWARC MAREK

Urodził się 25. kwietnia 1959 r. w Sokolnikach, pow. Września.

Absolwent Technikum Weterynaryjnego we Wrześni.

Zatrudnienie:

sierpień 1969 r. – czerwiec 1970 r. w PZLZ w Trzemesznie,

czerwiec 1970 – kwiecień 1972 r. w PZLZ w Jeziorach Wielkich.

Źródło: Akta osobowe – archiwum WIW w Bydgoszczy, PZWet. Mogilno 4/35.

RÓŻAŃSKI LESZEK

Urodził się 30. września 1953 r. w Gnieźnie.

Absolwent Technikum Weterynaryjnego we Wrześni.

Zatrudnienie:

sierpień 1973 r. – wrzesień 1978 r. w PZLZ

w Jeziorach Wielkich.

Źródło: Akta osobowe – archiwum WIW w Bydgoszczy nr 303 po 1975.

SKONIECZNY MAREK

Urodził się 28. września 1956 r. w Strzelewie, pow. Bydgoszcz.

Absolwent Policealnego Zawodowego Studium Weterynaryjnego we Wrześni.

Zatrudnienie:

sierpień 1977 r. – marzec 1990 r. w PZLZ

w Jeziorach Wielkich.

Źródło: Akta osobowe – archiwum WIW w Bydgoszczy

PZLZ Dąbrowa.

ŁAGOWSKI PIOTR

Urodził się 10. kwietnia 1947 r. w Toruniu.

Absolwent Technikum Weterynaryjnego w Nysie.

Zatrudnienie:

marzec 1972 r. – styczeń 1973 r. staż w PZLZ Mogilno,

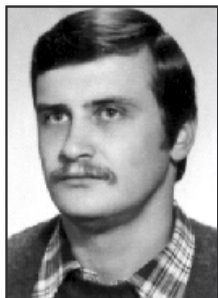
styczeń 1973 r. – grudzień 1990 r. w PZLZ w Dąbrowie.

W PZLZ w Dąbrowie pracował do prywatyzacji, a później do roku 2016 w prywatnym Gabinetcie Weterynaryjnym lek. wet. Leszka Mazepy.

Źródło: Akta osobowe – archiwum WIW w Bydgoszczy nr 1822 po 1975.

MIZERA MIROSLAW

Urodził się 24. grudnia 1955 r. w Malborku. Absolwent pomaturalnego Studium Weterynaryjnego w Elblągu.

Zatrudnienie:

styczeń 1980 r. – kwiecień 1982 r. w PZLZ w Dąbrowie,

maj 1982 r. – czerwiec 1983 r. w PZLZ w Jeziorach Wielkich,

lipiec 1983 r. – styczeń 1985 r. – ogładacz zwierząt rzeźnych i mięsa w obwodach Dąbrowa i Kołodziejewo,

lutu 1985 r. – sierpień 1988 r. w PZLZ Dąbrowa.

Źródło: Akta osobowe – archiwum WIW w Bydgoszczy 1096 po 1975.

CHLEWIŃSKI JANUSZ

Urodził się 18. grudnia 1957 r. w Mogilnie.

Absolwent LO w Trzemesznie oraz Policealnego Zawodowego Studium Weterynaryjnego we Wrześni.

Zatrudnienie:

wrzesień 1978 r. – grudzień 1984 r. – w PZLZ w Dąbrowie.

Źródło: Akta osobowe – archiwum WIW w Bydgoszczy nr 776 po 1975.

Opracował: lekarz weterynarii Ryszard Tyborski

Technicy weterynarii w powiecie mogileńskim w latach 1953 - 2020

Adamski Piotr	Strzelno
Aleksandrowicz Antoni	Mogilno, Trzemeszno
Bosacki Krzysztof	Mogilno, Szczeglin, PIW
Bugno Stanisław	Trzemeszno
Chlewiński Janusz	Dąbrowa
Chlewiński Mieczysław	Mogilno
Drzycimska Bolesława	Strzelno
Fischer Jan	Trzemeszno
Gill Stanisław	Trzemeszno
Giża Tadeusz	Strzelno
Hadam Tadeusz	Strzelno, Jeziora Wielkie, Mogilno
Janeczek Zdzisław	Strzelno
Janicki Tomasz	Jeziora Wielkie, Mogilno
Jędryczkówna Henryka	Mogilno
Kabaciński Jan	Mogilno, Trzemeszno
Koziński Stanisław	Trzemeszno
Kozłowski Ireneusz	Mogilno, Jeziora Wielkie
Kujawa Tomasz	Mogilno
Lachowski Andrzej	Orchowo, Trzemeszno
Łachowski Edward	Strzelno
Łagowski Piotr	Dąbrowa
Majchrzak Stanisław	Mogilno
Mikołajewski Waldemar	Trzemeszno
Mizera Mirosław	Dąbrowa, Jeziora Wielkie
Mróz Ryszard	Mogilno
Nadolski Eugeniusz	Strzelno
Nykiel Jerzy	Jeziora Wielkie, Orchowo, Strzelno, Mogilno
Olszak Tadeusz	Strzelno
Różański Leszek	Jeziora Wielkie
Rutkowski Andrzej	Trzemeszno
Skonieczny Marek	Jeziora Wielkie
Stasiewicz Władysław	Orchowo, Jeziora Wielkie
Stroiński Henryk	Strzelno
Szwarc Marek	Jeziora Wielkie, Trzemeszno
Urban Jarosław	Mogilno
Winiarski Benedykt	Jeziora Wielkie, Strzelno
Wolek Grzegorz	Trzemeszno

**Osoby zaznaczone wytłuszczonym drukiem pracowały ostatecznie
na stanowisku starszego technika weterynarii.**

Opracował: dr n. wet. inż. Bartosz Winięcki

Sanitariusze weterynarii w powiecie mogileńskim w latach 1949-1970

Banasiak Antoni	Trzemeszno
Błasiak Stanisław	Strzelno
Chilicki Mieczysław	Pakość
Czerwińska Maria	Strzelno
Kuliberda Franciszek	Mogilno
Lustyk Władysław	Jezióra Wielkie
Majchrzak Stanisław	Mogilno
Nawrocki Edmund	Strzelno, Jeziora Wielkie, Orchowo
Olszak Tadeusz	Strzelno
Romaniuk Konstanty	Orchowo, Mogilno
Edward Skubiszak	st. sanitariusz weterynarii Powiatowy Zarząd Weterynarii Mogilno
Stachowiak Stanisław	Strzelno, Orchardo
Święch Jan	Trzemeszno
Wąsniewski Mieczysław	Mogilno
Woźniak Franciszek	Trzemeszno

Opracował: dr n. wet. inż. Bartosz Winiecki

Personel służby weterynaryjnej powiatu mogileńskiego pracujący w administracji i obsłudze w latach 1948-2020

Pracownicy administracji

Bakalarski Zbigniew	OTWZWET. kierownik ekipy dezynfekcyjnej
Bernaciak Ewa	M referent administracyjny
Bosiacka Stefania	PZWet. kontysta
Chilczuk Henryka	T referent administracyjny
Draheim Bożena	OTWZWET. referent administracyjny ORWZWET. główna księgową
Dubicka Eugenia	S referent administracyjny
Durczak Małgorzata	M referent administracyjny
Gipka Anna	JW referent administracyjny
Grądek Anna	D referent administracyjny
Gryboś Kamila	M referent administracyjny
Jamrozik Marcin	T referent administracyjny
Kinecki Franciszek	T sekretarz administracyjny
Kisiel Bożena	T referent administracyjny
Kobus Urszula	JW referent administracyjny
Komorowska Lidia	OTWZWET. sekretarka
Kosmowski Józef	SP pracownik biurowy SP dezynfektor weterynaryjny M sekretarz administracyjny M referent administracyjny
Kostro Judyta	O referent administracyjny PZW referent administracyjny
Kowalska Bogusława (Mróz)	ORWZWET. referent administracyjny
Kowalska Paulina	PIW
Krygier Klaudia	M referent administracyjny
Łukaszewska Marzena	JW referent administracyjny
Łukomski Jan	PZW, M referent administracyjny - kierownik ekipy dezynfekcyjnej
Maciejewska Danuta (Trzebuchowska)	OTWZWET. referent administracyjny
Miętkiewicz Dorota	PZWet. referent zaopatrzenia
Mocek Irena (Kupis)	M referent administracyjny
Mrówczyńska Justyna (Kługa)	PIW księgową
Nykiel Weronika	OTWZWET. referent administracyjny
Owczarzak Maria	PZWet. młodsza księgową

Pławińska Florentyna	PZW, D referent administracyjny,
Płócienniczak Bogumiła	S sekretarz administracyjny
Rosół Tadeusz	D referent administracyjny
Siudzińska Halina	PZW referent administracyjny
Skarbecka Krystyna	PZW referent administracyjny
Skubiszak Edward	PZWet. dezynfektor weterynaryjny
	PZW sekretarz biurowy
	PZW księgowa
Stegenda Alicja	P referent administracyjny
Stęszewska Zofia	OTWZWET. referent administracyjny
Sypniewska Ewa (Łukasik)	S referent administracyjny
Szajda Maria	T referent administracyjny
Szymańska Janina	PZW referent administracyjny -
Szymczak Edward	PZW zaopatrzeniowiec
	PZW referent administracyjny
	OTWZWET. sekretarka
	PZWet. starsza księgowa
	PZW główna księgowa
	PZW referent administracyjny
	PZW starsza księgowa
	PZWet. kontraktowa księgowa
	PZW starsza księgowa
	S referent administracyjny
	PZW referent administracyjny
	PZW starsza księgowa
	S referent administracyjny
	JW referent administracyjny

Informatycy w PIW

- 1/. Leśny Marcin
- 2/. Pomianek Krzysztof
- 3/. Woźniak Paweł
- 4/. Zakaszewski Piotr

Ruciński Jarosław

Radca prawny w PIW

Pielęgniarze

- 1/. Górny Błażej
- 2/. Piekarczyk Tadeusz
- 3/. Ruskiewicz Rajmund
- 4/. Sadowski Ryszard

M
M
S
S

Kierowcy

1/. Bakalarski Zbigniew	OTWZWET.
2/. Cierpisz Zbigniew	M
3/. Górny Leon	M
4/. Gromadzki Czesław	JW.
5/. Jeliński Zenon	T
6/. Kwiatkowski Ryszard	M
7/. Majchrzak Stanisław	PZW
8/. Marczewski Czesław	M
9/. Modracki Marek	JW
10/. Paizert Jacek	D
11/. Pietrkiewicz Eugeniusz	T
12/. Remblewski Marian	S
13/. Skibiszewski Aleksander	PZW, OTWZWET.
14/. Stec Eugeniusz	O (w zastępstwie Ryszarda Kwiatkowskiego)
15/. Staszak Izidor	O (w zastępstwie Ryszarda Kwiatkowskiego)
16/. Staškowiak Władysław	S
17/. Stawicki Edmund	D
18/. Szlachta Czesław	OTWZWET.
19/. Tomaszewski Karol	JW
20/. Wesolek Marian	M
21/. Wiese Ryszard	M
22/. Witzczak Tadeusz	M
23/. Woźnicki Czesław	JW
24/. Zakan Andrzej	PZW
25/. Zieliński Bogdan	S

Dozorcy stajenni, woźni

1/. Bielawski Wiktor	S
2/. Bogusz Jan	M
3/. Bukowski Wojciech	M
4/. Derdowski Franciszek	M
5/. Dzieciółowska Stanisława	W
6/. Grotowski Marian	M
7/. Jędrus Jan	M
8/. Kaniasty Antoni	O
9/. Maciejewski Kazimierz	O
10/. Magowski Wincenty	T

11/. Mańkowski Józef	JW
12/. Rzempowski Jerzy	M
13/. Stachowiak Stanisław	S
14/. Wegner Roman	S
15/. Wełniak Mieczysław	M

Sprzątaczk

1/. Chudzińska Pelagia	P
2/. Dominiczak Stefania	M
3/. Draheim Wioletta	OTWZWET.
4/. Dzieciołowska Stanisława	JW
5/. Dziura Władysława	T
6/. Filipczak Władysław	M
7/. Gałązka Leokadia	M
8/. Götzt Agnieszka	T
9/. Grządziela Stanisław	<i>był zatrudniony przez Powiatowy Zakład Weterynarii w Mogilnie i sprzątał biuro lekarza weterynarii Tomasza Ostrowskiego.</i>
10/. Kamyszek Wanda	OTWZWET.
11/. Kraska Helena	M
12/. Maciejewska Helena	O
13/. Nowaczyk Maria	S
14/. Skrzypczak Barbara	M
15/. Stawicka Wanda	D
16/. Szramka Eufemia	T
17/. Wesolek Marianna	OTWZWET.
18/. Wolska Halina	M
19/. Woźniak Władysława	S

Palacze w OTWZWET.

- 1/. Jędrus Jan
- 2/. Rzempowski Jerzy

Goniec

Żywica Ludwik **PZW**

Legenda:

D = Dąbrowa

M = Mogilno

O = Orchowo

P = Pakość

T = Trzemeszno

S = Strzelno

JW = Jeziora Wielkie

PZWet. = Powiatowy Zarząd Weterynarii w Mogilnie

PZW = Powiatowy Zakład Weterynarii w Mogilnie

SP = Starostwo Powiatowe Wydział Powiatowy w Mogilnie

OTWZWET. = Oddział Terenowy Wojewódzkiego Zakładu Weterynarii
w Bydgoszczy

ORWZWET. = Oddział Rejonowy Wojewódzkiego Zakładu Weterynarii
w Bydgoszczy

PIW = Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Mogilnie

Osoby (pomocnicy) wykonujący szczepienie świń p. różycy

1/. Brzeziński Sylwester	oborowy	Żabienko
2/. Ćwikliński Henryk		Wydartowo
3/. Dawidowicz Lucjan		Chabsko
4/. Konopka Stefan	pełnomocnik wsi	Stawiska
5/. Marciniak Szczepan	pełnomocnik wsi	Wydartowo
6/. Oleksy Józef		Lubiń
7/. Osiński Jan		Krzyżownica
8/. Przybylski Stanisław	pełnomocnik wsi	Żabno
9/. Wojciechowski Józef		Duszno

Pracownicy laboratorium weterynaryjnego

Sztukowska Anna	lekarz weterynarii/kierownik
Warda Mieczysława	laborant
Sobecka Krystyna	laborant
Każmierczak Barbara	pomoc laboratoryjna

Opracował: dr n. wet. inż. Bartosz Winiecki

**OBWODY URZĘDOWEGO BADANIA
ZWIERZĄT RZEŹNYCH I MIĘSA
W POWIECIE MOGILEŃSKIM ok. 1945 r.**

Nazwa obwodu	Oglądacz zwierząt rzeźnych i mięsa
Rzeźnia Miejska w Mogilnie	Wolfgang Fritzkowski zam. Mogilno
Mogilno Okolice	Wolfgang Fritzkowski zam. Mogilno
Mogilno Okolice	Jan Błaszak zam. Mogilno
Józefowo	Franciszek Stasiński zam. Pałędzie Kościelne
Kołodziejewo	Wincenty Przewiedzikowski zam. Kołodziejewo
Dąbrowa	Walerian Kotlarek zam. Dąbrowa
Dąbrowa	Kazimierz Krzysztofiak zam. Dąbrowa
Dąbrowa	Józef Konowalski zam. Dąbrowa
Rzeźnia Miejska w Strzelnie trychinoskopista i halmistrz	Józef Smółka zam. Strzelno
Rzeźnia Miejska w Strzelnie	Michał Skibski zam. Strzelno
Ciechrz i Markowice	Franciszek Śmigieński zam. Ciechrz
Jeziora Wielkie	Jan Kopiński zam. Wójcin
Wójcin	Ludwik Jędrusiak zam. Wójcin

Nazwa obwodu	Oglądacz zwierząt rzeźnych i mięsa
Orchowo	Jan Walkowski zam. Gębice
Orchowo	Władysław Wierzbicki zam. Procyń
Gębice	Jan Walkowski zam. Gębice
Gębice trychinoskopista	Stanisław Stawski zam. Kwieciszewo
Trzemżał	Władysław Tarłowski zam. Trzemżał
Trzemeszno Rzeźnia Miejska	Mieczysław Weinert zam. Trzemeszno
Młyny i Stodoły	Andrzej Zych zam. Markowice
Młyny i Stodoły	Jan Pieróg zam. Strzelno
Ostrowo pod Gębicami	Franciszek Chudziński zam. Ostrowo pod Gębicami
Niewolno	Władysław Kamassa zam. Gołębki
Nie był przydzielony do konkretnego obwodu	Jan Falkowski zam. Pakość
Nie był przydzielony do konkretnego obwodu	Michał Rzeszewski zam. Pakość
Wylatowo	Maksymilian Rachuj zam. Wylatowo
Zieleń	Jan Góralczyk zam. Trzemeszno

Opracował: dr n. wet. inż. Bartosz Winiecki

Wykaz oglądaczy zwierząt rzeźnych i mięsa w powiecie mogileńskim z dnia 1. lutego 1973 r.

Lp.	Imię i nazwisko oglądacza zwierząt rzeźnych i mięsa	Nazwa obwodu urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa	Zastępstwo w obwodzie urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa
1.	Józef Konowalski	Dąbrowa	1/. Mogilno Okolice 2/. Józefowo
2.	Jan Kopiński	Wójcin	Jezióra Wielkie
3.	Jan Błaszak	1/. Rzeźnia PSS w Mogilnie 2/. Mogilno Okolice	Kołodziejewo
4.	Władysław Kaśkiewicz	Strzelno Klasztorne	
5.	Edmund Chudański	Strzelno Okolice	Strzelno Klasztorne
6.	Wincenty Przewiedzickowski	Kołodziejewo	Mogilno Okolice
7.	Bolesław Stasiński	Józefowo	Dąbrowa
8.	Władysław Tarłowski	Trzemzał	Trzemeszno Okolice
9.	Władysław Wierzbicki	Gębice	1/. Orchowo 2/. Strzelno Okolice
10.	Marian Budkowski	Jezióra Wielkie	Wójcin
11.	Jan Radoń	Orchowo	Gębice
12.	Ewaryst Szymkowiak	Trzemeszno Okolice	Trzemzał

Opracował: dr n. wet. inż. Bartosz Winiecki.

dr n. wet. inż. Bartosz Winiecki
Emerytowany Powiatowy Lekarz Weterynarii w Mogilnie.

**Lekarze weterynarii wykonujący czynności
organu urzędowego badania zwierząt rzeźnych
i mięsa w powiecie mogileńskim w latach
1945-2016.**

- 1/. Brauer-Mazurek Maria
- 2/. Chilczuk Bernard
- 3/. Chmielnik Erhard
- 4/. Czerwiński Maksymilian
- 5/. Dymek Jerzy
- 6/. Dźur Stanisław
- 7/. Fraś Stanisław
- 8/. Gadomski Zygmunt
- 9/. Góralczyk Janusz
- 10/. Glanc Piotr
- 11/. Grzywacz Jerzy
- 12/. Hulewicz Roman
- 13/. Janiszewski Ludwik
- 14/. Joachimczyk Mieczysław
- 15/. Kacperski Antoni
- 16/. Kaczmarek Jerzy
- 17/. Krakowski Antoni
- 18/. Kubiak Anna
- 19/. Leszczyński Stanisław
- 20/. Lubański Jerzy
- 21/. Machoń Janusz
- 22/. Marczewski Piotr
- 23/. Mazepa Leszek
- 24/. Michalak Ryszard
- 25/. Mularczyk Zdzisław
- 26/. Nowacki Jerzy
- 27/. Ostrowski Tomasz
- 28/. Paluszkiewicz Edmund

- 29/. Pęziak Wiesław
- 30/. Popiela Błażej
- 31/. Popiela Lucyna
- 32/. Poznań Marian
- 33/. Rybak Franciszek
- 34/. Stawicki Dariusz
- 35/. Szarlej Wiesław
- 36/. Sztukowska Anna
- 37/. Szydłowski Rafał
- 38/. Tracz Edmund
- 39/. Tyborska-Michalczyk Katarzyna
- 40/. Tyborski Ryszard
- 41/. Winiecki Bartosz
- 42/. Winiecki Tadeusz
- 43/. Wójcik Jan
- 44/. Zander Karol
- 45/. Zaród Zbigniew

Historia służby weterynaryjnej powiatu mogileńskiego zapisana w prasie.

Stare zdjęcia, wycinki z gazet, czy broszury prasowe są materiałami archiwalnymi, które można wykorzystywać podczas opisu różnych zdarzeń, które zachodziły w przeszłości, i które przeszły już do historii. Podczas mojej pracy zawodowej zbierałem wycinki z gazet, w których opisano wydarzenia związane zasadniczo z działalnością Rejonowego Weterynaryjnego Inspektoratu Sanitarnego w Mogilnie, lub z moją poza zawodową aktywnością. Wycinki gazetowe zebrałem z gazet codziennych: *Gazety Pomorskiej*, *Ilustrowanego Kuriera Polskiego* oraz z tygodnika „*Przyjaciółka*”. Wykorzystałem także archiwalne numery „*Życia Weterynaryjnego*”.

Przechodzę zatem do przedstawienia zebranych artykułów prasowych, które opatrzyłem własnym komentarzem.

W związku z masowym zatruciem pokarmowym w Trzemesznie, które dotknęło ponad 60 osób po spożyciu czarnego salcesonu wyprodukowanego przez Masarnię GSSCh w Trzemesznie ukazało się w prasie kilka krótkich artykułów opisujących to zdarzenie. Przyczyną zatrucia było wtórne zakażenie gotowego produktu pałeczką *Salmonella*. Jedną z pracownic była nosicielką tej bakterii. Warto przypomnieć, że w tamtym okresie Państwowa Inspekcja Sanitarna zniósła wymóg corocznego badania pracowników zatrudnionych w przemyśle spożywczym na nosicielstwo. Kto wie, czy w badaniach pracowników wykonywanych co roku można było tę osobę wyizolować z środowiska zatrudnionych na czas przeprowadzenia leczenia i zapobiec masowemu zatruciu pokarmowemu.

Artykuł pt. „Czy winna kiełbasa? Masowe zatrucie w grodzie Kilińskiego.” Pochodzi z „*Gazety Pomorskiej*” z połowy lipca 1985 r. Oczywiście przyczyną zatrucia nie była wędzona kiełbasa.

W „*Ilustrowanym Kurierze Polskim*” w dniu 17. lipca 1985 r. ukazał się tekst pt. „Po zatruciu w Trzemesznie. Winnych nie wykryto, ale brudu tolerować nie można”. I w tym przypadku dziennikarz podał do wiadomości, że przyczyną zatrucia pokarmowego była kiełbasa polska, co nie było zgodne ze stanem faktycznym. W tym tekście na uwagę zasługuje wątek polityczny związany z pobytem w Trzemesznie ówczesnego wojewody bydgoskiego dr. inż. Stanisława Kubczaka,

Czy winna kielbasa?

Masowe zatrucie w grodzie Kilińskiego

Nie najlepszy stan higieniczno-sanitarny jest przyczyną zatruc pokarmowych, zwłaszcza latem. Informujemy bieżąco na ten temat na naszych łamach. Dzisiaj do odnotowania mamy kolejny niechlubny przykład, tym razem z Trzemeszna.

W ub. tygodniu ponad 60 osób odczuwało poważne dolegliwości żołądkowe, zaszła konieczność udzielenia pomocy lekarskiej. Prawdopodobnie zatrucie nastąpiło po spożyciu wędzonej kielbasy. Teraz oczekuje się potwierdzenia tego faktu przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Bydgoszczy. (S)

Po zatruciu w Trzemesznie

IKP
17.7.85

Winnych nie wykryto, ale brudu tolerować nie można

Przydomniłmy fakt: ponad 60 mieszkańców Trzemeszna po spożyciu polskiej kielbasy zachorowało. Zaszła konieczność udzielenia pomocy lekarskiej tym wszystkim, którzy zgłosili się do przychodni. Podobną liczbą chorych była większa, bo nie wszyscy jednak uznali za konieczne sbandać się. Na szczęście nikt z chorych nie został hospitalizowany, były m. in. bolesne zastrzyki, ale zagrożenie dla zdrowia i życia było duże.

Stwierdzono zatrucie salmonellą. A więc brud, nieprzestrzeganie elementarnych zasad higieny dało znów o sobie znać. Ale kto ponosi winę za zatrucie mieszkańców srodo Kilińskiego, tego nie ustalono. Otóż mięso i ostonki pochodziły z Zakładów Mięsnych w Nakle, zaś produkt finalny, z masarni Gminnej Spółdzielni w Trzemesznie. Miejscowa masarnia została zamknięta, a pomieszczenia są doprowadzane do idealnego stanu czystości. W czwartek masarnia ma wznowić produkcję. Podczas niedawnego pobytu wojewody bydgoskiego, Stanisława Kubczaka w Trzemesznie (wizyta związana była z oceną przygotowania do żniw) zwrócono uwagę na konieczność przypięszenia otwartej masarni, w celu zapewnienia także mieszkańcom wsi w wędliny.

Większe jedna ważna sprawa: zatrucia pokarmowe są wyłącznie następstwem niechlujstwa przy przygotowywaniu pożywienia oraz niewłaściwego przechowywania produk-

tów. Dlatego w pierwszej kolejności brudu tolerować nie można. Złamanie bowiem podstawowych zasad higieny, na każdym etapie produkcji, o czym świadczy przykład nie tylko z Trzemeszna, stanowi poważną pożywkę dla zarazków, a w konsekwencji przynosi szkodę zdrowiu.

(JS)

dotyczący przyspieszenia otwarcia masarni, z uwagi na potrzebę zaopatrzenia mieszkańców wsi w wędliny przed nadchodzącymi zniwami.

Materiał opublikowany w „Gazecie Pomorskiej” z dnia 31. października 1986 r. dotyczył spełnienia warunków sanitarnych dla sprzedaży mięsa z uboju gospodarczego w Mogilnie. Pomieszczenie sklepowe zamierzał podnająć od PSS „SPOŁEM” w Mogilnie prywatny przedsiębiorca. Jak wynika z treści artykułu Spółdzielnia Spożywców chciała w tym sklepie prowadzić w innym dniu sprzedaż wyrobów wędliniarskich (przez dziennikarza nazwanych podrobowymi), produkowanych przez innego prywatnego przedsiębiorcę oraz

Dopóki nie załatwi się formalności

W Mogilnie nie będzie mięsa z uboju gospodarczego

Pprzed kilkoma dniami informowaliśmy naszych czytelników, że PSS w Mogilnie uruchamia również sprzedaż mięsa, pochodzącego z uboju gospodarczego, w sklepie sąsiadującym z targowiskiem, gdzie ponadto w wyznaczone dni tygodnia handlować się będzie mięsem mniej wartościowym, a w inne dni wyrobami podrobowymi prywatnego masarza. Informacji takiej udzielił nam jeden z wiceprezesów PSS „Społem” w Mogilnie.

Do sprzedaży mięsa z uboju gospodarczego w wyznaczonym terminie i lokalu nie doszło. Jakże były tego przyczyny? Ostatnio rozmawialiśmy na ten temat z osobą najbardziej kompetentną — rejonowym weterynaryjnym inspektorem sanitarnym w Mogilnie, dr. wet. **Bartoszem Winięckim.**

Poinformował on nas, że na wprowadzenie sprzedaży mięsa z uboju gospodarczego niezbędna jest zgoda wojewódzkiego lekarza weterynarii w Bydgoszczy, a PSS „Społem” w Mogilnie zgody takiej nie miała. Nie ma mowy również, aby w przyszłości można było uzyskać zgodę na sprzedaż mięsa z uboju gospodarczego w punkcie, gdzie w inne dni prowadzi się sprzedaż mięsa mniej wartościowego. Nie istnieje także możliwość prowadzenia w tym punkcie sprzedaży wędlin podrobowych, z tych samych przyczyn. Zasięgnięto w tej sprawie opinii nawet w Ministerstwie Rolnictwa.

Wskazano zarządowi PSS „Społem” w Mogilnie możliwość innego rozwiązania sprawy — poprzez wykorzystanie w tym celu sklepu masarskiego PSS „Społem” przy ul. 900-lecia, posiadającego obszerną powierzchnię handlową, wykorzystaną do tej pory praktycznie zaledwie w 30 proc. Słowem termin rozpoczęcia sprzedaży mięsa z uboju gospodarczego w Mogilnie uzależniony jest wyłącznie od przygotowania odpowiedniego punktu i załatwienia niezbędnych formalności przez miejscową PSS „Społem”. (L)

planowała na inny dzień tygodnia wprowadzić sprzedaż mięsa mniejwartościowego lub warunkowo-zdatnego w ramach sprzedaży „TANIA JATKA”. Rejonowa władza weterynaryjna nie wyraziła na taką sugestię zgody. Po odpowiednim przygotowaniu sklepu do sprzedaży mięsa pochodzącego z uboju gospodarczego i zadośćuczynieniu obowiązującym przepisom weterynaryjnym w tym zakresie, sprzedaż odbywała się w bardzo dobrych warunkach.

Kolejna notka wiąże się z okresem przemian gospodarczych w Polsce po roku 1989 i lansowaną przez władze państwowe, w tym prezydenta RP swobodą gospodarczą. Rzeźnia w Strzelnie administrowana przez PSS „SPOŁEM” w Strzelnie zakończyła działalność z powodów ekonomicznych i obiekt wydzierżawiła prywatnemu przedsiębiorcy, dla którego prowadzone zajęcie było nowością, a który nastawił swą działalność na zysk. Kupując zbyt dużo zwierząt w jednym dniu do uboju nie nadążał z ich ubijaniem, zwierzęta pozostawały do uboju w dniu następnym w magazynie żywca, część z nich czekała pod gołym niebem. Taką właśnie sytuację opisał mieszkaniec Strzelna.

**W sąsiedztwie
rzeźni**

Mieszkam w pobliżu rzeźni w Strzelnie i mam możliwość obserwowania tego zakładu. Bardzo często bydlę przeznaczone do uboju przebywa do dnia następnego na podwórzu rzeźni, po którym spacerują mieszkańcy domu z ul. Spichrzowej. Bydło nie dostaje ani jeść, ani pić. Ryczą więc biedne zwierzęta przez całą noc. Krowy mlecznych nikt nie doi. 17 sierpnia rano widziałem krowę z rozdętym jak balon wymieniem, która uciekła z podwórza rzeźni na ulicę.

Proszę redakcję o zainteresowanie tą sprawą odpowiednich władz.

**Mieszkaniec Strzelna
(nazwisko i adres znane redakcji)**

Krótką notatką z „Gazety Pomorskiej” dotyczy prowadzonej kampanii wyborczej przez Bartosza Winieckiego, kandydata do Sejmu RP. Zebranie przedwyborcze odbyło się w PSS „SPOŁEM” w Mogilnie.

Dziś, 2 czerwca również kandydat na posła do Sejmu w mandacie nr 60 (okręg wyborczy Inowrocław) dr Bartosz Winiecki spotyka się ponownie o godz. 18.00 w świetlicy PSS Społem z pracownikami tej spółdzielni. (z)

Przez 25 lat autor niniejszej publikacji prowadził amatorską hodowlę dobermanów i sznaucerów miniaturowych „CANIS BARBATUS”. Ukazało się wiele artykułów prasowych informujących o tej działalności. Przytaczam jeden z nich informujący o sukcesie uzyskanym podczas międzynarodowej wystawy psów rasowych w Mariborze w Jugosławii. Warto wspomnieć, że suczka DULI była międzynarodowym championem i wygrała 22 międzynarodowe wystawy psów rasowych. Artykuł był drukowany w „Gazecie Pomorskiej” w dniu 30. lipca 1988 r.

Krotko o wszystkim

■ Międzynarodowy sukces odniosła 3-letnia suczka — sznaucer miniaturowy czarno-srebrny Duli Canic Barbatuś stanowiąca własność znanego hodowcy i działacza kynologicznego dr. wet. inż. Bartosza Winieckiego z Mogilna. Uzyskała ona w Jugosławii w klasie championów rezerwowo certyfikat na championa międzynarodowego (CACIB). Do tej pory zdobyła ona trzy wnioski na championa na międzynarodowych wystawach w Bytomiu, Poznaniu i Budapeszcie

Ciekawa publikacja ukazała się w tygodniku „Przyjaciółka” w dniu 30. stycznia 1977 r. Jej treścią było podjęcie produkcji mączki kostnej z przeznaczeniem skarmiania zwierząt. Zamierzano prowadzić ją w młynie w Procinie, gm. Mogilno. Pomysłodawcą projektu był Rejonowy Weterynaryjny Inspektor Sanitarny w Mogilnie. GSSCh w Mogilnie zainteresowana produkcją uzyskała wszystkie zgody na poziomie lokalnym i wojewódzkim, a pomysł zablokowano

w Ministerstwie Przemysłu Spożywczego i Skupu, ponieważ był konkurencyjny do już prowadzonego biznesu przez jednego z ważnych urzędników tego resortu. Samo życie!

WARTOŚCIOWE PASZE Z MOGILNA

Paszowe rezerwy to problem ważny i wciąż aktualny. Od znalezienia rezerw i wykorzystania ich zależy bowiem dostatek paszy, wzrost pogłowia i lepsze zaopatrzenie w mięso. Na łamach „Przyjaciółki” niejednokrotnie pisaliśmy na ten temat, przedstawiając inicjatywę rolników, PGR-ów i SKR-ów zmierzającą do wyprodukowania większej ilości wartościowej paszy. Dziś prezentujemy jeszcze jedną ciekawą propozycję z Mogilna w woj. bydgoskim.

„Podczas jednej z kontroli wysypisk śmieci zauważyłem piętrzące się stosy kości, będących ubocznym produktem uboju w rzeźni – opowiada lekarz weterynarii, inżynier Bartosz Winiecki, rejonowy weterynaryjny inspektor sanitarny z Mogilna. – Kości zawierające dużo białka oraz składników mineralnych mogą być cennym produktem paszowym. Nawet bogatsze od nas kraje nie dopuszczają do ich marnotrawstwa. Dlatego u nas nie wykorzystają kości do produkcji mączki, za którą musimy płacić ciężkie dewizy? Przedsiębiorstwa przemysłu Paszowego „Bacutil”, jak dotąd, nie zainteresowały się wykorzystaniem kości na paszę, podobno ze względu na małe moce przerobowe. Wiedząc, że sam nic nie zdziałam, zaproponowałem współpracę miejscowej Gminnej Spółdzielni znanej w okolicy z gospodarności i cennych inicjatyw. To oni przecież zaczęli skupować kasztany – zdawałoby się bezużyteczny surowiec. W ubiegłym roku zrobili z nich 300 ton suntu. Żeby mieć więcej paszy dla swojej tuczarni, zamierzają suszyć liście skupowanych selerów... Nie musiałem ich długo przekonywać, każdy dodatkowy kilogram paszy to dla GS-u w Mogilnie gra warta świeczki!

Na terenie województw bydgoskiego, toruńskiego i włocławskiego marnuje się rocznie –

według GS w Mogilnie – około 11 tys. ton kości. Wiedząc, iż z tony kości otrzymuje się 600 kg mączki obliczyliśmy, że z tej ilości surowca można wyprodukować około 7 tys. ton wartościowej paszy.”

W gabinecie prezesa GS w Mogilnie, Leona Chojnackiego, dowiaduję się, jak realizowane jest to niełatwe, ale jakże cenne przedsięwzięcie. Najpierw zrobiono próbę. W jednym z zakładów „Bacutilu” Gminna Spółdzielnia wyprodukowała niewielką partię mączki. W laboratorium przy GS wykonano jej analizę. Okazało się, że w mączce jest aż 30,8 proc. białka, a więc prawie dwa razy więcej niż przewiduje norma! To zachęciło do dalszego działania.

Prezes Chojnacki skontaktował się ze specjalistą od spraw suszarnictwa z Poznania i zlecił mu opracowanie technologii produkcji mączki na skalę przemysłową. Wicyprezesi GS-u, mgr Mieczysław Werner i Stanisław Maniecki, pojechali do Olsztyna i zainteresowali problemem Instytut Żywności i Gospodarki Paszowej miejscowej Akademii Rolniczo-Technicznej. Następnie zwrócili się o pomoc do WZGS-u i Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy. Spotkali się ze zrozumieniem i życzliwością. Przydzielono im odpowiednie fundusze.

Teraz pokazują mi stojące na podwórzu maszyny do kruszenia kamieni. To one służyć będą do wstępnego rozdrabniania kości. Potem jedziemy do oddalonego o kilka kilometrów Procnia. Tu, w starym młynie, z dala od osiedli ludzkich (produkcji mączki kostnej towarzyszy nieprzyjemny, intensywny zapach), będzie się mieściła wytwórnia paszy. Część maszyn młynskich nadaje się do sruutowania i mielenia kości, część będzie zakupiona. Trzeba wykonać także wiele prac modernizacyjnych. Wokół młyna krzątają się ludzie, to geodeci przygotowują już teren pod nowy zakład.

Produkcja jeszcze nie ruszyła, a niespokojni działacze z Mogilna myślą już o tym, aby mączkę kostną jeszcze bardziej wzbogacić w składniki paszowe. Weszli już w porozumienie z Zakładami Przemysłu Tłuszczowego w pobliskiej Kruszwicy, skąd będą otrzymywali rzepakową sruć poekstrakcyjną.

Produkcja mączki kostnej jest typowo antyimportowa. Wystarczy powiedzieć, że dwie tony tej paszy zastąpią tonę fosforanu i tonę sprowadzanej z zagranicy mączki rybnej. Na każdej tonie GS-owska mieszalnia zaoszczędzi około 9 tys. złotych.

WITOLD JAWORSKI

Tekst z „Gazety Pomorskiej” opisuje ucieczkę krowy z rzeźni PSS w Mogilnie, oczekującej w kolejce na ubój. Krowa była podejrzana o zakażenie wirusem wścieklizny.

Uwaga, mieszkańcy Padniewa i okolic!

15 lutego br. z rzeźni w Mogilnie, po uprzednim uszkodzeniu brzozy, uciekła krowa. Do 18 lutego, kiedy zastrzelili ją leśnicy z Parlińska, podejrzane o wściekliznę zwierzę błąkało się po polach w miejscowościach Iskra, Wiczanowo, Wszedzien, Parlin i Parlinek. Badania laboratoryjne potwierdziły, że krowa była chora na wściekliznę.

Chodzi więc o to, żeby wszystkie osoby, które miały jakikolwiek kontakt z tym zwierzęciem, zgłosiły się w terenowej Stacji Sanepidu w Mogilnie, ul. Kościuszki 4, która prowadzi dochodzenie w tej sprawie. Lekarze muszą zdecydować o ewentualnej konieczności poddania się szczepieniom przeciw wściekliznie.

Dotychczas zarejestrowano 32 osoby, które miały kontakt z chorym zwierzęciem. Szczepieniom poddano 12 osób spośród nich.

Padniewo (skąd była krowa) i okolica w promieniu 10 km decyzją wojewody bydgoskiego uznane zostały za okręg zapowietrzony i zagrożony wścieklizną. Warto przypomnieć, że o wściekliznę można podejrzewać każde dzikie zwierzę, które przestaje być łęklive.

Przed świętami wielkanocnymi, czy Bożego Narodzenia, a więc w okresie wzmożonej liczby ubojów domowych świń z przeznaczeniem mięsa na własny użytek, ostrzegano społeczeństwo przed możliwością zachorowania na włośnicę po spożyciu nie badanego mięsa wieprzowego. Tekst z „Gazety Pomorskiej” z dnia 15. kwietnia 1987 r. pt. „Weterynaryjny inspektor sanitarny ostrzega”, ostrzega przed konsekwencjami chorobowymi.

Weterynaryjny inspektor sanitarny ostrzega

Znajdujemy się w fazie najbardziej zaawansowanych przygotowań świątecznych. Wiele rodzin myśli o wzbogaceniu stołu wielkanocnego przetworami dodatkowo zakupionego mięsa z prywatnych źródeł.

W związku z tym rejonowy weterynaryjny inspektor sanitarny przestrzega za naszym pośrednictwem przed możliwością zarażenia się bardzo niebezpieczną chorobą zwaną włośnicą lub popularnie trychinozą, która może znajdować się w nie badanym wieprzowym mięsie. Analizy wskazują, że z roku na rok spada ilość mięsa poddawane takim badaniom. Przyczyną są kilkusetzłotowe oszczędności na kosztach badania, ale skutki mogą okazać się katastrofalne dla całych rodzin i wszystkich spożywających zarażone trychinozą mięso. Zagrożenie tą chorobą istnieje zawsze i nie wolno lekceważyć sobie obowiązku weterynaryjnego badania mięsa. Dlatego też z prywatnych źródeł można kupować tylko takie mięso, co do którego mamy absolutną pewność, że było badane. Adresami urzędowych badaczy mięsa dysponują wszyscy sołtysi. (ib)

Autor niniejszej publikacji był radnym Wojewódzkiej Rady Narodowej w Bydgoszczy w ostatniej kadencji. W „Gazecie Pomorskiej” w dniu 18. października 1989 r. ukazała się relacja z składanych przez radnych interpelacji podczas sesji WRN. Bartosz Winiecki interpelował w sprawie udostępnienia do utylizacji środków trujących tzw. bunkra chemicznego zlokalizowanego w Skubarczewie, gm. Orchowo.

Sesja WRN w Bydgoszczy 18 X 89

Nad żywotnymi sprawami społeczeństwa

Ludziom coraz bardziej dają się we znaki liczne dolegliwości dnia codziennego. Na wczorajszym posiedzeniu Wojewódzkiej Rady Narodowej w Bydgoszczy radni tym właśnie sprawom poświęcili wiele uwagi. Zanim zajęli się rozpatrzeniem kilku punktów porządku obrad, związanych ze zmianami w budżecie wojewódzkim, z trybem ustalania cen na grunty pod zabudowę, z oceną działalności samej WRN oraz rad w Solcu Kuj. i Czersku, zgłosili szereg interpelacji. Dotyczyły one żywotnych spraw nurtujących społeczeństwo.

Jakie przyczyny spowodowały tak wysokie ceny zbytu cukru ustalone przez Cukrownie Bydgoskie? — pytał poseł, radny Tadeusz Marchlik. — Co się czyni, żeby zakłady mięsne w Bydgoszczy, Inowrocławiu, Nakle

DOKOŃCZENIE NA STR. 2

Sesja WRN w Bydgoszczy

DOKONCZENIE ZE STR. 1

Chojnicach pracowały samodzielnie? Dlaczego proces przekazywania sklepów w Bydgoszczy firmom i osobom zamierzającym ożywić i usprawnić handel trwa tak długo?

Stworzenie kompleksowego programu rozwoju cywilizacyjnego bydgoskiej wsi postulował radny **Tadeusz Szymański**. Patronat nad wdrożeniem takiego programu gotowy jest objąć Zarząd Wojewódzki ZMW.

Niedawno siedmiokilometrowy odcinek linii kolejowej Nowe — Twarda Góra został zmodernizowany. Z linii tej korzysta codziennie 600—800 pasażerów, a zakłady produkcyjne i handlowe w Nowem rocznie otrzymują lub wysyłają 2800 wagonów kolejowych. Obecnie PKP — jak stwierdził radny **Zenon Gurbada** — chcą zawiesić przewozy na tej linii. Jak uzupełnił tę interpelację przewodniczący WRN, **Leonard Maciejewski**, władze wojewódzkie negatywnie zaopiniowały te zmiany PKP. Spowodują one wielkie niedogodności dla mieszkańców oraz dla licznych przedsiębiorstw, a także wzrost zużycia przez tabor samochodowy deficytowych paliw płynnych.

Radny **Jan Szklarski** zwrócił uwagę na kolejną stu procentową podwyżkę cen biletów autobusowych i tramwajowych w Bydgoszczy. Jakże są uzasadnienia ekonomiczne takiej podwyżki? Potrzebne jest przedłużenie linii komunikacyjnych z Fordonu do śródmieścia, żeby nie było kosztownych dla pasażerów przesiadek.

Fatalną sytuację ekologiczną w Bydgoskiem sygnalizował radny **Ireneusz Bielski**. Niestety, nie podejmuje się w Bydgoszczy żadnych inwestycji w zakładach zanieczyszczających powietrze atmosferyczne. A działalność zakładów „trucicieli” jest tolerowa-

na przez zajmujące się ochroną środowiska instytucje i władze administracyjne. Również radny **Bartosz Winiecki** poruszył sprawy związane z ochroną środowiska i ludności wskazując na potrzebę ustalenia placówki zajmującej się unieszkodliwieniem środków trujących.

O trudnych warunkach materialnych wielu ludzi mówił radny **Stanisław Mańkowski**. Zaapelował on o wsparcie finansowe komitetów pomocy społecznej.

Dramatyczną sytuację lokalową bydgoskiego sądownictwa zasygnalizował radny **Edmund Łój**. W dwóch budynkach sądowych, wzniesionych przed laty na potrzeby stutysięcznego miasta, pracuje obecnie 400 osób. Agendy sądowe mieszczą się obecnie w 6 różnych obiektach, nawet w hotelu pracowniczym. Potrzeby sądownictwa winny być uwzględnione przy rozdziale zwalnianych obiektów i lokali. Natomiast radna **Teodora Kolaszńska** mówiła o potrzebie pozyskania w Kruszwicy obiektu dla celów muzealnych wskazała na zupełnie nie wykorzystany od lat budynek, ulegający dewastacji, a przekazany niegdyś oddziałowi PAN w Poznaniu. O pilnej konieczności finansowego wsparcia zagrożonej brakiem środków budowy szpitala onkologicznego w Fordonie mówił radny **Józef Klucza**.

Na interpelacje i postulaty udzielił odpowiedzi wojewoda obiecując pomoc władz wojewódzkich w załatwieniu niektórych spraw, jak np. budowa szpitala, usamodzielnienia zakładów miesznych. Rozwiązanie wielu problemów nie jest łatwą kwestią, gdyż często są to sprawy wychodzące poza kompetencje władz administracyjnych, mające związek z inflacją. Postawienie ich na forum publicznym winno jednak nadać tym sygnałom odpowiednią rangę.

W.T.

O przejściu na emeryturę Powiatowego Lekarza Weterynarii w Mogilnie Tadeusza Winieckiego informowała „Gazeta Pomorska” w notatce z 4. października 1973 r.

POMORZE

CZWARTEK
4 PAZDZIERNIKA
Franciszka,
Nieznawuja 43

Wschód słońca — 5.41
Zachód słońca — 17.07

Na zasłużony odpoczynek

W Powiatowym Zakładzie Weterynarii w Mogilnie w obecności pracowników tego zakładu i zaproszonych gości odbyło się uroczyste pożegnanie długoletniego kierownika zakładu dra Tadeusza Winieckiego, który przeszedł na zasłużoną emeryturę.

Dr Tadeusz Winiecki był kierownikiem Zakładu Weterynarii w Mogilnie od 1948 r. W ciągu tych lat dał się poznać jako doskonały organizator uspołecznionej służby weterynaryjnej. Wniósł on duży wkład w zbudowanie 6 lecznic zwierząt, które powstały na terenie powiatu. Dzięki jego wysiłkom placówki te rozwinęły szeroką działalność leczniczą i profilaktyczną.

Dr T. Winiecki udekorowany został Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, odznakami „Tyśiąclecia”, „Za wzorową pracę w służbie weterynaryjnej” oraz złotą odznaką honorową, którą przyznało mu Zrzeszenie Lekarzy i Techników Weterynarii.

W uroczystości pożegnania wzięli udział dyrektor Wojewódzkiego Zakładu Weterynarii w Bydgoszczy dr Wiesław Jarosz i prezes Zrzeszenia Lekarzy i Techników Weterynarii dr Lechosław Wałkowski.

W organie prasowym Zrzeszenia Lekarzy i Techników Weterynarii „Życie Weterynaryjne” zamieszczano wspomnienia pośmiertne o zmarłych lekarzach weterynarii lub technikach weterynarii, które ukazywały się dość regularnie. Szkoda, że na przestrzeni lat nie publikowano informacji o wszystkich Zmarłych. Dziś zawarte informacje w wspomnieniach pośmiertnych lub nekrologach z tamtego okresu są prawdziwą kopalnią informacji, zważywszy, że były one na ogół wyczerpująco napisane o każdej osobie. Dziś w organie prasowym Krajowej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej wspomnienia pośmiertne są drukowane kilka razy do roku, są pisane oszczędnie co do treści, chyba, że Zmarły był znaczącą postacią.

W „Życiu Weterynaryjnym”, w okresie państwowej służby weterynaryjnej zamieszczano materiały o innej treści. W nr 8/1972 na str. 256 znalazł się następujący: „PZWet. w Mogilnie, ul. Świerczewskiego 1, woj. bydgoskie zatrudni od zaraz lekarza wet. na stanowisko kierownika w wiejskim punkcie weterynaryjnym w Mokrem. Zapewnia się służbowe mieszkanie (3 pokoje, kuchnia, łazienka o łącznej powierzchni 70 m² z centralnym ogrzewaniem) i garaż. Wymaga się posiadania własnego środka lokomocji.”

A w „Życiu Weterynaryjnym” nr 6/1972 na str. 192, w dziale „Prasa o weterynarii” przedrukowano notkę z Gazety Pomorskiej z dnia 27. stycznia 1972 r: „W Bydgoszczy przewodniczący WRN wyraził gorące uznanie pracownikom służby wet. za uwolnienie województwa od gruźlicy bydła”. Wyrazy podziękowania dotyczyły także lekarzy weterynarii i pracowników służby weterynaryjnej powiatu mogileńskiego.

Wybrane przepisy dotyczące zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, obowiązujące i stosowane w Polsce w okresie 1927-1998.

Choroby zakaźne zwierząt w powiecie mogileńskim występujące w latach 1969–1975 oraz w gminach należących do Oddziału Terenowego WZWet. w Mogilnie w okresie 1975–1998.

W latach 1969 – 1998 zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt było uregulowane przez rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych z dnia 27 sierpnia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr 77, poz. 673), zwane dalej „rozporządzeniem”.

Obowiązek ustanowiony w art. 20 tego rozporządzenia dotyczył zgłaszania podejrzenia zachorowania na jedną z 17 chorób zakaźnych zwierząt: księgosuszu, zarazy płucnej bydła rogatego, pryszczycy, wąglika, szelestnicy, zarazy dziczyzny i bydła rogatego, gruźlicy bydła rogatego w postaci otwartej (płuc, wymienia, macicy i jelit), nosacizny zwierząt jednokopytnych, ospy owczej, zarazy stadniczej koni, otrętu koni i bydła rogatego, świerzbu zwierząt jednokopytnych i owiec, wścieklizny, pomoru i zarazy świń, cholery drobiu i pomoru kur.

W art. 29 a rozporządzenia była delegacja dla Ministra Rolnictwa do wprowadzania w drodze rozporządzeń zmian w art. 20 poprzez włączanie do niego innych chorób zakaźnych, bądź wyłączenie z niego chorób w nim zawartych, a także określenia sposobu zwalczania nowowprowadzonych chorób zakaźnych. Korzystając z tej delegacji Minister Rolnictwa włączył do chorób podlegających obowiązkowi zgłoszenia influencję koni i niedokrwistość zakaźną koni dla obszarów województwa poznańskiego i pomorskiego oraz określił sposoby zwalczania tych chorób.

„Rozporządzenie” obowiązywało przez prawie !!! 70 lat. Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa oraz o Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 1997 r. Nr 60, poz. 369) kompleksowo uregulowała problematykę zwalczania chorób zakaźnych zwierząt. W wykazie chorób zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania, będącej załącznikiem do tej ustawy, wymieniono 61 chorób zakaźnych zwierząt.

W wyniku nowelizacji tej ustawy i jej ujednoczenia wykaz chorób zwierząt podlegających obowiązkowi zgłaszania i zwalczania liczył już tylko 28 chorób. Do ustawy dodano nowy załącznik obejmujący wykaz chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi rejestracji w liczbie 41.

Na przestrzeni 70 lat „w miarę potrzeb” wprowadzono przepisy o zwalczaniu zakaźnych chorób zwierząt, włączając nowe choroby. Przykładem jednostki chorobowej jest choroba cieszyńska świń i rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 6 grudnia 1948 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych o włączeniu zarazy cieszyńskiej świń do chorób podlegających obowiązkowi zgłaszania i o zwalczaniu tej choroby.

W latach późniejszych 70-lecia rozporządzeniami Ministra Rolnictwa wprowadzano przepisy, na podstawie których włączano niektóre choroby zakaźne zwierząt do grupy chorób zwalczanych z urzędu, a inne do grupy chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi rejestracji. W ten sposób uregulowano status prawny enzootycznej białaczki bydła, którą w 1979 r. włączono do chorób podlegających zwalczaniu, a jej postać guzowatą do chorób zaraźliwych zwierzęcych podlegających obowiązkowi zgłaszania.

Na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa oraz o Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej utworzono Państwową Inspekcję Weterynaryjną i zdefiniowano nowe stanowisko – Głównego Lekarza Weterynarii.

W niniejszym opracowaniu omówiono kilkanaście chorób zakaźnych zwierząt, które w omawianym okresie (1969-1998) występowały na obszarze powiatu mogileńskiego. Opisano je na podstawie zapisów z ksiąg zaraźliwych chorób zwierzęcych, stąd opisy mają charakter raczej ogólny, gdyż szczegółowe opisy przebiegu każdej choroby zawarte są w dokumentacji dotyczącej poszczególnych ognisk chorób zakaźnych zwierząt, do której z racji upływu czasu nie było już dostępu. Autor opracowania z racji zajmowanego stanowiska w służbie weterynaryjnej był odpowiedzialny za zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w powiecie mogileńskim, dlatego jeszcze nie ułotna jego pamięć wzbogaca poniższy tekst.

Pomór świń

Pomór świń „wtargnął” na teren Oddziału Terenowego WZWet. w Mogilnie w październiku 1992 r. i pojedyncze ogniska choroby były stwierdzane aż do maja 1994 r. we wszystkich gminach, które

terytorialnie do niego należały. Pomór świń potwierdzono łącznie w 48 ogniskach.

W gminie Mogilno stwierdzono 5 ognisk w okresie od 28 października 1992 r. do 17 czerwca 1994 r.

W gminie Strzelno stwierdzono 4 ogniska w okresie od 28 października 1992 r. do 19 maja 1994 r.

W gminie Trzemeszno stwierdzono 25 ognisk pomoru w okresie od 17 października 1992 r. do 1 marca 1993 r.

W gminie Janikowo stwierdzono 3 ogniska w okresie od 22 lutego do 8 kwietnia 1993 r.

W gminie Jeziora Wielkie stwierdzono 6 ognisk pomoru w okresie od 8 stycznia do 11 czerwca 1993 r.

W gminie Dąbrowa stwierdzono 4 ogniska w okresie od 21 kwietnia do 4 czerwca 1993 r.

Zestawienie ilości ognisk pomoru oraz ilości świń w tych ogniskach

Gminy	Ilość ognisk	Ilość świń			
		Ogółem	Chorych	Podjejranych o chorobę	Padłych, zabitych
Oddział Terenowy w Mogilnie	48				
Mogilno	6	1332	54	1263	15
Strzelno	4	64	9	51	4
Trzemeszno	25	678	13	665	-
Janikowo	3	129	14	115	-
Jeziora Wielkie	6	179	9	165	5
Dąbrowa	4	282	9	267	6

W omawianym okresie pomór świń występował u dzików w ościennym powiecie żnińskim woj. bydgoskiego oraz powiecie gnieźnieńskim w woj. poznańskim.

Pierwsze ognisko pomoru stwierdzono w Trzemesznie w przyzagrodowej hodowli świń w październiku 1992 r. Źródłem zakażenia świń okazał się przyniesiony z lasu „warchlak” dzika. Po tygodniu od wprowadzenia go do gospodarstwa zaczęły chorować tuczniaki, które leczono nieskutecznie w kierunku różnicy świń. Nierozpoznany pomór przyczynił się do jego rozwleczenia, w czym niestety miała udział służba weterynaryjna. Kolejnym ogniwem zakażenia był knur, który podczas kontaktów związanych z kryciem przeniósł pomór na kilka macior.

Kilka ognisk w gminie Trzemeszno zostało wykrytych podczas perlustracji w okęgach zapowietrzonych. Kilka innych ognisk stwierdzono po ujawnieniu niekontrolowanych zakupów trzody chlewnej oraz przypadkowych kontaktów w gospodarstwach, w których pomór był jeszcze w okresie wylęgania.

W kilku ogniskach (między innymi w gminie Strzelno) nie udało się mimo wnikliwego dochodzenia epizootycznego ustalić przyczyny wystąpienia choroby. Mimo wprowadzonego reżimu epizootycznego drogi roznoszenia wirusa upatrywano w przemieszczaniu się personelu służby weterynaryjnej pomiędzy gospodarstwami utrzymującymi świnie. Dochodzenie epizootyczne potwierdziło to w jednym przypadku. W pozostałych ogniskach, wobec których takie podejrzenie istniało, winy służby weterynaryjnej jednoznacznie nie potwierdzono.

Zasadniczym problemem w mojej pracy na stanowisku kierownika Oddziału Terenowego było utrzymywanie zakazu obrotu trzodą chlewną w okręgach zapowietrzonych. Powodowało to występowanie wielu konfliktów między służbą weterynaryjną a hodowcami, którzy nie mogli sprzedawać świń niekiedy przez 3-4 miesiące. Działo się tak w przypadkach kiedy pod koniec „reżimu sanitarno – weterynaryjnego” w okręgu zapowietrzonym stwierdzano kolejne ognisko pomoru, co automatycznie przedłużało zakazy obrotu.

Problemem także okazało się likwidowanie całych stad zwierząt, niekiedy bardzo licznych, wśród których w strukturze stada przeważały zwierzęta gotowe do uboju. Wytypowane do prowadzenia uboju rzeźnie wobec ograniczonych mocy przerobowych odmawiały przyjmowania świń z likwidowanych stad. W wyjątkowych sytuacjach w ogniskach pomoru, w których było kilka świń w stadzie likwidowano zwierzęta w drodze eutanazji, a zwłoki zakopywano. Eutanazji poddawano także prosięta, warchlaki i podtuczniki o niższych wagach. Zwłoki tych zwierząt przewożono bezpośrednio do zakładów utylizacyjnych – do utylizacji.

Zwalczanie pomoru świń w powiecie mogileńskim nie obyło się bez udziału organów ścigania, prokuratury i sądu. W 4 przypadkach, w gminach Dąbrowa, Jeziora Wielkie i Mogilno, podczas przeprowadzanych perlustracji w gospodarstwach zapowietrzonych powiatowy organ weterynaryjny zawiadomił organa ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa polegającego na niewpuszczeniu do gospodarstw lekarzy weterynarii w celu wykonania perlustracji. W postępowaniu sądowym uznano rolników za winnych i sąd wymierzył w każdym przypadku karę grzywny.

Perlustracje w okręgach zapowietrzonych zakończyły się sukcesem i wykryciem 7 utajonych ognisk pomoru w gminie Trzemeszno.

Praca pracowników administracyjnych Oddziału Terenowego WZWet. w Mogilnie, i terenowej służby weterynaryjnej oraz ekipy dezynfekcyjnej w tym czasie nie była ujęta w żadne ramy czasowe.

Pracowało się każdego dnia, aż do wykonania określonych zadań, często także w godzinach nocnych, w dniach ustawowo wolnych od pracy oraz w niedziele i święta. Do pracy terenowej doszły żmudne i natrafiające często na uwagi władz czynności administracyjne, w tym sprawy wyceny i wypłaty odszkodowań za padłe i zabite z powodu choroby świni.

Ostatnie ognisko pomoru wykryto w Żabnie, w gminie Mogilno, w dniu 16 maja 1994 r.

Okres zwalczania pomoru świń był dla służby weterynaryjnej trudnym czasem, za który mimo poświęcenia nikt nie otrzymał dodatkowych gratyfikacji, a nawet podziękowania. Wiele natomiast było w tym półtorarocznym okresie sytuacji nieprzyjemnych i stresujących. Podkreślić należy jednak oddanie i zaangażowanie wszystkich pracowników oddanych procesowi zwalczania i likwidacji pomoru, bez oglądania się na porę dnia i poświęcany czas pracy.

Wąglik

W księgach zaraźliwych chorób zwierzęcych odnotowano dwa przypadki stwierdzenia wąglika u bydła.

Pierwszy z nich to ognisko w miejscowości Marcinkowo, gm. Mogilno ujawnione we wrześniu 1978 r. Objawy nasuwające podejrzenie wąglika stwierdzono u krowy wypasanej na łąkach położonych wśród cieków wodnych Noteci Zachodniej. Miały one charakter przebiegu posocznicy z zauważalnymi wpływami lakowatej krwi z otworów naturalnych. W profesjonalnie pobranych próbkach w formie rozmazów z krwi pozyskanej z małżowiny usznej, stwierdzono laseczki wąglika, co pozwoliło na szybkie rozpoznanie choroby. Stado 6 sztuk bydła poddano eutanazji i utylizacji. Właścicielowi wypłacono odszkodowanie.

Kolejne ognisko wąglika stwierdzono w czerwcu 1979 r. w miejscowości Ciencisko, gm. Strzelno. Miało ono także związek z wypasaniem bydła na podmokłych łąkach przylegających do kanału Gopło – Ostrowo.

Zachorowania na wąglik pozostają zazwyczaj w związku z przypadkami wcześniejszych zachorowań u zwierząt lub występują na terenach dotkniętych wąglikiem w przeszłości. Źródłem zakażenia i rezerwuarem laseczek wąglika mogą być tereny grzebowisk zwierząt padłych na wąglik. Mogą to być również pastwiska zalewane w przeszłości, co w przypadku Marcinkowa i Cienciska było prawdopodobne.

Może to być także kał zwierząt mięsożernych żywiących się padliną, z którego laseczki wąglika przenikają do gleby. W glebie przetrwalniki te mogą zachować żywotność przez dziesiątki lat. Zakażenie następuje po dostaniu się ich z paszą lub wodą do picia do przewodu pokarmowego.

Gruźlica bydła

Powszechne badanie bydła na gruźlicę we wszelkich postaciach i jej zwalczanie oparte o przepisy rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 26 maja 1959 r. w sprawie zwalczania gruźlicy bydła, rozpoczęto w powiecie mogileńskim w 1968 r. W połowie lat pięćdziesiątych XX wieku prowadzono w powiecie mogileńskim program pilotażowy w zakresie rozpoznawania gruźlicy bydła, który wykazał wysoki procent zakażenia zwierząt w oborach RSP i PGR, a także w gospodarstwach rolników indywidualnych we wsiach, w których utrzymywanie bydła było dobrze rozwinięte. Początkowo do badań diagnostycznych używano test tuberkulinizacji pojedynczej z zastosowaniem preparatu Bovituberculin. W badaniach poubojowych bydła często nie stwierdzano zmian anatomopatologicznych, które mogłyby mieć związek z dodatnimi odczynami po tuberkulinizacji pojedynczej. To spowodowało wprowadzenie do diagnostyki przyżyciowej gruźlicy bydła tuberkulinizacji porównawczej z wykorzystaniem preparatu Avituberculin. Wyeliminowano wówczas zakażenia bydła prątkami typu ptasięgo i zmniejszyła się liczba wyników dodatnich w badaniach rozpoznawczych.

Rozpoznawanie gruźlicy bydła wykonywano początkowo co roku, obejmując badaniami cały stan pogłowia bydła i eliminując dodatkowo reagujące sztuki. Eliminację zakażonych zwierząt prowadzono poprzez urzędowe wykupy bydła za odszkodowaniem po przeprowadzonej wycenie wartości rzeźnej oraz wartości użytkowej u bydła będącego pod kontrolą użyteczności mlecznej. Wycenę przeprowadzało trzech ocenicieli w składzie: powiatowy lekarz weterynarii i dwaj biegli - oceniele.

W grudniu 1975 r. Polska uzyskała status kraju urzędowo wolnego od gruźlicy bydła.

W czasie mojej pracy w Lecznicy dla Zwierząt w Mogilnie na stanowisku ordynatora, brałem udział w akcji zwalczania gruźlicy bydła zaraz po ukończeniu stażu pracy w marcu 1968 r. Byłem wówczas najmłodszy stażem, dlatego „zaszczyt” badania przypadał głównie

mnie, o co szczególnie zabiegali starsi stażem lekarze. Oni także prowadzili badania rozpoznawcze, ale nie wykonywali ich codziennie. Badania w kierunku gruźlicy wykonywałem przez 5 lat, przez wiele kolejnych tygodni. W poniedziałek, wtorek i środę wykonywało się tuberkulinizację, natomiast w czwartek, piątek i sobotę odczytywało się wyniki. W tym czasie oprócz urlopu i wykonywania innych niezbędnych czynności praca ta była moim głównym zajęciem. Tuberkulinizację wykonywałem w gminach Mogilno (ok. 50 sołectw – 65 wsi) i Dąbrowa (ok. 14 sołectw – 20 wsi). Pracując po 10 - 12 godzin dziennie przeciętnie wykonywałem 300 – 400 badań bydła. Dziś ta liczba może budzić wątpliwości wobec znacznego zmniejszenia stanu pogłowia bydła na mogileńskiej wsi. Jednak wówczas w znacznej ilości wsi pogłowie bydła wynosiło od 500 do 1700 szt. Była to praca monotonna, a przez to trudna. Samo wykonanie tuberkulinizacji nie było skomplikowane i w zasadzie wykonywane rutynowo. Trzeba było zwracać uwagę na dokładne śródskórne wstrzyknięcie 0.2 ml tuberkuliny, na pomiar fałdu skórniego i właściwy zapis w dokumentacji. Po wprowadzeniu tuberkulinizacji porównawczej czynności te powtarzano dla obu tuberkulin – ssaków i ptaków. Iniekcje wykonywano po jednej stronie szyi w odstępnie 10 – 15 cm.

Trudnością w początkowym okresie pracy był dojazd do badań i przemieszczanie się między gospodarstwami. Zwyczajowo byłem podwożony do wsi służbowym samochodem lub przez lekarza weterynarii jadącego w teren w tym kierunku, gdzie było „pole mojego działania”. Niekiedy do pomocy przydzielano mi sanitariusza weterynarii Stanisława Majchrzaka. Sołtys, u którego zaczynało się pracę przydzielał osobę do pisania wyników badania i osobę do pomocy w ujarzmianiu bydła. Nie była to jednak zasada obligatoryjna i często trzeba było radzić sobie samemu, prosząc o pomoc właścicieli bydła, co nie zawsze przynosiło rezultaty.

Od 1969 r. w teren wyjeżdżałem własnym samochodem marki Syrena 104. Pozornie poprawił się komfort mojej pracy. W pewien sposób byłem niezależny w przemieszczaniu się, ale musiałem wykonywać zabiegi lecznicze we wsi, w której badałem bydło na gruźlicę lub w we wsiach przyległych. Właściciele chorych zwierząt zawsze mnie odnaleźli. Podczas mojej przygody w zwalczaniu gruźlicy bydła „zdarłem kilka par butów gumowych”, co podobno jest miarą przekształcenia lekarza weterynarii z teoretyka w praktyka. Mimo różnych przeciwności często ten czas mile wspominam.

Świerzb owiec

Chorobę stwierdzono w 2 zagrodach indywidualnych w gminie Jeziora Wielkie - w miejscowości Berliniek w listopadzie 1977 r., w stadzie 39 owiec oraz we wsi Wola Kożuszkowa w grudniu 1978 r., w stadzie 26 owiec, Ogniska te były z sobą powiązane poprzez niekontrolowany obrót zwierząt.

Świerzb owiec wystąpił także w grudniu 1977 r. w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Niewolnie, gm. Trzemeszno w owczarni we wsi Huta Trzemeszeńska u 917 owiec. Kliniczne objawy świerzbu potwierdzono u 500 owiec, co świadczyło o jego nierozpoznanym przewlekłym przebiegu.

W grudniu następnego roku w owczarni RSP w Niewolnie świerzb wystąpił w stadzie 850 owiec. Wczesne wykrycie objawów nie pozwoliło na znaczne rozprzestrzenienie się choroby. Typowe dla świerzbu objawy stwierdzono tylko u 30 maciorek oraz u jednego tryka. Te dwa ogniska były także połączone z sobą poprzez przemieszczenie w sierpniu 1978 r. do owczarni w Niewolnie tryka z Huty Trzemeszeńskiej, u którego nastąpił nawrót choroby, co stwierdzono w czasie dochodzenie epizootycznego.

Mimo zimy w obu stadach świerzb zwalczano przez kąpiele całego stada w roztworze. Neguvonu, w wydzielonym pomieszczeniu w specjalnie przygotowanym basenie. Nie było to łatwe do wykonania. Owce po kąpielach suszono w pomieszczeniach nagrzewanych dmuchawą. W zasadzie owce zabiegi lecznicze zniosły dobrze.

Myksomatoza królików

Wystąpiła masowo jesienią 1977 r. kiedy na terenie gmin Mogilno i Trzemeszno w okresie od 3 września do 23 listopada stwierdzono 31 ognisk tej choroby. Z 13 ognisk na terenie gminy Trzemeszno wszystkie wystąpiły w mieście Trzemesznie. Ogniska na terenie gminy Mogilno stwierdzono: w mieście Mogilnie-4, w Gębicach-7, w Marcinkowie-5, po jednym w Chabsku i Płaczkowie. W wyniku zwalczania likwidacji poddano w tych ogniskach 685 królików.

Kolejne zachorowania królików na myksomatozę miały miejsce jesienią 1993 r., także w Trzemesznie - 9 ognisk, we Wszedniu, gm. Mogilno - 3 ogniska i w Janikowie, gm. Janikowo - 1 ognisko. Łącznie likwidacji poddano 330 królików w tym najwięcej w Janikowie - 123 szt.

We wrześniu 1997 r. myksomatoza wystąpiła w Mogilnie – 7 ognisk, po jednym ognisku w Chabsku, gm. Mogilno, w Stawiskach, gm. Mogilno oraz w Janikowie. Likwidacji poddano 184 króliki.

W 1998 r. stwierdzono 2 ogniska w gm. Mogilno, w Stawiskach i Żabnie.

Występowanie myksomatozy miało miejsce w okresie mokrych i ciepłych jesiennych miesięcy, a do jej rozprzestrzeniania się oprócz oczywiście niekontrolowanego obrotu przyczyniała się inwazja much i komarów. Stosowanie zapobiegawczych szczepień szczepionką Myxovac skutecznie ograniczyło występowanie tej choroby.

Zgnilec amerykański (złośliwy) pszczoł

Tej groźnej bakteryjnej choroby czerwiu pszczelego pszczelarze obawiają się najbardziej bowiem jej stwierdzenie powoduje likwidację wielu rodzin pszczelich, a nieraz całej pasieki. W powiecie mogileńskim choroba występowała często, a do jej wykrywania przyczyniali się rzeczoznawcy pszczelarscy bardzo użyteczni powiatowemu lekarzowi weterynarii. Byli to wybrani z braci pszczelarskiej światli pszczelarze, którzy po odpowiednim przeszkoleniu dokonywali przeglądów pasiek. Dziś coroczne przeglądy pasiek odeszły do lamusa, ale zgnilec amerykański nie powiedział jeszcze ostatniego słowa.

W księgach zaraźliwych chorób zwierzęcych z zapisów w latach 1968-1989 wynika, że ogniska zgnilca amerykańskiego miały swój „wysyp” w roku 1970 - 32 ogniska, w 1971 r. - 15 ognisk, w 1974 r. - 12 ognisk, w 1977 r. - 10 ognisk, w 1978 r. - 6 ognisk, w 1979 r. - 6 ognisk oraz w 1981 r. - 6 ognisk. Ostatni wpis w księdze datuje rok 1989 z trzema ogniskami w Strzelnie Klasztornym, gm. Strzelno, w Trzemesznie oraz w Sucharzewie, gm. Dąbrowa. W latach 1970 i 1971 ogniska zgnilca nie stwierdzono tylko w gminie Jeziora Wielkie. W pozostałych gminach stwierdzono wśród 47 ognisk: w gm. Strzelno - 19 ognisk, w gm. Mogilno - 8 ognisk, w gm. Trzemeszno - 10 ognisk, w gm. Orchowo - 5 ognisk, w gm. Dąbrowa - 5 ognisk.

Zgnilec amerykański (złośliwy) pszczoł jest chorobą zwalczaną z urzędu. W latach, o których mowa, do leczenia zgnilca złośliwego stosowano syrop z dodatkiem sulfonamidów lub oksytetracykliny. Syrop leczniczy podawano rodzinom pszczelim przez okres 5 dni. Leczenie musiało być poprzedzone przesiedleniem chorej rodziny pszczelej do innego ula. Obecnie stosowanie sulfonamidów w leczeniu

pszczół jest zabronione. Metodami dopuszczonymi do stosowania w leczeniu pszczół jest podawanie olejków eterycznych (cynamonowego, żywokostowego, tymiankowego, cytrynowego). Wszystkie one silnie działają bakteriobójczo i bakteriostatyczne, a najsilniejsze działanie ma olejek cynamonowy. Jest to jednak metoda mało skuteczna, nie prowadząca do likwidacji choroby.

Zgnilec amerykański złośliwy jest chorobą trudną do wyleczenia domowymi sposobami i metodami jakie jeszcze w tym czasie mają miejsce i powoduje duże straty w pasiekach. Jedyną radykalną metodą ograniczenia rozprzestrzeniania się choroby jest likwidacja chorych, słabych rodzin przez spalenie całej zawartości ula. Ule poddaje się skutecznemu odkażaniu.

Warroza

Jest obecnie najbardziej rozpowszechnioną chorobą zakaźną czerwiu i owadów dorosłych pszczoły miodnej. Jej rozprzestrzenianie i dotarcie do Polski od momentu wykrycia na Jawie w 1904 r. pasożyta *V. Jacobsoni* (obecnie *V. Destructor*) trwało 74 lata. W Polsce warroza pojawiła się w 1980 r. w okolicach Kraśnika.

W powiecie mogileńskim pierwsze ognisko choroby stwierdzono w marcu 1983 r. w pasiece SKR w Jeziorach Wielkich, gm. Jeziora Wielkie. Już w roku następnym warrozę wykryto w pasiekach w Niemojewku, gm. Strzelno i Janikowie, gm. Janikowo. W latach 1985 i 1986 na terenie powiatu warrozę stwierdzono w 10-ciu pasiekach, a ogniska zarejestrowano w Janikowie, Bożejewicach, gm. Strzelno Kołudzie Wielkiej, gm. Janikowo. Warroza przenosiła się przez obrót matkami i rodzinami pszczelimi. W tym czasie pszczelarze nie mieli świadomości o znacznym destrukcyjnym działaniu roztoczy na rodzinę pszczelą. W lecznictwie weterynaryjnym nie dysponowano skutecznymi środkami leczniczymi. Mimo, iż w latach 80-tych po wykryciu warrozy w Polsce rozpoczęto badania nad opracowaniem środków i zabiegów zwalczających roztocza *V. Jacobsoni* wobec niskiej świadomości pszczelarzy i skutków jakie choroba powodowała, ograniczonym jej rozpoznawaniu i pewnym jej lekceważeniu, wykrywanie ognisk, a także walka z tym pasożytem nie była skuteczna. Nie była także zbyt dobrze poznana biologia pasożyta.

Walkę z warrozą podjęto bardziej zdecydowanie po wprowadzeniu do obrotu produktu leczniczego weterynaryjnego pod nazwą

Apiwarol, który powstał w wyniku badań prowadzonych przez prof. dr. hab. Konstantego Romaniuka w Katedrze Parazytologii Wydziału Weterynaryjnego ATR w Olsztynie.

Najbardziej skutecznym, a zarazem bezpiecznym dla pszczoł, okazał się akarycyd Tak-tic. Najpierw stosowano go w formie oprysku, a później tłących się pasków i tabletek. Na bazie amitrazy będącej aktywnym składnikiem Tak-ticu opracowano i wdrożono do produkcji w Puławskich Zakładach Przemysłu Bioweterynaryjnego „Biowet” w Puławach produkt leczniczy weterynaryjny Apiwarol.

Warroza została umieszczona przez Międzynarodowy Urząd do spraw Epizootii (OIE) na liście B chorób zakaźnych zwierząt. Z mocy ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa oraz o Inspekcji Weterynaryjnej podlega obowiązkowi rejestracji. Występuje we wszystkich pasiekach, we wszystkich rodzinach pszczelich, a walka z V. Destruktor polega na corocznym ograniczaniu populacji pasożyta.

Wścieklizna

Ta niebezpieczna wirusowa choroba zakaźna zwierząt, mogąca przenieść się na człowieka w okresie od 1969 do 2003 r. na terenie powiatu mogileńskiego występowała z wyjątkiem lat 1970, 1978, 1981, 1982, 1998, 1999 każdego roku w różnym nasileniu. W liczbie od kilku do kilkunastu ognisk wystąpiła w 1973 r. (7 ognisk), w 1977 r. (6 ognisk), w 1984 r. (8 ognisk), w 1989 r. (6 ognisk) oraz w 1990 r. (10 ognisk). Nasilenie jej wystąpienia zanotowano w roku 1992 kiedy wystąpiła w 20 ogniskach, oraz w roku 1995 w 17 ogniskach.

Większość przypadków wścieklizny dotyczyła populacji lisów wolnożyjących, a także kun i jenotów. Przypadki wścieklizny nie oszczędzały także zwierząt gospodarskich oraz psów i kotów.

Jedno z „ciekawszych” ognisk wścieklizny wystąpiło w lutym 1977 r. miejscowości Padniewko, gm. Mogilno. Z gospodarstwa mlecznego skierowano do uboju 9 letnią krowę. Już w czasie transportu do rzeźni wykazywała oznaki niepokoju, a chwilami stawała się agresywna i trudno było ją ujarzmić. Po przywiezieniu krowy do rzeźni w Mogilnie przed ubojem umieszczono ją w jednym z pomieszczeń, z którego wydostała się wobec nieskutecznego zabezpieczenia wejścia. Mimo prób jej złapania przez rzeźników wydostała się z rzeźni i przez ulice miasta pobiegła na podmiejskie łąki w kierunku wsi Wicanowo w okolicę jeziora, będąc zagrożeniem dla osób chcących ją zatrzymać.

Wobec zapadających ciemności zaprzestano pościgu. Krowa przez trzy dni przemieszczała się po okolicznych wsiach. Została w efekcie zastrzelona przez myśliwego i ponownie przewieziona do rzeźni. Jakoś nikt wtedy nie kojarzył jej zachowania z wścieklizną. Po oskórowaniu i rozbiornie wysłano do ZHW w Bydgoszczy próby do badań, które potwierdziły wystąpienie wścieklizny. Przeprowadzone w gospodarstwie dochodzenie epizootyczne wykazało, że w okresie około miesiąca przed skierowaniem krowy do uboju pies (suka z szczeniętami) gryzła się z lisem wolnożyjącym, który wtargnął na podwórko gospodarstwa mlecznego. Suka, która gryzła się z lisem nie wykazywała żadnych objawów chorobowych, jednak właściciel zeznał, że ma ona w zwyczaju „szczypanie” nóg krów, cieląt i jałówek chodzących po podwórzu lub stojących w oborze. Psa poddano obserwacji, jednak po dwóch dniach pracownik zajmujący się bydłem psa zabił i zwłoki wyrzucił na przyłęcz z obornikiem. Po przesłaniu do badań histopatologicznych głowy psa stwierdzono u niego dodatni wynik, potwierdzając wystąpienie wścieklizny. W tym wypadku uspioło trzy szczenięta i gospodarstwo poddano kwarantannie. Po dwóch tygodniach u kolejnej sztuki bydła wystąpiły objawy nerwowe. Badaniem potwierdzono wściekliznę. Wścieklizna wystąpiła jeszcze u cielęcia, które po zachorowaniu wśród objawów znacznego pobudzenia wyskakiwało na ścianę obory w efekcie łamiąc sobie kręgosłup.

Przypadek ten spowodował konieczność szczepienia przeciwko wściekliznie przeszło 20 osób, w tym lekarzy weterynarii z rzeźni. Pracownik obsługi, który zabił psa został ukarany przez Kolegium ds. Wykroczeń. Administracyjna blokada gospodarstwa trwała do sierpnia 1977 r. Mleko trafiające do mleczarni poddawane było wysokiej pasteryzacji. Gospodarstwo mimo wypłaty odszkodowania za zwierzęta zabite i padłe poniosło znaczne straty materialne.

Choroba pęcherzykowa świń

Pierwsze ognisko stwierdzono w listopadzie 1975 r. w gospodarstwie PGR Baba, gm. Mogilno w jednym budynku chlewni u 460 świń zakażonych i podejrzanych o zakażenie.

W 1978 r. stwierdzono dwa ogniska: w styczniu w tuczarni ZGR w Jeziorkach, gm. Strzelno u 990 świń zakażonych i podejrzanych o zakażenie oraz w grudniu w tuczarni GSSCh w Żabienku, gm. Mogilno u 182 świń.

W listopadzie 1979 r. choroba pęcherzykowa świń wystąpiła w tuczarni ZGR w Jeziorkach, gm. Strzelno u 860 świń.

Natomiast podejrzeniem wystąpienia tej choroby objęto w grudniu 1979 r. 700 tuczników w tuczarni Przemysłu Mięsnego w Strzelnie Klasztornym, gm. Strzelno.

W 1981 r. chorobę pęcherzykową świń stwierdzono w 3 gospodarstwach indywidualnych w gm. Jeziora Wielkie.

Gorączka Q

Chorobę tę stwierdzono w grudniu 1995 r. u jednej z 10-ciu jałówek rasy Limousin importowanych z Francji do gospodarstwa indywidualnego w Parlinku, gm. Dąbrowa. Chorą jałowkę zlikwidowano ze stada.

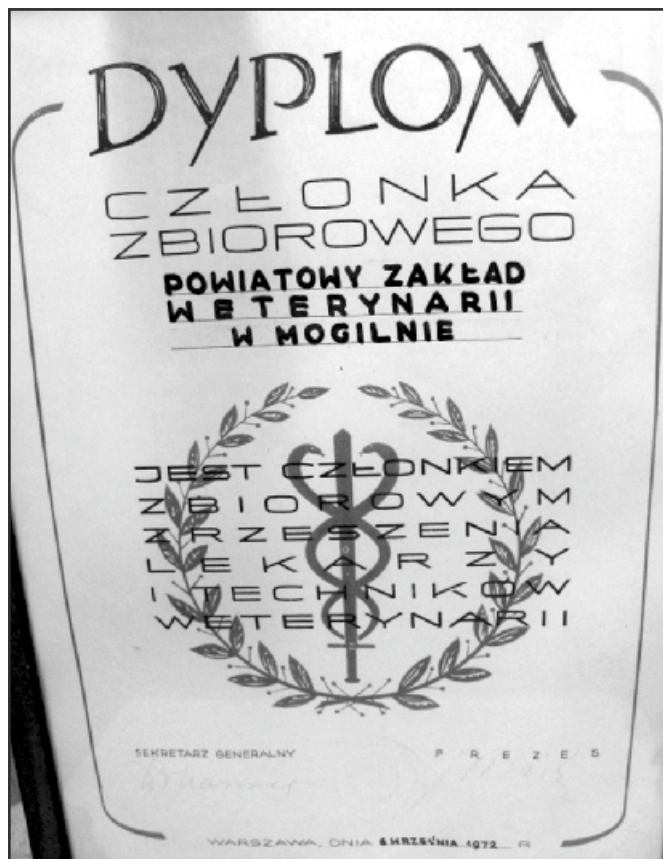
Pomór królików

Stwierdzono u 24 królików u indywidualnego hodowcy w Janikowie w listopadzie 1994 r. Stado zlikwidowano.

Opracowano na podstawie ksiąg zaraźliwych chorób zwierzęcych prowadzonych w Powiatowym Zakładzie Weterynarii w Mogilnie w latach 1969-1975 i w Oddziale Terenowym WZWet. w Mogilnie w latach 1975-1998 oraz pamięci własnej autora.

dr n. wet. inż. Bartosz Winiecki
Emerytowany Powiatowy Lekarz Weterynarii w Mogilnie

Wyróżnienia Powiatowego Zakładu Weterynarii oraz Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Mogilnie.

Fot. 1. Dyplom członka zbiorowego Zrzeszenia Lekarzy i Techników Weterynarii.

W dniu 6. września 1972 r. Powiatowy Zakład Weterynarii w Mogilnie został członkiem zbiorowym Zrzeszenia Lekarzy i Techników Weterynarii (fot. 1).

W kadencji 2005 – 2009 Rada Kujawsko-Pomorskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej z siedzibą w Bydgoszczy nadała Powiatowemu Inspektoratowi w Mogilnie statuetkę stylizowanego konia – symbolu tej Izby (fot. 2).

Fot. 2. Statuetka stylizowanego konia.

Historia Specjalistycznej Lecznicy dla Zwierząt w Mogilnie zapisana w „Kronice ważniejszych wydarzeń”.

W dniu 30. czerwca 1975 r. przekazano do eksploatacji nowy obiekt Specjalistycznej Lecznicy dla Zwierząt w Mogilnie usytuowany w Mogilnie przy ul. Obrońców Mogilna 1.

W budynku głównym na parterze były pomieszczenia Lecznicy: biurowe, sanitarne, socjalne, laboratoryjne, ciemnia, sterylizatornia, pomieszczenie dla rtg, sala zabiegowa, sala operacyjna, stanowiska dla zwierząt, boks kolkowy, zaplecze paszowe. Kotłownia i pralnia były usytuowane na poziomie piwnicznym. Piętro zajęły pomieszczenia biurowe Oddziału Terenowego WZWet., 2 mieszkania typu „kawalerka” z przeznaczeniem dla praktykantów lub stażystów oraz mieszkanie kierownika Oddziału Terenowego.

Dwa oddzielne budynki pomieściły garaże, w pierwszym na 5 samochodów osobowych, w drugim na dwa ciężarowe. W drugim budynku garażowym był w pełni wyposażony warsztat samochodowy dla obsługi samochodów służbowych. W oddzielnym budynku zorganizowano magazyn lekarstw i sprzętu weterynaryjnego.

Całość uzupełniał blok z 8 mieszkaniami służbowymi oraz budynek garażowy na 8 samochodów prywatnych.

Inwestycja była realizowana w latach 1975-1977 z kredytów centralnych. Głównym wykonawcą było Przedsiębiorstwo Budownictwa Rolniczego w Mogilnie. Standard wykonania obiektu odpowiadał tamtym czasom. Mimo słabszej jakości wykonania poprawiły się warunki pracy. Sale zabiegowa i operacyjna umożliwiały w dogodniejszych warunkach wykonywanie zabiegów i operacji. Lepsze były warunki przebywania zwierząt w leczeniu stacjonarnym. Wraz z powiększeniem placówki trzeba było zwiększyć zatrudnienie, zasadniczo personelu pomocniczego: kierowcy, sprzątaczkę, dozorcę - stajenni, palacz, a w późniejszym okresie obsługi administracyjnej.

Do wytworzenia ciepła dla ogrzania mieszkań służbowych, pomieszczeń w głównym budynku, w budynku magazynowym oraz pomieszczenia warsztatowego w garażu trzeba było dysponować w okresie zimowym 130 tonami, najlepiej koksu lub wysokokalorycznego węgla, z zakupem których były poważne rynkowe kłopoty.

Po prostu, prawie jak wszystko w PRL, tak i opał trzeba było „załatwić”. Takie były realia.

14. czerwca 1979 r. Specjalistycznej Lecznicy dla Zwierząt w Mogilnie nadano imię prof. dr. hab. Romana Hoppego. W ramach tej uroczystości na frontonie sali operacyjnej od strony wschodniej budynku wmurowano tablicę pamiątkową (fot. 1) o treści ”LECZNICA DLA ZWIERZĄT W MOGILNIE im. prof. dr. habil. ROMANA HOPPEGO. WRZESIEŃ 1979”.

Fot. 1. Po odsłonięciu tablicy przemawia Pani Profesorowa Hoppe. Obok stoi lekarz weterynarii Mieczysław Surdyka – prezes Oddziału Zrzeszenia Lekarzy i Techników Weterynarii w Bydgoszczy.

Nowa placówka weterynaryjna w Mogilnie budziła zainteresowanie w służbie weterynaryjnej nie tylko województwa bydgoskiego, a kierownik Oddziału Terenowego WZWet. w Mogilnie Ryszard Tyborski, Rejonowy Weterynaryjny Inspektor Sanitarny w Mogilnie Bartosz Winiecki oraz kierownik Specjalistycznej Lecznicy dla Zwierząt w Mogilnie Erhard Chmielnik dbali o to, by nowy obiekt rozpowszechnić, wykorzystać jako miejsce spotkań, posiedzeń naukowych i okolicznościowych uroczystości.

W „Kronice ważniejszych wydarzeń” w służbie weterynaryjnej powiatu mogileńskiego, prowadzonej przez ordynatora Lecznicy Stanisława Frasia znajdujemy wiele wpisów osób, które odwiedziły nową placówkę weterynaryjną, upamiętniły obecność oraz wyraziły opinie odnośnie jej funkcjonowania.

Przedstawiam chronologiczne wpisy, opatrując niektóre z nich własnym komentarzem. Nazwiska osób lub nazwy zespołów, które składały wizytę wytluszczono. Zachowano oryginalną pisownię wpisów.

Opisuję również ważniejsze wydarzenia w dziejach Lecznicy związane z osobami, które ją odwiedzały.

W dniu 27. marca 1980 r. wizytę w Lecznicy złożył prof. dr hab. dr h.c. mult. lekarz weterynarii **Wincenty Pezacki** z Wydziału Technologii Rolno-Spożywczej Akademii Rolniczej w Poznaniu i wpisał notkę: „Każda dobra praca zasługuje na wyrazy uznania. Pracownicy Lecznicy dla Zwierząt w Mogilnie należą do nich. Stan w w/w lecznicy dowodzi tego. Pobyt w Mogilnie będę z tego powodu długo wspominał.”

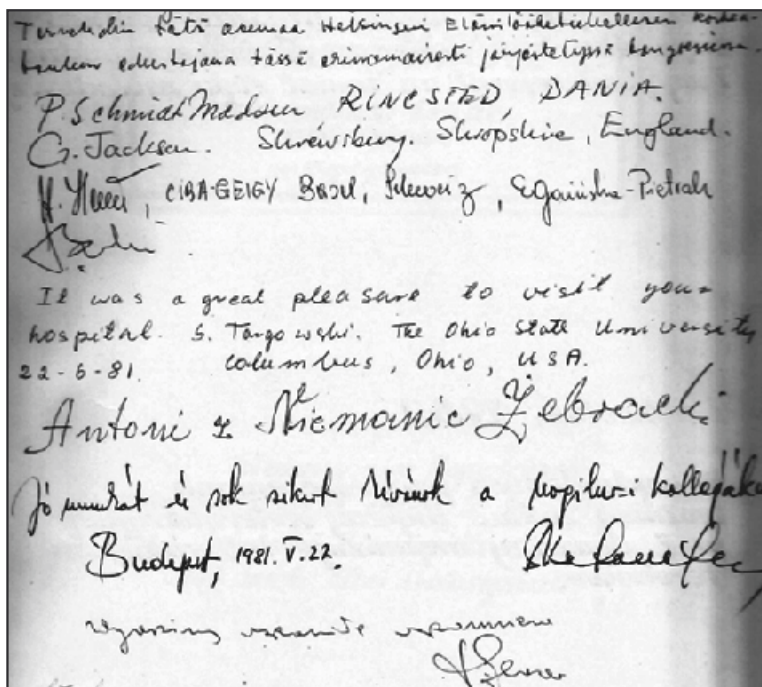
Antoni Wesołowski poseł na Sejm PRL VII i VIII kadencji, w latach 1957-1970 przewodniczący Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Mogilnie, przewodniczący Prezydium PRN w Aleksandrowie Kujawskim (1971 – 1973), przewodniczący Prezydium PRN w Grudziądzu (1973–1975), prezes Wojewódzkiego Komitetu ZSL w Bydgoszczy (1976–1981), honorowy obywatel gminy Mogilno, 27. maja 1980 r. wpisał tekst: „Przez wiele lat w ówczesnych granicach powiatu mogileńskiego starałem się być przyjacielem tej dziedziny odgrywającej ważną rolę w życiu gospodarczym – jako służba odpowiedzialna, zdyscyplinowana, mogąca służyć jako wzór dla innych służb w rolnictwie. Nowo wybudowany obiekt niech dalej pomaga Im w tej trudnej pracy.”

Jest prawdą, że Antoni Wesołowski był wyjątkowo życzliwie ustosunkowany do służby weterynaryjnej powiatu mogileńskiego.

24. września 1980 r. gościł w Mogilnie **dziennikarz** „Gazety Zachodniej”. Wizytę upamiętnił notką: „Życzę dalszych sukcesów lecznicy w Mogilnie.”

12. lutego 1981 r. prof. dr hab. **Eustachy Szeligowski** z Wydziału Weterynaryjnego Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie skreślił: „W dniu 12.02.1981 miałem możliwość zapoznać się z miłym zespołem tej pięknej i w logiczny sposób zbudowanej i wykorzystywanej lecznicy. Lecznica ładna, zespół miły i zwarty. Życzę serdecznie sukcesów w pracy.”

Uczestnicy Międzynarodowego Sympozjum Zwalczenia Mastitis w Bydgoszczy wizytowali Lecznicę w Mogilnie w dniu 22. maja 1981 r. Dłuższą informację z tej wizyty rozpoczyna poniższy tekst: „Dziękuję uprzejmie za możliwość zapoznania się z pracą lekarzy weterynarii PZLZ Mogilno i piękną lecznicą. Uczestniczą w Sympozjum prócz Polaków przedstawiciele USA, Danii, Finlandii, Anglii, Szwajcarii, Węgier, Czechosłowacji, NRD i ZSRR.” Po tym tekście są wpisy w kilku językach: fińskim, angielskim, węgierskim oraz podpisy niektórych uczestników Sympozjum, co przypominam w formie fotokopii:

Sentymentalny wpis pozostawił lekarz weterynarii **Roman Repa**, były kierownik Lecznicy dla Zwierząt w Mogilnie w latach 1954-1959, który był w Specjalistycznej Lecznicy dla Zwierząt w Mogilnie w dniu 21. października 1981 r.: „W trudnym okresie dla zawodu kierowałem tutejszą lecznicą zwierząt. Czasy już odległe, ale dla mnie jeszcze bardzo bliskie. Kontakty z kolegami pozostały do dnia 21.X.81.”

Z okazji posiedzenia naukowego w Mogilnie w dniu 27. kwietnia 1983 r., podczas którego wykład na temat etyki zawodowej przedstawił prof. dr hab. **Abdon Stryszak** z Wydziału Weterynaryjnego Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, prelegent zapisał: „Dziękuję za b. miłe przyjęcie i spotkanie z kolegami. Jestem zbudowany stanem lecznicy i dbałością o prestiż zawodowy.”

Prof. dr hab. **Zygmunt Wyrzykowski** z Wydziału Weterynaryjnego Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie swoją opinię wyraził dnia 9. września 1984 r. wpisem: „Jestem pełen uznania dla wzorowego porządku i organizacji Lecznicy kierowanej przez mojego szeredzkiego kolegę Erharda Chmielnika.”

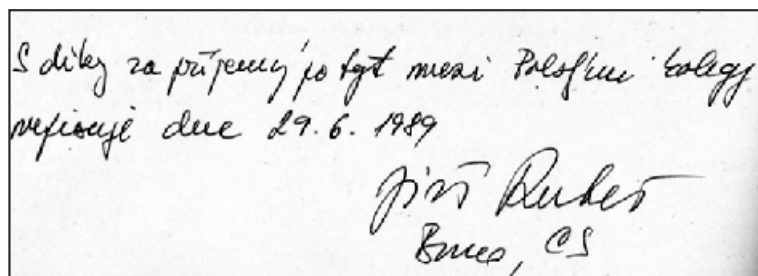
W latach osiemdziesiątych XX wieku funkcjonowała w Ministerstwie Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska

Główna Inspekcja Terenowa (GIT), która kontrolowała państwowe jednostki administracyjne. Po kontroli przeprowadzonej w mieście i gminie Mogilno inspektor GIT **Małgorzata Olesińska** odnotowała 9. stycznia 1986 r. w kronice; „Przy okazji lustracji Mogilna przez Główną Inspekcję Terenową miałam ogromną przyjemność poznać osoby zajmujące się inwentarzem i stanem sanitarnym. Gratuluję osiągnięć i życzę dalszych sukcesów.” Komentując wpis zauważa się, że w podsumowaniu kontroli wyróżniono działalność służby weterynaryjnej pionu lecznictwa oraz Rejonowy Weterynaryjny Inspektorat Sanitarny w Mogilnie.

W dniu 12. listopada 1986 r. w Mogilnie przeprowadzono szkolenie nt. „Anestezjologia i terapia chirurgiczna jamy brzusznej dużych i małych zwierząt”. Doc. dr hab. **Bogdan Osiński** z Wydziału Weterynaryjnego Akademii Rolniczej we Wrocławiu zauważył: „Życzę powodzenia i dalszych sukcesów w pracy zawodowej w wzorowo prowadzonej lecznicy.”

W kadencji 1988-1992 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Bydgoszczy, radny WRN Bartosz Winięcki pełnił funkcję wiceprzewodniczącego Klubu Radnych Bezpartyjnych i zorganizował w Mogilnie posiedzenie tego Klubu, w dniu 3. kwietnia 1989 r. **Przewodniczący Klubu** pozostawił w kronice dłuższe opracowanie: „W dniu 89.04.03 Klub Radnych Bezpartyjnych będąc na posiedzeniu wyjazdowym w Mogilnie z wielkim zainteresowaniem czekał na moment zwiedzenia lecznicy dla zwierząt. To co członkowie zespołu ujrzeli przekraczało ich najśmielsze oczekiwania. Jest to coś wspaniałego potrzebnego dla poprawy zdrowotnej zwierząt – szkoda, że tak pięknym obiektem mogą poszczycić się nieliczne miasta w regionie. Życzę w imieniu obecnych radnych WRN, by obiekt ten rozwijał się pod tak fachowym kierownictwem i był niepodważalną chlubą służb weterynaryjnych.”

Pobyt w Mogilnie delegacji czeskich lekarzy weterynarii z Brna upamiętniono poniższym wpisem:

S díky za přijetí a za to, že mi naši Polští kolegy nepoujeli dne 29. 6. 1989

Jiří Růžek
Brno, CS

Kolega **Jiži Rubeš** jest profesorem nauk weterynaryjnych i pracuje w Weterynaryjnym Instytucie Badawczym w Brnie.

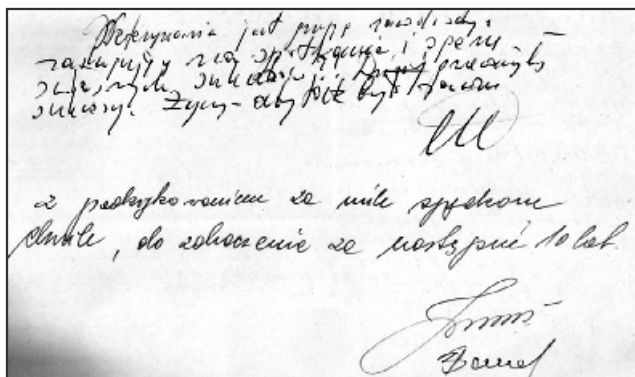
Uroczystości poświęcone 10–leciu nadania Specjalistycznej Lecznicy dla Zwierząt w Mogilnie imienia prof. Romana Hoppego oraz 40–lecia państwowej służby weterynaryjnej obchodzono w Mogilnie w dniach 22. – 23. września 1989 r. Organizatorami byli Wojewódzki Zakład Weterynarii Oddział Terenowy w Mogilnie, Zrzeszenie Lekarzy i Techników Weterynarii Oddział w Bydgoszczy oraz Pomorsko-Kujawski Oddział Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych. Uczestniczyło w nich wielu gości, którzy swoją obecność zaznaczyli w kronice, o czym poniżej.

Lekarz weterynarii **Adam Wakjira** z Addis Ababy w Etiopii napisał: „Jak miło i przyjemnie jest spotykać koleżanki i kolegów po tylu latach.” Kol. Adam Wakjira studiował na Wydziale Weterynaryjnym Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

Przedstawiciel SOLCO BASEL Ltd. lekarz weterynarii **Wojciech Pruszkiewicz** skreślił: „Spotkałem tutaj wiele sympatii, pozostawiam serdeczności – na pewno wrócę.”

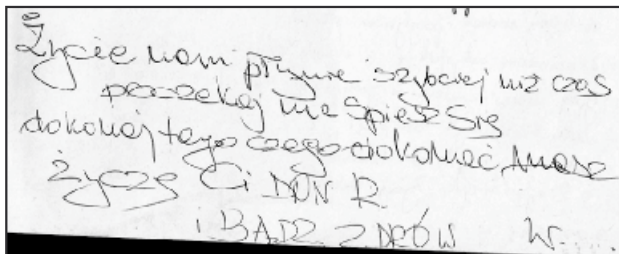
Doc. dr hab. **Eugeniusz Wiśniewski** kierownik Pracowni Badania Chorób Koni Instytutu Weterynaryjnego w Puławach Oddział w Bydgoszczy zanotował: „W dniu 22.09.1989 r. uczestniczyłem w spotkaniu koleżeńskim z okazji 10-lecia nadania Lecznicy w Mogilnie im. prof. Hoppego. Było to b. sympatyczne spotkanie, doskonale zorganizowane. Koledzy z Mogilna jak zawsze byli wspaniałymi gospodarzami. Bardzo było mi miło uczestniczyć w tym uroczym spotkaniu.” Pod tym tekstem podpisał się również Wojewódzki Weterynaryjny Inspektor Sanitarny w Bydgoszczy **Stefan Kowalski**.

Dwa wpisy przytaczam w formie fotokopii, gdyż po latach trudne jest zidentyfikowanie autorów z ich podpisami.

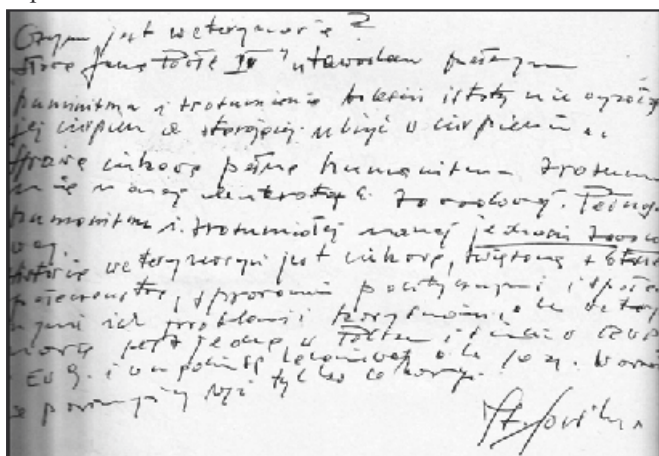
Były kierownik PZLZ w Orchowiu **Jerzy Grzywacz** zarejestrował: „Dziękuję za mile spędzone chwile. Do zobaczenia za następne spotkanie za lat.”

Z kolejnym wpisem trudno zidentyfikować autora, dlatego przytaczam fotokopię.

Dr n. wet. **Paweł Sysa** z Wydziału Weterynaryjnego SGGW zamieścił krótki opis: „Jubileusz 10-lecia nadania Specjalistycznej Lecznicy imienia Profesora R. Hoppe stał się wyjątkową okazją spotkania Kolegów i porozmawiania o losach weterynarii. W tych trudnych czasach winniśmy szukać pozytywów płynących z historii zawodu. Z prawdziwą satysfakcją i dumą przynależności do służby weterynaryjnej uczestniczyłem w programie tego Jubileuszu. Gratuluję dotychczasowych osiągnięć, z uznaniem doceniam trud organizatorów uroczystości, zwłaszcza kol. kol. dr. dr. B. Winieckiego i R. Tyborskiego. Życzę wielu pomyślnych dni i lat.”

Dłuższe opracowanie autorstwa **Stanisława Górskiego**, byłego Powiatowego Lekarza Weterynarii w Mogilnie zamieszczam w formie fotokopii:

Bogaty program dwudniowej uroczystości przedstawiam poniżej.

KOMITET ORGANIZACYJNY W ZWODZIECZNY ODDZIAŁ TERENOWY W MOGIŁNIE		PROGRAM	
WYKŁADY I ZEBENIKOM METERYNABRI WYKŁADY I ZEBENIKOM METERYNABRI		22.09.1989 r.	
WYKŁADY I ZEBENIKOM METERYNABRI		godz. 10 ⁰⁰	UROCZYSTOŚĆ OTWARCIA Lecznicy Zwyczaj w Mogilnie, ul. Odrońców Mogiła 1,
WYKŁADY I ZEBENIKOM METERYNABRI		godz. 11 ³⁰	Wykład prof. dr hab. Ekdana mskowa "Nowe aspekty diagnostyki niezakaźnych przewlekłych zapalenia w chorobie w stawach krośniczych". Sala w Mogilnie, ul. Rynek 17, I piętro, Obiad - sala klubowa PSE - Mogilno
WYKŁADY I ZEBENIKOM METERYNABRI		godz. 13 ⁰⁰	
WYKŁADY I ZEBENIKOM METERYNABRI		godz. 14 ¹⁵	Wykład dr n. wet. Pawła Sywy "Zaburzenia płodności zwierząt gospodar- skich powodowane nieprawidłowościami ciężkościami". Sala PSE - Mogilno - I piętro,
WYKŁADY I ZEBENIKOM METERYNABRI		godz. 15 ³⁰	Wykładka na terenie: Mogilno - Strzelno - Złocień - Mogilno. Wskazanie kościółka św. Prokopa i rezerwu podziemnego w Strzelnie oraz płytkach skoczów muralnych iż. Stanisława Złoczeńskiego w Głuchej - Paszcy.
WYKŁADY I ZEBENIKOM METERYNABRI		godz. 20 ⁰⁰	Spotkanie towarzyskie
WYKŁADY I ZEBENIKOM METERYNABRI		23.09.1989 r.	
WYKŁADY I ZEBENIKOM METERYNABRI		godz. 9 ⁰⁰	Śniadanie - sala klubowa PSE - Mogilno,
WYKŁADY I ZEBENIKOM METERYNABRI		godz. 10 ¹⁰	Wykład dr n. wet. Stanisława Niwskiego "Weterynaria Modlińska - memoriał i dziś" Szczegółowo po wykładzie "GŁOZINA MIEJSCOWIEC"

Oficjalna część programu odbyła się na zewnątrz budynku lecznicy. Kierownik Oddziału Terenowego WZWet. w Mogilnie wygłosił okolicznościowe przemówienie (fot. 2), po którym pod tablicą pamiątkową złożono wiązkę kwiatów (fot. 3).

Fot. 2. Przemawia kierownik Oddziału Terenowego WZWet. w Mogilnie Ryszard Tyborski.

Uczestnicy uroczystości wysłuchali wykładów w pierwszym i drugim dniu obchodów, które były prezentowane w sali posiedzeń Powszechnej Spółdzielni Spółczyków „SPOŁEM” w Mogilnie.

Fot. 3. Kwiaty składają (od lewej): technik weterynarii Tadeusz Hadam, lekarze weterynarii Julita Orlewicz-Fraś oraz Janusz Góralczyk.

Chętnych zaproszono na popołudniową wycieczkę na trasie Mogilno-Strzelno-Głucha Puszcza-Mogilno. W Strzelnie zwiedzaliśmy rotundę św. Prokopa, największą romańską świątynię w Polsce zbudowaną na planie koła, kościół o doskonałej akustyce, w którym był krótki koncert muzyki organowej oraz zwiedzaliśmy kościół św. Trójcy i Najświętszej Maryi Panny, należący do opactwa norbertanek, w którym jest 7 cennych romańskich kolumn. Warto przypomnieć, że oprócz kolumn romańskich w Strzelnie, kolumny romańskie w Europie zachowały się w Hiszpanii w katedrze św. Jakuba w Santiago de Compostela oraz we Włoszech w katedrze św. Marka w Wenecji. W Głuchej Puszczy zwiedzaliśmy zgromadzone przez inż. Stanisława Pijanowskiego zbiory regionalne z dziedziny geologii, archeologii, etnografii, leśnictwa i łowiectwa, zbiory numizmatyczne, bibliofilskie i archiwalne, a także militaria, z których większość była związana z ziemią mogileńską.

Wieczorne spotkanie towarzyskie, a raczej uroczysta biesiada kolacyjna przygotowana w salach zabiegowej i operacyjnej Jubilatki przeciągnęła się do następnego dnia po północy. Tzw. „poprawiny” były drugiego dnia w godzinach przedpołudniowych, również z licznym udziałem gości jak w dniu poprzednim.

Uroczystości zakończyła „godzina wspomnień”.

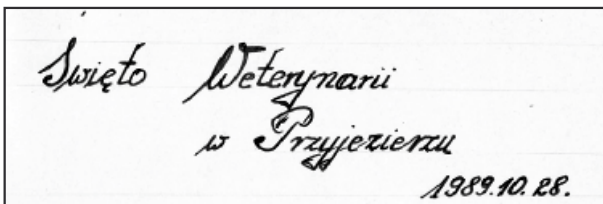

Fot. 4. Lekarze weterynarii - uczestnicy wycieczki przed rotundą św. Prokopa w Strzelnie. Od lewej w rządzie pierwszym: Henryk Szubstarski, Jerzy Grzywacz, przewodnicząca mgr Barbara Kasińska (redaktor „Nowin Inowrocławskich”); od lewej w rządzie drugim dr Wojciech Kochowicz, Jerzy Janikowski, Stefan Kowalski, Jan Wójcik, Eugeniusz Gryń, Adam Nowacki.

Fot. 5. Autor artykułu zrelaksowany po „Godzinie wspomnień”.

W „Kronice ważniejszych wydarzeń” znajdujemy szczupłą notatkę opatrzoną poniższym tytułem

i uzupełnioną programem wojewódzkich uroczystości weterynaryjnych:

WOJEWÓDZKI ZAKŁAD WETERYNARII W BYDGOSZCZY	PROGRAM	
ZRZESZENIE LEKARZY I TECHNIKÓW WETERYNARII ODDZIAŁ W BYDGOSZCZY	godzina 11 ⁰⁰	Otwarcie,
	" 11 ¹⁵	Referaty naukowe,
ZWIAZKI ZAMODNE PRZY WOJEWÓDZKIM ZAKŁADZIE WETERYNARII W BYDGOSZCZY	" 13 ¹⁵	Wystąpienia okolicznościowe wrećcenie odznaczeń pańs-wowych i resortowych
	" 14 ⁰⁰	Obiad,
z a p r a s z a j ą na sesję naukową i uroczystości z okazji Dnia Pracownika Służby Weterynaryjnej, które odbędzie się w sali Głównego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Przyjrziesieru k.Mogilna w dniu 28 października 1989 roku.	" 15 ⁰⁰	Występ zespołu pieśni i tańca "PTR Bielice",
	" 16 ⁰⁰	Zwiedzanie wystawy,
	" 17 ⁰⁰	Spotkanie towarzyskie, kolacja

25. listopada 1991 r. przybyli do Mogilna Wojewódzcy Lekarze Weterynarii: z Bydgoszczy Marian Szymański, z Elbląga Stanisław Czupa, z Gdańska Włodzimierz Przewoski, z Olsztyna Lech Masłowski, ze Słupska Jerzy Radziejewski, z Torunia Stanisław Górski oraz z Włocławka Andrzej Reimann, zrzeszeni w „Związku Jaszczurczym”, którzy odbywali swoje spotkanie w Klubie Oddziału Rejonowego WZWet. Z tego pobytu pozostało wspomnienie: „W dniu 25. listopada 1991 r. w Klubie Oddziału Rejonowego w Mogilnie odbyło się koleżeńskie spotkanie Wojewódzkich Lekarzy Weterynarii zrzeszonych w „Związku Jaszczurczym”, na którym omawiano jak zwykle istotne problemy z życia zawodowego. W podziękowaniu organizatorom – gospodarzom wpisują się – tu jest 7 podpisów uczestników spotkania.”

Z zawartej w Wikipedii definicji „Związku Jaszczurczego”, zwanego też Towarzystwem Jaszczurczym, który był organizacją pruskiej szlachty z ziemi chełmińskiej, założoną 24. lutego 1397 r. w Radzynie Chełmińskim jako bractwo rycerskie, które miało bronić członków przed wszelkim bezprawiem z wyłączeniem władzy zwierzchniej i osoby wielkiego mistrza, nie wynikają żadne związki istotne dla weterynarii. Po prostu grupa wojewódzkich lekarzy weterynarii swoje ugrupowanie postanowiła tak nazwać podczas pierwszego spotkania na Zamku w Malborku w 1977 r. Czy weterynaryjny „Związek Jaszczurczy” występował przeciwko władzy zwierzchniej – wątpię.

W sierpniu 1992 r. z wizytą w Mogilnie przebywali dwaj lekarze weterynarii z Kliniki Weterynaryjnej w Odder w Danii - Jens Kjer i Kaj Rudebeck, wraz z osobami towarzyszącymi (fot. 6). Koledzy z Danii byli związani z afiliowanym przy Bydgoskiej Izbie Lekarsko-Weterynaryjnej biurem doradztwa weterynaryjnego BOVAS (Bydgoszcz Odder Veterinary Advisory Service).

Polsk-dansk "topmøde":

Fra venstre mod højre ses dyrlægerne J. Janikowski, Bydgoszcz, R. Tyborksi, regionschef i Mogilno, Jens Kjær, Odder, J. Judek, Bydgoszcz, Kaj Rudebeck, Odder, og M. Szymanski, direktør i Bydgoszcz.

Fot. 6. Stoją od lewej: Jerzy Janikowski, Ryszard Tyborski, Jens Kjer, Jacek Judek, Kaj Rudebeck, Marian Szymański. (Zdjęcie pochodzi z artykułu opublikowanego w duńskim czasopiśmie weterynaryjnym).

W „Kronice ważniejszych wydarzeń” odnajdujemy dwa wpisy dotyczące tego pobytu.

Pierwszy wpis:

„Here is August. On behalf of Odder Dyreklinik it is a great pleasure for both Jens Kjer and Kaj Rudebeck to thanks for the hospitality received here in Mogilno. It special thanks to the wife for preparing an excellent meal and giving us an interesting recipe for honey-cake. The best wishes for future-cooperation and friendship. Jens Kjer, Kaj Rudebeck”

Thumaczenie:

„Oto sierpień. W imieniu Odder Dyreklinik, zarówno Jens Kjer, jak i Kaj Rudebeck, dziękują za gościnę, jaką otrzymali w Mogilnie. Szczególne podziękowania należą się żonie (przyp. autora: Marii Huszcza – Winieckiej) za przygotowanie wysmienitego posiłku i podanie nam ciekawego przepisu na piernik. Najlepsze życzenia dla przyszłej współpracy i przyjaźni.”

Drugi wpis:

It is a great pleasure to enjoy the hospitality of the family here in Mogilno. I look forward for further visits and cooperation in BOVAS (Bydgoszcz Odder Veterinary Advisory Service). I want to thanks for a fine meal and thanks for the recipe (honey-cake). Your sincerely, Kaj Rudebeck.”

Thumaczenie:

To ogromna przyjemność cieszyć się gościnnością rodziny w Mogilnie. Z niecierpliwością czekam na dalsze wizyty i współpracę w BOVAS (Bydgoszcz Odder Veterinary Advisory Service). Dziękuję za dobry posiłek i dzięki za przepis (na piernik). Z poważaniem, Kaj Rudebeck.”

Koledzy będący na zdjęciu gościli w naszym domu, spożywali obiad, nazwany przez Duńczyków wysmienitym posiłkiem, a na pamiątkę otrzymali przepis na piernik, którym zajadali się w formie deseru.

Druga - towarzyska część wizyty miała miejsce w letniej posiadłości państwa Bożeny i Ryszarda Tyborskich w. W. k/Trzemeszna. W pamięci uczestników tego spotkania pozostały niezatarte wspomnienia.

W wyniku przemian politycznych w Polsce przełomu lat osiemdzie-siątych i dziewięćdziesiątych XX wieku Specjalistyczna Lecznica dla Zwierząt w Mogilnie im. prof. dr. habil. Romana Hoppego zakończyła działalność i uległa komunalizacji, ze wszystkimi skutkami tego procesu. W części pomieszczeń na parterze przez blisko 28 lat działał prywatny zakład leczniczy dla zwierząt zorganizowany w formie spółki cywilnej. W pozostałych pomieszczeniach parteru oraz częściowo na piętrze jest usytuowany Powiatowy Urząd Pracy. Na piętrze, także w części pomieszczeń funkcjonuje do dziś Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Mogilnie. Część budynków (magazyn leków i sprzętu weterynaryjnego, garaże) oraz mieszkania służbowe gmina Mogilno sprzedała.

Będący na wyposażeniu inwestycyjnym aparat rentgenowski nie doczekał się montażu i w oryginalnych skrzyniach wraz z Lecznicą przeszedł do historii.

Dyplomy i wyróżnienia Lecznicy dla Zwierząt w Mogilnie.

Rozpoczynając niniejszy tekst skorzystałem z definicji współzawodnictwa pracy. Encyklopedia PWN definiuje ten termin następująco: „Współzawodnictwo pracy, rywalizacja zawodowa, propagowana w państwach bloku sowieckiego. Współzawodnictwo pracy pojawiło się w ZSRR w 1935 r. Górnik z Donbasu Aleksiej Stachanow, który 14-krotnie przekroczył normę wydobywania węgla, wezwał do rywalizacji innych robotników. Propagowane przez związki zawodowe współzawodnictwo pracy było narzędziem zwiększenia intensywności pracy. Prowadziło do szybkiego wyniszczenia organizmu, a nawet przedwczesnej śmierci tzw. przodowników pracy socjalistycznej.

W Polsce współzawodnictwo pracy zapoczątkowali w połowie 1945 r. górnicy węglowi i włókniarze łódzcy. Propagowano zwłaszcza apel Wincentego Pstrowskiego z lipca 1947 r. o współzawodnictwie w wydobywaniu węgla. W okresie realizacji planu 6-letniego upowszechniono współzawodnictwo pracy w przemyśle, budownictwie (tzw. trójki murarskie), handlu oraz przy realizacji obowiązkowych dostaw w rolnictwie” (1).

Apel Wincentego Pstrowskiego, górnika z zabrzańskiej kopalni wydrukowano w "Trybunie Robotniczej" w artykule pt. "Kto wyrąbie więcej niż ja." (2). W rok później Pstrowski zmarł z przepracowania. W nagrodę miał bardzo ładny pogrzeb urządzony z wielką pompą.

Na Krajowym Zjeździe Służby Weterynaryjnej w Poznaniu w 1953 r. zagadnienie polepszenia opieki weterynaryjnej nad hodowlą spółdzielczą wybiło się na plan pierwszy i było głównym tematem obrad. W tamtym czasie w Polsce było 8 000 spółdzielni produkcyjnych. Jerzy Korzeniewski ¹⁾. w artykule pt. „Zadania służby weterynaryjnej w walce o rozwój hodowli w Spółdzielniach Produkcyjnych” napisał: „Wykorzystując zapał wszystkich spółdzielców i organizując w jak najszerszym zakresie współzawodnictwo socjalistyczne brygad hodowlanych pomiędzy spółdzielniami i w samej spółdzielni, jak również wśród służby weterynaryjnej i zootechnicznej rejonów, powiatów i województw, zabezpieczymy rozwój hodowli spółdzielczej i przyczynimy się do zwycięstwa socjalizmu na wsi.” Była to pierwsza publikacja po 1945 r., w której wzywano lekarzy weterynarii do uczestnictwa w współzawodnictwie pracy.

W uchwale Rady Ministrów i Centralnej Rady Związków Zawodowych z dnia 25. lutego 1966 r. w sprawie dalszego rozwoju socjalistycznego współzawodnictwa pracy w latach 1966-1970 wskazano we wstępie, że socjalistyczne współzawodnictwo pracy stanowi sprawdzoną w procesie produkcji metodę budownictwa socjalistycznego i ważny czynnik aktywizacji załóg do realizacji planowych zadań oraz wykrywania rezerw produkcyjnych.

Zajmując się naukowo historią służby weterynaryjnej powiatu mogileńskiego stanowczo stwierdzam, że służba weterynaryjna powiatu mogileńskiego w latach 1966-1989 nie potrzebowała aktywizacji do pracy, ani poprzez socjalistyczne współzawodnictwo pracy nie trzeba było szukać wśród niej rezerw produkcyjnych. Prawie wszyscy pracownicy służby weterynaryjnej w powiecie mogileńskim, w tym lekarze weterynarii pracowali aktywnie, sumiennie, rzetelnie z zaangażowaniem i odpowiedzialnością wynikającą z ich powołania do zawodu.

Takie były czasy, że współzawodnictwo pracy (socjalistyczne) nie ominęło (państwowej) służby weterynaryjnej powiatu mogileńskiego (fot. 1).

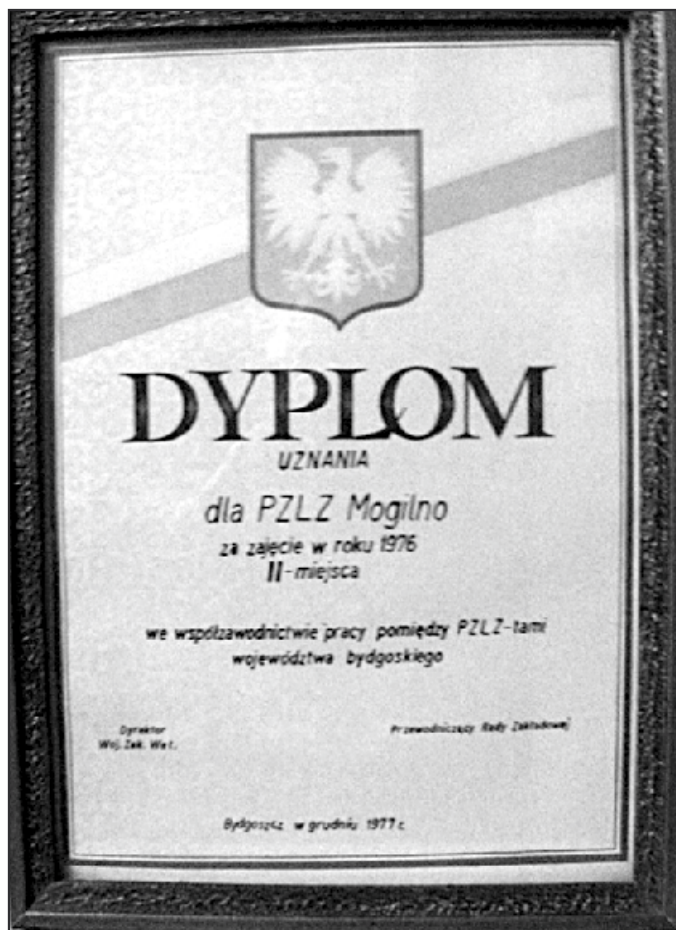

Fot. 1. Podsumowanie współzawodnictwa pracy w służbie weterynaryjnej woj. bydgoskiego.

Za stołem prezydialnym 5 od lewej lek. wet. Wiesław Jarosz – Wojewódzki Lekarz Weterynarii w Bydgoszczy; 6 od lewej Jan Pawlak – Naczelnik Miasta i Gminy Mogilno;

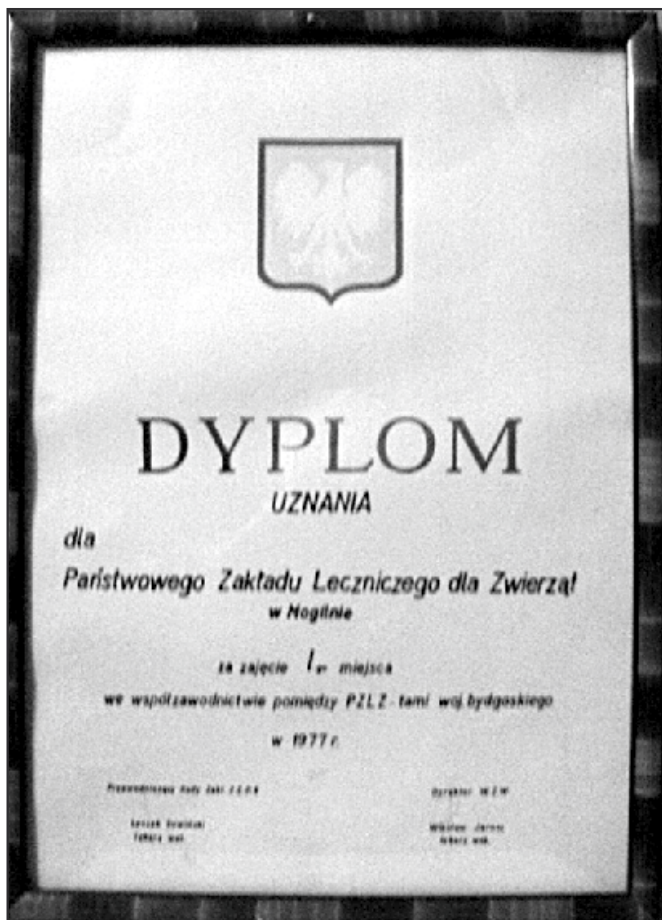
7 od lewej (za mikrofonem) – dyrektor Departamentu Weterynarii Ministerstwa Rolnictwa – dr n. wet. Henryk Lis.

W 1976 r. Lecznica dla Zwierząt w Mogilnie zajęła II miejsce we współzawodnictwie pracy pomiędzy PZZL województwa bydgoskiego (fot. 2).

Fot. 2. Dyplom uznania dla Lecznicy dla Zwierząt w Mogilnie za zajęcie w roku 1976 II miejsca we współzawodnictwie pracy pomiędzy PZZL-tami województwa bydgoskiego.

W 1977 r. Lecznica dla Zwierząt w Mogilnie zajęła I miejsce we współzawodnictwie (fot. 3).

Fot. 3. Dyplom uznania dla Lecznicy dla Zwierząt w Mogilnie za zajęcie w roku 1977 I miejsca we współzawodnictwie pracy pomiędzy PZLZ-tami województwa bydgoskiego.

12. października 1978 r. odbyła się uroczystość podsumowania wyników współzawodnictwa za rok 1977, która miała miejsce w auli Państwowego Technikum Rolniczego w Bielicach, gm. Mogilno, z udziałem m.in. dyrektora Departamentu Weterynarii Ministerstwa Rolnictwa Henryka Lisa oraz dyrektora Wojewódzkiego Zakładu Weterynarii w Bydgoszczy Wiesława Jarosza.

Zwycięzcy oprócz dyplomu otrzymała puchar (fot. 4) oraz proporzec przechodni z napisem „Przodującemu PZLZ za wyniki we współzawodnictwie pracy” (fot. 5).

Fot. 4. Puchar za zajęcie I miejsca we współzawodnictwie w 1977 r. ³⁾.

*Fot. 5. Przedstawiciele załogi Lecznicy dla Zwierząt w Mogilnie z pucharem, proporcem i dyplomem (za rok 1977).
Stoją od lewej lekarze weterynarii: Bernard Chilczuk – specjalista ds. rozrodu, Erhard Chmielnik – kierownik, Edward Siemczyk – ordynator.*

Po raz drugi Specjalistyczna Lecznica dla Zwierząt w Mogilnie zajęła I miejsce we współzawodnictwie w roku 1978. Otrzymała dyplom uznania (fot. 6) oraz puchar (fot. 7). Kolejnym wyróżnieniem była nagroda pieniężna w kwocie 3000,00 zł (3).

Fot. 6. Dyplom uznania dla Specjalistycznej Lecznicy dla Zwierząt w Mogilnie za zajęcie w roku 1978 I miejsca we współzawodnictwie pracy pomiędzy PZLZ-tami województwa bydgoskiego³).

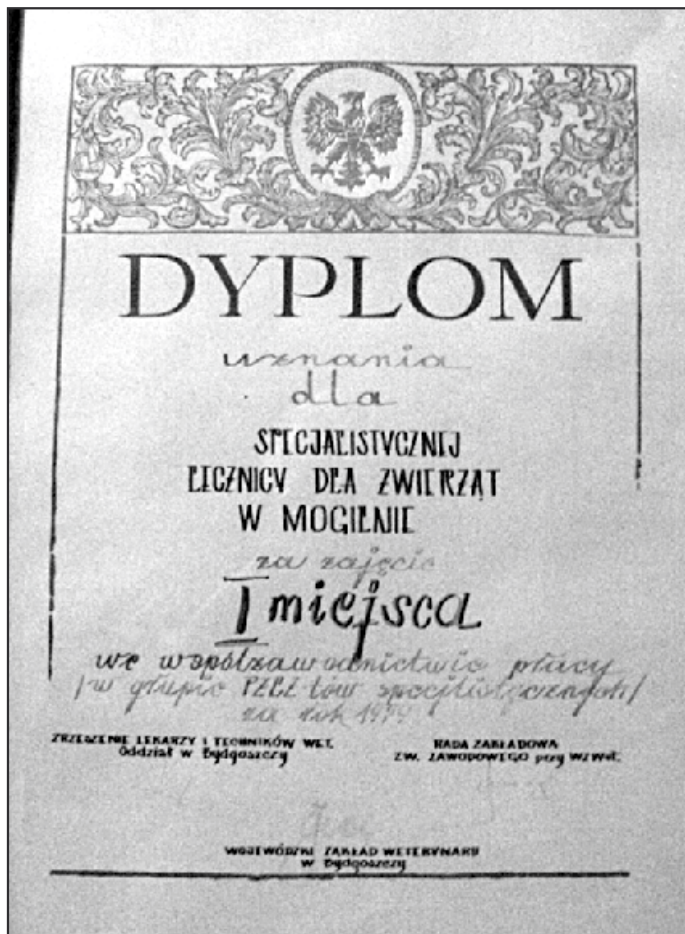

Fot. 7. Przedstawiciele załogi Specjalistycznej Lecznicy dla Zwierząt w Mogilnie z proporcem, pucharem i dyplomem uznania. Stoją od lewej lekarze weterynarii: Erhard Chmielnik – kierownik, Bernard Chilczuk – specjalista ds. rozrodu, Jan Wójcik – ordynator.

Na drewnianej podstawie pucharu jest tabliczka z napisem: „PZLZ w Mogilnie za zajęcie I miejsca we współzawodnictwie pracy za rok 1978.”

Szczęśliwy dla Specjalistycznej Lecznicy dla Zwierząt w Mogilnie był również rok 1979, bowiem po raz trzeci zajęła I miejsce we współzawodnictwie. Otrzymała dyplom uznania (fot. 8), puchar (fot. 9) oraz dyplom Zarządu Oddziału Zrzeszenia Lekarzy i Techników Weterynarii w Bydgoszczy (fot. 10). Zdobyła na własność proporzec przechodni.

W 1979 r. po raz pierwszy zróżnicowano kategorie współzawodnictwa, wprowadzając grupę państwowych zakładów leczniczych dla zwierząt – specjalistycznych oraz drugą, przychodni dla zwierząt i punktów weterynaryjnych.

Fot. 8. Dyplom uznania dla Specjalistycznej Lecznicy dla Zwierząt Mogilnie za zajęcie I miejsca we współzawodnictwie pracy (w grupie PZLZ-ów specjalistycznych) za rok 1979.

Na podstawie pucharu w dłoniach Erharda Chmielnika znajdujemy tabliczkę z pamiątkowym napisem: „PZLZ w Mogilnie. I miejsce we współzawodnictwie pracy w grupie zakładów specjalistycznych za 1979 rok”.

Fot. 9. Przedstawiciele załogi Specjalistycznej Lecznicy dla Zwierząt w Mogilnie z dyplomem ZLiTW, dyplomem uznania (za rok 1979) i pucharem.

Stoją od lewej: st. technik weterynarii Stanisław Majchrzak (z dyplomem ZLiTW) oraz lekarze weterynarii: Julita Orlewicz – Fraś – ordynator i Erhard Chmielnik – kierownik.

Fot. 10. Dyplom uznania Zarządu Oddziału Zrzeszenia Lekarzy i Techników Weterynarii w Bydgoszczy dla załogi P.Z.L.Z. w Mogilnie we współzawodnictwie międzyzakładowym w 1977 r. (tabliczka z lewej strony u dołu), w 1978 r. (tabliczka z prawej strony u dołu), oraz w 1979 r. (tabliczka po środku).

Pod hasłem „Poprzez współzawodnictwo do lepszych wyników w pracy” w Przyjezierzu k/. Mogilna odbyło się w dniu 18. grudnia 1980 r. podsumowanie wyników współzawodnictwa pracy między PZLZ województwa bydgoskiego w 1979 r. (4). W spotkaniu uczestniczyli m. in. prezes Zarządu Głównego ZLiTW dr n. wet. Jarogniew Kozłowski oraz prezes Zarządu Oddziału Poznańskiego ZLiTW lekarz weterynarii Stanisław Lisik. Ważną częścią spotkania było wręczenie odznaczeń państwowych, które z powiatu mogileńskiego otrzymali lekarze weterynarii – Bernard Chilczuk (Złoty Krzyż Zasługi), Erhard Chmielnik (Złoty Krzyż Zasługi) oraz Ryszard Tyborski (Brązowy Krzyż Zasługi).

Dobra passa współzawodnictwa odmieniła się w 1980 r., w którym Specjalistyczna Lecznica dla Zwierząt w Mogilnie zajęła II miejsce i otrzymała puchar (fot. 11).

Fot. 11. Puchar dla Specjalistycznej Lecznicy dla Zwierząt w Mogilnie za zajęcie II miejsca we współzawodnictwie pracy w 1980 r. ³⁾.

Przemiany gospodarcze w Polsce po 1989 r. przyniosły głębokie reformy ekonomiczne. Przede wszystkim zniesiono system nakazowo-rozdzielczy, wprowadzono zasady wolnorynkowe, rozpoczęto także prywatyzację państwowych zakładów. Specjalistyczna Lecznica dla Zwierząt w Mogilnie, podobnie jak i pozostałe państwowe zakłady lecznicze dla zwierząt w powiecie mogileńskim uległa komunalizacji. Rozpoczął się nowy etap w dziejach polskiej weterynarii. Powstały prywatne zakłady lecznicze dla zwierząt, niektóre były posadowione w dzierżawionych od gmin byłych obiektach PZLZ. Czterdziestoletni okres państwowego lecznictwa weterynaryjnego z lat 1949-1989 przeszedł do historii, a wraz z nim rywalizacja między państwowymi zakładami leczniczymi dla zwierząt w ramach współzawodnictwa pracy.

Prezentowane dyplomy, puchary i wyróżnienia są częścią tej historii.

Kto zechce pogłębić swą wiedzę o arkanach socjalistycznego współzawodnictwa pracy, polecam jeden z najlepszych filmów polskiego kina: Człowiek z marmuru Andrzeja Wajdy, który do tego zagadnienia nawiązuje.

Piśmiennictwo:

- 1). Encyklopedia PWN.
- 2). Internet: GK24.pl
- 3). Protokół spisany dnia 17. stycznia 1979 r. w siedzibie Zrzeszenia Lekarzy i Techników Weterynarii w Bydgoszczy przy ul. Jagiellońskiej 10 z przeprowadzonej kontroli działalności Oddziału za okres od 1. stycznia 1978 do dnia 17. stycznia 1979 r., str. 2.
- 4). Winiecki B.: Współzawodnictwo pracy między PZLZ w Bydgoskiem w latach 1977-1979. Życie Weterynaryjne 1981, 6, 185.

Przypisy:

- ¹⁾ Jerzy Korzeniewski (przed drugą wojną światową Jakub Wurcelman) w latach 1951-1952 był dyrektorem Centralnego Zarządu Weterynarii. W okresie 1952-1954 był pracownikiem tej jednostki. Zorganizował Zjazd Służby Weterynaryjnej w Poznaniu w 1953 r.
- ²⁾ Nie zachowała się tabliczka towarzysząca pucharowi.
- ³⁾ Lecznica dla Zwierząt w Mogilnie otrzymała status Specjalistycznej w 1978 r.

dr n. wet. inż. Bartosz Winiecki
Emerytowany Powiatowy Lekarz Weterynarii w Mogilnie.

Wydarzenie kulturalne, rozrywka i wypoczynek w środowisku lekarsko-weterynaryjnym Mogilna w latach 1954 – 2018 we wspomnieniach autora.

Inspiracją do napisania niniejszego tekstu są osobiste wspomnienia autora z przełomu lat 1954/1955.

Jesienią 1954 r. przybył z Wschowy do Mogilna lekarz weterynarii Roman Repa z rodziną i objął funkcję kierownika Lecznicy dla Zwierząt w Mogilnie, przy ul. Kościuszki 15, zwanej dalej lecznicą. Budynek lecznicy przy ul. Kościuszki powstał w 1953 r. na terenie byłego folwarku należącego do Niemca Ottona Rathkego, przy ówczesnej ul. Jeziornej (obecnie ul. Kościuszki). Powiatowy Zarząd Weterynarii w Mogilnie przejął po folwarku budynek mieszkalny (fot. 1), stojący obok mniejszy budynek mieszkalny, budynek gospodarczy (fot. 2) oraz kurnik.

Fot. 1. Dom mieszkalny Lecznicy dla Zwierząt w Mogilnie (ujęcie od strony ogrodu).

Państwo Repowie zamieszkali w 3 pokojowym mieszkaniu, z kuchnią i łazienką w części domu, na prawo od portyku (fot. 1). Drugie mieszkanie zajmowali państwo Ostrowscy. Mały budynek mieszkalny zajął z rodziną technik weterynarii Mieczysław Chlewiński. Pokój na piętrze (widoczne 2 okna na fot. 1) zajmował sanitariusz weterynarii (później technik weterynarii) Stanisław Majchrzak.

Fot. 2. Budynek gospodarczy (po adaptacji). (W części budynku z otwartymi drzwiami była wozownia i tam stały pojazdy konne.)

W latach 1950–1955 realizowano w Polsce plan sześcioletni, oficjalnie zwany planem „budowy podstaw socjalizmu”. Do największych inwestycji planu sześcioletniego należała m.in. Fabryka Samochodów Osobowych na Żeraniu w Warszawie, która na początku działalności produkowała, a w zasadzie składała z części dostarczonych z ZSRR, samochody oparte o licencję radziecką marki M-20 Pobieda. Pierwszy samochód marki Warszawa M-20 (następcę M-20 Pobieda) wyprodukowano w powojennej Polsce w listopadzie 1951 r. Ten ambitny plan gospodarczo-polityczny nie wpłynął w omawianym okresie na stan posiadania samochodów służbowych przez mogileńską służbę weterynaryjną.

W 1954 r. lecznica posiadała służbowy samochód marki Skoda, w dużym stopniu wyeksploatowany, który nie zaspakajał potrzeb komunikacyjnych kilkuosobowego personelu fachowego. Był to jedyny służbowy samochód w powiecie. Dlatego Powiatowy Lekarz Weterynarii w Mogilnie Tadeusz Winiecki zdecydował o kupnie 2 koni dla służbowych potrzeb lecznicy. Były to 2 piękne, kilkuletnie wałachy, maści siwej, rasy wielkopolskiej JULEK i WICHER. Stajnię dla koni urządzono w boksach w prawej części budynku, z wysokimi oknami (fot. 3).

Zimy w latach pięćdziesiątych i sześćdziesiątych ubiegłego wieku były przede wszystkim śnieżne, także mroźne, śnieg utrzymywał się przez długi czas, na ogół przy sukcesywnych jego opadach w dzień lub w nocy. Ruch samochodowy na drogach był niewielki. Nie używano

Fot. 3. Budynek Lecznicy dla Zwierząt w Mogilnie.

środków chemicznych do usuwania śniegu. Powszechne było poruszanie się saniami i takimi pojazdami przyjeżdżali do Mogilna okoliczni chłopcy. Ich sanie były proste w konstrukcji, bez jakiegokolwiek stylu. Bywały też w użyciu sanie przerobione z łóżek, tzw. żelaznych, do których montowano płozy. Te sanie wyglądały dość zabawnie i można było jeszcze je spotkać w ruchu w pierwszej połowie lat siedemdziesiątych XX w., o ile spadł śnieg i leżał na drogach.

Po folwarku Ottona Rathkego pozostały pojazdy konne. Były to bryczki - duże, ciężkie wolant oraz dwie, tzw. jednokonki. Pozostały także bardzo eleganckie sanie. Dr Repa wykorzystywał sanie i konie do niedzielnych kuligów, które organizował z własnej inicjatywy, które rozpoczynały się o godz. drugiej po południu. Zaprzęg wyjeżdżał z lecznicy. W saniach miejsca zajmowali Zofia i Roman Repowie oraz moja mama. Do saní były przyczepione małe sanki z dwoma Repównymi (Hanną i Ewą), na kolejnych siedziałem ja z moim starszym bratem. Były dwie trasy kuligów; pierwsza, krótsza Mogilno-Padniewko-las Baba-Mogilno, druga dłuższa Mogilno-Padniewko-Padniewo-Józefowo-Wieniec-Padniewko-Mogilno. Pierwszą trasę wykorzystywano gdy było chłodniej, a drugą wybierano w pogodne, zimowe dni, szczególnie w styczniu i w lutym. Konie typu wyjazdowego, zwawe, wypoczęte od razu nadały dobre tempo saniom. Po drodze dzieci oczekiwały z małymi saniami by skorzystać z okazji doczepienia się do kuligu. Kto zdążył i potrafił to zrobić, był szczęśliwy, bo konie biegły żwawo kłusem. Bywały kuligi, że w orszaku było nawet do 20 sanek. Sanny pozostawiły w mojej pamięci wiele trwałych i radosnych wspomnień. Niestety „zimowe przyjemności” trwały zaledwie trzy sezony i przerwano je wskutek nieszczęśliwego wypadku. Po ostatniej

sannie koń WICHER uwolnił się ze swego boksu, prawdopodobnie wskutek niedokładnie zamkniętych drzwi, wybiegł na podwórze, w biegu przewrócił się tak niefortunnie, że złamał kość udową. Wypadek spowodował skierowanie konia na rzeź i sanny przeszły do historii.

Po kuligu odbywała się druga część każdej, niedzielnej zabawy. Wraz z moim bratem spędzaliśmy czas w domu p. Repów. Były zabawy w dziecięcym gronie, ktoś z dorosłych czytał nam książki dla dzieci, oglądaliśmy filmy dziecięce z małego, ręcznego projektora. W mojej pamięci utrwaliło się smaczne kakao, które otrzymywaliśmy po kuligu. W latach pięćdziesiątych XX w., zresztą jak i w całym okresie tzw. realnego socjalizmu były różne trudności aprowizacyjne, a tak popularne dziś używki, jak kawa, czy kakao były w zasadzie nieosiągalne. Pani Repowa wchodziła w posiadanie kakao, które pochodziło z zagranicznych paczek. Serwowane kakao było wzbogacone smacznym deserem kogłem-mogłem. Jajka znosiły kury utrzymywane przez p. Repów w kurniku, o którym pisałem na początku tego tekstu.

Na polu Ottona Rathkego przylegającym do działki zajmowanej przez lecznicę zbudowano w latach pięćdziesiątych XX w. zakład produkcji elementów betonowych. Jednym z jego produktów były pustaki, z których wykonano budynek lecznicy. Równolegle stawiano ogrodzenie z pustaków od strony południowej, zachodniej i północnej, którego obecnie nie ma od strony południowej. Ogrodzenie miejscami miało wysokość do 4m, szerokość wynosiła 25 cm. Ulubioną moją zabawą i mojej przyjaciółki Ewy Repówny (nieco ode mnie młodszej) było bieganie po grzbiecie płotu. Była to dla nas zabawa fascynująca, zapewne nie zawsze bezpieczna. Gdy ktoś ze starszych osób dostrzegł naszą bieżącą oznaczało to nieuchronną burę. Wówczas trochę w strachu chowaliśmy się w połowie kurnika, w którym p. Repowie gromadzili trociny, używane do opalania jednego pokoju blaszanym piecem, tzw. trociniakiem. Wydawało się nam, że trociny w kurniku są bezpieczną kryjówką. W kurniku znajdowała nas służąca p. Repów Julia, która odprowadzała nas przed oblicze opiekunów. Szczęśliwie nic nam się nie stało, a bieganie po murze uprawialiśmy czynnie.

Opiszę jeszcze inne zdarzenie z mego dzieciństwa, które miało miejsce na terenie lecznicy, też z udziałem Ewy R. W stajni budynku gospodarczego przebywał na leczeniu koń maści karej. Na tyłach budynku lecznicy był duży dół z wapnem gaszonym (lasowanym) używanym do celów dezynfekcyjno-higienizacyjnych. Mieliśmy dostęp zarówno do konia, bo stajnia była otwarta i do wapna. Wspólnie postanowiliśmy użyć tę substancję, która była śnieżno-biała, o konsystencji dobrej do smarowania, do zmiany umaszczenia konia. Dość

dokładnie posmarowaliśmy wapnem lasowanym prawie całą powierzchnię konia. My byliśmy w swojej głupocie zadowoleni, że z karego uczyniliśmy konia siwego. Dla biednego konia nasz wybryk skończył się źle, bo koń poparzony substancją żrącą zakończył ziemski pobyt w rzeźni. Konsekwencje dla nas obojga były wówczas surowe.

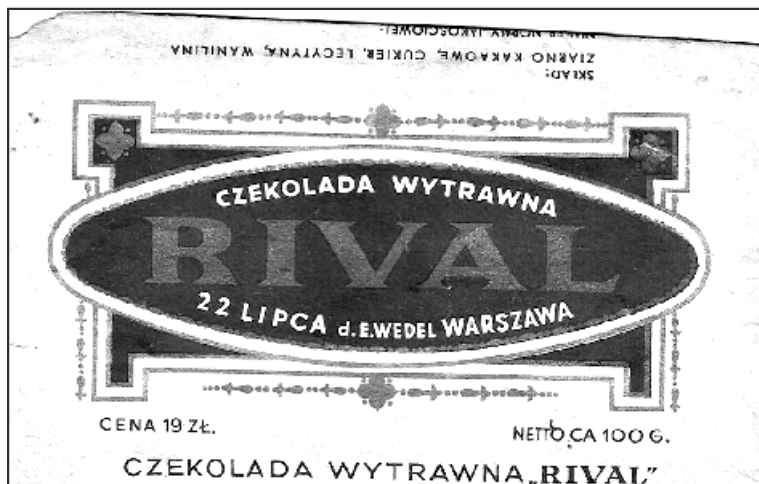
Ewa jest żoną prof. Aleksandra Wolszczana profesora astronomii i astrofizyki w Pennsylvania State University współodkrywcy pierwszych planet pozasłonecznych, związanego także z Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu. Mieszka w Puerto Rico.

Kłopoty rynkowe okresu mego dzieciństwa i wczesnej młodości dotykały w zasadzie wszystkie towary. Pani Maria Ostrowska, żona lekarza weterynaryjnego Tomasza Ostrowskiego wychodziła naprzeciw problemowi, realizowała swoją pasję, malowała kartki świąteczne wielkanocne i na Boże Narodzenie, które rozprowadzała wśród przyjaciół i znajomych. Wykonywała je na kartkach – bilecikach do zaproszeń. Kartki miały swój wyraz artystyczny, ciekawy warsztat, przedstawione motywy były bardzo interesujące.

Pani Maria Ostrowska, córka lekarza weterynaryjnego Tomasza Ostrowskiego zorganizowała ze swymi koleżankami mini teatrzyk, do którego angażowała dzieci pracowników weterynaryjnych. Występy odbywały się w okresie letnim na werandzie domu mieszkalnego (fot. 1).

W ustroju socjalistycznym w zakładach pracy, w okresie po Bożym Narodzeniu, organizowano zabawy dla dzieci pracowników, nazywane Gwiazdką. Uczestniczyłem w tych spotkaniach odbywanych w sali narad Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Mogilnie, ponieważ mój ojciec, jako powiatowy lekarz weterynarii był pracownikiem tej jednostki. Zabawy wspominam nadzwyczaj mile. Dziecięce tańce prowadziły pracownice Prezydium, przy akompaniamencie muzyki z gramofonu. Dzieci pracowników Powiatowego Zarządu Weterynarii w Mogilnie prowadziła jego pracownica Dorota Miętkiewicz, która była referentem zaopatrzenia. Była to osoba, którą zapamiętałem w dziecięcej pamięci jako ładną kobietę, wesołą, z doskonałym kontaktem z dziećmi. Kulminacyjnym punktem gwiazdkowych ceremonii była tzw. paczka. W pewnym momencie zjawiał się w sali gwiazdor, czyli postawny pracownik Prezydium przebrany do tej roli. Na młodszych dzieciach wywierał może obawę, niekiedy strach. Pewnie starsze dzieci wiedziały, że to był ktoś przebrany. Gwiazdor przynosił wór, z którego rozdawał każdemu paczkę mniej więcej o pojemności ok. 3 kg. Paczkę stanowiła papierowa torba z szarego papieru (innych opakowań wtedy nie było). Nieważna dziś papierowa torba. Wtedy była ważna jej zawartość. Wewnątrz znajdowaliśmy kilka pomarańczy, herbatniki

i wafle, kilka rodzajów pierników toruńskich, różne cukierki. Do dziś pamiętam opakowanie toruńskich katarzynek w formie domku z ilustracjami z baśni o Jasiu i Małgosi. Była też czekolada Danusia (dziś nadal obecna na rynku) oraz tabliczka twardej czekolady – fot. 4 (dzisiaj ta marka nie występuje w handlu).

Fot. 4. Opakowanie czekolady RIVAL (ze zbiorów autora).

Życie towarzyskie lekarzy weterynarii w Mogilnie ograniczało się do okazjonalnych spotkań z okazji imienin pana lub pani domu. Wiadomo z wielu różnych opracowań, że lekarze weterynarii pracowali ciężko i długo w ciągu dnia. Nierzadko noce były zrywane pilnymi wyjazdami do porodów, schorzeń kolkowych u koni, wzdęć u bydła, czy do innych nagłych przypadków. Na rozrywkę było mało czasu.

Moi rodzice poznali się z p. Repami w okresie, gdy ojciec był Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Zielonej Górze. Dr Repa pracował wówczas we Wschowie. Przyjacielskie kontakty utrzymywali przez cały czas pobytu państwa Repów w Mogilnie, a także później w okresie toruńskim.

W latach pięćdziesiątych XX w. nie było telewizji. Pierwszy odbiornik telewizyjny za mego życia zobaczyłem w szkole, będąc uczniem VI klasy szkoły podstawowej. Na ekranie małego telewizora BELWEDER oglądaliśmy transmisję zawodów narciarskich z Zakopanego. Niezbyt powszechne było także radio. Władza wysłała ludziom naprzeciw i w każdym mieszkaniu zainstalowała radiowęzeł, z którego nadawano lokalne komunikaty i „słuszną” propagandę, a od czasu do czasu muzykę. Radiowęzeł funkcjonował nie tylko w mieście, lecz też

i na wsi. W tych warunkach dobrą rozrywką w Mogilnie było miejscowe kino „Tęcza” (dziś „Wawrzyn”). Moi rodzice i państwo Repowie przynajmniej raz w tygodniu, niekiedy dwa razy (jeden tytuł filmowy grano przez 3 dni) spotykali się w kinie, a po seansie spotkanie kontynuowali podczas kolacji, raz w jednym domu, raz w drugim.

Rozrywką w okresie karnawału były zabawy taneczne organizowane na ogół przez zakłady pracy, a w szkołach przez komitety rodzicielskie. Karty lokalnej historii weterynaryjnej zapisały doroczne zabawy karnawałowe organizowane przez Powiatowe Koło Hodowców Koni. Wspominam inicjatora tych zabaw włościanina Romana Kaźmierczaka, korzystając z opracowania autorstwa Edwarda Trzemzałskiego (1) i pamięci własnej. Roman Kaźmierczak urodził się 3. czerwca 1918 r. w Bieślinie w rodzinie chłopskiej. Do gimnazjum uczęszczał w Trzemesznie. W 1937 r. ukończył 2 – letnią szkołę rolniczą w Inowrocławiu (2). Pracował wraz z ojcem w gospodarstwie i przy jego boku wciągnął się w wir pracy społecznej w organizowaniu kółek rolniczych. Był aktywnym działaczem i żarliwym patriotą. W dniu 11. września 1939 r. stanął z bronią w rękę w grupie ochotników w obronie Mogilna przeciw hitlerowcom. Był ciężko ranny, przez całą okupację ukrywał się i cudem uniknął rozstrzelania przez Gestapo. W 1943 r. zmarł jego ojciec. Po powrocie z wojennej tułaczki objął gospodarstwo. W pierwszych dniach wolnej Polski podjął działalność społeczną. Był prezesem, a później członkiem Rady Nadzorczej Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Mogilnie, reaktywował działalność kółek rolniczych, był prezesem Związku Plantatorów Roślin Okopowych. Był zamiłowanym hodowcą koni. Utrzymywał na ogół 4 klacze zarodowe. Posiadał karetkę i utrzymywał parę wyjazdowych koni, maści karej. Organizował w swoim gospodarstwie punkt kopulacyjny ogiera. Był założycielem i prezesem Powiatowego Koła Związku Hodowców Koni i równocześnie członkiem Zarządu Pomorskiego ZHK w Bydgoszczy oraz członkiem Zarządu Polskiego ZHK w Warszawie. W 1965 r. jako jeden z pierwszych był odznaczony Złotą Odznaką PZHK. Miał talent przywódczy i organizatorski. Powiatowe Koło ZHK organizowało wycieczki na pokazy hodowlane i konkursy hippiczne. Był bardzo aktywnym współorganizatorem konkursów i pokazów hippicznych z okazji wojewódzkich dożynek oraz 900 – lecia miasta Mogilna w 1966 r. Wówczas do Mogilna przyjeżdżały pociągi towarowe ze Starogardu Gdańskiego z końmi (ogierami), kilkoma rodzajami bryczek, furażem i liczną załogą masztalerzy. Wspaniałym przedstawieniem był kadryl koński w wykonaniu 16 dorodnych, karych ogierów. Pochodzący z Osówca, gm. Orchowo Zygmunt Waliszewski (1931-2013), wielo-

krotny mistrz świata i mistrz Europy w powożeniu zaprzęgami czterokonnymi uświetniał pokazy, perfekcyjnie powożąc na płycie mogileńskiego stadionu.

Roman Kaźmierczak w 1969 r. został wybrany na stanowisko prezesa WZHK w Bydgoszczy. Jako jeden z nielicznych w kraju organizował banderie konne z okazji przyjazdów dostojników kościelnych. Miał uznanie władz państwowych, samorządowych i kościelnych. Dbał o fachowe szkolenie hodowców koni i zapewniał im strawę duchową. Organizował karnawałowe bale koniarzy, które były jedynymi w skali wojewódzkiej. Wzbogacał je swoim głosem, który rozbrzmiewał z ogromną kulturą muzyczną. Był człowiekiem prawym, pracowitym, uczciwym, stanowczym, skrupulatnym, dokładnym i wymagającym, lecz najwięcej wymagał od siebie. Bardzo dobrze współpracował z mogileńską weterynarią (przyp. mój). Dbał zawsze o uczestnictwo pracowników mogileńskiej służby weterynaryjnej w balach karnawałowych.

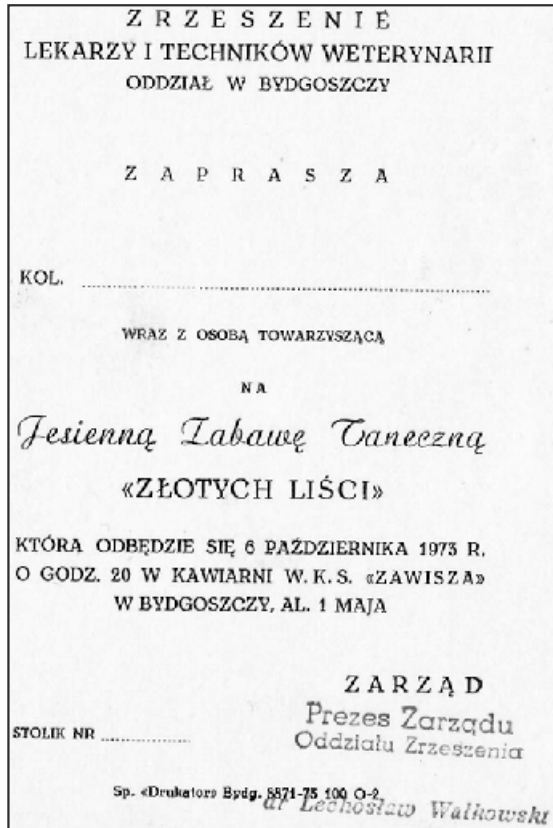
Posiadał hodowlę bydła mlecznego, budynki gospodarstwa sąsiadowały z obiektem OSM w Mogilnie. W okresie stalinowskim był represjonowany. Zmarł w lutym 1982 r.

W ramach spotkań towarzyskich w obszarze województwa bydgoskiego karnawałowe zabawy taneczne organizowało Zrzeszenie Lekarzy Weterynaryjnych Oddział w Bydgoszczy (ZLW), a w późniejszym czasie Zrzeszenie Lekarzy i Techników Weterynarii Oddział w Bydgoszczy (ZLiTW), w których uczestniczyli członkowie tych Zrzeszeń z powiatu mogileńskiego, z współmałżonkami. Oto kilka przykładów zabaw tanecznych.

W 1958 r. nie udało się zorganizować w karnawale zabawy tanecznej, specjalnie dla członków ZLW, z powodu zbyt małej liczby zgłoszeń. Przewodniczący Zarządu ZLW zaproponował udział w zabawie urządzonej przez Towarzystwo Farmaceutyczne w dniu 10. stycznia 1959 r. Uczestniczyły w niej 4 osoby z powiatu mogileńskiego, 6 z powiatu chełmińskiego, 5 z powiatu grudziądzkiego, 6 z powiatu chojnickiego (3). Zabawa odbyła się w obu salach ORBISU (przy Alejach 1 Maja, obecnie Gdańska). Obowiązywał strój wieczorowy.

W 1973 r. odbyła się jesienna zabawa taneczna „Złotych Liści” w kawiarni WKS „ZAWISZA” w Bydgoszczy (fot. 5).

W karnawale 1975 r. zorganizowano trzy zabawy taneczne. Zabawy organizowano w Bydgoszczy m.in. w restauracjach „ORBISU”, hotelu „BRDA”, czy „Rzepicha”. Słynne były karnawałowe zabawy taneczne w restauracji Michał w Bydgoszczy.

Fot. 5. Zaproszenie na jesienną zabawę taneczną.

Uczestnikami zabaw karnawałowych byli lekarze weterynarii, rzadziej technicy wet. Wielu z nich odeszło do wieczności. Ci żyjący, bywsi uczestnicy karnawałowych hulank zapewne mają miłe wspomnienia.

Po 1991 r. organizacją zabaw karnawałowych zajmował się okręgowy samorząd lekarsko-weterynaryjny.

W 1960 r., za czasów ZLW, w ośrodku wczasowym w Przyjezierzu, pow. mogileński wybudowano 2 domki campingowe z drewna, z przeznaczeniem dla pracowników służby weterynaryjnej powiatu. Każdy domek był o wymiarach 4x4 m z zadaszoną werandą o rozmiarach 4x2 m. Domki wyprodukowała i złożyła Stolarsnia Budowlana Józefa Bednarka z Ośniszczewka, pow. Inowrocław za 19 486,40 zł/szt. (4). Wcześniej, bo w połowie lat pięćdziesiątych

niektórzy pracownicy służby weterynaryjnej powiatu mogileńskiego spędzali krótkie urlopy w Przyjezierzu, kwaterując w pokojach użyczonych w gajówce. W 1975 r. w związku z koniecznością rozdziału majątku Oddziału Bydgoskiego ZLiTW na trzy województwa, powstałe w wyniku reformy administracyjnej państwa dokonano wyceny domków. Wg opinii rzeczoznawców nie nadawały się do rozbiórki i przeniesienia w inne miejsce, a mimo corocznej ich konserwacji były w złym stanie technicznym. Stanowiły środek trwały ZLiTW i w roku 1974 były wycenione na 19.486,40 zł każdy. Wycenę domków campingowych przyjęto wg pisma Wojewódzkiego Zarządu Rozbudowy Miast i Osiedli Wiejskich w Bydgoszczy – Zespół Urbanistyki i Architektury w Inowrocławiu z dnia 18. listopada 1975 r., znak WA/ZI/270/75. Znamienne, że wartość kwotową domku w tej wycenie powtórzono z rachunku wystawionego przez ich wytwórcę w 1960 r., zupełnie pomijając amortyzację za okres 15 lat. W zaistniałej sytuacji zdecydowano pozostawić 2 domki campingowe w Przyjezierzu Oddziałowi w Bydgoszczy. W późniejszym okresie domki rozebrano.

ZLiTW organizowało złoty gwiazdziste o charakterze krajoznawczym. W latach 1974-1975 odbyły się trzy złoty do powiatów Chełmno, Chojnice i Mogilno. W 1978 r. zlot gwiazdzisty w Teologu k/. Tucholi zgromadził 50 osób (5). Uczestniczyli w nich ci, którzy dysponowali własnym środkiem transportu, a celem zlotów było podtrzymywanie więzi towarzyskich i koleżeńskich przez członków Zrzeszenia i ich rodziny.

W ramach działalności socjalno-bytowej ZLiTW nawiązało współpracę ze Związkiem Zawodowym Pracowników Rolnych w zakresie organizacji wypoczynku drogą współdziałania w utrzymaniu ośrodka wypoczynkowego w Ustroniu Morskim. Z tej formy wypoczynku w atrakcyjnej miejscowości nadmorskiej skorzystało w skali województwa bydgoskiego w 1974 r. – około 300 osób, w 1975 r. 225 osób. Wśród czasowiczów byli pracownicy służby weterynaryjnej powiatu mogileńskiego wraz z rodzinami.

Oddział ZLiTW w Bydgoszczy organizował w 1974 r. wycieczki zagraniczne. W wycieczce pociągiem przyjaźni do Mińska Białoruskiego i Wilna skorzystało łącznie 29 osób. Uczestniczył w niej lekarz weterynarii Bartosz Winiecki z żoną. 26 osób wyjechało na wycieczkę do Pragi i Budapesztu (z powiatu mogileńskiego lekarz weterynarii Tadeusz Winiecki oraz technik weterynarii Krzysztof Bosacki). W wyjeździe do NRD brały udział 33 osoby (wśród nich lekarz weterynarii Tadeusz Winiecki). W wyjeździe do Bułgarii na 24 osoby uczestniczące nie było chętnych z powiatu mogileńskiego.

W publikacji pt. „Współzawodnictwo pracy między PZLZ w Bydgoskiem w latach 1977-1979” (6) znajdujemy poniższy tekst: „Praca PZLZ w Mogilnie jest uzupełniana bogatą działalnością pozazakładową. W stylowym lokalu pracuje klub „Pod końską podkową”, a w nim sekcje brydżowa, szachowa, sportowa z dyscyplinami: siatkówką, ping-pongiem, sekcja fotograficzna i zespół muzyczny (organy elektryczne, gitara basowa, perkusja, saksofon tenorowy, marakasy, tamburine). Rada klubu organizuje wieczorki taneczne, imprezy dla dzieci i wystawy fotograficzne.”

W latach 1970-1980 działały dwa związki zawodowe przy Oddziale Terenowym Wojewódzkiego Zakładu Weterynarii w Mogilnie (OT WZWet.): Związek Zawodowy Pracowników Rolnych oraz Niezależny Samodzielny Związek Zawodowy „Solidarność” (NSZZ).

W 1980 r. rozpoczęła działalność Rada Oddziałowa NSZZ w składzie: Bartosz Winiecki – przewodniczący, Jerzy Wrzeszcz (lek. wet.) – zastępca przewodniczącego, Jerzy Nykiel (techn. wet.) oraz Weronika Nykiel (pracownica administracji) – członkowie. Pod patronatem Rady Oddziałowej, z inicjatywy jej przewodniczącego powstał zespół muzyczny przy OT WZWet., który działał w klubie „Pod końską podkową”, usytuowanym w dolnej kondygnacji budynku administracyjno-klinicznego „mogileńskiej weterynarii”. Klub był dużym jednoizbowym pomieszczeniem z aneksem kuchennym, w którym pracownicy służby weterynaryjnej pow. mogileńskiego i ich rodziny spędzali czas poza pracą zawodową. Był wyposażony w stylowe stoły i krzesła. Ściany były wykończone w drewnie, podłogę wykonano z desek modrzewiowych.

Autor niniejszego artykułu zakupił wszystkie instrumenty muzyczne oraz wyposażenie: statywy do mikrofonów, mikrofony, pulpity do nut, w sklepie muzycznym w Bydgoszczy, który mieścił się na rogu ul. 1 Maja (obecnie Gdańska) i Paderewskiego. Niełatwo był zakup, bo Bartosz Winiecki i towarzyszący w zakupie Czesław Konieczny (ogłędacz zwierząt rzeźnych i mięsa ze Strzelna), stali w kolejce przed sklepem od godz. 4.00 do godz. 11.00, kiedy otwarto drzwi wejściowe. Zakup sfinansowano z funduszy socjalnych WZWet. w Bydgoszczy. Zakupiono: gitarę elektryczną rytmiczną, organy elektryczne typu B-2 nr 4050, bęben duży, kociołki, werbel, break (część zestawu perkusyjnego używanego w muzyce jazzowej i rozrywkowej; mechaniczne talerze poruszane pedałem; dodatkowo uderza się w nie pałeczką lub drucianą miotełką), talerze perkusyjne, marakasy, kolumnę głośnikową z wzmacniaczem Vermona Regent 600H nr 55372, zestaw fonobłysk (2 lampy + regulator światła), saksofon tenorowy marki Weltklang-Solist.

W czterosobowej obsadzie zespołu muzycznego wykształconym muzykiem był Czesław Konieczny, który pracował jako organista w parafii kościoła rzymskokatolickiego pw. św. Trójcy w Strzelnie. W zespole grał on na organach elektrycznych. Lekarz weterynarii Janusz Góralczyk – ordynator PZLZ w Strzelnie, był przyuczonym muzykiem i grał na elektrycznej gitarze rytmicznej. W środowisku pracowników weterynaryjnych nie było już osób z przygotowaniem muzycznym, poza lekarzem weterynarii Ryszardem Tyborskim, który w chwilach wolnych grał na gitarze klasycznej i akompaniował swój śpiew. Za przyzwoleniem kierownika Oddziału Terenowego WZWet. Ryszarda Tyborskiego doproszono 2 muzyków, którzy byli znajomymi pochodzącego z Trzemeszna Janusza Góralczyka i w założeniu byli pewnymi osobami do współpracy w tym zespole, deklarując swój czas na rzecz społecznego działania w środowisku weterynaryjnym. Instrumenty perkusyjne obsługiwał Stanisław Sobkowski z Mogilna. Na saksofonie tenorowym grał Sylwester Wabich z Trzemeszna. W 1980 r. Czesław Konieczny poważnie zapadł na zdrowiu i zrezygnował z uczestnictwa w działalności zespołu muzycznego. Jego miejsce zajął Teodor Zieliński z Trzemeszna. Jan Walkowski z Mogilna zapewniał w zespole obsługę zestawu oświetlenia Fonobłysk.

24. września 1982 r. nastąpiło rozwiązanie zespołu, ponieważ ujawniono, że jego członkowie wykorzystywali instrumenty i grali zarobkowo podczas różnych uroczystości weselnych. W dniu 30. grudnia 1982 r. instrumenty przekazano bezpłatnie do Mogileńskiego Domu Kultury.

W klubie odbywały się turnieje szachowe z udziałem lek. wet. Bernarda Chilczuka, techn. wet. Mieczysława Chlewińskiego i lek. wet. Stanisława Frasia. W turniejach brydżowych uczestniczyli m. in. lekarze weterynarii Bartosz Winiecki i Jerzy Wrzeszcz. Zapalonymi graczami w ping-ponga byli M. Chlewiński i Stanisław Fraś. W ciemni przeznaczonej w planach lecznicy do dyspozycji pracowni rtg (nota bene nigdy nie powstała) urządzono ciemnię, działającą w ramach sekcji fotograficznej. Korzystał z niej głównie Stanisław Fraś, który organizował także wystawy fotograficzne.

W ramach działalności Klubu organizowano wieczorki taneczne. Imprezy dla dzieci organizowano zarówno w pomieszczeniu klubu, a głównie na zewnątrz budynku, np. z okazji Międzynarodowego Dnia Dziecka. Duszą tych wydarzeń, organizatorką, konferansjerką i prowadzącą imprezy była lekarz weterynarii Julita Orlewicz-Fraś.

W kampanii wyborczej, podczas pierwszych wolnych wyborów samorządowych kandydował do Rady Miejskiej w Mogilnie autor

niniejszego tekstu. Na jednym z plakatów wyborczych był tekst: „*Dr n. wet. inż. Bartosz Winiecki kandydat na radnego w okręgu wyborczym nr 10 w Mogilnie oraz Mogileńskie Towarzystwo Kulturalne zapraszają na prelekcję pt. „Losy obywateli polskich w ZSRR w okresie II wojny światowej.*”, którą przeprowadzi historyk i publicysta emigracyjny zam. w Londynie Zbigniew S. Siemaszko. Prelekcja odbędzie się w piątek 25.V.1990 r. o godz. 19.00 w czytelni Rejonowej Biblioteki Publicznej (budynek Urzędu Miasta i Gminy) ul. Świerczewskiego 1.” Zbigniew S. Siemaszko jest bliskim krewnym Marii Huszcza-Winieckiej i do Mogilna przybył na zaproszenie kandydata na radnego. Jest nadal, mimo 97 lat aktywnym historykiem i pisarzem. Wydał dotychczas 24 książki o tematyce historycznej okresu polski międzywojennej i drugiej wojny światowej.

20. września 2010 r. oficjalnie otwarto stadion piłkarski w Poznaniu przy ul. Bułgarskiej 17. Była to pierwsza w Polsce oddana do użytku arena mistrzostw Europy w piłce nożnej, które były rozgrywane w Polsce i kilku krajach Europy w 2012 r. W 2012 r. rozegrano na tym stadionie 3 mecze fazy grupowej.

Z okazji otwarcia stadionu, w ramach rozgrywek fazy grupowej Ligi Europy rozegrano mecz inauguracyjny pomiędzy LEChem POZNAŃ a RED BULL SALZBURG, z wynikiem 2:0, a bramki dla klubu z Poznania strzelili Sławomir Peszko i kolumbijski piłkarz Manuel Santos Arboleda Sánchez.

Meczowi kibicowała cała załoga Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Mogilnie (fot. 6), niektórzy pracownicy byli w towarzystwie współmałżonek lub współmałżonków. Wyjazd zorganizowano w ramach akcji socjalnej.

W ramach bilateralnych kontaktów pomiędzy Kujawsko-Pomorską Izbą Lekarsko-Weterynaryjną a Latvian Veterinary Association (umowa pomiędzy dwoma samorządami lekarsko-weterynaryjnymi o współpracy nadal obowiązuje) w czerwcu 2012 r., na zaproszenie autora niniejszego tekstu, wówczas wiceprezesa Rady Kujawsko-Pomorskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej, do Polski przybył zespół taneczno-instrumentalny OGLITE z Rygi. Powstał on w 1997 r. z inicjatywy Janisa Marcinkiewicza, obecnie choreografa zespołu. W repertuarze są głównie narodowe tańce łotewskie. Artyści występowali m.in. w Estonii, Kanadzie, na Litwie i w Słowacji. W „OGLITE” zasłużoną tancerką jest dr Baiba Reinika, lekarz weterynarii, prywatnie przyjaciółka autora tekstu.

W powiecie mogileńskim Łotysze dali dwa występy. Pierwszy miał miejsce 29. czerwca 2012 r. w Domu Pomocy Społecznej (DPS)

Fot. 6. Kibice meczu piłkarskiego Lech Poznań – Red Bull Salzburg. (Fotografia ze zbiorów Ewy Łukasik).

1 rząd od lewej: Krzysztof Kowalski, Paulina Kowalska – stażystka, Ewa Łukasik – główna księgowa, Danuta Trzebuchowska - specjalista, Anna Kapturska – inspektor weterynaryjny, Justyna Kluga (w okularach) – st. specjalista, Joanna Pawłowska – inspektor weterynaryjny, Paweł Pawłowski.

Stoją od lewej: Władysław Trudziński st. kontroler weterynaryjny, Bartosz Winiecki – Powiatowy Lekarz Weterynarii w Mogilnie, Magdalena Zakaszewska, Piotr Zakaszewski – informatyk, Mariusz Łukasik, Alicja Wujkowska – zastępca PLW w Mogilnie, Maria Kulpińska - referent, Krzysztof Bosacki – st. kontroler weterynaryjny, Jarosław Ruciński – radca prawny.

Z napisem na szaliku „KOLEJORZ” stoi przypadkowy kibic.

w Siemionkach (gm. Jeziora Wielkie), był dedykowany osobom niepełnosprawnym. Uczestniczyli w nim pensjonariusze tego domu, także pensjonariusze DPS w Ludzisku i Tarnówku (pow. inowrocławski), uczestnicy Środowiskowego Domu Samopomocy w Strzelnie. Do Siemionek przybyli członkowie Towarzystwa Miłośników Miasta Strzelna. Członkowie strzeleńskiego Oddziału PTTK w Strzelnie przyjechali do Siemionek autokarem i w grupie rowerowej. Występ zespołu na świeżym powietrzu, wykonany w upale tego dnia, przyjęto owacyjnie. Ówczesny dyrektor DPS w Siemionkach Dariusz Chudziń-

ski podjął artystów uroczystym obiadem, a po występie i obiedzie artyści pojechali do Strzelna, gdzie z przewodnikiem zwiedzali zabytki na Wzgórzu Św. Wojciecha.

Następnego dnia zespół OGLITE wystąpił na scenie amfiteatru letniego w mogileńskim parku miejskim, o czym donosił publiczności plakat wydany na tę okoliczność (fot. 7).

Na stronie internetowej (7) pod datą 3. lipca 2012 r. ukazała się notatka, którą przytaczam: „Prezentacja tańca poprzedzona została występem zespołu „Kalina” z Chabska. Występ gości z Łotwy możliwy był dzięki panu Bartoszowi Winieckiemu - Powiatowemu Lekarzowi Weterynarii, który był pomysłodawcą tego przedsięwzięcia. Sobotni

Fot. 7. Plakat informujący o występie zespołu OGLITE z Łotwy (ze zbiorów autora).

Fot. 8. Prezentacja zespołu OGLITE w amfiteatrze letnim w Mogilnie (7). Pierwsza z prawej tancerka, to dr Baiba Reinika.

koncert zainauguował realizowany przez Mogileński Dom Kultury projekt "Lato w Teatrze - Taniec", dofinansowany przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego."

Podczas obu występów zaprezentowano po 16 narodowych tańców łotewskich. W bogatym repertuarze był m.in. gatves deja „taniec uliczny”, zaliczany do klasyki łotewskiego tańca narodowego, a także alsungas polka oraz seinas dancis (fot. 8). „Taniec uliczny” jest symbolem tego, jak wieść dostojne, piękne i jasne życie.

Zespołowi OGLITE akompaniowała narodowa grupa instrumentalna grająca na łotewskich instrumentach ludowych – kokle (fot. 9).

Fot. 9. Grupa instrumentalna akompaniująca zespołowi OGLITE (7).

Kokle to strunowy instrument muzyczny, wykorzystywany w ludowej muzyce łotewskiej. Gra na tym instrumencie polega na szarpaniu strun prawą ręką i wyciszaniu niepotrzebnych strun lewą ręką, podczas gdy instrument spoczywa na kolanach lub na stole.

Prawdopodobnie upalny dzień nie sprzyjał zajęciu wszystkich miejsc w mogileńskim amfiteatrze. Wśród uczestników przedstawienia byli: dr Māra Viduža – prezes Łotewskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej, autor artykułu i jego żona Maria Huszcza-Winiecka (fot. 10).

Fot. 10. W pierwszym rzędzie od lewej: Māra Viduža, Bartosz Winiecki, Maria Huszcza-Winiecka (7).

Wizyta lekarzy weterynarii z Łotwy, poza zdarzeniami kulturalnymi i towarzyskimi, była okazją odbycia rozmów w Kujawsko-Pomorskiej Izbie Lekarsko-Weterynaryjnej w Bydgoszczy o pracy samorządów zawodowych lekarzy weterynarii obu państw.

W grudniu 2018 r. w dwóch wydarzeniach kulturalnych udział wzięli lekarze weterynarii. Były to prelekcje zorganizowane przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Mogilnie.

W spotkaniu autorskim uczestniczył dr n. wet. Andrzej Kruszewicz – były pracownik Instytutu Ekologii PAN w Dziekanowie Leśnym, ornitolog, podróżnik, założyciel warszawskiego Azylu dla Ptaków, dyrektor Miejskiego Ogrodu Zoologicznego w Warszawie.

MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
W MOGILNIE
zaprasza na spotkanie autorskie
z Andrzejem Kruszewiczem

Nasze relacje ze zwierzętami

12.12.2018 r. środa, godz. 17.00 **WSTĘP WOLNY**
Sala konferencyjna Miejskiej Biblioteki Publicznej w Mogilnie, ul. Rynek 8

Andrzej Kruszewicz - ornitolog, podróżnik, założyciel warszawskiego Azylu dla Ptaków, dyrektor Miejskiego Ogrodu Zoologicznego w Warszawie.

W spotkaniu z cyklu Fascynacje artystyczne prof. Pawła Sysy pt. „Ekslibrisy mego księgozbioru” uczestniczył prelegent prof. dr hab., prof. h.c., dr. h.c. Paweł Sysa – kierownik Zakładu Histologii i Embriologii Wydziału Weterynaryjnego Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, członek Komitetu Nauk Weterynaryjnych PAN, członek korespondent Towarzystwa Naukowego Warszawskiego w Sekcji Nauk Rolniczych, a przede wszystkim kolekcjoner i filatelista.

MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA

W MOGILNIE

zaprasza na spotkanie z prof. Pawłem Sysą

FASCYNACJE ARTYSTYCZNE

PROF. PAWŁA SYSY

"EKSLIBRISY
MEGO KSIĘGOZBIORU"

WSTĘP WOLNY

17.12.2018 r. poniedziałek, godz. 17.00

Sala konferencyjna Miejskiej Biblioteki Publicznej w Mogilnie, ul. Rynek 8

Prof. dr Paweł Sysa – kolekcjoner i filatelista, polski lekarz weterynarii, profesor doktor habilitowany nauk weterynaryjnych, specjalista histologii i embriologii, kierownik Zakładu Histologii i Embriologii Katedry Nauk Morfologicznych Wydziału Medycyny Weterynaryjnej SGGW, doktor honoris causa lwowskiej Akademii Medycyny Weterynaryjnej, członek Komitetu Nauk Weterynaryjnych PAN, członek korespondent Towarzystwa Naukowego Warszawskiego w Sekcji Nauk Rolniczych.

Piśmiennicwo:

- 1/. Trzemżalski E.: Wspomnienie o Romanie Kaźmierczaku. Koń Polski 1984, 2, 47.
- 2/. 40 – lecie istnienia Szkoły Rolniczej w Inowrocławiu na ul. Mikołaja 8. Gazeta Rolnicza z 1. września 1933 r. nr 35, rok LXXIII.
- 3/. Pismo Zrzeszenia Lekarzy Weterynaryjnych Oddział w Bydgoszczy znak: L.dz.-43/58 z 15. grudnia 1958 r. w sprawie karnawałowej zabawy tanecznej.
- 4/. Zrzeszenie Lekarzy Weterynaryjnych Oddział w Bydgoszczy – przyjęcie środka trwałego nr 2 z 30.12.1966 r.
- 5/. Protokoł z dnia 17. stycznia 1979 r. z przeprowadzonej kontroli działalności Oddziału ZLiTW w Bydgoszczy za okres od 1. stycznia 1978 r. do dnia 17. stycznia 1979 r.
- 6/. Winięcki B.: Współzawodnictwo pracy między PZLZ w Bydgoskiem w latach 1977-1979. Życie Weterynaryjne 1981, 6, 185.
- 7/. Internet: : Goście z Łotwy – mogilno. pl

Przypisy:

- 1/. Fotografie 1,2,3 pochodzą ze strony internetowej: www.historiazawodu.kpilw.pl

Wykazy praktyk lekarsko – weterynaryjnych na terenie powiatu mogileńskiego w latach 1994 - 1998

**Praktyki weterynaryjne prowadzące leczenie
zwierząt na terenie Oddziału Terenowego WZWet.
w Mogilnie wg stanu na dzień 1 marca 1994 r.
Wykaz zamieszczony w Bydgoskim Biuletynie
Weterynaryjnym nr 1/1994 r.**

Lp.	Nazwa praktyki weterynaryjnej	Lokalizacja	Osoby zatrudnione
1	Lecznica dla Zwierząt	Mogilno, Kościuszki 28a	lek. wet. Chmielnik Michał lek. wet. Stawicki Dariusz
2	Lecznica dla Zwierząt	Mogilno, Obrońców Mogilna 1	lek. wet. Fraś Julita lek. wet. Fraś Stanisław lek. wet. Krakowski Antoni lek. wet. Wójcik Jan tech. wet. Urban Jarosław
3	Lecznica dla Zwierząt	Mogilno, Padniewska 2	lek. wet. Siemczyk Edward lek. wet. Siemczyk Wiesław
4	Lecznica dla Zwierząt	Mogilno, Hallera 24b	lek. wet. Sztukowski Zygmunt
5	Prywatna Praktyka Weterynaryjna	Mogilno, Hallera 24c	lek. wet. Woźniak Zbigniew lek. wet. Kwaśniewski Adam technicy wet.: Kozłowski Ireneusz, Janicki Tomasz, Mikołajewski Waldemar
6	Usługi weterynaryjne	Mogilno, 22 Stycznia 5/55	lek. wet. Nowacki Jerzy
7	Usługi sanitarno-weterynaryjne	Mogilno, Hallera 24a	dr. n wet. Winiecki Bartosz
8	Usługi sanitarno-weterynaryjne	Mogilno, Obrońców Mogilna 1	lek. wet. Tyborski Ryszard techn. wet. Bosacki Krzysztof
9	Lecznica dla Zwierząt	Strzelno, Powstańców Wlkp.10	lek. wet. Glanc Piotr lek. wet. Góralczyk Janusz lek. wet. Zaród Zbigniew technicy wet.: Giża Tadeusz, Adamski Piotr
10	Usługi Weterynaryjne	Rzadkwin, gm. Strzelno	lek. wet. Kosiński Krzysztof

11	Lecznica dla Zwierząt	Trzemeszno, 22 stycznia 4	lek. wet. Michalak Ryszard lek. wet. Węglewski Ryszard technicy wet.: Kościński Stanisław, Rutkowski Andrzej, Kabaciński Jan
12	Lecznica dla Zwierząt	Dąbrowa	lek. wet. Mazepa Leszek techn. wet. Łagowski Piotr
13	Usługi weterynaryjne	Jezióra Wielkie	lek. wet. Popiela Błażej lek. wet. Popiela Lucyna

**Praktyki weterynaryjne na terenie Oddziału
Rejonowego WZWet. w Mogilnie
wg stanu z dnia 1 grudnia 1995 r.
Wykaz zamieszczony w Bydgoskim Biuletynie
Weterynaryjnym Nr 4 z 1995 r.**

Lp	Nazwa praktyki	Właściciel/ Kierownik	Zatrudnienie
Miasto i Gmina Mogilno			
1	Usługi Sanitarno – Weterynaryjne	Dr n. wet. inż. Bartosz Winięcki	X
2	Lecznica dla Zwierząt s.c.	Lek. wet. Julita Orlewicz – Fraś	Lek. wet. Stanisław Fraś Lek. wet. Jan Wójcik Lek. wet. Antoni Krakowski Techn. wet. Jarosław Urban
3	Usługi Weterynaryjne	Lek. wet. Krzysztof Kosiński	X
4	Lecznica dla Zwierząt	Lek. wet. Michał Chmielnik	Lek. wet. Dariusz Stawicki
5	Lecznica dla Zwierząt	Lek. wet. Edward Siemczyk	Lek. wet. Wiesław Siemczyk
6	Profilaktyka i Leczenie Zwierząt	Lek. wet. Zygmunt Sztukowski	Techn. wet. Tadeusz Hadam
7	Usługi Weterynaryjne	Lek. wet. Anna Sztukowska	X
8	Prywatna Praktyka Weterynaryjna	Lek. wet. Zbigniew Woźniak	Lek. wet. Aleksander Jankowiak Technicy wet.: Ireneusz Kozłowski, Tomasz Janicki, Waldemar Mikołajewski, Tomasz Kujawa

9	Usługi Weterynaryjne	Lek. wet. Waldemar Michalczyk	X
10	Usługi Weterynaryjne	Lek. wet. Jerzy Nowacki	X
11	Usługi Sanitarno - Weterynaryjne	Lek. wet. Ryszard Tyborski	Techn. wet. Krzysztof Bosacki
12	Punkt Weterynaryjny w Marcinkowie	Lek. wet. Zbigniew Woźniak	
Miasto i Gmina Strzelno			
13	Lecznica dla Zwierząt s.c.	Lek. wet. Piotr Glanc	Lek. wet. Zbigniew Zaród Technicy wet.: Piotr Adamski, Tadeusz Giża
Miasto i Gmina Trzemeszno			
14	Lecznica dla Zwierząt s.c. także Punkt Weterynaryjny Kruchowo	Lek. wet. Ryszard Michalak	Lek. wet. Ryszard Węglewski Technicy wet.: Stanisław Koziński, Andrzej Rutkowski, Jan Kabaciński
15	Usługi Weterynaryjne	Lek. wet. Adam Kwaśniewski	X
Miasto i Gmina Janikowo			
16	Usługi Weterynaryjne Gabinet Małych Zwierząt	Lek. wet. Katarzyna Tyborska – Michalczyk	X
17	Usługi Weterynaryjne Kołodziejewo	Lek. wet. Piotr Marczewski	X
Gmina Dąbrowa			
18	Lecznica dla Zwierząt s.c.	Lek. wet. Leszek Mazepa	Techn. wet. Piotr Łagowski
Gmina Jeziora Wielkie			
19	Usługi Weterynaryjne	Lek. wet. Błażej Popiela	Lek. wet. Lucyna Popiela

**Prywatne praktyki weterynaryjne działające
w powiecie mogileńskim w latach 1997-1998**

**Opracowano na podstawie protokołów kontroli
przeprowadzonych przez Bydgoską Izbę
Lekarsko – Weterynaryjną
od kwietnia 1997 r. do marca 1998 r.**

Lp.	Nazwa praktyki	Właściciel/ Właściciele	Personel	Data kontroli
Gm. Mogilno				
1	Lecznica Zwierząt s.c.	Julita Orlewicz – Fraś Stanisław Fraś Jan Wójcik Antoni Krakowski	tech.wet. Jarosław Urban	06.12. 1997 r.
2	Lecznica dla Zwierząt	Michał Chmielnik	X	Kontroli nie przeprowadzono
3	Usługi Weterynaryjne	Krzysztof Kosiński	X	14.02.1998r.
4	Prywatna Praktyka Weterynaryjna Filia w Marcinkowie	Zbigniew Woźniak	technicy wet.: Janicki Tomasz Mikołajewski Waldemar Hadam Tadeusz	26.04.1997 r.
5	Prywatna Praktyka Weterynaryjna. Filia w Marcinkowie	Zbigniew Woźniak		26.04.1997 r.
6	Lecznica Zwierząt	Edward Siemczyk	Wiesław Siemczyk	06.12.1997 r.
7	Usługi Weterynaryjne Profilaktyka i Leczenie Zwierząt	Jerzy Nowacki	X	14.02 1998 r.
8	Usługi Sanitarne– Weterynaryjne	Bartosz Winiecki	X	21.03.1998 r.
9	Usługi Sanitarne– Weterynaryjne	Ryszard Tyborski	X	21.03.1998 r.
10	„Pro-Vet”	Waldemar Michalczyk	X	21.03.1998 r.
11	Usługi Weterynaryjne	Dariusz Stawicki	X	21.03.1998 r.

Gmina Strzelno				
12	Lecznica dla Zwierząt s.c.	Piotr Glanc	Zbigniew Zaród Piotr Adamski Tadeusz Giża	26.04.1997 r.
Gmina Janikowo				
13	Usługi Weterynaryjne	Piotr Marczewski	X	06.12.1997 r.
Gmina Trzemeszno				
14	Lecznica dla Zwierząt s.c.	Ryszard Michałak Ryszard Węglewski	Jan Kabaciński	14.03.1998r.
15	Prywatna Praktyka Weterynaryjna Filia w Trzemiżalu	Zbigniew Woźniak		26.04.1997 r.
Gmina Dąbrowa				
16	Lecznica dla Zwierząt w Dąbrowie s.c.	Leszek Mazepa	Piotr Łagowski	14.03.1998 r.
Gmina Jeziora Wielkie				
17	Usługi Weterynaryjne Profilaktyka Lecznictwo Inseminacja	Lucyna Popiela Błażej Popiela		14.03.1998 r.

**Wykaz praktyk lekarsko – weterynaryjnych
na terenie powiatu mogileńskiego wg Rejestru
Zakładów Lecznichych dla Zwierząt
Kujawsko - Pomorskiej Izby Lekarsko -
Weterynaryjnej na dzień 1 marca 2021 r.**

Lp.	Nazwa zlz*	Adres	Właściciel
1.	Gabinet Weterynaryjny	ul. Gen. Hallera 24 B 88-300 Mogilno	Zygmunt Sztukowski
2.	Gabinet Weterynaryjny	ul. 22 Stycznia 5/55 88-300 Mogilno	Jerzy Nowacki
3.	Gabinet Weterynaryjny	Świerkówiec 19A 88-300 Mogilno	Dariusz Stawicki
4.	Gabinet Weterynaryjny	ul. Poznańska 18 88-300 Mogilno	Mariusz Przybylski
5.	Gabinet Weterynaryjny „PADNIEWSKA ”	ul. Padniewska 32 88-300 Mogilno	Adam Urban
6.	Gabinet Weterynaryjny	ul. Powstania Wlkp. 23 88-320 Strzelno	Piotr Glanc
7.	Gabinet Weterynaryjny "OLVET"	ul. Rynek 13 88-320 Strzelno	Aleksandra Zaremba
8.	Gabinet Weterynaryjny	88-324 Jeziora Wielkie 27	Lucyna Popiela
9.	Gabinet Weterynaryjny	ul. Wiśniowa 4 88-305 Dąbrowa Szczepanowo	Sebastian Puzio

* zlz = zakład leczniczy dla zwierząt

Geneza powstania zakładu utylizacyjnego w Jezuickiej Strudze, pow. inowrocławski.

W okresie od 1. października 1986 r. do 31. sierpnia 1989 r. pracowałem na stanowisku Rejonowego Weterynaryjnego Inspektora Sanitarnego w Inowrocławiu, niezależnie od zajmowanego w tym samym czasie stanowiska Rejonowego Weterynaryjnego Inspektora Sanitarnego w Mogilnie.

W ramach moich obowiązków służbowych wykonywałem badanie zwierząt rzeźnych i mięsa w Ubojni Drobiu w Jezuickiej Strudze gm. Rojewo, która należała do Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Ostrowie, gm. Gniewkowo (RSP).

Ubojnia była zatwierdzona do prowadzenia działalności ubojowej przez ówczesne władze weterynaryjne i standardem odpowiadała tamtemu okresowi. Zorganizowano ją w celu pozyskiwania mięsa drobiowego z kurcząt – brojlerów utrzymywanych w kurnikach RSP w gospodarstwie w Jezuickiej Strudze. W krótkim czasie po uruchomieniu ubojni rozszerzono jej działalność o wykonywanie zleconych ubojów kurcząt dostarczanych głównie z powiatu żuromińskiego, woj. warszawskiego. Środki transportu drobiu rzeźnego odpowiadały standardem omawianemu okresowi. Na ogół przyjeżdżały z drobiem względnie rytmicznie, na tyle, że ciągłość pracy linii ubojowej była zapewniona przez całą noc na bieżąco. Zdarzyło się pewnej nocy, że środek transportu zdecydowanie się spóźnił z powodów technicznych. W przerwie ubojowej zainteresowałem się losem tzw. odpadów ubojowych. Były one gromadzone na terenie ubojni i odwożone przez RSP do prywatnego zakładu przetwórczego POLUTEL w Ostrowitem, gm. Lniano, pow. świecki. Z terenu ubojni odpady poubojowe również odbierał własnym transportem Zakład Utylizacyjny BACUTIL w Papirosie, gm. Kruszewica, pow. inowrocławski (ZU). Od opisanego modelu postępowania z odpadami ubojowymi był owej nocy wyjątek. Odpady ubojowe wywożono na przyczepie traktorowej poza teren ubojni. Pojechałem wówczas za traktorem i okazało się, że transport był dostarczany do około 20 – letniego młodnika, położonego niedaleko od ubojni, należącego do lasów państwowych. Odpady poubojowe gromadzono w wyrobiskach po wybraniu piasku. Z przepytania traktorzysty wynikało, że ten proceder trwał dłuższy czas. Ubój owej

nocy zakończył się ok. 4.00. Wolny od obowiązków służbowych „uciałem” w własnym samochodzie krótką drzemkę. Zregenerowawszy siły udałem się do Inowrocławia i przedstawiłem problem ówczesnemu Rejonowemu Lekarzowi Weterynarii dr. n. wet. Józefowi Łackiemu. Otrzymałem pełnomocnictwo do dalszego załatwienia sprawy w RSP. Prezes RSP Stefan Mandziak, którego wspominam w mojej karierze zawodowej jako jednego z niewielu dobrze ustosunkowanych do współpracy ze służbą weterynaryjną, nie był rzecz jasna zbudowany „moim odkryciem”. Po dłuższej rozmowie i wymianie stanowisk oświadczył, że on problem rozwiąże w właściwy sposób. Istotą problemu był systematyczny wzrost ilości odpadów ubojowych i zupełnie niesystematyczny ich odbiór przez ZU. W RSP zdecydowano o uruchomieniu własnego zakładu utylizacyjnego, który zlokalizowano w gospodarstwie Glinki, gm. Rojewo.

Powstał na przełomie lat 1989/90 i był wyposażony w dwa typowe destruktory produkowane w BACUTIL Gdańsk-Oliwa, po 2,5 m³ każdy. Produkowano mączkę paszową z przeznaczeniem na własne potrzeby żywieniowe w fermie drobiu RSP w Jezuickiej Strudze, która sukcesywnie powiększała swoje moce produkcyjne. Ten zakład utylizacyjny funkcjonował do 2003 r., kiedy powstał nowy umiejscowiony w sołectwie Jaszczółtowo, gm. Rojewo (1). Był to zakład kategorii I przetwarzający SRM i HRM wraz ze spalarnią mączki mięsno-kostnej (2). W 2012 r. rozszerzono działalność przetwórczą o utylizację produktów ubocznych kategorii III. W 2017 wybudowano nowoczesną linię do produkcji nawozów CAL-FILL (2).

Piśmiennictwo:

- 1/. Uchwała nr XXX/210/2001 Rady Gminy Rojewo z dnia 3. sierpnia 2001 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu działalności produkcyjnej i usług związanych z wykorzystaniem i unieszkodliwianiem odpadów w Jezuickiej Strudze, sołectwo Jaszczółtowo, gm. Rojewo (Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego z 2001 r. Nr 71, poz. 1343).
- 2/. Internet: SARIA Polska. Struga S.A.

JÓZEF HOPPE – ziemianin, lekarz weterynarii, inżynier rolnik, działacz społeczny, ofiara hitlerowskiego bestialstwa podczas „Krwawej Niedzieli”.

Urodził się 5. czerwca 1886 r. w Kościelcu Kujawskim, pow. Inowrocław (1). Był synem Antoniego - dzierżawcy majątku Popowiczki, pow. Inowrocław, uczestnika powstania styczniowego i Wandy z Jasińskich herbu Dołęga (2). Józef ukończył studia weterynaryjne i rolnicze w Monachium. Był żonaty z Janiną z d. Bieńkowska herbu Ślepowron. Janina Hoppe była działaczką Koła Ziemianek pow. inowrocławskiego. Państwo Hoppe mieli pięcioro dzieci.

Ziemianin Józef Hoppe herbu własnego był właścicielem majątków: Czyste, pow. Inowrocław (3), Skubarczewo, pow. Mogilno (4) oraz Lucim, pow. Bydgoszcz. Z zamiłowania był hodowcą koni. Należał do licznych organizacji rolniczych - kółek rolniczych, Związku Ziemian w pow. Strzelno, Towarzystwa Rolniczego Inowrocławsko-Strzelińskiego oraz do Zrzeszenia Plantatorów Buraka Cukrowego, w którym był prezesem (3). Był kawalerem Orderu Polonia Restituta. Nie wykonywał zawodu lekarza weterynarii.

Działania wojenne w powiecie inowrocławskim przebiegały między 3. a 8. września 1939 r. W dniu 8. września Wehrmacht zajął miasto Inowrocław. Od tego dnia miejscowi Niemcy oraz wojsko rozpoczęli masowe zatrzymania Polaków. Powodem zatrzymań było np. uczestnictwo w kampanii wrześniowej,

opuszczenie przez ludność cywilną miejsca zamieszkania traktowane przez Niemców jako wspomaganie wojska polskiego, przynależność do polskich organizacji „Związek Zachodni”, „Strzelec”, wykonywanie pracy w strukturach przedwojennej polskiej administracji, lub osobiste porachunki z polskimi sąsiadami.

Zatrzymania dokonywane w powiecie inowrocławskim od października 1939 r. były realizacją - zarządzoną przez Oberführera¹) SS Ludolfa Hermana Georga Kurta Wernera von Alvensleben - akcji przeciwko inteligencji /Intelligenzaktion²)/. Józefa Hoppe zatrzymano 9. października 1939 r. (5). Informacja podana przez Gibasiewicza W.A., że Józef Hoppe był aresztowany w nocy z 22. na 23. października 1939 r. jest nieprawdziwa (6, 7).

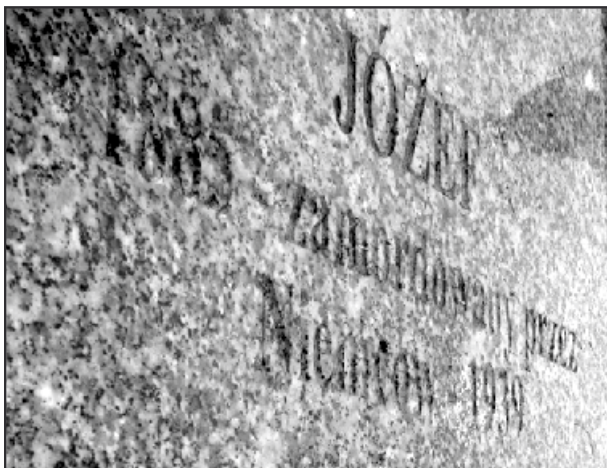
W dniach 22/23 października na terenie więzienia w Inowrocławiu znajdowało się około 300 Polaków. 22. października 1939 r. komisarzyczny starosta inowrocławski - Otton Christian von Hirschfeld wraz z Hansem Ulrichem Janhnzem - naczelnikiem miasta Inowrocław, w majątku tego ostatniego w Paulhof, wspólnie spożywali alkohol. Późną nocą udali się do Inowrocławia. Na dziedzińcu więzienia w Inowrocławiu, w chaotycznej akcji, pijani Hirschfeld i Janhnz przy udziale niemieckich strażników więzienia, pomocników i urzędników policji z wartowni, dokonali bezprawnej egzekucji przez rozstrzelanie co najmniej 56 Polaków, spośród osadzonych. Wówczas zamordowano Józefa Hoppe.

Następnego dnia rano ciała zastrzelonych wywieziono i zakopano w rowach obrony przeciwlotniczej tuż za murami więzienia. Zwłoki ekshumowano w październiku 1945 r. (8).

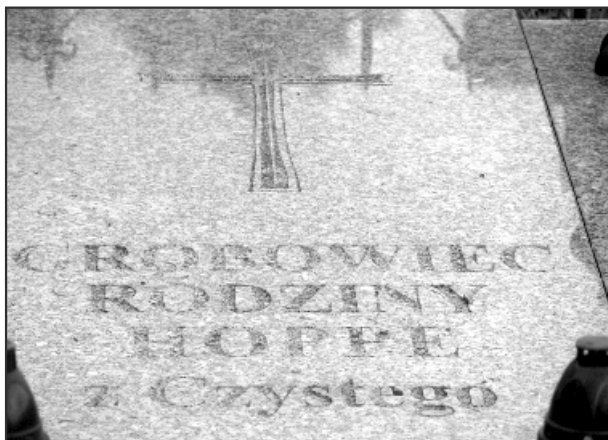
Józef Hoppe jest pochowany w grobowcu rodzinnym z XIX w. (2) na cmentarzu parafialnym w Kościelcu Kujawskim (fot. 1 oraz fot. 2).

Masakra w inowrocławskim więzieniu odbiła się echem w Europie. Informowało o niej radio francuskie i Churchill w angielskiej Izbie Gmin.

W sprawie rozstrzelania 56 osób, Niemiecki Sąd Specjalny w Poznaniu przeprowadził w 1940 r. pokazowe postępowanie karne. Mimo dokonania przez niemiecką prokuraturę dość precyzyjnych ustaleń jedynymi oskarżonymi zostali: Otto Christian von Hirschfeld i Hans Ulrich Jahnz. Sąd wyrokiem z dnia 23. lipca 1940 r. (sygn. akt 4 Sond. Is 92/40) uniewinnił Jahnza, a HirsCHFelda skazał na karę 15 lat więzienia. Niemiecki Sąd Specjalny uznał Jahnza za "człowieka prawnego i miłośnika prawdy ..., który nie miał świadomości zmniejszonej poczucia von HirsCHFelda ..." Ulrich Jahnz, niemiecki obszarznik z Palczyna - Paulhof (1940-1945), członek SS w randze Rottenführera³) był uczestnikiem i wykonawcą tzw. Krwawej Niedzieli w Inowrocławiu

Fot. 1. Fragment płyty nagrobnej grobowca rodziny Hoppe z Czystego na cmentarzu parafialnym w Kościelcu Kujawskim.

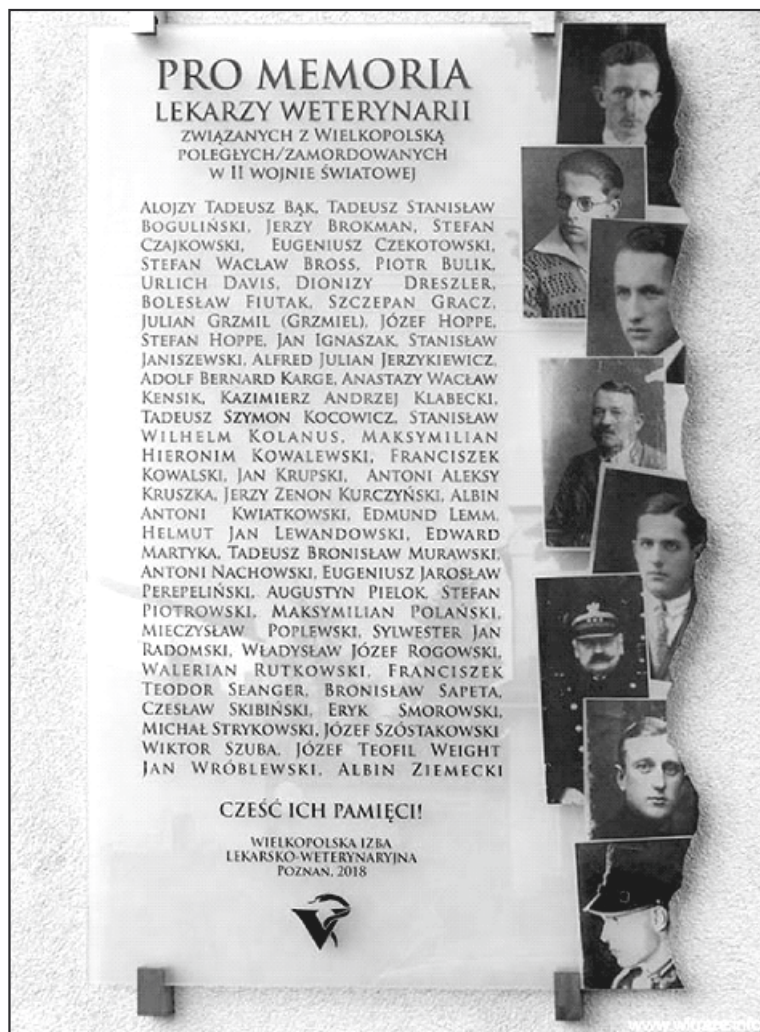

Fot. 2. Fragment płyty nagrobnej grobowca rodziny Hoppe z Czystego na cmentarzu parafialnym w Kościelcu Kujawskim.

23. października 1939 r. Do końca wojny był postrachem okolicznej ludności. W 1945 r. został rozstrzelany przez żołnierzy radzieckich (9).

Śledztwo w sprawie zabójstwa co najmniej 56 Polaków w nocy 22/23 października 1939 r. na terenie więzienia w Inowrocławiu w postaci zabójstwa przez rozstrzelanie ich, popełnionej z powodu przynależności pokrzywdzonych do polskiej grupy narodowościowej, przez osoby idące na rękę władzy państwa niemieckiego, umorzono postanowieniem z dnia 28. kwietnia 2016 r. o umorzeniu śledztwa (9).

Na frontonie siedziby Wielkopolskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej w Poznaniu umieszczono tablicę PRO MEMORIA upamiętniającą 51 lekarzy weterynarii zamordowanych lub poległych w czasie II wojny światowej związanych z Wielkopolską (fot. 3). Wśród nich upamiętniono Józefa Hoppe (10).

Fot. 3. Tablica PRO MEMORIA upamiętniająca 51 lekarzy weterynarii zamordowanych lub poległych w czasie II wojny światowej związanych z Wielkopolską (10).

Wymieniona w trzech opracowaniach (1, 6, 7) informacja, że Józef Hoppe był członkiem Związku Ziemiaków w pow. Strzelin jest błędna. Oczywiście chodzi o pow. Strzelno, który zniesiono w 1932 r. w wyniku reformy administracyjnej państwa

Przypisy:

¹⁾ Oberführer – najstarszy stopień w SS wśród oficerów sztabowych, obowiązujący od 1929 r.

²⁾ Intelligenzaktion - (akcja „inteligencja”) – niemiecki akt ludobójstwa skierowany przeciwko polskiej elicie, głównie inteligencji na terenie ziem polskich włączonych do III Rzeszy, w trakcie której zaplanowano i metodycznie zrealizowano rozstrzelanie około 50 tys. nauczycieli, księży, przedstawicieli ziemiaństwa, wolnych zawodów, działaczy społecznych i politycznych oraz emerytowanych wojskowych. Kolejnych 50 tys. deportowano do obozów koncentracyjnych, gdzie przeżył tylko znikomy procent[1]. Egzekucje wykonywano od września 1939 do kwietnia 1940 roku w różnych regionach Polski.

³⁾ Rottenführer - odpowiednik kaprała w armii.

Piśmiennictwo:

1/. Lutyński W.: Życiorysy lekarzy weterynarii ze środowiska wiejskiego - ofiar wojny i represji. Życie Weterynaryjne 1997, 3, 112.

2/. Podczaska K.: Leksykon sołectw gminy Pakość. Kościelec. Agencja Reklamowa i Drukarnia „GRAFIT”. Inowrocław-Pakość 2014, str. 61.

3/. Libicki M., Libicki P.: Dwory i pałace wiejskie w Wielkopolsce. Dom Wydawniczy REBIS Poznań, 2003, str. 72.

4/. Internet: Polskie zabytki - Katalog zamków, pałaców, i dworów. Skubarczewo.

5/. Akta sądowego stwierdzenia zgonu Sądu Grodzkiego w Inowrocławiu Zg 59/47 – k. 394, 471-476.

6/. Gibasiewicz W.A.: Niepowtarzalni. Lekarze weterynarii ofiary II wojny światowej. Krajowa Izba Lekarsko-Weterynaryjna 2009, str. 60.

7/. Gibasiewicz W.A.: Niepowtarzalni. Lekarze weterynarii ofiary II wojny światowej. Biogramy lekarzy weterynarii. Biuletyn informacyjny Wielkopolskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej. Poznań 2009, 3, 130.

8/. USC - Księga zgonów 624/49.

9/. Postanowienie z dnia 28. kwietnia 2016 r. o umorzeniu śledztwa (sygn. akt: S 26/14Zn).

10/. Internet: Witraże s.c. Dekoracyjne szkło w architekturze.

90 rocznica śmierci dr. fil. Franciszka Fiscoedera.

Fot. 1. Zdjęcie pochodzi ze zbiorów Narodowego Archiwum Cyfrowego.

6. kwietnia 2020 r. minęła 90 rocznica śmierci dr. fil. Franciszka Fiscoedera (fot. 1). Warto zatem przypomnieć sylwetkę bardzo zasłużonego lekarza weterynaryjnego.

Urodził się w Lubawie na Pomorzu (obecnie pow. iławski), dnia 11. lutego 1865 r., jako syn Franciszka – mistrza szewskiego i Zuzanny z d. Czajkowska. Edukację rozpoczął w Lubawie w progimnazjum. Następnie uczęszczał do humanistycznego Królewskiego Katolickiego Gimnazjum Męskiego w Chełmnie. Studia odbywał w Tierärztliche Hochschule w Berlinie i tamże w 1887 r. otrzymał dyplom lekarza weterynaryjnego (1).

Pierwszą pracę zawodową po studiach podjął w Hamburgu - w latach 1887-1890 pracował na stanowisku państwowego lekarza weterynaryjnego (2).

Po uruchomieniu Rzeźni Miejskiej w Bydgoszczy w dniu 3. lipca 1890 r., Bydgoski Magistrat zatrudnił Polaka Franciszka Fiscoedera na stanowisku pierwszego dyrektora rzeźni i targowicy miejskiej. Pełniąc funkcję dyrektora był równocześnie naczelnym lekarzem

weterynaryjnym w Rzeźni Miejskiej w Bydgoszczy (3). W Bydgoszczy pracował do 31. stycznia 1897 r., a wg innego źródła do 1896 r. (2). W dniu rozpoczęcia działalności bydgoskiej Rzeźni Miejskiej ubito 2 szt. bydła, w tym 1 szt. wg rytuału żydowskiego (4).

W 1896 r. został przeniesiony na stanowisko Powiatowego Lekarza Weterynaryjnego w Jarocinie (2). Od 1898 r. był Powiatowym Lekarzem Weterynaryjnym w Mohrungen (Morąg), następnie do 1913 r. w Königsberg (Królewiec). Po zakończeniu pracy Powiatowego Lekarza Weterynaryjnego w Królewcu pozostał w tym mieście i kierował Instytutem Bakteriologii (5). Równocześnie zajął poważne stanowisko w pruskiej administracji weterynaryjnej wykonując funkcję regencyjnego radcy weterynaryjnego w Gumbinngen - Gąbinie (obecnie Gusiew w obwodzie kaliningradzkim w Rosji) (1).

Wojna światowa zastała go w Królewcu. Po jej zakończeniu władze niemieckie zaproponowały mu do wyboru różne stanowiska w służbie weterynaryjnej Rzeszy Niemieckiej, które odrzucił. Osiedlił się w Poznaniu i wstąpił do polskiej służby weterynaryjnej. Objął stanowisko naczelnika Wydziału Weterynaryjnego w Departamencie Rolnictwa i Dóbr Państwowych Ministerstwa byłej Dzielnicy Pruskiej w Poznaniu. Po unifikacji i likwidacji Ministerstwa byłej Dzielnicy Pruskiej w dniu 28. kwietnia 1922 r. przeniósł się do Warszawy. Rozpoczął pracę na stanowisku naczelnika wydziału w Departamencie Weterynarii Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych i kontynuował ją w okresie 1924-1930 jako dyrektor tego Departamentu (fot. 2).

Fot. 2. Zdjęcie pochodzi z artykułu Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych (6).

Podczas pracy naukowej w Instytucie Bakteriologii, uzyskał w 1900 r. na Uniwersytecie w Królewcu, stopień doktora filozofii na podstawie pracy pt. „Die Paramphistomiden der Säugetiere” (7). Był autorem wielu publikacji naukowych – dotyczących badań nad wąglikiem, w dziedzinie parazytologii oraz w zakresie powszechnego badania zwierząt rzeźnych i mięsa (2).

Ogłosił w języku niemieckim następujące pozycje naukowe dotyczące pasożytów zwierzęcych:

- Die Paramphistomiden der Säugetiere z 17 rycinami i 11 tablicami.
(Paramphistomatoza ssaków).
- Beschreibung dreier Paramphistomiden – Arten aus Säugetiere.
(Opis trzech gatunków Paramphistomatozy wśród ssaków).
- Weitere Mitteilungen über Paramphistomiden der Säugetiere.
(Dalsze doniesienia na temat Paramphistomatozy u ssaków).

Pracował nad wąglikiem, szczególnie w aspekcie rozpoznawania tej choroby i w różnych czasopismach ogłosił poniższe prace:

- Die Milzbrand – Diagnose.
(Diagnoza wąglika).
- Zum Nachweis des Milzbrandes durch Züchtung.
(Przez hodowlę do wykrywania wąglika).
- Die heutigen Hilfsmittel zur Sicherstellung des Milzbrandes.
(Dzisiejsze narzędzia w celu zapobiegania wąglikowi).
- Die Feststellung des Milzbrandes nach dem Verfahren von Ascoli.
(Rozpoznanie wąglika metodą Ascoliego).
- Bericht über die Tätigkeit der Milzbranduntersuchungsstelle des Provinzialverbandes Ostpreussen.
(Sprawozdanie z działalności komórki badawczej Stowarzyszenia Prowincjonalnego Prus Wschodnich dotyczące wąglika).
- Beiträge zur Kenntnis des Milzbrandes.
(Wkład w wiedzę o wągliku).
- Untersuchungen über den Nachweis des Milzbrandes.
(Badania dotyczące wykrycia wąglika).
- Nochmals zur Schutzwirkung der Milzbrand-kapsel.
(Jeszcze raz o ochronnym działaniu kapsułki wąglika).

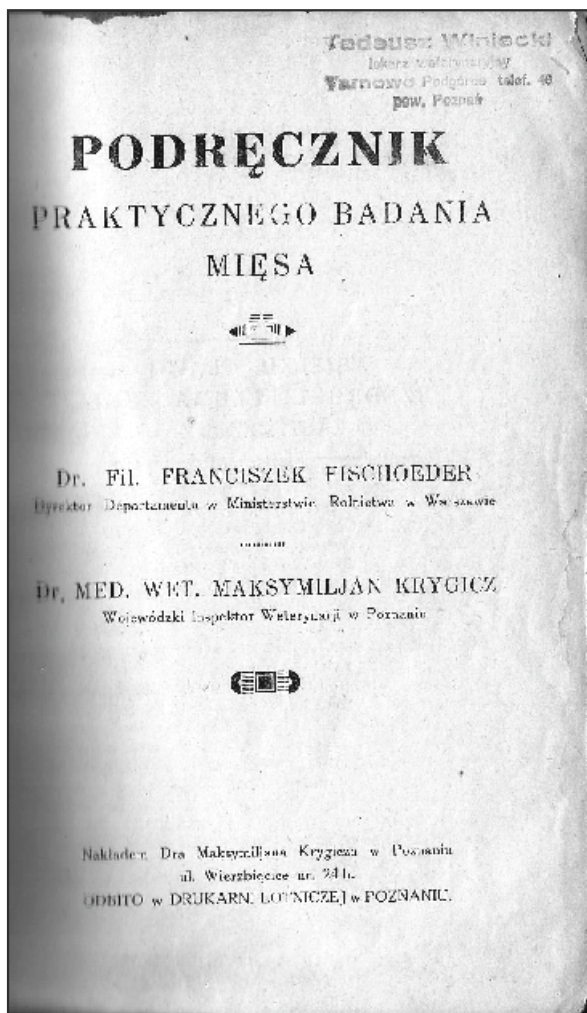
W latach 1901-1904 odkrył i opisał liczne przywry (z rządu Digenea) należące do ustanowionej przez niego rodziny Paramphistomatidae, które powszechnie pasożytują u przeżuwaczy domowych <bydło, owce> oraz nieudomowionych <alpaki, bawoły indyjskie> (8). Od jego nazwiska pochodzi nazwa gatunku przywr „Fischoederius”. Utworzył rodzaj Paramphistomum. Na nowo opisał Paramphistomum cervi, Paramphistomum gracile oraz Paramphistomum Bothriopharon (9).

Prace naukowe o pasożytach zwierzęcych oraz o badaniach nad wąglikiem zapewniły mu trwale miejsce w nauce światowej (1).

Był jednym z pierwszych propagatorów wprowadzenia powszechnego badania zwierząt rzeźnych i mięsa w Niemczech. Swoje doświadczenia w tym zakresie zawarł w podręczniku praktycznego badania mięsa dla ogładczy i trichinoskopistów w języku niemieckim pt. „Leitfaden der praktischen Fleischbeschau einschliesslich der Trichinenschau” (10). Podręcznik wydano w Berlinie w 1895 r. W późniejszym czasie osiągnął siedem wydań. W niemieckiej ustawie o badaniu mięsa z dnia 3. czerwca 1900 r. uwzględniono zasady praktycznego badania mięsa przedstawione w wspomnianym podręczniku.

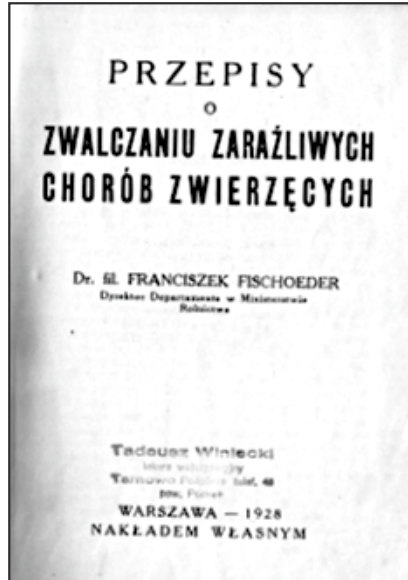
W 1927 r. ukazało się pierwsze polskie wydanie „Podręcznika Praktycznego Badania Mięsa” napisanego wspólnie z dr. med. wet. Maksymilianem Krygiczem – Wojewódzkim Inspektorem Weterynarii w Poznaniu, w którym ujęto przepisy o badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa obowiązujące tylko w województwach zachodnich II Rzeczypospolitej <pomorskie, poznańskie i śląskie> (fot. 3). Dr Fischoeder w przedmowie do pierwszego wydania napisał, że ogłoszenie podręcznika drukiem przed uchwaleniem przepisów o badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa było świadomym zamiarem autora, by władze administracyjne przygotowujące polską „ustawę” miały fachowy materiał do napisania dobrego prawa weterynaryjnego. Nakład pierwszego wydania szybko wyczerpano. W czerwcu 1929 r. ukazało się drugie wydanie podręcznika w nowej, rozszerzonej formie. Zawarto w nim przepisy obowiązujące na obszarze całej Rzeczypospolitej Polskiej, w tym rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22. marca 1928 r. o badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa (Dz. U. R.P. z 1928 r. Nr 38, poz. 361) oraz przepisy wykonawcze do tego rozporządzenia.

Kolejną pozycją książkową były „Przepisy o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych”. W dziale “Książki” kwartalnika samorządu terytorialnego pt. „Samorząd Terytorjalny” (11), ukazała się rekomendacja o treści: „Fischoeder Franciszek – Przepisy o zwalczaniu

Fot. 3. Strona tytułowa Podręcznika Praktycznego Badania Mięsa z 1929 r.

zaraźliwych chorób zwierzęcych. Warszawa 1928. Nakładem autora s. 586, cena 17,90 zł.” W promowanej publikacji znalazły się przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22. sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych oraz szczegółowe przepisy wykonawcze do niego, które obowiązywały od 1. kwietnia 1928 r.

Fot. 4. Strona tytułowa „Przepisów o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych” z 1928 r.

Przepisy z 1927 r. (fot. 4) opracowane w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22. sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. R. P. Nr 77, poz. 673) oraz przepisy z 1928 r. o badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa, były w porządku prawnym przez blisko 70 lat, kiedy je uchylono w związku z uchwaleniem przez Parlament ustawy z dnia 24. kwietnia 1997 r. o zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa oraz o Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej (12, 13).

24. kwietnia 1929 r. podpisano w Paryżu Konwencję weterynaryjną między Polską a Francją (ratyfikowaną zgodnie z ustawą z dnia 3. lutego 1931 r. – Dz. U. R. P. Nr 17, poz. 87). Podpisali ją dr Franciszek Fiscoeder oraz Alfred Chłapowski – ambasador RP w Paryżu. Chłapowski i Fiscoeder byli pełnomocnikami Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Ignacego Mościckiego. Konwencja obowiązuje do dziś. (14).

Dr Fiscoeder uczestniczył również w pozazawodowej działalności społecznej. W 1921 r. był współzałożycielem Towarzystwa Akcyjnego „Serohygiea” z siedzibą w Poznaniu. Była to wytwórnia szczepionek bakteryjnych, zapobiegawczych i leczniczych dla zwierząt i ludzi. Produkowano tam przetwory organoterapeutyczne oraz

przetwory chemiczne związane z lecznictwem i celami naukowymi (16). Założycielami Towarzystwa poza Fischoderem byli: Poznański Bank Ziemi, Zjednoczenie Producentów Rolnych, Bank Związku Spółek Zarobkowych, Towarzystwo Akcyjne Bank Ziemi, Towarzystwo Akcyjne Poznań, Wielkopolska Izba Rolnicza w Poznaniu oraz: lek. wet. Józef Starkowski (późniejszy generał brygady W.P.) i lek. wet. Władysław Kopliński (był m. in. szefem Urzędu Weterynaryjnego przy Dowództwie Głównym Sił Zbrojnych w b. Dzielnicy Pruskiej w Poznaniu, a później szefem Służby Weterynaryjnej Okręgu Korpusu nr VII). Funkcję kierownika T.A. „Serohygiea” pełnił Kazimierz Panek - dr medycyny i lekarz weterynarii, profesor zwyczajny w dziedzinie fizjologii w Akademii Weterynaryjnej we Lwowie, rektor tej Akademii w latach 1918-1920. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości Kazimierz Panek przeniósł się do Bydgoszczy, gdzie objął kierownictwo Wydziału Higieny Zwierząt Państwowego Instytut Naukowo-Rolniczego w Bydgoszczy, który od 1927 r. był oddziałem Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach (15, 16, 17).

Prezydjum Zjazdu lek. wet., Prof. Dr. Markowski, Akademia
Med. Wet., Lwów.
Warszawa, 11. X., godz. 14 45.
Ministerstwo Rolnictwa dziękuje za zaproszenie na Zjazd
Lekarzy Weterynaryjnych i życzy owocnych wyników. Z po-
wodu opóźnionego otrzymania zaproszenia, wysłanie delegata
było niemożliwe.
Ministerstwo Rolnictwa.
Ministerstwo Rolnictwa 5. X. 1926.
...Załączając serdeczne życzenia owocnej pracy dla wszyst-
kich uczestników Zjazdu, przesyłam Szanownemu Panu Profe-
sorowi wyrazy głębokiego szacunku i poważania.
Dr. Fiscoeder
Dyr. Dep. Wet.

Dr Fiscoeder był członkiem Komitetu Organizacyjnego III. Powszechnego Zjazdu Polskich Lekarzy Weterynaryjnych, który obradował we Lwowie w dniach 9.-11. października 1926 r. (18). W Zjeździe nie uczestniczył. Ministerstwo Rolnictwa przesłało do Prezydium Zjazdu dwa telegramy (tekst poniżej), w tym jeden podpisany przez dyrektora Departamentu Weterynarii.

Współpracował przy redagowaniu pracy zbiorowej „Gazeta Rolnicza” – Rolnictwo Niemiec powojennych, w której napisał część dotycząca tego wydania w zakresie administracji weterynaryjnej (19).

Związany miejscem urodzenia z Pomorzem brał udział w uroczystości Pięciolecia Akademickiego Koła Pomorzan, która miała miejsce

w Warszawie w dniu 16. marca 1930 r. (20). Z tej okazji w zakładzie św. Józefa przy ul. Sewerynowód odbyło się zebranie towarzyskie i wspólna kolacja, w którym uczestniczyli dyrektor Departamentu Weterynaryj Ministerstwa Rolnictwa dr Franciszek Fiscoeder oraz naczelnik wydziału Ministerstwa Rolnictwa dr Szczepan Gracz.

Posiadał honorowe członkostwo Towarzystwa Lekarzy Weterynaryjnych Rzeczypospolitej Polskiej.

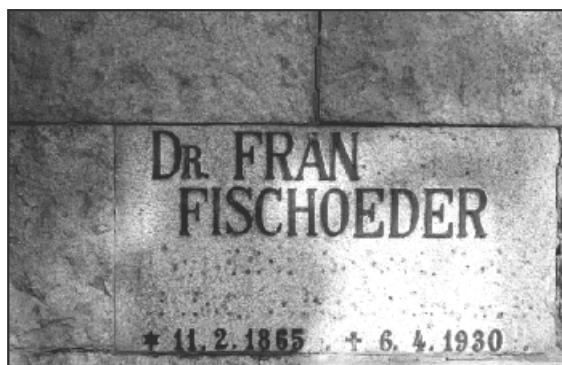
Miał wysokie polskie odznaczenia państwowe: Krzyż Komandorski Orderu Polonia Restituta (2, 21) oraz Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski (22, 23). Był odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Narodowego Legii Honorowej (L'Ordre national de la Légion d'honneur), najwyższego odznaczenia nadawanego przez państwo francuskie, zarówno cywilom, jak i wojskowym, kobietom i mężczyznom, także cudzoziemcom, za szczególne osiągnięcia w życiu wojskowym i cywilnym. Dewizą orderu jest „Honneur et Patrie (Honor i Ojczyzna)”. Franciszek Fiscoeder kierował się w życiu dewizą tego orderu, dla niego Honor i Ojczyzna miały szczególne znaczenie (24).

W 1983 r. nadano imię Franciszka Fiscoedera Lecznicy dla Zwierząt w Lubawie (8).

Zmarł 6. kwietnia 1930 r. w Warszawie w czasie pełnienia obowiązków służbowych (25).

Podczas posiedzenia Delegacji Stałej IV Zjazdu Lekarzy Weterynaryjnych wspólnie z Radą Delegatów Związku Zawodowego Lekarzy Weterynaryjnych Państwa Polskiego w dniu 13. kwietnia 1930 r. w Warszawie uczczono pamięć Zmarłego dr. Franciszka Fiscoedera (26).

Pochowany został w grobie rodzinnym w głównej alei Cmentarza Nowofarnego w Bydgoszczy przy ul. Artyleryjskiej 10 (27).

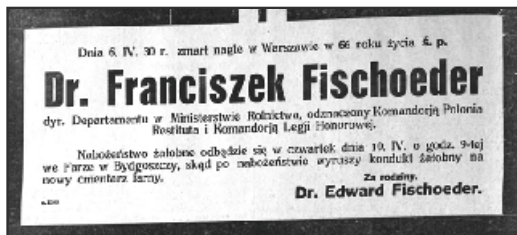
Fot. 5. Zdjęcie płyty nagrobnej na Cmentarzu Nowofarnym w Bydgoszczy.

Po śmierci dr. Fiscoedera ukazały się w prasie nekrologi, z których dwa przytaczam.

Pierwszy jest skromnie napisany, jakże wymowny w treści, w formie dziś niespotykanej (25).

Drugi w imieniu rodziny podpisał syn Zmarłego - dr med. Edward Fiscoeder, który był internistą i bakteriologiem (28), i który pracował jako kierownik oddziału wewnętrznego w szpitalu im. Ludwiki Giese-Rafalskiej w Bydgoszczy¹⁾.

Dr Fiscoeder wytyczony przez siebie kierunek organizacji państwowej służby weterynaryjnej uważał za nienaruszalny. Posiadał wybitną wiedzę fachową i osobiste zdolności organizacyjne do utworzenia państwowej służby weterynaryjnej. W wspomnieniu pośmiertnym napisano o Zmarłym: „Zszedł do grobu człowiek nieprzeciętnej miary, wielkiej pracy i niezłomnej woli.” (2).

Piśmiennictwo:

- 1/. Millak K.: Polacy w nauce i służbie weterynaryjnej u obcych. Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 1957, 2/2, 293.
- 2/. Śp. Dr Franciszek Fiscoeder Dyrektor Departamentu Weterynaryjki w Minist. Rolnictwa. Przegląd Weterynaryjny 1930, 5, 150.
- 3/. Esmann J.: Rzeźnia Miejska w Bydgoszczy 1939-1945. W „Kronika Bydgoska XXXIV”.
- 4/. Kalendarium bydgoskie. Express Bydgoski 3. lipca 2018 r.
- 5/. Baumgartner G.: Fiscoeder Franciszek. Polnischer Biographischer Index. K. G. Saur. München, 2004, 391.

- 6/. Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych. Ilustrowany Kurjer Tygodniowy „ŚWIATOWID” z dnia 17. grudnia 1927 r., nr 51, str. 2.
- 7/. F. Fiscoeder: Die Paramphistomiden der Säugtiere. Königsberg, 1902.
- 8/. Biografie lekarzy wet. na otwarciu Wydziału Weterynaryjnego Uniwersytetu Warszawskiego w 1927 r. Cz. II. Przedstawiciele ośrodków naukowych spoza Wydziału, administracji, wojska i zawodu wet. Życie Weterynaryjne 1988, 8, 243.
- 9/. Wikipedia. Wolna encyklopedia: Paramphistomum.
- 10/. F. Fiscoeder: Leitfaden der praktischen Fleischschau einschliesslich der Trichinenschau. Berlin, 1895.
- 11/. Samorząd Terytorjalny – kwartalnik poświęcony teorii i życiu samorządu terytorjalnego. Warszawa 1929, Zeszyt 2, 161.
- 12/. Kita J.: 90 lat polskiej służby weterynaryjnej. Życie Weterynaryjne 2009, 11, 914.
- 13/. Od redakcji. Życie Weterynaryjne 2017, 10, 704.
- 14/. Konwencja weterynaryjna między Polską a Francją, podpisana w Paryżu dnia 24. kwietnia 1929 r. (ratyfikowana zgodnie z ustawą z dnia 3. lutego 1931 r.). Dz. U. z 1932 r. Nr 55, poz. 537 ze zm.
- 15/. Internet: Katalog polskich zamków, pałaców i dworów: Jeżewo.
- 16/. Z ruchu przemysłu chemicznego w Polsce. Nowe spółki akcyjne. Przemysł Chemiczny 1921, 12, 297.
- 17/. Wikipedia. Wolna encyklopedia: Kazimierz Panek.
- 18/. Książka Pamiątkowa III. Powszechnego Zjazdu Polskich Lekarzy Weterynaryjnych odbytego we Lwowie 9.–11. października 1926. Lwów, 1926, str. 1 i 15.
- 19/. Gazeta Rolnicza. Zeszyt Specjalny wydany z okazji zakończenia unifikacji organizacji rolniczych Rzeczypospolitej Polskiej. Warszawa, 1929.
- 20/. Pięciolecie Akademickiego Koła Pomorzan w Warszawie. Dziennik Bydgoski nr 72 z 27. marca 1930 r., str. 3.
- 21/. Lekarze weterynaryjni odznaczeni 1918-1928. Wiadomości Weterynaryjne 1928, nr 100, listopad, 551.
- 22/. Wikipedia. Wolna encyklopedia: Kawalerowie Krzyża Oficerskiego. Rzeczpospolita Polska. Prezydjum Rady Ministrów. Order Odrodzenia Polski. Trzechlecie Pierwszej Kapituły 1921-1924. Warszawa 1926, 24.
- 23/. Wikipedia. Wolna encyklopedia.: Odznaczeni Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski (II Rzeczypospolita).
- 24/. Internet: [www.myheritage.pl>fiscoeder-dr-wet-franciszek-...](http://www.myheritage.pl/fiscoeder-dr-wet-franciszek-...)
- 25/. Nekrolog. Przegląd Weterynaryjny 1930, 4, 147.
- 26/. Protokół posiedzenia Delegacji Stałej IV Zjazdu Lekarzy Weterynaryjnych wspólnie z Radą Delegatów Związku Zawodowego Lekarzy Weterynaryjnych Państwa Polskiego w dniu 13.IV.30 w Warszawie. Przegląd Weterynaryjny 1930, 4, 141.
- 27/. Internet: Bydgoszcz–Cmentarz Nowofarny - Nieobecni.com.pl-polskie cmentarze: Fiscoeder Fran.
- 28/. Nekrolog. Gazeta Bydgoska 9. kwietnia 1930 r., nr 83, str. 8.

Przypisy:

- ¹⁾. Obecnie Kujawsko-Pomorskie Centrum Pulmonologii w Bydgoszczy przy ul. Seminaryjnej 1.

Lekarz weterynaryjny dr Grams Helmut Erwin hitlerowskim zbrodniarzem.

W 1939 r. w Drugiej Rzeczypospolitej zamieszkiwało łącznie 2173 lekarzy weterynaryjnych. Wśród nich było 1822 Polaków i 39 Niemców (1).

Na krótko przed wybuchem drugiej wojny światowej w woj. pomorskim pracowało 140 lekarzy weterynaryjnych narodowości polskiej, 24 narodowości niemieckiej, 3 innej narodowości oraz 1 narodowości żydowskiej. Z grupy 140 osób 27 było ofiarami zbrodni hitlerowskiej, bez wieści zaginęło 27. Podczas okupacji hitlerowskiej lub wkrótce po zakończeniu drugiej wojny światowej zmarło 8 osób. Wojna pochłonęła łącznie 35 Polaków lekarzy weterynaryjnych, czyli co czwarty opuścił ziemski padół.

Lekarze weterynaryjni narodowości niemieckiej przetrwali okres drugiej wojny światowej przy życiu i bez żadnego uszczerbku na zdrowiu. Jeden z nich, dr Helmut Erwin Grams włączył się aktywnie do zbrodniczej działalności przeciw ludności polskiej. Urodził się w 1896 r., był narodowości niemieckiej, ewangelikiem. Studiował w Tierärztliche Hochschule zu Berlin, dyplom ukończenia tej szkoły uzyskał w 1922 r. Po studiach pracował w Łobżenicy, pow. Wyrzysk jako wolnopraktykujący lekarz weterynaryjny (2,3,4). Przed wojną był wolnopraktykującym lekarzem weterynaryjnym w Grudziądzu (1). Po 1. września 1939 r. wstąpił w szeregi SS¹⁾, i w stopniu Obersturmführera²⁾, realizował zbrodniczą działalność. Na jego zlecenie zarządzone w Grudziądzu publiczną egzekucję 10 zakładników wywodzących się z miejscowej inteligencji. Egzekucję przeprowadzono w odwecie za rozlepianie przez Polaków plakatów nawołujących do oporu wobec Niemców. Egzekucja odbyła się na placu w centrum Grudziądza. Niemcy zgromadzili w tym miejscu mieszkańców miasta, których zmusili do przyglądania się śmierci znanych i szanowanych obywateli. Grams stał na czele obozu przejściowego w Grudziądzu, utworzonego dla aresztowanej ludności polskiej. Do grudnia 1939 r. przewinęło się przez ten obóz około 4-5 tysięcy osób, spośród których zamordowano około 200. Pozostałych - w liczbie około 40% wysłano do obozów koncentracyjnych, około 40% wysiedlono do Generalnego Gubernatorstwa, a około 20% więźniów zwolniono z obozu.

Grams czekał na podwórzu na wyprowadzenie z mieszkania do więzienia lekarza weterynaryjnego Franciszka Grajewskiego³⁾., by z miejsca zająć to mieszkanie wraz z całym wyposażeniem. F. Grajewski zginął jako pierwszy z lekarzy weterynaryjnych województwa pomorskiego, już w dniu 10. września 1939 r. Był rozstrzelany na tzw. Księżych Górach (Pfaffenberge) pod Grudziądzem.

Grams był postacią unikalną wśród lekarzy weterynaryjnych w Drugiej Rzeczypospolitej. Należy zaznaczyć, że wielu spośród lekarzy weterynaryjnych narodowości niemieckiej w woj. pomorskim zachowało się w okresie drugiej wojny światowej lojalnie w stosunku do kolegów Polaków, chroniąc ich przed represjami ze strony hitlerowców.

Po zakończeniu wojny lekarze weterynaryjni Niemcy nie poddali się rejestracji w Polsce, wśród nich Grams (5). Opuścili terytorium naszego kraju.

Przypisy:

¹⁾ SS – Schutzstaffel – w III Rzeszy paramilitarna i początkowo elitarna niemiecka formacja nazistowska podległa Narodowosocjalistycznej Niemieckiej Partii Robotników (NSDAP). W 1947 r. uznana za organizację zbrodniczą.

²⁾ Obersturmführer - w III Rzeszy stopień paramilitarny w Sturmabteilung (SA) i w Schutzstaffel (SS), który odpowiadał stopniowi Oberleutnant (porucznik) w Wehrmachcie.

³⁾ Lekarz weterynaryjny Franciszek Grajewski był dyrektorem Rzeźni Miejskiej w Grudziądzu i Miejskim Lekarzem Weterynaryjnym w Grudziądzu w okresie od 1. października 1920 – do 3. sierpnia 1939 r.

Piśmiennictwo:

1/. Spis lekarzy weterynaryjnych w Rzeczypospolitej Polskiej. Wydawnictwo Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych nr 18. Warszawa marzec 1939 r., str. 26.

2/. Spis abonentów sieci telefonicznej Okręgu Dyrekcji Poczty i Telegrafów w Bydgoszczy w marcu 1926. Poznań 1926, str. 148.

3/. Internet: www.historia.kpilw.pl: Wykaz powiatowych, sejmikowych, miejskich, wolnopracujących i pracujących naukowo lekarzy weterynarii w latach 30-tych XX wieku na terenie powiatów województwa pomorskiego, poznańskiego i warszawskiego należących obecnie do województwa kujawsko-pomorskiego, pomorskiego (Chojnice) i wielkopolskiego (Wyrzysk),

4/. Spis lekarzy weterynaryjnych w Rzeczypospolitej Polskiej w 1931 r. Wydawnictwo Ministerstwa Rolnictwa, 1931, str. 19 i 53.

5/. Drugi Słownik Biograficzny Polskich Lekarzy Weterynarii 1919-2000. Tom I, A-H, str. 134.

dr n. wet. inż. Bartosz Winiecki

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Mogilnie w „stanie spoczynku zawodowego”.

Prof. dr hab. Oļģerts Jānis Parčinskis (Olgierd Jan Parczyński) – wspomnienie.

Fot. 1. Olgierd Jan Parczyński.

Opracowując wspomnienie o profesorze Olgierdzie Janie Parczyńskim zdecydowałem na wstępie przedstawić jego rodzinę ze strony ojca, głęboko patriotyczną, zasłużoną dla Polski oraz ze strony matki, w której kształtowała się osobowość mojego bohatera.

Rodzicami Olgierda byli ojciec Czesław Juliusz oraz matka Maria z Gralewskich Parczyńska. Ojciec urodził się w Krakowie w rodzinie Józefa, dyrektora gimnazjum św. Floriana w Krakowie przy ul. Szlak 5(1).

Czesław przed pierwszą wojną światową, po ukończeniu gimnazjum św. Jacka w Krakowie w 1914 r., rozpoczął studia prawnicze na Uniwersytecie Jagiellońskim oraz muzyczne w krakowskim Konserwatorium Towarzystwa Muzycznego w klasie skrzypiec (2). Wraz z wybuchem wojny światowej został powołany w szeregi C.K. wojska austro-węgierskiego. W Armii Austro-Węgier należał do korpusu oficerskiego.

W 1916 r. trafił do niewoli rosyjskiej i był internowany w obozie jenieckim w Zadońsku, w ówczesnej guberni woroneskiej. Do położonego daleko za linią frontu Zadońska była ewakuowana w 1917 r.

również ludność cywilna z terenu guberni bałtyckich, wśród nich przyszła żona Czesława – Helena. Właśnie w Zadońsku pomiędzy 20-letnim Czesławem a 16-letnią Heleną narodziło się uczucie, które miało przetrwać wojenną zawieruchę i inne przeszkody, a w końcu przybrało romantyczny charakter.

Jako były żołnierz armii austriackiej z doświadczeniem na froncie, Czesław trafił w 1918 r. do Krakowskiej Legii Oficerskiej, która brała udział m.in. w polsko-ukraińskich walkach o Przemyśl. W wojnie polsko-bolszewickiej (1918–1921) uczestniczył już jako oficer 1 Dywizji Piechoty Legionów, jednostki wyjątkowej w historii Wojska Polskiego. Walczył w szeregach 13 pułku piechoty oraz 6 pułku piechoty Legionów, w którym nadal służył po wojnie. W kampanii łągalskiej³, 1919/1920 był dowódcą kompanii.

W Wojsku Polskim zajmował różne wysokie stanowiska. Już w listopadzie 1927 r. został przydzielony do dowództwa 1 Dywizji Piechoty Legionów w Wilnie na stanowisko oficera sztabu. W 1929 r. pracował w Generalnym Inspektoracie Sił Zbrojnych. Od 4. stycznia 1932 r. odbywał dwuletni kurs w Wyższej Szkole Wojennej w Warszawie, przy ul. Koszykowej 79. W dniu 1. października 1933 r. otrzymał tytuł naukowy oficera dyplomowanego (3).

Po ukończeniu Wyższej Szkoły Wojennej pracował w Biurze Ogólno-Organizacyjnym Ministerstwa Spraw Wojskowych, a od grud-

Fot. 2. Uroczystość złożenia serca Marszałka Józefa Piłsudskiego w grobie jego matki na cmentarzu na Rossie w Wilnie w dniu 12. maja 1936 r.

Pierwszy z prawej mjr Czesław Parczyński.

(Zdjęcie pochodzi z albumu rodzinnego Olgierda Parczyńskiego).

nia 1934 r. w Departamencie Dowodzenia Ogólnego tego Ministerstwa. W styczniu 1936 r. został przeniesiony do 5 pułku piechoty Legionów w Wilnie na stanowisko dowódcy batalionu. Następnie był przydzielony do dowództwa 1 Dywizji Piechoty Legionów, ponownie na stanowisko szefa sztabu. Był adiutantem Marszałka Józefa Piłsudskiego (4, 5) oraz Marszałka Edwarda Rydza Śmigłego (6).

Na stopień podpułkownika został mianowany ze starszeństwem z dniem 19. marca 1938 r. w korpusie oficerów piechoty.

Uczestniczył w kampanii wrześniowej podczas II wojny światowej. Był m.in. żołnierzem Grupy Operacyjnej „Wyszków” (7). Został ranny 23. września 1939 r. pod Woźniczynem. Dostał się do niewoli sowieckiej. Był więziony w obozie w Starobielsku. Wiosną 1940 r. został zamordowany przez funkcjonariuszy NKWD w Charkowie. Spoczywa w Piatichatkach na cmentarzu ofiar totalitaryzmu. Pośmiertnie awansowany do stopnia pułkownika.

Był odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi, Złotym Krzyżem Zasługi, dwukrotnie Krzyżem Walecznych, Krzyżem Srebrnym Orderu Virtuti Militari oraz Odznaką Pamiątkową Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych. Odznakę Pamiątkową Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych nadano 23 generałom i 232 oficerom Wojska Polskiego w dniu 12. maja 1936 r. w pierwszą rocznicę zgonu Józefa Piłsudskiego (8). Za udział w walkach o wyzwolenie Łatgalii (kraj historyczny na Łotwie), Czesław Parczyński był odznaczony Łotewskim Medalem Pamiątkowym 1918-1928, ustanowionym w X rocznicę walk o wyzwolenie Republiki Łotewskiej, przyznawanym żołnierzom polskim jako wyraz wdzięczności narodu łotewskiego za pomoc udzieloną podczas walk z sowietami w 1920 r.

Jego starszy brat Stanisław Tadeusz Parczyński ps. „Młot” (20.X.1888-1.V.1920) ukończył Wydział Filozofii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Podczas kampanii łatgalskiej był dowódcą batalionu. Służbę wojskową rozpoczynał jeszcze w Pierwszej Kompanii Kadrowej Józefa Piłsudskiego (9), kolejno pełnił funkcję dowódcy kompanii w 5 pułku piechoty sformowanym w Krakowie, był komendantem okręgu POW w Kutnie, a następnie w Warszawie. W dniu 28. listopada 1918 r. zamianowano go na dowódcę II batalionu POW Grupy Jabłonna (10). W wojnie polsko-sowieckiej w stopniu kapitana dowodził 1 baonem 5 pułku piechoty Legionów. Poległ 1.V.1920 r. w kampanii kijowskiej³⁾, pod Fastowem w obwodzie kijowskim (11). Za kampanię łatgalską otrzymał łotewski Order Lāčplēšis. Jego nazwisko jest umieszczone pośród kawalerów Orderu Lāčplēšis w kaplicy na Cmentarzu Braterskim w Rydze. Cmentarz Braterski w Rydze, zwany też Cmenta-

rzem Brackim (Rīgas Brāļu kapi) jest łotewskim panteonem narodowym, na którym spoczywają żołnierze polegli w czasie pierwszej wojny światowej oraz uczestnicy łotewskich walk o niepodległość w latach 1918–1920.

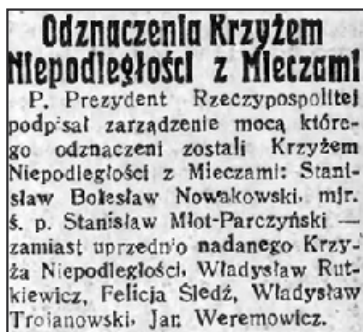
Drugi brat Czesława – Tadeusz ps. „Polan” (25.VIII.1883-3.X.1920), absolwent Wydziału Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego i dr nauk filozoficznych (12), był podporucznikiem w 6 pułku piechoty Legionów. Zmarł na rękach brata Czesława, śmiertelnie ranny w potyczce k. Lidy (obecnie Białoruś) w dniu 3. października 1920 r. (11).

Trzeci brat Czesława – Julian Edmund (16.XI.1898-20.X.1938), major dyplomowany, pracował w służbie kontrwywiadowczej Korpusu Ochrony Pogranicza. Z nieznanych przyczyn popełnił samobójstwo w dniu 20. października 1938 r.

Bracia Stanisław Tadeusz oraz Tadeusz Parczyński zostali odznaczeni pośmiertnie Krzyżem Srebrnym Orderu Virtuti Militari. Stanisław Tadeusz był odznaczony pośmiertnie Krzyżem Niepodległości (13) oraz Krzyżem Niepodległości z Mieczami – fot. 3 (14). O odznaczeniu Krzyżem Niepodległości z Mieczami donosiła przedwojenna prasa (fot. 4) w Kurjerze Polskim z 6. lutego 1932 r. Nr 37, str. 2 (15).

Tadeusz Parczyński był odznaczony pośmiertnie Krzyżem Niepodległości (16).

Najmłodszy z braci Julian-Edmund „za pracę w dziele odzyskania

Fot. 3. Awers Krzyża Niepodległości z Mieczami. Fot. 4. Anons z Kurjera Polskiego.

niepodległości” otrzymał Medal Niepodległości (17).

W rodzinie ojca Olgierda były też 4 siostry, którzy aktywnie uczestniczyły w walkach o niepodległość Polski. Matka 4 oficerów: Czesława, Stanisława Tadeusza, Tadeusza i Juliana Edmunda oraz 4 córek Domicelli, Amalii, Marii i Olgi, a babcia Olgierda, otrzymała najwyższe odznaczenie państwa polskiego: Order Orła Białego za patriotyczne wychowanie w rodzinie.

Będąc w Łatgalii, Czesław odszukał swoją miłość z Zadońska – Helenę (1901-1992), która urodziła się w Preiļi, w okręgu Ančkini, w regionie Vārkava (Łotwa), w rodzinie ziemiańskiej. Była córką Aleksandra Jabłonowskiego, urzędnika akcyzowego w Prelach oraz Elzy Zewald. Przodkowie Aleksandra Jabłonowskiego pochodzili z Kresów Wschodnich. Rodzina Zewald wywodziła się z kurlandzkiego Frydrychsztadu (obecnie Jaunjelgava w środkowej Łotwie nad Dźwiną), następnie przeniosła się do guberni witebskiej, gdzie zakupiła majątek ziemski z młynem pod Prelami. Po śmierci matki (1917 r.) i ojca (1918 r.) Heleną opiekowała się babcia Zewald, która najwyraźniej uznawała młodego Polaka za nienajlepszą partię dla swojej wnuczki i była przeciwna małżeństwu z polskim oficerem. Uczucie dwojga młodych ludzi trwało nadal. Czesław przyjeżdżał na Łotwę przez dalsze dwa lata, prosił od czasu do czasu o rękę Heleny. Babcia Olgierda uległa dopiero w 1922 r., zgodziła się na ślub, który Czesław i Helena zawarli w kościele katolickim w Warkowie (Vārkava) w Łatgalii.

Państwo Czesław i Helena Parczyńscy po ślubie mieszkali w Lidzie, Grodnie, Warszawie i w Wilnie. W Warszawie mieszkali przy ul. Bagatela, a Olgierd zapamiętał z dzieciństwa, że nie wolno mu było hałasować w mieszkaniu, gdyż pod Parczyńskimi mieszkał gen. Edward Rydz-Śmigły.

Matka Olgierda była łotewską patriotką. Mieszkając w II Rzeczypospolitej nie zmieniła obywatelstwa.

Olgierd urodził się w dniu 4. listopada 1928 r. w Wilnie. Do wybuchu wojny uczęszczał do Prywatnej Męskiej Szkoły Powszechnej O.O. Jezuitów w Wilnie, przy ul. Wielkiej 58. Letnie wakacje spędzał na Łotwie, w majątku rodziny matki. Latem 1939 r. matka z synem przebywała w Łatgalii. W wyniku wojny sowiecko-niemieckiej nie było możliwości powrotu do Wilna. Rodzina (wojskowa) została rozdzielona, a Olgierd kontynuował naukę na Łotwie.

W 1947 r. ukończył z srebrnym medalem szkołę średnią w Preli, po czym wstąpił na studia na Wydziale Weterynarii Uniwersytetu w Rydze. W roku akademickim 1948/49 uzyskał imienne stypendium Augusta`a

Kirhenšteins`a, naukowca, profesora biologii, premiera i prezydenta Łotwy. Dyplom lekarza weterynarii z wyróżnieniem otrzymał w 1952 r. W 1999 r. ukończył kurs etyki w Riga Institute of Catholic Catechetics.

Podczas studiów pracował jako pielęgniarz (1950), asystent laboratoryjny (1951) i starszy asystent laboratoryjny. Pracę zawodową po studiach rozpoczął w 1952 r. na Wydziale Weterynarii Uniwersytetu w Rydze na stanowisku asystenta w Katedrze Chirurgii. W latach 1952–1957 był nauczycielem przedmiotów weterynaryjnych w Technikum Zootechniczno-Weterynaryjnym we wsi Malta, w powiecie Rzeżyca (Łatgalia). Od 1957 r. ponownie związał się z Wydziałem Weterynarii Uniwersytetu w Rydze i tamże wznowił pracę naukową. W 1964 r. Wydział Weterynarii przeniesiono z Uniwersytetu w Rydze do Łotewskiej Akademii Rolniczej w Jelgawie. W późniejszym okresie zmieniono nazwę wydziału na Wydział Medycyny Weterynaryjnej, ostatecznie włączono go w skład Łotewskiego Uniwersytetu Rolniczego w Jelgawie. W okresie 1957-1960 Olgierd Parczyński był doktorantem, od 1960 r. zajmował stanowisko asystenta. W 1962 r. został docentem. Tytuł profesora nadzwyczajnego uzyskał w 1994 r. W latach 1988-2000 pełnił funkcję kierownika Katedry Patologii i Parazytologii Wydziału Medycyny Weterynaryjnej (fot. 5). Po przejściu na emeryturę w 1990 r., aż do śmierci był kustoszem muzeum przy Wydziale Medycyny

Fot. 5. Prof. Parczyński przy stylizowanym pomniku świni na wewnętrznym dziedzińcu Wydziału Medycyny Weterynaryjnej w Jelgawie (18).

W okresie pracy naukowej odbywał staże w Instytucie Weterynaryjnym w Leningradzie oraz w Moskiewskiej Akademii Weterynaryjnej. Uczestniczył w konferencjach naukowych organizowanych na Łotwie, Litwie, w Estonii, w Rosji, na Ukrainie, w Polsce, Gruzji i w Szwecji. Był uczestnikiem 21. Światowego Kongresu Medycyny Weterynaryjnej w Moskwie (1979). Współpracował w zakresie problematyki badawczej i dydaktycznej z uniwersytetami weterynaryjnymi w Kownie (Litwa), Tartu (Estonia), w Moskwie, Leningradzie, Woroneżu, Nowoczerkasku (Rosja), Kazaniu (Tatarstan), we Lwowie (Ukraina), w Tbilisi (Gruzja), w Szczecinie, w Olsztynie, w Warszawie (Polska) oraz w Uppsali (Szwecja).

Był autorem lub współautorem ponad 250 publikacji naukowych (19). Z tego na temat: białaczki bydła (54), kardiopatii świń (18), patomorfologii zwierząt (63), badań nowo zsyntetyzowanych leków, konserwantów i szkodliwych substancji (39), metod edukacji (29), historii medycyny weterynaryjnej (60), etyki zawodowej (13), higieny i nadzoru w przetwórstwie mięsa (7).

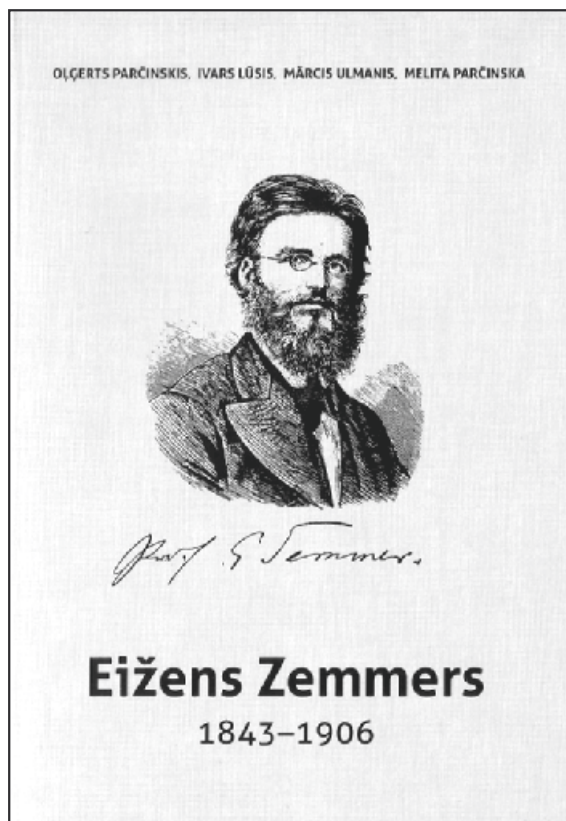
Był autorem lub współautorem 3 podręczników i 13 broszur, w tym: „Lauksaimniecības dzīvnieku slimību morfoloģiskās diagnostikas pamati” (Podstawy diagnostyki morfologicznej chorób zwierząt gospodarskich.), „Govju leikoze” (Białaczka bydła), „Lauksaimniecības dzīvnieku patoloģiskā histoloģija” (Histologia patologiczna zwierząt gospodarskich).

Ostatnią publikacją książkową prof. Parczyńskiego (wraz z trzema współautorami) była pozycja pt. „Eižens Zemmers - wybitne dziaľania w dziedzinie badań naukowych, edukacji, organizacji i kultury w XIX wieku.” W książce opisano życie i działalność łotewskiego lekarza weterynarii, mikrobiologa i epizootiologa, profesora Instytutu Weterynaryjnego w Tartu, jednego z współzałożycieli w 1887 r. Stacji Bakteriologicznej tego Instytutu (fot. 6).

Olgierd Parczyński wchodził w skład kolegium redakcyjnego Veterinary Journal.

Do osiągnięć w pracy naukowej, edukacyjnej i pedagogicznej Profesora należą poniższe tematy badań: białaczka krów (1960-1990); kardiopatia świń (1966-1999); morfologia patologii zwierząt (od 1964 r.); wpływ nowo zsyntetyzowanych preparatów, dodatków do żywności i konserwantów na struktury morfologiczne zwierząt (1969-1991); metodologia edukacyjna, historia medycyny weterynaryjnej, etyka zawodowa, higiena i kontrola produkcji mięsa (od 1960 r.).

Na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa Łotwy wraz z współautorami Olgierd Parczyński opracował projekt „Zasad Weterynaryjnej Inspekcji

Fot. 6. Strona tytułowa książki pt. „Eižens Zemmers 1843-1906”.

Sanitarnej produktów mięsnych różnych ras zwierząt”. Był szefem 5 prac dyplomowych i magisterskich, a także wielu prac naukowych studentów. Był najbardziej kompetentnym autorytetem i specjalistą na Łotwie w dziedzinie diagnostyki patoanatomicznej chorób zwierząt i medycyny weterynaryjnej. Przeprowadził badania anatomopatologiczne 8 słońi, 1 wieloryba, 4 żyraf, 2 hipopotamów i tysięcy innych zwierząt. Zgodnie z decyzjami Ministerstw Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych przeprowadzał rocznie 25-30 badań kryminalistycznych w sprawach karnych.

Był uhonorowany kilkoma medalami: medalem „Za wybitną pracę” (1970), dwoma złotymi medalami „Doskonały w rolnictwie LSSR 4)”, medalem „Weteran pracy” (1985) oraz medalem „25 lat w edukacji rolniczej LSSR” (1989).

Posiadał kilkanaście wyróżnień: dwa honorowe wyróżnienia Ministerstwa Rolnictwa LSSR (1957, 1979), trzy wyróżnienia honorowe Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego i Średniego ZSRR (1970, 1974, 1978), wyróżnienie honorowe Rady Ministrów i Rady Związków Zawodowych LSSR (1978), dyplom wdzięczności wraz z nagrodą pieniężną Ministerstwa Edukacji i Nauki Łotwy (2000), dyplom „Najlepszy lekarz weterynarii Łotwy w 2004 r.”, dyplom Wydziału Medycyny Weterynaryjnej w Jelgavie i nagrodę Chirona za „Wkład dożywotni” (2005), podziękowanie rektora Uniwersytetu Rolniczego w Jelgavie (2008) oraz listy honorowe ze srebrnym i brązowym godłem Uniwersytetu Rolniczego w Jelgavie (2008).

Za publikację pt. „Wyższe wykształcenie w dziedzinie weterynarii na Łotwie (1919-2004)”, wraz z współautorem Pēterisem Keidānsem (2004), zdobył w 2004 r. pierwsze miejsce w konkursie na podręcznik Łotewskiego Uniwersytetu Rolniczego w Jelgavie.

Miał tytuł Honorowego Pracownika Edukacji Publicznej (1989). Był honorowym członkiem Łotewskiego Stowarzyszenia Lekarzy Weterynarii <Latvijas Veterinārārstu biedrība> (1995).

W uznaniu zasług Olgierda Parczyńskiego Minister Środowiska Łotwy wpisał jego nazwisko na tablicy pamiątkowej Muzeum Przyrody w Rydze (2006).

W samorządzie zawodowym lekarzy weterynarii Łotwy był członkiem komisji licencyjnej ds. weterynaryjnej praktyki lekarskiej, pełnił funkcję przewodniczącego sądu honorowego, wchodził w skład komisji etyki.

Profesora poznałem na początku lutego 2000 r. podczas pobytu na Łotwie, gdy przewodniczyłem delegacji Krajowej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej w ramach oficjalnej wizyty, której członkami byli kol. Marian Waszkiewicz (Izba Północno-Wschodnia) oraz Kazimierz Węsierski (Izba Bydgoska) - fot. 7.

Podczas naszej wizyty u dziekana Wydziału Weterynarii w Jelgavie wszedł do pokoju starszy, siwy, rubaszny Pan i piękną polszczyzną powiedział z wschodnim akcentem „dzień dobry”. I tak się zaczęła współpraca pomiędzy kolegami lekarzami weterynarii Polski i Łotwy, a kontakty z profesorem przybrały wymiar przyjacielski. Współpraca miała początkowo umocowanie w dwustronnej umowie podpisanej pomiędzy Krajową Izbą Lekarsko-Weterynaryjną a Latvian Veterinary Association. W jednym z jej zapisów Północno-Wschodnia Izba Lekarsko-Weterynaryjna oraz Bydgoska Izba Lekarsko-Weterynaryjna były ustanowione do realizacji umowy. Powszechnie znany działacz „izbowy” Białostoczczyzny, późniejszy honorowy członek Kujawsko-

Fot. 7. Biesiada piwna i rozmowy polskiej delegacji lekarzy weterynarii z prof. Parczyńskim. Od lewej: Bartosz Winięcki, Kazimierz Węsierski, Marian Waszkiewicz, Olgierd Parczyński.

Pomorskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej kol. Marian Waszkiewicz był spiritus movens weterynaryjnych kontaktów polsko-łotewskich. Jego dom był otwarty dla oficjalnych delegacji, dla studentów z Łotwy, którzy przyjeżdżali na praktyki wakacyjne na Podlasie oraz dla wielu nieformalnych koleżeńskich spotkań z kolegami Łotyszami (fot. 8). Na przełomie lutego i marca 2000 r. w Polsce przebywała delegacja łotewskich lekarzy weterynarii w osobach: Olgierd Parczyński, Anna

Fot. 8. Goście z Łotwy w Dąbrowie Białostockiej. Od lewej: Olgierd Parczyński, Anna Jeserewicz, Marian Waszkiewicz, Juris Zemzars.

Jeserewicz – właścicielka prywatnej Kliniki Weterynaryjnej w Rydze, Juris Wingris – prywatnie praktykujący lekarz weterynarii oraz Juris Zemzars – prezydent Latvian Veterinary Association (Latvijas Veterinārsts Biedrība).

Profesor był organizatorem wymiany studentów z Łotwy na praktyki wakacyjne w Polsce i duchowym opiekunem studentów mających polskie korzenie.

Zachował się list przesłany przez Annę Jeserewicz do Bartosza Winieckiego (fot. 9), wymowny w swej treści.

Autor niniejszego tekstu wymieniał korespondencję z profesorem, a także wspólnie odbywaliśmy wiele, długotrwałych rozmów telefonicznych. Profesor zawsze podkreślał swoje zadowolenie z konwersacji po polsku. Poniżej kartka świąteczna od profesora z okazji Bożego Narodzenia i Nowego Roku 2000/2001. (fot. 10 i 11).

Bilateralne kontakty pomiędzy zawodowymi samorządami lekarzy weterynarii Łotwy i Polski były realizowane także przez Kujawsko-Pomorską Izbę Lekarsko-Weterynaryjną w wyniku podpisanej w Rydze umowy o współpracy pomiędzy tą Izbą a Latvian Veterinary Association w dniu 9. października 2008 r. W Rydze przebywała wówczas trzyosobowa delegacja w składzie: Emilian Kudyba – honorowy członek Kujawsko-Pomorskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej, Marian Waszkiewicz - honorowy członek Kujawsko-Pomorskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej oraz Bartosz Winiecki – prezes Rady Kujawsko-Pomorskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej. Umowa nadal obowiązuje, a współpraca zasadniczo jest realizowana z inicjatywy wyżej wymienionych 3 osób.

Do Polski na praktyki przyjeżdżali nadal studenci weterynarii z Jelgavy. Wspomnę pobyt studenta III roku Ryszarda Czerniawskiego, który w okresie miesiąca przebywał w Mogilnie i Szubinie. Przez 3 tygodnie mieszkał u nas w Mogilnie (ul. Józefa Hallera 24a) i wspólnie spędzaliśmy popołudnia i wieczory, uatrakcyjniając jego pobyt różnymi wyjazdami turystycznymi o charakterze krajoznawczym i historycznym. Tygodniową praktykę zorganizował kol. Maciej Kapturek. Studentowi z Łotwy wynajął kwaterę w niewielkiej odległości od Szubina, udostępnił własny samochód by student mógł swobodnie poruszać się i gościł jego w własnym domu. Poza niewątpliwym osiągnięciem zawodowym bardzo dobrze zorganizowanej pod względem merytorycznym praktyki, Ryszard zdecydowanie podszkolił się w języku polskim, co wraz z opinią o studencie przygotowaną przez autora niniejszego tekstu pozwoliło jemu uzyskać Kartę Polaka, niezwłocznie po powrocie na Łotwę. Ryszard Czerniawski jest pracownikiem

Anna Lucrentia Jeserewicz
Niekša 22, Jelgava LV-5007
Latwija / Letwa

Jelgawa, 15.05.2000r.

Szanowny Panie,

Proszę o wybaczenie za moje zbyt
długi milczenie z okazji służby na
prace.

Uprzejmie proszę opublikować mój
wymakany tekst w weterynarnom časopisim
oraz gazetis.

„Pragnę serdecznie podziękować za możliwość
pobytu w Polsce, na ziemi moich przodków.
Na Pana ręce chce też dołożyć podziękowanie
tym wszystkim, którzy poświęcili nam swój
czas aby zaznajomić nas z pracą kolegów
oraz architekturą i kulturą Polski.

Z wyrazami głębokiego szacunku,

Lecarz weterynarii

Anna Jeserewicz

Fot. 9. List Anny Jeserewicz.

naukowym Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Łotewskiego Uniwersytetu Rolniczego w Jelgawie oraz Instytutu Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach Estońskiego Uniwersytetu Przyrodniczego w Tartu.

Profesor w rozmowach ze mną często wracał do zbrodni katyńskiej. Podkreślał, że tragedią jego życia było to, że wierzył w sowiecką propagandę, że jego ojciec został zastrzelony przez Niemców w 1941 r. A potem okazało się, że ojca zamordowali funkcjonariusze NKWD w Charkowie w 1940 r. Matka Profesora przez całe życie czekała

Przypisy:

¹⁾ Szematyzm Królestwa Galicji i Lodomerii z Wielkim Księstwem Krakowskim na rok 1912 (pisownia oryginalna).

²⁾ Kampania łatgalska – akcja bojowa o kryptonimie „Zima”, która zaczęła się 3. stycznia 1920 r. Jest jednym z najbardziej znaczących wydarzeń dla scalenia wszystkich regionów pierwszej Republiki Łotewskiej. Stanowi przykład unikalnej współpracy dwu połączonych historycznymi doświadczeniami i umiłowaniami wolności narodów – polskiego i łotewskiego.

³⁾ Kampania (wyprawa) kijowska - ofensywa Wojska Polskiego i Armii Ukraińskiej Republiki Ludowej przeciwko Armii Czerwonej na Kijów w kwietniu 1920 r., podczas wojny polsko-bolszewickiej.

⁴⁾ LSSR = (Латвийская Советская Социалистическая Республика) Łotewska Socjalistyczna Republika Radziecka.

Piśmiennictwo:

1/. Szematyzm Królestwa Galicji i Lodomerii z Wielkim Księstwem Krakowskim na rok 1912. Lwów 1912.

2/. Głuszko M.: W służbie ojczyzny – z historii rodziny Parczyńskich. Polak Na Łotwie 2013, 4, 13.

3/. internet: www.wikizero.com>Wyższa_Szkoła_Wojenna

4/. [pl.wikipedia.org](http://pl.wikipedia.org/wiki/Kategoria:Adiutanci_Józefa_Piłsudskiego)>wiki>Kategoria:Adiutanci Józefa Piłsudskiego

5/. [pl.wikipedia.org](http://pl.wikipedia.org/wiki/Czesław_Parczyński)>wiki>Czesław Parczyński

6/. Polonica.lv:Śladami losów polskich na ziemi łotewskiej. W służbie ojczyzny – z historii rodziny Parczyńskich

7/. internet: www.archiwum.nowywyszkowiak.pl

8/. Lista imienna nadanych „Odznak Pamiątkowych GISZ”.

9/. Lista imienna Pierwszej Kompanii Kadrowej (stan 6.VIII.1914 r.).

10/. Szczepański J., E.: Peowiacy i ich losy. Muzeum Niepodległości. Warszawa, 2020, 11.

11/. Lista strat Wojska Polskiego. Polegli i zmarli w wojnach 1918-1920. Wojskowe Biuro Historyczne. Warszawa 1934, 654.

12/. Mikołajczyk J.: Dziedzictwo zmagania o wschodnie granice Rzeczypospolitej 1918-1920. Sowiniec 2016, 49, 62.

13/. Monitor Polski z 21.01.1931 r. Nr 18, poz. 31.

14/. Monitor Polski z dnia 6. lutego 1932 r. Nr 29, poz. 35.

15/. Kurjer Polski z 6. lutego 1932 r. Nr 37, str. 2.

16/. Monitor Polski z dnia 19. grudnia 1930 r. Nr 300, poz. 423.

17/. Monitor Polski z dnia 9. stycznia 1934 r. Nr 6, poz. 12.

18/. Parčinska M.: Faculty of Veterinary Medicine Latvian University of Agriculture. Jelgava 2000, 14.

19/. Zinātņu vēsture un muzejniecība (History of sciences and museology. Scientific papers University of Latvia) 2008, vol. 738, 117.

ISBN 978-83-60019-81-8